

ประสบการณ์การพัฒนาดตนเองของพยาบาลห้องผ่าตัดไทย
ที่ได้รับการฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศส

พันตำรวจตรี หญิง เจริญพร ตรีเนตร

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2543

ISBN 974-13-1005-6

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

SELF-DEVELOPMENT EXPERIENCES OF THAI PERI-OPERATIVE NURSES
ATTENDING A TRAINING PROGRAM IN FRANCE

Pol.Maj.Chareanporn Treenate

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science in Nursing Administration

Faculty of Nursing

Chulalongkorn University

Academic Year 2000

ISBN 974-13-1005-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ประสบการณ์การพัฒนาตนเองของพยาบาลห้องผ่าตัดไทยที่ได้รับการฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศส
โดย	พ.ต.ต.หญิง เจริญพร ตรีเนตร
สาขาวิชา	การบริหารการพยาบาล
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร.จิราพร เกศพิชญวัฒนา

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ฐนิพันธุ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ฐนิพันธุ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร.จิราพร เกศพิชญวัฒนา)

.....กรรมการ
(พ.ต.หญิง ดร.วาสนา นัยพัฒน์)

สถาบันนวัตกรรมการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เจริญพร ตรีเนตร : ประสบการณ์การพัฒนาตนเองของพยาบาลห้องผ่าตัดไทยที่ได้รับการฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศส (SELF-DEVELOPMENT EXPERIENCES OF THAI PERI-OPERATIVE NURSES ATTENDING A TRAINING PROGRAM IN FRANCE.) อ. ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร.จิราพร เกศพิชญวัฒนา. 188 หน้า. ISBN 974-13-1005-6.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสบการณ์ในการพัฒนาตนเองของพยาบาลห้องผ่าตัดไทยที่ได้รับการฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศส โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยา ตามปรัชญาการศึกษาแบบ Hermeneutic Phenomenology (Heidegger, 1927/1962 อ้างถึงใน Leonard, 1989; วาสนา เจือทอง, 2541) กลุ่มตัวอย่างได้แก่ พยาบาลห้องผ่าตัดไทยที่ได้ฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศส เป็นระยะเวลา 1 ปี จำนวน 15 คน ได้รับการคัดเลือกแบบเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการบันทึกเทป แล้วนำข้อความที่ได้จากการถอดความแบบคำต่อคำ ประโยคต่อประโยค วิเคราะห์และตีความด้วยวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพแบบการตีความข้อมูล (Leonard, 1989) ผลการวิจัยพบว่า ประสบการณ์การพัฒนาตนเองมี 6 ประเด็นหลัก โดยแบ่งตามช่วงระยะเวลาของประสบการณ์ 3 ระยะ คือ ระยะเวลาก่อนการฝึกอบรม ระยะเวลาระหว่างการฝึกอบรม และระยะภายหลังจากการฝึกอบรม

ประเด็นหลักของประสบการณ์การพัฒนาตนเองในระยะเวลาก่อนการฝึกอบรมมี 2 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) การรณนาในการเรียนรู้ในต่างแดน และ 2) การประเมินตนเองและการเตรียมความพร้อม ประเด็นหลักของประสบการณ์การพัฒนาตนเองในระยะเวลาระหว่างการฝึกอบรมมี 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ 3) การแสวงหาแหล่งสนับสนุน 4) การไม่ละทิ้งความพยายาม และ 5) การปรับตัว ประเด็นหลักของประสบการณ์การพัฒนาตนเองในระยะเวลาภายหลังจากการฝึกอบรมมี 1 ประเด็นหลัก ได้แก่ 6) การประเมินผลการพัฒนาตนเอง

จากผลการศึกษาค้นคว้านี้ ทำให้มองเห็นและเข้าใจประสบการณ์การพัฒนาตนเองของพยาบาลที่ได้รับการฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศส เป็นประโยชน์ในด้านการบริหารการพยาบาล ด้านการปฏิบัติการพยาบาล และด้านการวิจัยทางการพยาบาล

สาขาวิชา .....การบริหารการพยาบาล.....

ลายมือชื่อนิสิต .....

ปีการศึกษา.....2543.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

4277563036 : NURSING ADMINISTRATION

KEY WORD : SELF-DEVELOPMENT/ EXPERIENCES/ PERI-OPERATIVE NURSE

CHAREANPORN TREENATE : SELF-DEVELOPMENT EXPERIENCES OF THAI PERI-OPERATIVE NURSES ATTENDING A TRAINING PROGRAM IN FRANCE. THESIS
ADVISOR : JIRAPORN KESPICHAYAWATTANA, Ph.D. 188 pp. ISBN 974-13-1005-6.

The purpose of this study was to discover Thai peri-operative nurses' self-development experiences attending a training program in France. A qualitative research method of Hermeneutic Phenomenology was applied as a methodology of this study. (Heidegger, 1927/1962 cited in Leonard, 1989; Wasana Juethong, 1998) The research samples were 15 Thai peri-operative nurses attending a training program in France. Data were collected by indepth interviews. The interviews were tape-recorded and transcribed verbatim. Interpretive served as a research method for data interpretations. (Leonard, 1989) There were 6 themes to explain Thai peri-operative nurses' self-development experiences which were grouped into 3 phases : pre-attending, peri- attending, and post attending a training program.

During pre-attending phase 2 themes were emerged. These themes are 1) wishing to learn abroad, and 2) self-assessment and self-preparation. Themes in the peri-attending phase included 3) seeking resources, 4) perseverance, and 5) adaptation. Theme in the post-attending phase included 6) self-development evaluation.

The study findings provided insight and understanding of the meaning of Thai peri-operative nurses' self-development experiences and implications for nursing administration, nursing practice, and nursing research.

Field of study.....Nursing Administration.....Student' s signature.....

Academic year.....2000.....Advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาอย่างดียิ่งของอาจารย์ ดร.จิราพร เกศพิชญวัฒนา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ให้ข้อคิดเห็นแก้ไข ข้อบกพร่องให้ความเอาใจใส่ และเป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ พ.ต. หญิง ดร.วาสนา นัยพัฒน กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัย ขอขอบพระคุณในความกรุณาเป็นอย่างสูง

ผู้วิจัยขอขอบคุณ สมาคมฝรั่งเศส ที่กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับทุน AMFA (Association Medical Froco-Asiatic) และให้ข้อมูลของพยาบาลห้องผ่าตัดไทยที่เคยไปรับการฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศส ขอขอบคุณพยาบาลห้องผ่าตัดไทยที่เคยไปฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศสทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการทำวิจัยครั้งนี้

อนึ่งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย ช่วยเหลือในการศึกษา ซึ่งเป็นพื้นฐานและเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย

ขอกราบขอบคุณ คุณแม่ พี่น้อง สามีและบุตรสาวที่ให้ความช่วยเหลือสนับสนุน และเป็นแรงใจในการศึกษา ขอขอบคุณ “ครอบครัวเหมบุตร” ที่สนับสนุนให้ความช่วยเหลือในการศึกษาตลอดมา รวมทั้งเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ ร่วมรุ่น และพี่ๆ น้องๆ ห้องผ่าตัดศัลยกรรมทั่วไป โรงพยาบาลตำรวจทุกคน ที่ดูแลเอาใจใส่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจตลอดเวลาที่ศึกษา จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงสมบูรณ์ได้ด้วยดี

เจริญพร ตรีเนตร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	6
1.4 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	6
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
2.1 การวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยา.....	9
2.2 การพัฒนาตนเอง.....	20
2.3 การฝึกอบรมและศึกษาดูงาน.....	34
2.4 ปฏิสัมพันธ์ของบุคคลในการเปลี่ยนแปลงสู่วัฒนธรรมใหม่.....	39
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	47
2.6 สรุปการทบทวนวรรณกรรม.....	53
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	55
3.1 การวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยาแบบการแปลความข้อมูล.....	56
3.2 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	58
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	58
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	61
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	64

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการวิจัย.....	68
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
4.2 สรุปผลการวิจัย.....	103
5 อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	108
5.1 สรุปและอภิปรายผล.....	109
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	123
รายการอ้างอิง.....	125
ภาคผนวก.....	133
ภาคผนวก ก.....	134
ภาคผนวก ข.....	142
ภาคผนวก ค.....	147
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	188

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	หมายเลขผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามเพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน (ปี).....	70
2	จำนวนผู้ให้ข้อมูล จำแนกตาม ระยะเวลา แผนก ชื่อโรงพยาบาลที่ฝึกอบรม ขนาดของโรงพยาบาล และเมืองที่ตั้งของโรงพยาบาล.....	71
2	การรวบรวมข้อมูลจากการบันทึกข้อมูล (field notes).....	146
3	ประเด็นหลัก (Theme) / ประเด็นย่อย (Subtheme) และตัวอย่างข้อมูล (data bits).....	148

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

ภาพประกอบ	หน้า
ภาพที่	
1 แสดงสถานที่ตั้งของโรงพยาบาลที่ไปฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศส.....	59
2 แสดงขั้นตอนการสร้างแนวทางการสัมภาษณ์.....	60
3 การวิเคราะห์ข้อมูล : ตัวอย่างการได้มาซึ่งประเด็นหลัก (Theme)	187

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความต้องการพัฒนาตนเอง เป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการพัฒนาบุคลากร โดยเฉพาะบุคลากรทางการแพทย์ การพัฒนาตนเองของพยาบาลมีผลกระทบต่อคุณภาพของการพยาบาล ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของตัวบุคคล องค์กร ผู้รับบริการ รวมถึงการพัฒนาวิชาชีพ การพัฒนาตนเอง (self development) เป็นการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลให้มีคุณภาพ เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของผู้ปฏิบัติงานที่จะต้องปรับปรุงตนเองให้ทันกับสภาพของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เพราะความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและวิทยาการต่างๆ (จินตนา ยูนิพันธ์ และคณะ, 2530) การพัฒนาตนเองเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเองของบุคคล เพื่อให้มีความรู้ทางเทคนิควิชาชีพ และปรับปรุงตนเองให้ก้าวหน้าทางวิชาการ ดังที่ วิเชียร ทวีลาภ (2523) กล่าวว่า การที่จะพัฒนาบุคลากรให้ประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความต้องการที่จะพัฒนาตนเองของบุคลากร รวมทั้งการส่งเสริมสนับสนุนจากผู้บริหารทางการแพทย์ โดยผู้บังคับบัญชาเป็นผู้ที่สามารถอำนวยความสะดวกในการจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็นให้บุคลากรพยาบาลได้ มีโอกาสพัฒนาตน ซึ่งสอดคล้องกับ Megginson & Pedler (1992) ที่กล่าวว่า การพัฒนาตนเองจะได้ผลมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความต้องการที่จะพัฒนาตนเองของบุคคล ดังนั้นความต้องการพัฒนาตนเองจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดต่อการพัฒนาบุคลากร

การพัฒนาตนเอง เป็นการเรียนรู้ด้วยตนเองของบุคคล ซึ่งจะต้องประกอบไปด้วย การมีความต้องการ และมีแรงจูงใจที่จะเรียนรู้ จึงจะเกิดแรงผลักดันให้พัฒนาตนเอง (Megginson & Pedler, 1992) และโดยธรรมชาติของมนุษย์ย่อมมีความอยากรู้ อยากรู้ทำและอยากรู้อยู่เสมอ จึงทำให้บุคคลมักต้องขวนขวายหาทางที่จะเรียนรู้ และปรับปรุงตนเองให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพในการดำรงชีวิต ในหน้าที่การงาน และความรับผิดชอบให้ดียิ่งขึ้น ดังนั้น เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลก พยาบาลต้องปรับปรุงตนเองให้มีพื้นฐานความรู้และทักษะทางวิชาชีพอยู่เสมอ และต้องมีการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างไม่มีที่สิ้นสุด พยาบาลที่เรียนจบการศึกษาระดับพื้นฐานแล้วควรพยายามไฝหาคำรู้เพิ่มเติมในทุกๆด้านและทุกวิถีทาง ซึ่งในการพัฒนาตนเองนั้นนอกจากจะต้องแสวงหาความรู้เพิ่มเติมแล้ว จะต้องมีการวิเคราะห์และประเมินตนเองเป็นระยะๆ และทำต่อเนื่องกันไป

อย่างไรก็ตามการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ ต้องเป็นความต้องการของบุคคลเอง ไม่มีใครสามารถบังคับให้เรียนได้ การเรียนจึงเป็นงานเฉพาะบุคคล โดยเขาจะเลือกสิ่งที่เป็นประโยชน์สำหรับตนเอง (Megginson & Pedler, 1992) และสิ่งสำคัญในการพัฒนาตนเองให้มีประสิทธิภาพ คือ จะต้องมีความเข้มแข็ง มานะอดทน ไม่ยอมแพ้อุปสรรคต่างๆ มีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน และเพียรพยายามที่จะให้บรรลุจุดมุ่งหมายนั้น ด้วยการสำรวจจุดอ่อนและจุดเด่นของตนเอง แก้ไขข้อบกพร่อง และพัฒนาจุดเด่นให้ดีขึ้น โดยการศึกษาหาความรู้ด้วยวิธีต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่มุ่งหวัง และวิธีการพัฒนาตนเองนั้นมีหลายวิธี จินตนา ยูนิพันธ์ุ และคณะ (2530) แบ่งวิธีการพัฒนาตนเองเป็น การศึกษาด้วยตนเอง การพัฒนาตนเองในด้านการเข้ารับการอบรมรูปแบบต่างๆ และการพัฒนาตนเองด้านการศึกษาต่อและการศึกษาดูงาน

ประเทศไทยอยู่ในช่วงการปรับเปลี่ยนครั้งสำคัญอันเป็นผลมาจากแรงกดดันของกระแสโลกาภิวัตน์ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 การพัฒนาบุคลากรเป็นเรื่องที่ทุกสังคมได้ให้ความสำคัญ มีการติดต่อและมีสัมพันธ์ไมตรีกับประเทศต่างๆ เพื่อมิให้เป็นการปิดกั้นตนเองจากความก้าวหน้า (Affara, 1997) จะเห็นได้จากการส่งข้าราชการไปศึกษาดูงาน และแลกเปลี่ยนบุคลากรระหว่างประเทศต่างๆ เพื่อให้ได้รับการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้และทักษะในการทำงานเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งได้เรียนรู้การใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ที่ทันสมัย จากสถิติข้าราชการที่ลาศึกษาและฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ ในปี 2540 มีจำนวน 2,534 คน ในปี 2541 มีจำนวน 1,906 คน และในปี 2542 มีจำนวน 1,997 คน ในจำนวนนี้ไม่นับนักเรียนทุนรัฐบาลและนักเรียนทุนอื่นๆ (ส่วนการศึกษาและฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ สำนักงาน ก.พ., 2543) ซึ่งจะเห็นได้ว่าจำนวนข้าราชการที่ลาศึกษาและฝึกอบรม ณ ต่างประเทศในแต่ละปีนั้นมีจำนวนมาก แม้ว่าในช่วงปี 2540 เป็นต้นมา ประเทศไทยจะประสบกับปัญหาวิกฤติทางเศรษฐกิจ การฝึกอบรมก็ยังคงมีความสำคัญ

ดังนั้น การฝึกอบรมเป็นวิธีการพัฒนาบุคลากรอย่างหนึ่ง ซึ่ง Swansburg (1995) กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ และทักษะให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีที่ก้าวหน้า ซึ่งเทคโนโลยีนี้จะถูกนำมาใช้กับผู้ปวย โดยเฉพาะการศึกษาและฝึกอบรมในต่างประเทศ เป็นวิธีการหนึ่งที่จะพัฒนาสมรรถนะให้ได้มีโลกทัศน์กว้างขวางขึ้น ด้วยการที่มีโอกาสไปศึกษาวิทยาการใหม่ๆ วัฒนธรรม วิธีการ และแนวคิดในต่างประเทศเพื่อมาปรับใช้กับประเทศไทย (เกษม รัตนชัย, 2538) จินตนา ยูนิพันธ์ุ และคณะ (2530) ศึกษาพบว่า การฝึกอบรมและศึกษาดูงานในต่างประเทศเป็นวิธีการพัฒนาตนเองอย่างหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับ Haloburbo (1998) ได้ทำการศึกษาโดยจัดหลักสูตรการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล

จากประสบการณ์นานาชาติ พบว่าการเรียนรู้และประสบการณ์นานาชาติของนักศึกษาพยาบาล มีความสำคัญต่อการเติบโตทางวิชาชีพและการพัฒนาตนเองของนักศึกษาพยาบาล การได้รับความรู้เชิงประจักษ์ และประสบการณ์การเรียนรู้ ทำให้เกิดความตระหนักในความสำคัญของวัฒนธรรม และมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้น การมีโอกาสดูเดินทางไปหาประสบการณ์ในประเทศต่างๆ เป็นการเสาะแสวงหาประสบการณ์และสิ่งแปลกใหม่ ช่วยในการตัดสินใจและแก้ปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับ วนิดา วงศ์คำจันทร์ (2533) ที่กล่าวว่า การไปฝึกอบรมในต่างประเทศจะช่วยให้การพัฒนาให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยีมาสู่ประเทศไทย ทำให้สามารถคิดวิเคราะห์ตัดสินใจเลือกรับสิ่งใหม่ๆ เข้ามาผสมผสานในหน่วยงานของตนเองได้ นอกจากนี้เป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมในสังคม ทำให้รู้จักแนวคิด และการดำเนินชีวิตของประชาชนในสังคมนั้นๆ

เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการไปฝึกอบรม นอกจากความต้องการที่จะพัฒนาตนเองของบุคลากร และการได้รับการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชาแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการเตรียมความพร้อม ทั้งร่างกาย อารมณ์ และสติปัญญา (สมิต อาชวณิชกุล, 2543) และการได้รับคำแนะนำต่างๆ ก่อนการเดินทาง ดังจะเห็นได้จากการมีส่วนร่วมการศึกษาและฝึกอบรมในต่างประเทศสำนักงาน ก.พ. สถาบันการศึกษานานาชาติ และส่วนแนะแนวการศึกษาต่างประเทศ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ให้บริการแนะแนวการศึกษาต่อต่างประเทศ เพื่อให้ความรู้และความเข้าใจในทุกๆ ด้านก่อนการเดินทาง (สุวิชา ทองสิมา, 2539) เนื่องจากในการไปฝึกอบรมในต่างประเทศ เป็นการเปลี่ยนแปลงสู่วัฒนธรรมใหม่ (culture changes) จึงต้องมีการปรับตัว (Adaptation) เพื่อเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับตนเองและสิ่งแวดล้อม ดังนั้น การเตรียมตัวก่อนการฝึกอบรมจึงมีความจำเป็น ซึ่งสอดคล้องกับมาริษา ปโกฏิประภา (2532) ที่กล่าวว่า การไปศึกษาและดูงานในต่างประเทศ จำเป็นต้องมีความรู้พื้นฐานในด้านการเตรียมตัว สำหรับการเปลี่ยนแปลงก่อนที่จะเข้าไปยังสภาพแวดล้อมใหม่ เช่น ความรู้เกี่ยวกับภาษา ระบบสังคม เศรษฐกิจ การปกครอง และสภาพภูมิอากาศของประเทศที่จะไป ซึ่งจะเป็นข้อมูลให้ผู้ที่เดินทางไปต่างประเทศได้มีการเตรียมตัวล่วงหน้า และ McDowell (1986) กล่าวว่า ก่อนการเดินทางไปต่างประเทศ ควรที่จะศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับประเทศที่จะไปให้มากที่สุด และ Colling (1995) ศึกษาประสบการณ์ของพยาบาลที่เข้ามาในสหรัฐอเมริกาเช่น กลุ่มนักศึกษา กลุ่มผู้วิจัย หรือทุนรัฐบาลในรูปแบบต่างๆ กัน พบว่าการได้รับคำอธิบายเกี่ยวกับสภาพการณ์ต่างๆ ที่ถูกต้อง จะทำให้พวกเขาสามารถวางแผนก่อนการเผชิญปัญหาต่างๆ ได้ Henkle (1979) ศึกษาความจำเป็นของโปรแกรมการเตรียมความพร้อมสำหรับพยาบาลในสหรัฐอเมริกา ที่จะไปปฏิบัติงานในต่างประเทศพบว่า จำเป็นต้องมีการเรียนรู้เกี่ยวกับการติดต่อสื่อสาร การใช้ภาษา ต้องทำความเข้าใจกับวัฒนธรรมของประเทศนั้นๆ รวมทั้งต้องมีความพร้อมในการปรับตัวในระบบการดูแล

สุขภาพแบบใหม่ จึงจะประสบความสำเร็จ Abu-Saad and Kayser-Jones (1982) ศึกษาพบว่า ปัญหาที่สำคัญของพยาบาลเอเชียที่ไปศึกษาต่อในสหรัฐอเมริกา ระดับปริญญาโทและปริญญาเอก คือ ภาษา ความแตกต่างของค่านิยม แบบแผนการดำเนินชีวิต รูปแบบการติดต่อสื่อสารและความโดดเดี่ยว และ Bronner (1982 cited in Colling, 1995) กล่าวว่า ความแตกต่างของภาษาและวัฒนธรรมจะทำให้เกิดปัญหาการแยกตัว มีความรู้สึกโดดเดี่ยว และเกิดการเก็บกด จนในที่สุดไม่สามารถปรับตัวได้ และเจ็บป่วย และผ่องศรี ศรีมรกต (2543) ศึกษาประสบการณ์การศึกษาของนักศึกษาไทยในในมหาวิทยาลัยมิชิแกน ประเทศสหรัฐอเมริกา พบประเด็นสำคัญ 3 ประเด็น คือ ประสบการณ์ในการศึกษาเล่าเรียน ประสบการณ์การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและวัฒนธรรมกับชาวอเมริกัน และประสบการณ์การมีความรู้สึกว่าเหงา และคิดถึงบ้าน

ปัจจุบันมีการพัฒนาการด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ มีการฟื้นฟูและช่วยเหลือซึ่งกันและกันมากขึ้นในรูปแบบส่งผู้เชี่ยวชาญมาช่วยเหลือ ตลอดจนให้ทุนการศึกษาและดูงานเพื่อจะได้นำความรู้ วิชาการต่างๆ มาใช้ให้เป็นประโยชน์แก่หน่วยงานและประเทศชาติ ประเทศฝรั่งเศสเป็นประเทศหนึ่งที่ได้ให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศไทย โดยมีทุน AMFA (Association Medical Franco-Asiatic) เป็นโครงการร่วมมือทางการแพทย์ของรัฐบาลฝรั่งเศสที่ให้ความช่วยเหลือกับประเทศในแถบเอเชีย มาตั้งแต่ปี 1985 จนถึงปัจจุบัน โดยให้ทุนแก่แพทย์ นักรังสีวิทยา และพยาบาลประจำห้องผ่าตัด ไปฝึกอบรมและศึกษาดูงานในโรงพยาบาลต่างๆ เป็นระยะเวลา 1 ปี หรือ 1(1/2) ปี ปีละประมาณ 3-10 คน จนถึงปัจจุบันมีจำนวนพยาบาลประจำห้องผ่าตัดที่ได้มีโอกาสไปฝึกอบรมดูงานในประเทศฝรั่งเศส รวมทั้งสิ้น 175 คน (สมาคมฝรั่งเศส, 1999)

พยาบาลห้องผ่าตัดเป็นการพยาบาลเฉพาะทางสาขาหนึ่ง จำเป็นต้องได้รับการฝึกฝน ความชำนาญเป็นพิเศษ ด้านเทคนิคการทำผ่าตัด การตรวจวินิจฉัยด้วยอุปกรณ์หรือเครื่องมือพิเศษ รวมทั้งการให้การพยาบาลแก่ผู้ป่วยแบบองค์รวม ครอบคลุมทั้งในระยะก่อนผ่าตัด ระหว่างผ่าตัด และระยะหลังผ่าตัด (กองการพยาบาล, 2542) ดังนั้น ในยุคโลกาภิวัตน์ เทคนิควิธีการทำงาน เครื่องมือและอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานมีความทันสมัยมากขึ้น การที่พยาบาลห้องผ่าตัด ได้มีโอกาสฝึกอบรมและศึกษาดูงานในต่างประเทศ เป็นการได้ศึกษาเทคนิคใหม่ๆ ในการปฏิบัติงานเพื่อนำมาปรับปรุงงานในหน่วยงานของตนให้ทันสมัย ดังที่ ภิญญา สาร (2519) กล่าวว่า การฝึกอบรมและศึกษาดูงาน เป็นการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ และทักษะช่วยให้เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน มีความมั่นใจในตัวเองสูงขึ้น เข้าใจจุดมุ่งหมายในการทำงาน

ดีขึ้น เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจ สร้างบรรยากาศ และสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกันในองค์กรและระหว่างองค์กร

ในฐานะที่ผู้วิจัยเคยมีประสบการณ์ในการไปรับการฝึกอบรมทางห้องผ่าตัด ประเทศฝรั่งเศส เป็นระยะเวลา 1 ปี 6 เดือน ทำให้ผู้วิจัยมีประสบการณ์ตรงในเรื่องการพัฒนาตนเองจากประสบการณ์ครั้งนี้ผู้วิจัยได้รับประสบการณ์หลากหลาย ทั้งในด้านการทำงานในห้องผ่าตัดและในการดำรงชีวิต รวมทั้งประสบการณ์ของพยาบาลท่านอื่นที่ได้รับการฝึกอบรมเช่นเดียวกัน น่าจะได้มีการเผยแพร่ประสบการณ์การไปฝึกอบรมให้กับผู้ที่มีความสนใจในการไปฝึกอบรมและศึกษาต่อในต่างประเทศ เพื่อเป็นการเรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับประสบการณ์ในการพัฒนาตนเองของพยาบาลห้องผ่าตัดที่ได้จากการฝึกอบรม ทั้งในด้านการเตรียมตัวก่อนการฝึกอบรม ระหว่างการฝึกอบรม และภายหลังการกลับมาปฏิบัติงาน โดยการศึกษาอย่างเป็นระบบ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาประสบการณ์การพัฒนาตนเองของพยาบาลห้องผ่าตัดไทยที่ได้รับการฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศส เพื่อจะได้ทราบถึงประสบการณ์เกี่ยวกับการพัฒนาตนเองในด้านการฝึกอบรมรวมทั้งการดำเนินชีวิต โดยวิธีการศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenology) กรอบแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้ คือ ปรากฏการณ์วิทยาการแปลความข้อมูล (Hermeneutic Phenomenology) ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของงานวิจัยที่นำมาซึ่งความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้สึนึกคิด ความคิดเห็นและความหมาย จากการถ่ายทอดจากบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีประสบการณ์โดยตรง ในฐานะผู้ที่เข้าไปอยู่ในเหตุการณ์ (Heidegger, 1927/1962 cited in Leonard, 1989; วาสนา เจือทอง, 2541) ข้อมูลที่ได้จะถูกถ่ายทอด และนำเสนอออกมาโดยการวิจัย ซึ่งจะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้บริหารทางการพยาบาล หรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้ให้การสนับสนุนให้มีการพัฒนาตนเอง เป็นประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาบุคลากร และเป็นประโยชน์สำหรับพยาบาลวิชาชีพหรือบุคลากรวิชาชีพต่างๆ ที่จะไปดำเนินชีวิต หรือเดินทางไปต่างประเทศเพื่อฝึกอบรม และสามารถนำมาเป็นข้อมูลประกอบในการวางแผนเตรียมตัวต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาประสบการณ์การพัฒนาตนเองของพยาบาลห้องผ่าตัดไทยที่ได้รับการฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศส ในระยะก่อนการฝึกอบรม ระยะระหว่างการฝึกอบรม และระยะภายหลังการฝึกอบรม

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาประสบการณ์การพัฒนาดตนเองของพยาบาลห้องผ่าตัดไทยที่ได้รับการฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศส โดยกำหนดคุณสมบัติเบื้องต้นของผู้ให้ข้อมูลว่าเป็นพยาบาลห้องผ่าตัดจากโรงพยาบาลในสังกัดของรัฐบาล ที่ได้รับทุนฝึกอบรมของ AMFA (Association Medical Fronco-Asiatic) ได้ไปฝึกอบรมและศึกษาดูงานห้องผ่าตัดประเทศฝรั่งเศส เป็นระยะเวลา 1 ปี และกลับมาเป็นระยะเวลาไม่เกิน 5 ปี มีความยินดีที่จะให้ความร่วมมือในการเล่าประสบการณ์ชีวิตที่เกิดขึ้นในการไปฝึกอบรม ทำการคัดเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) ใช้รูปแบบการศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenology) กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ปรากฏการณ์วิทยาการแปลความข้อมูล (Hermeneutic Phenomenology) (Heidegger, 1927/1962 cited in Leonard, 1989; วาสนา เจือทอง, 2541) โดยผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และบันทึกเทป เป็นวิธีการหลักในการเก็บข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ พยาบาลห้องผ่าตัดไทยที่ได้รับการฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศส จำนวน 15 คน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

พยาบาลห้องผ่าตัดไทย หมายถึง พยาบาลประจำห้องผ่าตัดจากโรงพยาบาลในสังกัดของรัฐบาล ที่ได้รับทุนฝึกอบรมของ AMFA (Association Medical Fronco-Asiatic) ให้ไปฝึกอบรมประเทศฝรั่งเศส เป็นระยะเวลา 1 ปี และกลับมาในช่วงระยะเวลาไม่เกิน 5 ปี

ประสบการณ์การพัฒนาดตนเอง หมายถึง การรับรู้เหตุการณ์ เรื่องราวสิ่งทีประสบมาของพยาบาลไทยที่เกี่ยวกับความต้องการในการศึกษาหาความรู้ทางวิชาการด้วยตนเอง โดยการฝึกอบรมและศึกษาดูงานในต่างประเทศ เพื่อให้มีความรู้ทางเทคนิควิชาชีพ และปรับปรุงแก้ไขตนเองให้มีความก้าวหน้า ซึ่งในงานวิจัยนี้การพัฒนาดตนเองของพยาบาลห้องผ่าตัดไทยที่ได้ฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศส ประกอบด้วยประสบการณ์ในการพัฒนาดตนเองที่เกี่ยวข้องใน 3 ระยะ ซึ่งระยะเวลานี้จะหมายถึง การกำหนดกรอบระยะเวลาให้แก่ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ได้ระลึกและเล่าถึงประสบการณ์การพัฒนาดตนเองในช่วงเวลาต่างๆ ดังนี้คือ ระยะก่อนการฝึกอบรม ระยะระหว่างการฝึกอบรม และระยะภายหลังการฝึกอบรม

1. ระยะก่อนการฝึกอบรม เป็นระยะเวลาที่พยาบาลห้องผ่าตัดไทยมีความต้องการไปฝึกอบรม จนกระทั่งเดินทางไปประเทศฝรั่งเศส

2. ระยะระหว่างการฝึกอบรม เป็นระยะเวลาที่พยาบาลห้องผ่าตัดไทยดำรงชีวิต และรับการฝึกอบรมอยู่ในประเทศฝรั่งเศส

3. ระยะภายหลังการฝึกอบรม เป็นระยะเวลาที่พยาบาลห้องผ่าตัดไทยเดินทาง กลับจากการฝึกอบรม และปฏิบัติงานในหน่วยงานของตนเอง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้บริหารทางการพยาบาลและผู้ที่เกี่ยวข้องในการให้ การสนับสนุนการพัฒนาตนเองของพยาบาล และวางแผนในการพัฒนาบุคลากรทางการพยาบาล

2. เป็นแนวทางแก่พยาบาลวิชาชีพหรือบุคลากรวิชาชีพต่างๆ ในการพัฒนา ตนเอง และในการไปดำเนินชีวิตหรือเดินทางไปต่างประเทศเพื่อฝึกอบรม

3. สามารถนำมาเป็นข้อมูลประกอบในการวางแผนเตรียมตัว เพื่อฝึกอบรมใน ต่างประเทศสำหรับพยาบาลผู้สนใจทั่วไป

4. เป็นแนวทางในการทำวิจัยเพื่อพัฒนากรอบแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาตนเอง ของพยาบาลวิชาชีพต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสาร หนังสือ วารสาร บทความ และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ค้นพบจากการวิจัย โดยกำหนดเป็นหัวข้อและนำเสนอตามลำดับดังนี้

1. การวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenological Research)
  - 1.1 ความหมายและประวัติความเป็นมาของปรากฏการณ์วิทยา
  - 1.2 หลักการและแนวคิดของปรากฏการณ์วิทยา
  - 1.3 ลำดับขั้นในการศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา
  - 1.4 ประสบการณ์ชีวิต (Lived Experience)
  - 1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
  - 1.6 ข้อพึงปฏิบัติของงานวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยา
2. การพัฒนาตนเอง
  - 2.1 ความหมายและแนวคิดการพัฒนาตนเอง
  - 2.2 ความสำคัญของการพัฒนาตนเอง
  - 2.3 แนวทางการพัฒนาตนเอง
  - 2.4 ขั้นตอนการพัฒนาตนเอง
  - 2.5 วิธีการพัฒนาตนเอง
  - 2.6 การเรียนรู้ด้วยตนเอง
3. การฝึกอบรมและศึกษาดูงาน
  - 3.1 การฝึกอบรมและศึกษาดูงานในต่างประเทศ
  - 3.2 ลักษณะงานการพยาบาลห้องผ่าตัด
  - 3.3 โปรแกรมการฝึกอบรมทางห้องผ่าตัด ณ ประเทศฝรั่งเศส
4. ปฏิสัมพันธ์ของบุคคลในการเปลี่ยนแปลงสู่วัฒนธรรมใหม่
  - 4.1 การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม
  - 4.2 การปรับตัว
  - 4.3 มนุษย์สัมพันธ์
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. สรุปการทบทวนวรรณกรรม

1. การวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenological Research)

1.1 ความหมายและประวัติความเป็นมาของปรากฏการณ์วิทยา

การวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenological Research) เป็นการวิจัยที่มีรากฐานมาจากหลักปรัชญา (philosophy) เป็นการศึกษาปรากฏการณ์การให้ความหมายจากประสบการณ์ตามสถานการณ์ที่เป็นจริง และตามการรับรู้ของผู้ที่อาศัยอยู่ในสถานการณ์นั้นๆ เน้นธรรมชาติ (nature) และความเป็นจริง (truth) ของปรากฏการณ์ และสะท้อนให้เห็นถึงบริบทของปรากฏการณ์อย่างลึกซึ้ง ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษา หรือธรรมชาติของมนุษย์ โดยเชื่อมโยงระหว่างความจริงและการรับรู้ ทฤษฎีและการปฏิบัติ ปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenology) เป็นคำที่ใช้เรียกชื่อแนวความคิดของกระบวนการทางปรัชญา ซึ่งใช้กันในหลายๆ ความหมายทั้งปรัชญาแนวคิด มุมมองและบางครั้ง ก็อาจใช้แทนความหมายของระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพหรือการวิจัยเชิงธรรมชาติ จึงมีชื่อเรียกต่างๆ กัน เช่น Phenomenological Research, Interpretive Phenomenology, Hermeneutics Phenomenology, Heideggerian Phenomenology เป็นต้น

ผู้ให้กำเนิดแนวคิดเชิงปรากฏการณ์วิทยาคนแรกคือ Edmund Husserl (1857-1938) ซึ่งมีแนวคิดหลักที่สำคัญ คือ การค้นหาความเป็นจริงที่ปรากฏอยู่ไม่มีการคิดล่วงหน้า หรือถ้ามีผู้ศึกษาจะต้องแยกออกจากสิ่งที่กำลังศึกษา และเนื่องจาก Husserl มีพื้นฐานเป็นนักคณิตศาสตร์ จึงใช้คำว่า “เก็บไว้ในวงเล็บ” (bracketing) และมีกระบวนการตัดทอน (reduction) ของข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องออกไปเพื่อให้ได้ความหมายของสิ่งที่ต้องการศึกษาอย่างแท้จริง (Streubert & Carpenter, 1995)

ต่อมา Heidegger เป็นนักปรัชญาชาวเยอรมันที่มีชื่อเสียงมากคนหนึ่งในยุคสงครามโลกครั้งที่ 2 (ค.ศ.1889-1976) ศิษย์เอกและเพื่อนร่วมงานของ Husserl ได้พัฒนาแนวคิดของการศึกษาทางปรากฏการณ์วิทยา เป็นแบบปรากฏการณ์วิทยาการแปลความข้อมูล (Hermeneutic Phenomenology) โดยเป็นผู้ริเริ่มและมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงจากการศึกษาวิธีการได้มาซึ่งสิ่งที่เรารู้ (a way of knowing-how to know what we know) หรือที่เรียกว่า Epistemology มาเป็นการศึกษาวิธีการของสิ่งที่เป็นอยู่ในโลก หรือศึกษาความหมายของการเป็นบุคคล (a way of being in the world-what it means to be a person) หรือที่เรียกว่า Ontology โดยเขามีความเชื่อว่าสิ่งที่เป็นอยู่ (being) และเวลา (time) มีความหมาย (meaning) ในตัวของมันเองและสามารถแปลความได้ (interpreted) และภาษาเป็นสิ่งสำคัญในการแปลความเพื่อให้เกิดความเข้าใจต่อความหมายนั้น (Heidegger, 1927/1962 cited in Leonard, 1989; Juethong, 1998)

Heidegger เน้นว่าปรากฏการณ์วิทยาการแปลความข้อมูล (Hermeneutic Phenomenology) เป็นการค้นหาเพื่อแปลความหมายของการมีชีวิต หรือการเป็นอยู่ในปรากฏการณ์นั้น ๆ ของบุคคลที่มีความหมายต่อบุคคลนั้นอย่างไร ดังนั้นการเข้าใจแนวคิดของความเป็นบุคคลจึงมีความสำคัญเพราะจะนำไปสู่แนวคิดในการเลือกใช้ปรัชญาเป็นระเบียบวิธีวิจัย ซึ่ง Heidegger กล่าวไว้ดังนี้ (Leonard, 1989; วาสนา เจือทอง, 2541)

1. บุคคล (person) เป็นผู้ให้ความหมายต่อปรากฏการณ์ตามความคิดความรู้สึกของตนเองซึ่งอาจแตกต่างจากความหมายของคนอื่น ๆ นั่นคือประสบการณ์ของใครก็เป็นของคน ๆ นั้น ซึ่งเป็นประสบการณ์เฉพาะและเป็นความจริงของบุคคลนั้นโดยเชื่อว่าบุคคลมีคุณลักษณะสำคัญ ดังนี้

1.1 บุคคลเป็นผู้อยู่ในสิ่งแวดล้อม (the person as having a world) หมายถึง บุคคลมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่ติดตัวเขามาตั้งแต่กำเนิด ไม่สามารถแยกจากกันได้ สิ่งแวดล้อมในที่นี้หมายถึง ภาษา ภูมิหลัง หรือวัฒนธรรมที่สืบทอดและติดตัวบุคคลนั้นมาตั้งแต่กำเนิด ไม่ใช่เป็นสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ดังนั้นการศึกษาถึงบุคคลจะต้องศึกษาให้เข้าใจในบริบทที่เป็นสิ่งแวดล้อมของบุคคลนั้นว่าเป็นอย่างไร

1.2 บุคคลเป็นผู้ให้คุณค่า (the person as being for whom things have significance and value) หมายถึง บุคคลให้คุณค่าหรือความหมายแต่ละเรื่องไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรม ภาษา และภูมิหลังของแต่ละบุคคล ดังนั้นการทำความเข้าใจในการแสดงออกหรือความรู้สึกของบุคคล จึงต้องศึกษาบุคคลในบริบทของคน ๆ นั้น

1.3 บุคคลเป็นผู้แปลความหมาย (the person as self-interpreting) หมายถึง บุคคลให้ความหมายของประสบการณ์ตามความคิด ความรู้สึกของตนเอง ซึ่งแตกต่างจากความหมายของบุคคลอื่นหรือความจริงจากทฤษฎี

1.4 บุคคลเป็นหน่วยรวม (the person as embodied) นั่นคือ รวมการให้ความหมาย ความคาดหวัง ความรู้สึกนึกคิด นิสัย แบบแผนการดำเนินชีวิตไว้ด้วยกันเป็นหนึ่งเดียว ไม่สามารถแยกคนออกเป็นส่วน ๆ โดยเชื่อว่า คนประกอบด้วย กาย จิต สังคม และต้องมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ดังนั้นประสบการณ์ของบุคคลจึงเป็นประสบการณ์โดยรวม ที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงของทุกสิ่งในตัวบุคคลคนนั้น

1.5 บุคคลมีมิติของเวลา (the person in time) ประสบการณ์ชีวิตของบุคคลจะเป็นอยู่ตามมิติของเวลา โดยความคิดในปัจจุบันของบุคคลจะได้รับอิทธิพลมาจากอดีต และส่งผลถึงอนาคตได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งที่บุคคลตระหนักและให้ความสนใจ

2. สิ่งแวดล้อม (world) เป็นกลุ่มของความสัมพันธ์ที่บุคคลมีประสบการณ์อยู่ในปัจจุบัน รวมถึงภูมิหลัง อายุ การศึกษา ภาษา วัฒนธรรม และค่านิยมทางสังคม ซึ่งซึมซับอยู่ในตัวบุคคลที่เรารู้มาตั้งแต่เกิด และเชื่อว่าบุคคลไม่สามารถแยกจากสิ่งแวดล้อมได้

3. การเชื่อมโยงประสบการณ์ (hermenutic circle) เป็นการเชื่อมโยงประสบการณ์ในอดีต ที่บุคคลเคยได้รับหรือเข้าใจมาก่อน เข้ากับประสบการณ์ครั้งใหม่ เพื่อที่จะรับรู้และให้ความหมายกับประสบการณ์ครั้งใหม่เป็นลูกโซ่ นั่นคือ บุคคลเข้าใจบางสิ่งบางอย่างได้ โดยการเปรียบเทียบกับอีกสิ่งหนึ่งที่บุคคลนั้นรู้จักหรือเคยมีประสบการณ์มาก่อน

Gadamer, 1976; Thompson, 1990 (อ้างถึงใน ประณีต และคณะ, 2543) ซึ่งเป็นศิษย์เอกและเพื่อนร่วมงานของ Heidegger เป็นผู้ให้แนวคิดเพิ่มเติมในการศึกษาทางปรากฏการณ์วิทยาเพื่อให้เข้าใจถึงประสบการณ์ของบุคคลที่ลึกซึ้ง คือ โดยเพิ่มมุมมองความคิดที่สำคัญอีก 2 ประการ ดังนี้

1. ภาษา โดยเชื่อว่า ภาษาเป็นสื่อกลางที่สำคัญ ที่จะสื่อความหมายให้เข้าใจปรากฏการณ์นั้น ๆ ภาษาเป็นสื่อกลางที่จำเป็น และต้องทำความเข้าใจในรูปแบบและความหมายของภาษาซึ่งอาจเป็นสิ่งเฉพาะที่เข้าใจเฉพาะในกลุ่มหรือสังคมที่ผู้ให้ข้อมูลใช้ ดังนั้นผู้ศึกษาจึงต้องใช้การสนทนาหรือการสื่อสารโดยทำความเข้าใจกับคำหรือภาษาว่าผู้ให้ข้อมูลต้องการสื่อความหมาย ซึ่งผู้ศึกษาหรือผู้สัมภาษณ์ต้องทำความเข้าใจในคำหรือภาษานั้น ๆ จึงจะเข้าใจประสบการณ์ทั้งหมดของผู้ให้ข้อมูลได้

2. การเชื่อมโยงความหมาย (the fusion horizons) เป็นการเชื่อมมุมมองของนักวิจัย ซึ่งรวมถึงความรู้และสิ่งต่าง ๆ จากการศึกษาที่นั่นกับผู้ให้ข้อมูล แต่ความเข้าใจถูกต้องจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อ มีการทำความเข้าใจ เชื่อมโยง แลกเปลี่ยน และขยายความคิดเห็นต่อกัน เพื่อช่วยลดอคติ หรือความคิดที่เกิดขึ้นก่อนการศึกษา เพราะการศึกษาถึงเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ผู้ศึกษาย่อมต้องมีความรู้หรือการคิดที่เกิดขึ้นจากการอ่าน หรือทบทวนวรรณกรรมก่อนแล้ว ทำให้เกิดข้อสงสัยหรือคำถาม อย่างไรก็ตาม อย่างไม่รู้ตามคำถามที่ต้องการการตอบของผู้ให้ข้อมูล ไม่ได้ใช้เป็นกรอบที่จำกัดการตอบหรือข้อที่ต้องการศึกษา แต่ควรเป็นในลักษณะของการเชื่อมโยง เพื่อให้สิ่งที่ศึกษาหรือข้อมูลที่ค้นพบนั้นเกิดความหมายและความเข้าใจที่ตรงกับระหว่างผู้ศึกษาและผู้ให้ข้อมูล โดยไม่เกิดความลำเอียง

Benner (1985) กล่าวว่า ปรากฏการณ์วิทยา เป็นการศึกษาถึงการดำรงชีวิตอยู่ของมนุษย์ โดยบุคคลนั้นจะเป็นผู้ให้ความหมายของการมีชีวิตอยู่กับสิ่งนั้น ๆ ตามวัฒนธรรม ภาษา ประสบการณ์ในอดีต และสิ่งแวดล้อม โดยผู้วิจัยต้องทำความเข้าใจกับคำหรือภาษา ในรูปแบบ

และความหมายของภาษาที่ผู้ให้ข้อมูลต้องการสื่อความหมาย จึงจะทำให้เข้าใจประสบการณ์ทั้งหมดของผู้ให้ข้อมูลได้ และจะมีความเป็นอิสระจากคำอธิบายทางทฤษฎี

นอกจากทางปรัชญาแล้ว ได้มีการใช้ปรากฏการณ์วิทยาในการศึกษาและวิจัยในศาสตร์อื่นๆ ด้วยอาทิเช่น คณิตศาสตร์ ชีววิทยา และที่ใช้มากเห็นจะได้แก่ จิตวิทยา นอกจากนี้แล้วยังได้มีการนำปรากฏการณ์วิทยาไปใช้ในการศึกษาและวิจัยทางสังคมวิทยา ประวัติศาสตร์ ศาสนา และทางการศึกษา (Spiegelberg, 1975)

การแสวงหาความรู้ด้วยปรากฏการณ์วิทยา เริ่มมาตั้งแต่ศตวรรษที่ 18 โดยนักคณิตศาสตร์-ปรัชญา จนกระทั่งแพร่หลายมากในศตวรรษที่ 20 โดยเฉพาะทางสาขาจิตวิทยา ปัจจุบันนำมาใช้ในหลายสาขาทั้งทางสังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ มนุษยศาสตร์ รวมถึงทางการแพทย์ (Benner, 1995)

1.2 หลักการและแนวคิดของปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenology)

ปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenology) ประกอบด้วย ปรากฏการณ์ (Phenomena) และหลักการสืบสวน (investigation) ปรากฏการณ์นั้น หลักการศึกษาปรากฏการณ์ก็คือการศึกษาเรื่องราวหรือความคิดที่เกิดขึ้นตามวิถีทางที่มันเกิด อย่างที่มันเป็นอยู่และที่ตัวของมันเอง ดังที่ Husserl (1965) กล่าวว่า "Turn to things themselves" หมายความว่า การจะศึกษาปรากฏการณ์ใดก็ให้มุ่งที่ปรากฏการณ์นั้นๆ แนวคิดหลักที่สำคัญคือ การค้นหาความเป็นจริงที่ปรากฏอยู่ ไม่มีการคิดล่วงหน้า หรือถ้ามีผู้ศึกษาจะต้องแยกออกจากสิ่งที่กำลังศึกษา

หลักการสืบสวน (investigation) ทางปรากฏการณ์วิทยา ประกอบด้วย

1. การเปิดรับความรู้ (หรือประสบการณ์) หมายถึง ผู้ที่ศึกษาจะต้องยอมรับหรือทำตนเองเป็นผู้ไม่รู้ เพื่อสามารถตัดทวงสิ่งที่ต้องการจะศึกษาได้เต็มที่ และต้องทำอย่างมีสติและเป็นระบบ โดยใช้ประโยชน์จากประสาทสัมผัสทั้ง 5 เปิดรับปรากฏการณ์ที่ศึกษาจนเกิดเป็นประสบการณ์ซึมเข้าสู่จิตสำนึกของผู้ศึกษาเกิดเป็นความรู้ ความเข้าใจในปรากฏการณ์นั้น ว่าอะไรคือสาระสำคัญ (essence) ของปรากฏการณ์นั้นและสาระสำคัญนั้นสัมพันธ์กันอย่างไร

2. การรับรู้ต้องเป็นไปอย่างรอบด้าน หมายความว่า การสืบสวนปรากฏการณ์นั้นจะต้องทำไปทุกแง่มุม ทั้งตัวปรากฏการณ์เองและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์นั้น นักปรากฏการณ์วิทยา เชื่อว่า มนุษย์แต่ละคนมีความเป็นเอกภาพทั้งในแง่ความคิด และการกระทำ ซึ่งอาจแปรเปลี่ยนไปตามสภาพแวดล้อม ดังนั้นในการศึกษาพฤติกรรมของบุคคล

จำเป็นต้องทำความเข้าใจประสบการณ์ชีวิตของเขาไปพร้อมๆ กับสภาพแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรม และความคิดซึ่งซ่อนอยู่ภายใต้พฤติกรรมของเขา

3. การเปิดรับความรู้จะต้องเป็นอิสระ หมายความว่า ในการสืบสวนปรากฏการณ์ใดๆ ผู้ศึกษาจะต้องไม่ยอมให้ทฤษฎีใดๆ ความรู้เดิม หรือข้อสันนิษฐานของผู้อื่นมาใช้อิทธิพลต่อการรับรู้ พิจารณาและตัดสินใจของผู้ศึกษา

1.3 ลำดับขั้นในการศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา

Spiegelburg (1965) ได้สรุปลำดับขั้นที่สำคัญของปรากฏการณ์วิทยาไว้ 6 ขั้นตอนดังนี้

1. Descriptive Phenomenology คือ การสืบสวนปรากฏการณ์เฉพาะเป็นการศึกษาปรากฏการณ์ วิเคราะห์ และพรรณนาปรากฏการณ์นั้นโดยตรง ผู้ศึกษาจะต้องเปิดประสาทสัมผัสทั้ง 5 พร้อมกับการยอมรับความไม่รู้และมุ่งที่จะแสวงหาคำตอบให้กับตน

2. Phenomenology of essences คือ การสืบสวนองค์ประกอบสำคัญของปรากฏการณ์วิธีการ คือ นำสิ่งที่ได้จากขั้นที่ 1 มาจัดลำดับตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น รวมถึงที่เหมือนเข้าไว้ด้วยกัน สกัดเอาสิ่งที่เรียกว่าแก่น สาระ หรือ องค์ประกอบสำคัญ (theme) ของเหตุการณ์เหล่านั้นแล้วจัดกลุ่ม และหาความสัมพันธ์ขององค์ประกอบสำคัญ เป็นการพิจารณาความสัมพันธ์ขององค์ประกอบสำคัญๆ ภายในแต่ละกลุ่ม ซึ่งเรียกว่าความสัมพันธ์ภายใน ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเรียกว่า ความสัมพันธ์ภายนอก

3. Phenomenology of appearances คือ การสังเกตรูปแบบความสัมพันธ์ที่ปรากฏ ขั้นนี้จะเริ่มมองเห็นโครงสร้างของแก่นความรู้ของปรากฏการณ์นั้นๆ ได้

4. Constitutive Phenomenology คือ การตรึงตรองปรากฏการณ์ด้วยจิตสำนึกตั้งแต่ต้นของปรากฏการณ์จนกลายเป็นรูปแบบของความสัมพันธ์ที่อธิบายได้

5. Reductive Phenomenology คือ การตั้งข้อสงสัยในสิ่งที่ปรากฏหรือมีอยู่หรือการทอนปรากฏการณ์

6. Hermeneutic Phenomenology คือ การค้นหาเพื่อแปลความหมายของการมีชีวิตหรือการเป็นอยู่ในปรากฏการณ์นั้นๆ ของบุคคลว่ามีความหมายต่อบุคคลนั้นๆ อย่างไร

1.4 ประสบการณ์ชีวิต (lived experience)

ในการศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยาจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำความเข้าใจกับคำว่า ประสบการณ์ชีวิต (lived experience) เนื่องจากการศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา เป็นการศึกษาที่ต้องการอธิบายปรากฏการณ์หรือการปรากฏของสิ่งต่างๆ ซึ่งผู้ให้ความหมายไว้หลายแนวคิดดังนี้

Schutz (1970 cited in Carpenter & Streubert ,1995) กล่าวว่า ประสบการณ์ชีวิตของโลกของชีวิตประจำวัน เป็นจุดสำคัญของการศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา และอธิบายประสบการณ์ชีวิตว่า หมายถึง เป็นประสบการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งหมดของบุคคล ซึ่งประกอบด้วยเรื่องราวของบุคคลและเหตุการณ์ที่ได้พบในการดำเนินชีวิต

Gadamer (1980 cited in Carpenter & Streubert ,1995) กล่าวว่า ประสบการณ์ชีวิต เป็นจุดเริ่มต้นจุดสิ้นสุดของการวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยา เป้าหมายของการศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา เพื่อให้บุคคลได้อธิบายเรื่องราว ประสบการณ์เพื่อสะท้อนถึงความรู้สึกนึกคิด การหาความหมายของการมีชีวิตอยู่กับสิ่งนั้นๆ

Dilthey (1985 cited in Carpenter & Streubert, 1995) กล่าวว่า พื้นฐานที่สำคัญของประสบการณ์ชีวิตนั้น รวมถึงความรู้สึกนึกคิดที่ตนได้ผ่านประสบการณ์ต่างๆในชีวิตมาก่อน เป็นการรับรู้โดยตัวของตัวเอง ในขณะที่มีสติสัมปชัญญะ

Merleau-Ponty (1981) อธิบายว่า ส่วนที่สำคัญอย่างหนึ่งของประสบการณ์ชีวิตที่จะต้องนึกถึงคือ โครงสร้างของปรากฏการณ์ มันไม่สามารถที่จะเข้าใจปรากฏการณ์ต่างๆ ได้อย่างลึกซึ้งในทันทีทันใด แต่ประสบการณ์เหล่านั้นจะถูกการกลั่นกรอง ที่ตนเองได้รับรู้มาก่อน ผ่านการแปลความหมาย (interpret) เสียก่อน และสิ่งนั้นจะเป็นจริงสำหรับเขาเท่านั้น

โดยสรุป ประสบการณ์ชีวิต หมายถึง การรับรู้ (perception) และการรู้ความหมาย (meaning) ของเรื่องราวหรือประสบการณ์ของแต่ละบุคคลที่ได้ประสบมาทางสัมผัสสัมผัสต่างๆ เนื่องจากมนุษย์เราจะรู้ดีในเรื่องที่ตนเองมีประสบการณ์มาก่อน โดยการรับรู้ และรู้ความหมายในขณะที่มีสติสัมปชัญญะ หมายความว่า เริ่มแรกความเข้าใจของมนุษย์เกิดจากการรับรู้ ซึ่งสัมผัสผ่านประสบการณ์ต่างๆ และประสบการณ์เหล่านั้นจะผ่านการกลั่นกรอง แปลความ (interpret) เสียก่อน ดังนั้น การแปลความจึงเป็นส่วนที่สำคัญในการที่มนุษย์จะเข้าใจถึงประสบการณ์ต่างๆได้

1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ วิธีการที่ใช้ ได้แก่ วิธีการสร้างข้อสรุป (Inductive) จากการศึกษารูปแบบหรือข้อมูลจำนวนหนึ่ง การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และการแปลความข้อมูล (interpretive or hermeneutics)

1.5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุป (Inductive) วิธีการที่ใช้มี 3 ชนิด คือ

1) การวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic induction) คือวิธีแปลความสร้างข้อสรุปข้อมูลจากอุปสรรคหรือปรากฏการณ์ที่มองเห็นซึ่งนักวิจัยจะต้องพยายามรวบรวมข้อมูล

ต่างๆจากปรากฏการณ์หลายๆอย่างเพื่อมาพิสูจน์และหาข้อสรุปต่อปัญหานั้น พอสรุปได้ก็ต้องมีการหาข้อสรุปในเรื่องใหม่หรือมีการสร้างทฤษฎีใหม่ ดังที่ Glaser & Strauss (1967) กล่าวว่า ในการสร้างทฤษฎีจากข้อมูล สมมติฐานและแนวคิด ไม่ได้เพียงแต่มาจากข้อมูลเท่านั้น แต่นักวิจัยจะต้องทำงานกับสองสิ่งอย่างเป็นระบบร่วมกันไปกับข้อมูลในระหว่างที่ทำการวิจัย

2) การวิเคราะห์โดยการจำแนกข้อมูล (Typological Analysis) คือ การจำแนกข้อมูลเป็นชนิดๆ (Typologies) ซึ่งเป็นขั้นตอนของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่อเนื่องกันไป ซึ่งแบ่งออกเป็นใช้แนวคิดทฤษฎีและไม่ใช้แนวคิดทฤษฎี (Lofland, 1971 อ้างถึงใน สุภางค์ จันทวานิช, 2542)

3) การวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบข้อมูล (Constant Comparison) คือ การใช้วิธีการเปรียบเทียบ โดยการนำข้อมูลมาเทียบเป็นปรากฏการณ์ ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างข้อสรุปเชิงนามธรรมและการสร้างทฤษฎี (Glaser & Strauss, 1967)

1.5.2 การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) คือ การตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Induction) จากถ้อยคำ ประโยค หรือใจความของข้อมูล รวมถึงเอกสารอื่นๆ การวิเคราะห์เนื้อหาเป็นเทคนิควิจัยที่พยายามจะบรรยายเนื้อหาของข้อความหรือเอกสารโดยใช้วิธีเชิงปริมาณอย่างเป็นระบบและเน้นสภาพวัตถุวิสัย (objective) การบรรยายเน้นเนื้อหาตามที่ปรากฏในข้อความ ไม่เน้นการตีความหรือการให้ความหมายที่ซ่อนอยู่เบื้องหลัง การวิเคราะห์เนื้อหามีลักษณะสำคัญ 3 ประการคือ มีความเป็นระบบ มีความเป็นสภาพวัตถุวิสัย และอิงกรอบแนวคิดทฤษฎี (Holsti, 1969 อ้างถึงใน สุภางค์ จันทวานิช, 2542)

นอกจากวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวมาแล้ว ยังมีการวิเคราะห์ข้อมูลอีกหลายวิธี เช่น การแปลความข้อมูล การอธิบายสาเหตุ เป็นต้น การแปลความข้อมูล (interpretive or hermeneutics) วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบการแปลความนี้ มีกระบวนการแปลความหลายวิธี เช่น การแปลความตามขั้นตอนของ Van Kaam (1959) การแบบแปลความตามขั้นตอนของ Van Manen (1984) การแบบแปลความตามขั้นตอนของ Giorgi (1985) การแปลความตามขั้นตอนของ Leonard (1989) การแบบแปลความตามขั้นตอนของ Streubert (1991) การวิเคราะห์ข้อมูลตามกระบวนการของ Colaizzi (1978) เป็นต้น ซึ่งก่อนการดำเนินการวิจัยจำเป็นต้องศึกษาและเข้าใจในความเชื่อของปรัชญาแนวคิดเชิงปรากฏการณ์วิทยาก่อนดำเนินการวิจัยเพื่อเป็นประโยชน์ในการใช้วิธีการวิจัย (research method) ที่เขียนขึ้นบนพื้นฐานความเชื่อของคนๆนั้น เช่น Giorgi's method (1985) และ Colaizzi's method (1978) จะเชื่อในหลักความคิดของ Husserl ที่เน้นการทำใจให้ว่าง (bracketing) ของผู้วิจัยก่อนดำเนินการวิจัย ส่วน

Van Manen's method (1984) และ Leonard's method (1989) จะเชื่อมโยงในหลักความคิดของ Heidegger ซึ่งมีข้อตกลงเบื้องต้นในกรอบของ Hermeneutic Circle ว่าในการแปลความข้อมูลนั้นเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยเคยทราบมาก่อนเกี่ยวกับประสบการณ์ที่ศึกษา สิ่งที่ทราบหรือเข้าใจมาก่อนนั้น อาจเกิดจากประสบการณ์ตรงของผู้วิจัยเอง หรือการทบทวนวรรณกรรมก็ได้ (Heidegger 1927/1962 cited in Leonard, 1989; วาสนา เจือทอง, 2541)

ซึ่งในที่นี้จะกล่าวถึงการวิเคราะห์ข้อมูลแบบการแปลความ เนื่องจากข้อมูลที่ได้มาเป็นข้อมูลด้านวัฒนธรรม การวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวมาข้างต้นไม่ได้เน้นการหาความหมาย ดังนั้น วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่เหมาะสมในการหาความหมายของปรากฏการณ์ คือการแปลความข้อมูล

1.5.3 การแปลความข้อมูล (interpretive or hermeneutics)

ในการศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา เป็นการให้ความหมายของการมีชีวิตอยู่ของมนุษย์ ดังนั้น การแปลความข้อมูล (interpretive or hermeneutics) จึงเป็นวิธีที่เหมาะสมมากที่สุดในการวิเคราะห์ข้อมูล สำหรับการเข้าใจในความหมายของการมีชีวิต โดยการให้ความหมายตามวัฒนธรรม และภาษา (Benner, 1985)

Benner (1985) กล่าวว่า เป้าหมายของการแปลความ (interpretive or hermeneutics) ก็เพื่อที่จะเข้าใจถึงทักษะ การทำงาน และประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน เป็นการค้นหาความหมายของทักษะ การทำงาน และประสบการณ์ให้ปรากฏขึ้นมา

Leonard (1989) กล่าวว่า การแปลความ เป็นการค้นหาลักษณะของการเป็นตัวกำหนด (deterministic) หรือกลไกความคิดของความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล หมายความว่า เป็นการอธิบายสาเหตุ ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลชุดหนึ่งกับข้อมูลอีกชุดหนึ่ง โดยที่ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลทั้งสองชุด มีลักษณะของการเป็นตัวกำหนด (deterministic) ของข้อมูลชุดแรกต่อข้อมูลชุดหลัง

นอกจากหลักการที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว วิธีการที่สำคัญของการแปลความข้อมูลในการศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา ของ Leonard (1989) กล่าวว่า จากบทสัมภาษณ์ การบันทึก การสังเกตและตัวอย่างการกระทำของมนุษย์จากการศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenology) จะถูกนำมาใช้ในกระบวนการวิเคราะห์แปลความ

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบแปลความตามขั้นตอนของ Leonard (1989) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนดังนี้

1. Thematic analysis คือ กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด (จากการสัมภาษณ์ การบันทึก การสังเกต เป็นต้น) จะถูกอ่านหลายรอบเหมือนกับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยทั่วไป เมื่อทุกรายถูกอ่านหมด แนวทางของสิ่งที่ต้องการจะถูกแยกแยะออกจากข้อมูลพื้นฐาน ประเด็นย่อย (Categories) ต่างๆจะปรากฏออกมา จากนั้นบทสัมภาษณ์ทุกรายจะถูกอ่านด้วยมุมมองของการแปลความหมาย ซึ่งประเด็นย่อยต่างๆเหล่านี้จะเป็นพื้นฐานในการค้นพบจากการศึกษา และจะปรากฏออกมาเป็นประเด็นหลัก (Theme)

2. Analysis of exemplars คือ การวิเคราะห์บทเฉพาะ อุบัติการณ์หรือเหตุการณ์ ทุกการกระทำของสถานการณ์ต่างๆ รวมถึงการตอบสนองแต่ละเหตุการณ์ เป็นการวิเคราะห์บริบท (context) ห้อมล้อมของแต่ละเหตุการณ์ ของแต่ละบุคคล สิ่งที่เกี่ยวข้อง ปฏิบัติและการปฏิบัติ โดยไม่รวมความคิดของผู้วิเคราะห์ จากการวิเคราะห์นี้จะได้อตัวอย่างเรื่องหรือเรื่องสั้นๆที่อธิบายความหมายของแต่ละสถานการณ์ ซึ่งจะมีความหมายแตกต่างกันไปตามกรณีแวดล้อมหรือบริบท (context)

3. Identification of paradigm คือ เป็นการแยกรูปแบบของความหมาย รูปแบบนี้จะอธิบายข้อมูลอย่างสมบูรณ์ซึ่งทำให้เข้าใจถึงปรากฏการณ์ การกระทำของแต่ละบุคคล และเข้าใจถึงปรากฏการณ์จากบริบทของแต่ละสถานการณ์ เข้าใจถึงความเกี่ยวข้องของเหตุการณ์และความหมายเบื้องหลังของแต่ละสถานการณ์ และสามารถบรรยายออกเป็นโครงสร้างและรูปแบบของประสบการณ์

ดังนั้น การแปลความ (interpretive or hermeneutics) ของงานวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenology) มีข้อตกลงเบื้องต้น ซึ่งเป็นข้อสันนิษฐานบนพื้นฐานของเรื่องที่ตนเองเคยมีประสบการณ์มาก่อน โดยการให้ความหมายตามวัฒนธรรม และภาษา ซึ่งผู้วิจัยจะต้องมีความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับการศึกษาเรื่องการดำเนินชีวิตของมนุษย์ การทำความเข้าใจมนุษย์จึงเป็นเรื่องของการวิเคราะห์วัฒนธรรมนั่นเอง เป็นความพยายามที่จะแปลความพฤติกรรมของมนุษย์ เพื่อหาความหมายของวัฒนธรรมนั้นด้วย ดังนั้น ผู้วิจัยจะตีความข้อมูลได้จะต้องประกอบด้วย การมีข้อมูลที่มีคุณภาพ และผู้วิจัยมีข้อมูลภูมิหลัง หรือข้อมูลพื้นฐานที่เป็นบริบท (context) ของพฤติกรรมที่จะแปลความ

1.6 ข้อพึงปฏิบัติของงานวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenology)

1.6.1 งานวิจัยต้องมีลักษณะที่แสดงถึงความจริงจังของวิธีวิจัย (rigorous) และการสืบสวนปรากฏการณ์อย่างมีระบบ (systematic) (Benner, 1995)

1.6.2 ผู้วิจัยต้องหลีกเลี่ยง การวิเคราะหวิจารณ์ (evaluation & criticism) การใส่ความคิดเห็น (opinion) ในปรากฏการณ์ที่กำลังศึกษาให้สิ่งที่กำลังศึกษา เป็นประสบการณ์ จากประสบการณ์จากผู้ที่ถูกสัมภาษณ์เท่านั้น ผู้วิจัยมีบทบาทเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ฟังข้อมูล และนำมาอธิบายสรุปตาม ความหมายเท่านั้น (Rein-Harz, 1983 cited in Carpenter & Streubert, 1995)

1.6.3 การเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นแบบเจาะจง (Purposive sampling) พยายามเลือกกลุ่มตัวอย่างที่สามารถให้ข้อมูลได้ (Patton, 1987)

1.6.4 พึงระวังการศึกษาแบบปรากฏการณ์วิทยาที่ผู้ตอบอาจรู้สึกอาย (embarrass) อึดอัด (awkward) ถูกเปิดเผยในมุมเรื่องส่วนตัว (over identification of subjects) เสียหน้า (loss of composure) ผู้วิจัยพึงระมัดระวังและไวต่อปฏิกิริยา (Cowles, 1988)

1.6.5 คำถามที่จะถามเพื่อให้มีการตอบโดยอธิบายถึงประสบการณ์ชีวิต (lived experience) จะไม่เป็นลักษณะคำถามนำ หรือเกริ่นยกตัวอย่างนำ แต่จะพยายามถามคำถามปลายเปิด ขอคำอธิบายเพิ่มเติม (Clarity) อาจให้เขียนเล่าเป็นบันทึกของประสบการณ์ คร่าวๆมาก่อนก็ได้ ซึ่ง Patton (1987) ได้กล่าวถึงเทคนิคการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ได้แก่

1) การใช้คำถามปลายเปิด (Asking open-ended question) เพื่อเปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบได้กว้าง

2) การใช้คำถามเน้นและเจาะลึก (Probing and Follow up) เมื่อต้องการข้อมูลเรื่องนั้นๆ ให้มากขึ้น

3) การทำให้เกิดความกระจ่าง (Clarifying) เมื่อต้องการคำพูดที่ชัดเจนยิ่งขึ้น หรือเมื่อเกิดความไม่แน่ใจในสิ่งที่ผู้ให้ข้อมูลพูดออกมา

4) การทดสอบความแตกต่าง (Testing Discrepancies) เมื่อเกิดความขัดแย้งของข้อมูลที่ได้รับ โดยผู้วิจัยใช้วิธีกล่าวสรุปให้ผู้ให้ข้อมูลได้ฟังถึงความแตกต่างของข้อมูล และขอให้กลุ่มตัวอย่างเล่าในเรื่องดังกล่าวให้ฟังอีกครั้งหนึ่ง วิธีการนี้นอกจากจะช่วยให้ผู้ให้ข้อมูลได้ทำความเข้าใจถึงความแตกต่างนั้นด้วยตนเองแล้ว ยังช่วยให้ผู้วิจัยได้ทราบกระบวนการคิดของผู้ให้ข้อมูลอีกด้วย

5) การสรุป (Summarizing) คือ การรวบรวมประเด็นสำคัญที่ผู้ให้ข้อมูลได้แสดงให้เห็นผู้วิจัย ทราบเพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลได้มีความรู้สึกรู้ว่า ผู้วิจัยเข้าใจว่าเขาพูดอะไรออกมา และเป็น การเปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างได้แก้ไขข้อมูล หรือเพิ่มเติมข้อมูลบางส่วนได้ตามต้องการ

เนื่องจากการวิจัยทางการแพทย์อยู่บนพื้นฐานของวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ ซึ่งเป็น รูปแบบเฉพาะในการที่จะทำความเข้าใจ และการสืบสวน (investigation) ถึงสถานการณ์ต่างๆ ของการดำเนินชีวิตอยู่ในโลก ซึ่งจากหลักการและแนวคิดเชิงปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenology) ดังกล่าว งานวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยา จึงได้รับความสนใจทางการแพทย์ เป็นอย่างมาก เพราะแนวคิดของศาสตร์ทางการแพทย์ที่เอื้อและมองสิ่งต่างๆ ในลักษณะ องค์กรวม (holistic perspective) ซึ่งผู้วิจัยเน้นการเข้าใจภาพรวมทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นสภาพ สถานการณ์ ความเกี่ยวข้องต่างๆ ในบริบท (context) และความแตกต่างของความคิด พฤติกรรม ของบุคคล เป็นต้น มิใช่มองศึกษาเป็นส่วนๆ แยกออกจากกัน แต่จะศึกษาดูแต่ละส่วนในภาพรวม ทั้งหมด เพื่อให้เกิดความเข้าใจ หน้าที่ของแต่ละส่วนในภาพรวม (Benner, 1995)

ในต่างประเทศมีการใช้รูปแบบงานวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยากันอย่างแพร่หลาย ทั้งทางการแพทย์พยาบาล การปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิก และการบริหารการพยาบาล เช่น ประสพการณ์การดูแลบุคคลอันเป็นที่รัก : การศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา (Gates, 2000) ปรากฏการณ์วิทยาเกี่ยวกับการเริ่มต้นประสพการณ์ทางการแพทย์ในฮ่องกง (Frances Kam, Yuet Wong et al, 2000) การค้นหาความหมายของการดูแลตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ ในโรงพยาบาล (Forrest, 1989) เป็นต้น

สำหรับงานวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยาทางการแพทย์ที่เก็บข้อมูลในประเทศไทย เช่น ประสพการณ์การดูแลตนเองเมื่อเจ็บป่วยของผู้ใหญ่ ในอำเภอกระแสดินธุ์ จังหวัดสงขลา (จิตตินันท์ พงสุวรรณ และคณะ, 2543) ประสพการณ์ชีวิตของนักเรียนพยาบาลไทยในระดับปริญญาตรีที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเอื้ออาทรและพฤติกรรมไม่เอื้ออาทรของครูพยาบาลไทย (วาสนา นัยพัฒน์, 2541) การรับรู้ภาวะสุขภาพของหญิงวัยหมดประจำเดือน (นงพิมล นิมิตรอนันท์, 2540) ประสพการณ์ของพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยเอดส์ : การศึกษาเชิง ปรากฏการณ์วิทยา (เพลินพิศ ฐานิวัฒน์นันท์, 2538) เป็นต้น

งานวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยาทางการแพทย์ที่เก็บข้อมูลในต่างประเทศ เช่น ประสพการณ์การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของนักศึกษาไทยในมหาวิทยาลัยมิชิแกน ประเทศ สหรัฐอเมริกา (ผ่องศรี ศรีมรกต, 2543) การดูแลเอาใจใส่ผู้ป่วยในการปฏิบัติการพยาบาลวิชาชีพ: (พยอม อยู่สวัสดิ์, 2537) เป็นต้น

ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยาแบบปรากฏการณ์เพื่อการแปลความข้อมูล (Hermeneutic Phenomenology) เนื่องจากงานวิจัยรูปแบบนี้เป็น การค้นหาความหมายของประสบการณ์การพัฒนาดตนเองของพยาบาลที่ได้รับการฝึกอบรมใน ประเทศฝรั่งเศส และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแปลความ (Interpretive or Hermeneutics) ซึ่งการ แปลความจะทำให้เข้าใจความหมายของประสบการณ์การพัฒนาดตนเองของพยาบาลที่ได้รับการ ฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศส ตามแนวคิดของ Leonard (1889) และใช้หลักปรัชญาแนวคิดตาม Heideggerian or Interpretive Phenomenology (Heidegger, 1627/1962 อ้างถึงใน Leonard, 1889; วาสนา เจือทอง, 2541) ในการศึกษาสิ่งที่เป็นอยู่ในโลก ว่ามีความหมายอย่างไร เนื่องจาก Leonard ได้กล่าวถึงหลักปรัชญาแนวคิดของ Heidegger และได้มีการเขียนขั้นตอนของการ วิเคราะห์ข้อมูลแบบการแปลความ (Interpretive or Hermeneutics) โดยได้อธิบายถึงกระบวนการ ในการแปลความหมายซึ่งสามารถทำให้มองเห็นถึงวิธีการในการศึกษาที่ชัดเจน

2. การพัฒนาดตนเอง (Self-Development)

2.1 ความหมายและแนวคิดของการพัฒนาดตนเอง

การพัฒนาดตนเอง ตามความหมายของพระราชวรมนี (2527) ได้ให้คำบรรยายว่า เป็นการฝึกอบรม หรือการทำให้เจริญพอกพูนขึ้น

พระราชวรมนี (2528) ได้อธิบายความหมายของการพัฒนาดตนเองไว้ว่า เป็นการ พัฒนาดที่เน้นคุณสมบัติที่มีอยู่ภายในบุคคล คือการเน้นพัฒนาดที่จิตใจให้เจริญควบคู่ไปกับการ พัฒนาดทางวัตถุ การพัฒนาดจิตใจนั้นบุคคลแต่ละคนต้องทำด้วยตนเอง คนอื่นจะไปพัฒนาดให้ ไม่ได้ แต่ก็ช่วยได้บ้าง เช่น การสร้างสภาพแวดล้อมที่เกื้อกูลหรือช่วยแนะนำอะไรต่างๆ ให้ แต่การ จะพัฒนาดตนเองให้สมบูรณ์ได้นั้นจะต้องพัฒนาดให้ครบทั้ง 4 ระดับคือ การพัฒนาดกาย การพัฒนาด ศีล การพัฒนาดจิต และการพัฒนาดปัญญา

Megginson & Pedler (1992) กล่าวว่า การพัฒนาดตนเอง มีความหมายถึง การที่ ผู้เรียนมีความต้องการเปลี่ยนแปลงสภาพของตนเองไปสู่สิ่งใหม่ๆ ผู้เรียนเป็นผู้ต้องรับผิดชอบใน การเลือกสิ่งที่ตนเองต้องการเรียน ผู้เรียนเป็นผู้กำหนดว่าต้องการเรียนเมื่อไหร่ และมีวิธีเรียนรู้อย่างไร หรืออาจกล่าวได้ว่า ผู้เรียนมีความอิสระในการเรียนรู้ และเลือกสิ่งที่ต้องการเรียนรู้

วิเชียร ทวีลาภ (2523) ให้ความหมายของการพัฒนาดตนเองว่า เป็นการดำรงชีวิต อย่างมีจุดหมาย อย่างมีอุดมการณ์ ไม่ใช่สักแต่ว่ามีชีวิตอยู่รอดไปเพียงวันหนึ่งๆ เท่านั้นต้องรู้จัก

เรียนรู้ด้วยตนเอง และสามารถปรับปรุงแก้ไขตนเองให้เจริญงอกงามทั้งทางด้านประสิทธิภาพในการงาน ด้านปัญญา และคุณธรรม

Swansburg (1968) กล่าวว่า การพัฒนาตน หมายถึง การศึกษาของบุคคล เพื่อต้องการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ทางเทคนิควิชาชีพ เพื่อปรับปรุงตนให้ก้าวหน้าทางวิชาการ และเพื่อสนองความอยากรู้อยากเห็นของบุคคลนั้น การพัฒนาตนเองเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเรียนด้วยตนเอง สามารถปรับปรุงแก้ไขตนเองให้เจริญงอกงาม ทั้งด้านประสิทธิภาพในการทำงาน ด้านปัญญา และคุณธรรม ด้วยการทำงานหรือดำรงชีวิตอย่างมีจุดหมาย

พิสิทธิ์ สารวิจิตร (2525) ได้สรุปทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาตนเองไว้ว่า การพัฒนาตนเองจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคล 1) มีความสำนึกว่าชีวิตของตนมีค่า มีความหมายและมีความสำคัญ 2) สร้างภาพสิ่งที่ตนต้องการหรือสภาพที่ตนต้องการได้ชัดเจนในจิตใจ 3) มีความต้องการชีวิตใหม่หรือสภาพใหม่มากพอจนเกิดความเชื่อมั่นในความสำเร็จนั้น 4) ได้ตัดสินใจเปลี่ยนแปลงสภาพชีวิตของตนไปสู่สภาพที่พึงประสงค์ตามความเป็นจริงด้วยตนเอง 5) ได้รับการส่งเสริม ส่งสอน อบรม จากผู้รู้ด้านการพัฒนาตนเอง

ทินวัฒน์ มฤคพิทักษ์ (2524) ได้กล่าวถึงพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาตนเองเพื่อความสำเร็จในทุกๆด้านประกอบด้วยสิ่งต่างๆ ดังนี้ 1) ต้องเข้าใจตนเอง 2) เข้าใจงาน 3) ต้องเข้าใจผู้อื่นหรือผู้ร่วมงาน เมื่อเข้าใจครบทั้ง 3 อย่างแล้วก็ปรับตัวเองให้เข้ากับงานและผู้อื่นได้

จากแนวคิดข้างต้นพอจะสรุปได้ว่า การพัฒนาตนเอง หมายถึง การเรียนรู้ด้วยตนเองของบุคคล เพื่อให้มีความรู้ทางเทคนิควิชาชีพปรับปรุงตนเองให้ก้าวหน้าทางวิชาการ ดำรงชีวิตอย่างมีจุดหมาย มีอุดมการณ์ เป็นพฤติกรรมของบุคคลในการพยายามปรับปรุงเปลี่ยนแปลงด้วยตนเอง ด้วยการศึกษาค้นคว้าให้ตนเองมีศักยภาพ ให้เจริญงอกงามทั้งทางด้านประสิทธิภาพในการงาน ด้านปัญญาและคุณธรรม

2.2 ความสำคัญของการพัฒนาตนเอง

โลกในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้บุคคลในองค์กรต้องพัฒนาบทบาทหน้าที่ของตนเองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง องค์กรจึงจะมีความก้าวหน้า และได้รับความไว้วางใจ ดังนั้น วิธีหนึ่งที่ทำให้บุคคลในองค์กรเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าก็คือ บุคคลในองค์กรทุกคนควรที่จะต้องตระหนักถึง การพัฒนาตนเอง ไม่เฉพาะระดับผู้บริหารเท่านั้น การพัฒนาตนเองเป็นการเพิ่มพลังอำนาจ คือเป็นการเพิ่มพูนความรู้ของผู้ทำงาน การเพิ่มพลังอำนาจให้กับตนเอง วิธีหนึ่งก็คือ การพัฒนาตนเอง ซึ่งจะนำความก้าวหน้ามาสู่องค์กร (Megginson et al., 1990)

เนื่องจากวิทยาการและเทคโนโลยีทางการแพทย์ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้พยาบาลต้องพัฒนาบทบาทหน้าที่ของตนเองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางดังกล่าว พยาบาลต้องปรับปรุงตนเองให้มีพื้นฐานความรู้และทักษะทางวิชาชีพอยู่เสมอ เมื่อคนพัฒนาตนเองแล้วจะทำให้มีความรู้ความชำนาญในงานเพิ่มมากขึ้น จะเกิดการพัฒนางาน พัฒนาความคิด จนมีผลไปถึงพฤติกรรมของบุคคลที่อยู่ใกล้เคียง สุรพล ทองคลองไทร (2525) กล่าวว่า ผู้ที่มีการพัฒนาตนเองนั้น เป็นผู้ที่สามารถแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง สามารถตามทันโลก มีความมั่นใจในตนเอง มีวุฒิภาวะ เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพเหมาะสมสามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น เมื่อปฏิบัติงานก็จะได้รับความร่วมมือสูง ผลงานก็บรรลุตามเป้าหมาย

2.2.1 ความเชื่อมั่นในตนเอง (Self-Confidence)

ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง ความมั่นใจในตนเองและแน่ใจในสมรรถภาพของตน ความเชื่อมั่นรวมถึงการรู้เท่าทันตนเองเป็นที่พึ่งแห่งตนและพึ่งพาจากแหล่งภายนอกในส่วนที่จำเป็น Chickering (1974) ได้ทำการศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองไว้ว่ามีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1) การพัฒนาความสามารถของตนเอง (Developing Competence) ความสามารถเป็นพลังของบุคคลในการที่ประพฤติปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลหรือสัมฤทธิ์ผลในตน ความสามารถมีองค์ประกอบดังนี้คือ 1.1) ความสามารถด้านสติปัญญา 1.2) ความสามารถทางด้านร่างกาย และ 1.3) ความสามารถทางด้านสังคม

2) การจัดการอารมณ์ (Managing Emotions) การจัดการเกี่ยวกับอารมณ์เป็นการควบคุมตนเองโดยการตรวจสอบความรู้สึกของตนเองและยอมรับความรู้สึก อารมณ์ของตนเองในขณะนั้นตามความเป็นจริง โดยไม่มีอิทธิพลของมาตรฐานทางสังคมเข้าเกี่ยวข้องด้วยการพิจารณาตนเองตามความรู้สึกมั่นคงอย่างถ่องแท้

3) การพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง (Developing Autonomy) บุคคลที่มีความเป็นตัวของตัวเอง หมายถึง บุคคลที่มีสภาพจิตใจที่มั่นคง แน่นนอน สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเหมาะสม การบรรลุถึงความเป็นตัวของตัวเองได้ต้องอาศัยปัจจัย 3 ประการ คือ 3.1) ความเป็นอิสระทางจิตใจ 3.2) ความเป็นอิสระจากเครื่องยึดเหนี่ยว 3.3) การยอมรับการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

4) การพัฒนาความมีเอกลักษณ์ (Establishing Identity) บุคคลที่มีเอกลักษณ์ หมายถึง บุคคลที่รู้จักตนเองและสำนึกเสมอว่าตนเองกำลังเป็นอะไร

5) การมีสัมพันธภาพส่วนบุคคลอย่างมีอิสระ (Freeing Interpersonal Relationships)

6) การพัฒนาเป้าหมายของตนเอง (Developing Purpose) การมีเป้าหมายนั้นหมายถึง ความกล้าของบุคคลที่จะมองสิ่งที่ตนปรารถนาอย่างชัดเจนและสามารถจะกระทำให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

บุคคลจะมีความเชื่อมั่นในตนเองได้จำเป็นต้องมีองค์ประกอบดังกล่าวข้างต้นเป็นพื้นฐาน และบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง การใช้พลังชีวิตของตนก็จะเป็นประโยชน์และมีคุณค่าต่อโลก ต่อบุคคลรอบข้าง บุคคลจะมีภาวะที่สมดุลและสมบูรณ์ในชีวิต

2.2.2 วุฒิภาวะ

วุฒิภาวะ หมายถึง การบรรลุถึงขั้นสุดยอดของความเจริญงอกงามเต็มที่ในระยะใดระยะหนึ่ง และพร้อมที่จะประกอบกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งได้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะสามารถแยกพิจารณาได้ 2 ด้านคือ (เชียรศรี วิวิธศิริ, 2527)

1) วุฒิภาวะทางกาย (Maturation) คือ ความเจริญเติบโตทางกายจนบรรลุถึงความพร้อมจะทำงานตามหน้าที่ (Function) ให้สำเร็จเป็นพฤติกรรมใหม่ ๆ ขึ้นได้

2) วุฒิภาวะทางจิตใจ (Maturity) ตามปกติ กระบวนการพัฒนาการของมนุษย์ดำเนินคู่กันไปทั้งทางกายและจิตใจวุฒิภาวะทางกายเจริญถึงจุดอิ่มตัวเมื่อบุคคลย่างเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ตอนต้น วุฒิภาวะทางจิตใจ ไม่เกิดโดยวิสัยธรรมชาติ แต่โดยการเรียนรู้ฝึกฝนปรากฏผลเป็นความงอกงามทางด้านการใช้เหตุผล รู้จักความรับผิดชอบ รู้จักควบคุมอารมณ์ เข้าใจตนเองดีขึ้น มีความเป็นตัวของตัวเอง วุฒิภาวะทางจิตใจต่างกับวุฒิภาวะทางกายคือ เปลี่ยนแปลงไปเรื่อย ๆ เสื่อมก็ได้ เจริญก็ได้ เพิ่มไปตามประสบการณ์และวัย เป็นระยะเวลาค่อนข้างนาน ในขณะที่วุฒิภาวะทางกายถึงจุดหยุดลงแล้ว อย่างไรก็ตามต้องระลึกว่าเมื่อบุคคลยังไม่ย่างเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ นั้น เขายังอยู่ในระยะฝึกฝนทดลองเพื่อให้บรรลุความงอกงามทางวุฒิภาวะทางกายพร้อมๆ กันไปกับวุฒิภาวะทางจิตใจ

จะเห็นได้ว่า การพัฒนาตนเองนั้นมีความสำคัญ เพราะไม่เพียงแต่จะทำให้บุคคลมีความรู้ความสามารถ และทักษะในการทำงานที่ดีขึ้นแล้ว ยังส่งผลให้มีการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลด้วย เช่น การมีความมั่นใจในตนเอง การมีวุฒิภาวะเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมอีกด้วย เพราะล้าพังความรู้ความชำนาญไม่เพียงพอที่จะช่วยให้บุคคลอยู่ร่วมกับองค์กรได้อย่างราบรื่น แต่จะต้องมีความรู้สึกนึกคิด ทำที่ในการแสดงออกกับผู้ร่วมงาน และสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กรได้อีกด้วย

2.3 แนวทางการพัฒนาตนเอง

พิสิทธิ์ สารวิจิตร (2525) ได้กล่าวถึงยุทธศาสตร์การพัฒนาตนเองในด้านความหมายว่า หมายถึง วิธีการพัฒนาปลูกสร้างคุณสมบัติ คุณธรรม นิสัย ทักษะสติ ความสามารถ ความชำนาญ ความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ให้เกิดขึ้นในตนเองโดยมีหลักการ ดังนี้ 1) การพัฒนาตนเองควรจัดเป็นกระบวนการระยะยาวติดต่อกัน 2) การพัฒนาตนเองควรเกิดขึ้น และริเริ่มขึ้นในตัวบุคคลเอง สิ่งแวดล้อมภายนอกควรเป็นเพียงอุปกรณ์ประกอบ ส่งเสริมการพัฒนาตนเองเท่านั้น 3) การพัฒนาตนเองควรยึดความต้องการ และจุดมุ่งหมายแห่งชีวิตของบุคคลเป็นแกนกลาง

การพัฒนาตนเองเป็นงานยาก และสลับซับซ้อน มนุษย์ชอบความเป็นอิสระไม่ชอบการบังคับและการควบคุม มนุษย์เป็นผู้มีจุดมุ่งหมายและความต้องการเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดการกระทำต่างๆ สิ่งสำคัญในการพัฒนาตนเองให้มีประสิทธิภาพคือ จะต้องมีความเข้มแข็ง มานะอดทน ไม่ยอมแพ้อุปสรรคต่างๆ มีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน และเพียรพยายามที่จะบรรลุจุดหมายนั้น ด้วยการสำรวจจุดอ่อนและจุดเด่นของตน แก้ไขข้อบกพร่อง และพัฒนาจุดเด่นให้ดียิ่งขึ้น โดยการศึกษาค้นคว้าด้วยวิธีต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่มุ่งหวัง

การสำรวจเพื่อการปรับปรุงตนเอง (พิสิทธิ์ สารวิจิตร, 2508) สิ่งที่ควรสำรวจก็คือ ความรู้และความสามารถ

ความรู้ หมายถึงความรู้วิชาการที่เราได้อ่าน ได้ศึกษาเล่าเรียนมาว่าเพียงพอกับจุดมุ่งหมายในชีวิตหรือยัง ในเรื่องความรู้นี้แยกออกเป็น 2 อย่างคือ 1) ความรู้ทั่วไปซึ่งเป็นเครื่องประกอบตัวเราให้เป็นบุคคลที่น่าสนใจ มีสมรรถภาพยิ่งขึ้น 2) ความรู้เฉพาะอย่างอันเป็นวิชาชีพซึ่งจะเป็นความรู้ที่จะพาเราก้าวไปสู่จุดมุ่งหมายในชีวิตโดยตรง

ความสามารถ หมายถึง คุณสมบัติประจำตัวอื่นๆ อันจะส่งเสริมให้มีความก้าวหน้าในงาน หรือช่วยให้ได้แสดงความรู้ได้มากและดียิ่งขึ้น สิ่งเหล่านี้ได้แก่ การเข้ากับผู้อื่นได้ การรู้จักวิธีทำงาน การรู้จักคุณค่าของเวลา การรู้จักบริหารงาน การรู้จักพักผ่อน ความพากเพียร บากบั่น ความมั่งคั่ง ความเชื่อมั่นในตนเอง ความกล้าหาญ ความปรารถนาอันแรงกล้า สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญมากที่จะช่วยให้งานสำเร็จ หากบกพร่องไป จำเป็นต้องสร้างขึ้น

ทินวัฒน์ มฤคพิทักษ์ (2524) ให้แนวทางพัฒนาตนเองไปสู่ความสำเร็จ 10 ประการ ดังนี้ 1) สำรวจข้อบกพร่องของตนอยู่เสมอ 2) พยายามมองผู้อื่นในแง่ดี 3) ศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ อย่าปล่อยให้ล้าหลัง 4) เลือกรงานที่ตนเองถนัด อย่าเลียนแบบผู้อื่น 5) จงเป็นตัวของตัวเอง 6) เปลี่ยนอุปสรรคให้เป็นคุณแก่ชีวิต 7) ยิ้มแย้มแจ่มใสเป็นมิตรอยู่เสมอ 8) ฝึกเกี่ยวกับศิลปการพูด 9) ฝึกเป็นนักฟังที่ดี และ 10) ใช้เวลาให้มีคุณค่า

วิเชียร ทวีลาภ (2523) ให้แนวทางการพัฒนาปรับปรุงงานวิชาชีพของพยาบาล และแนวทางสำหรับการพัฒนาตนเอง ทำได้โดยวิธีการดังนี้

1. หาทางเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการเสมอโดย ศึกษาต่ออย่างเป็นทางการ (formal education) หรืออย่างไม่เป็นทางการ (Informal education) เช่น เข้ารับการอบรมระยะสั้น ตามที่สถาบันจัดขึ้น สนใจเข้าฟังการประชุมวิชาการทางวิชาชีพหรือทั่วไปอยู่เสมอ อ่านหนังสือวารสารพยาบาลต่างๆ หนังสือพิมพ์ และหนังสืออื่นๆที่จะเป็นประโยชน์ต่อตนเอง และต่อวิชาชีพศึกษาจากงานและผู้ป่วยที่ปฏิบัติอยู่ประจำวัน

2. ศึกษาหาความรู้ทั่วไปเพื่อความรอบรู้ในการเปลี่ยนแปลงของสังคม การเมือง เศรษฐกิจและสภาวะแวดล้อม โดยการติดตามอ่าน ฟังข่าวสารต่างๆ ประจำวันเสมอ

3. วิเคราะห์และประเมินตนเอง (Self-analysis and self-evaluation) คนที่สามารถวิเคราะห์และประเมินตนเองได้ย่อมเป็นผู้มีภาวะของจิตสูงพอที่จะมองเห็นข้อบกพร่องของตนเอง และของผู้อื่นด้วยความเป็นธรรม

การวิเคราะห์ตนเองเป็นวิธีการที่จะช่วยให้มนุษย์ศึกษาตนเอง พิจารณาตนเองด้วยความ เป็นธรรมซึ่งทำได้ยาก เพราะความรู้ลึกเข้าข้างตนเอง ดังนั้นวิธีการวิเคราะห์ตนเองจึงจำเป็นต้องมีวิธีการเรียนเพิ่มขึ้นอีกขั้นหนึ่งคือ การเรียนโดยการรับฟังการป้อนกลับจากผู้อื่น (Feedback) ผู้พัฒนาตนเองจะต้องเรียนและฝึกฝนที่จะระงับความโกรธ พัฒนาจิตให้กว้างขวาง สามารถรับฟัง คำติชมของผู้อื่นได้เสมอ

การรู้จักวิเคราะห์ตนเองและประเมินผลตนเอง เป็นวิธีฝึกตนเองให้พิจารณาผลการกระทำของตนเองที่ผ่านไปแล้วทุกวัน ร่วมกับข้อมูลจากการป้อนกลับ เพื่อจะทราบว่า มีอะไรบ้างที่ขาดตกบกพร่อง และควรแก้ไขอย่างไรในวันต่อไป ซึ่งการวิเคราะห์นี้ทำได้โดยใช้วิธีการแก้ปัญหา 5 ขั้นตอน (Problem-solving Approach) ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้กับปัญหา ทุกเวลา ทุกสถานการณ์ ถ้าได้มีการฝึกฝนวิธีการติดตามกระบวนการแก้ปัญหาเป็นประจำจนเป็นนิสัย

2.4 ขั้นตอนการพัฒนาตนเอง

ขั้นตอนในการพัฒนาตนเอง ของ Megginson & Pedler (1992)

1. ปรรอณาในการเรียนรู้ (Desire to learn) คือ การพัฒนาตนเองเริ่มจากตัวของบุคคลเองที่มีความต้องการที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับงานและต้องการเข้าใจในองค์การ มันเป็นการยากในการที่จะทำให้เกิดความก้าวหน้าในการทำงานถ้าหากปราศจากความต้องการหรือความตั้งใจของบุคคล การพัฒนาย่อมจะไม่สามารถเริ่มต้นขึ้นได้เลย บุคคลที่ต้องการในการเรียนรู้ จะต้องรู้ว่า

อะไรเป็นสิ่งที่ตนเองต้องการเรียนรู้ (ดังนั้น จึงเป็นสิ่งสำคัญที่บุคคลที่ต้องการจะพัฒนาตนเองจะต้องสำรวจหรือวิเคราะห์ถึงความต้องการของตนเอง) ซึ่งบุคคลที่ต้องการจะพัฒนาตนเองนั้นจะต้องไม่พอใจหรือมีความรู้สึกไม่สะดวกสบายกับสภาพของตนเองที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

2. การวินิจฉัยตนเอง (Self-diagnosis) คือ บุคคลที่ต้องการพัฒนาตนเอง จำเป็นต้องเข้าใจว่าทำไมถึงไม่พอใจในสภาพที่ตนเองเป็นอยู่ ทำไมอยากมีความก้าวหน้า หรือชอบสิ่งที่ท้าทายซึ่งขั้นตอนนี้เรียกว่า การสำรวจวิเคราะห์ตนเอง เพื่อทราบถึงจุดเด่นและข้อบกพร่องของตนเองและนำข้อบกพร่องนั้นมาปรับปรุงแก้ไข ไม่มีความพอใจกับสิ่งที่เป็นอย่างอยู่ในปัจจุบัน เพราะต้องการได้รับบางอย่างมากขึ้นหรือต้องการที่จะต้องการเปลี่ยนแปลงตัวเองให้ดีขึ้น แนวทางในการสำรวจวิเคราะห์ตนเองนั้นมีหลายแนวทาง เช่น การอ่านหนังสือ การสนทนากับเพื่อนกับผู้ร่วมงาน เกี่ยวกับการทำงาน หลังจากนั้นต้องคิดวิเคราะห์ หรือการไปสนทนากับผู้รู้ หรือผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเพื่อให้คำแนะนำ เพื่อช่วยในการวิเคราะห์ตนเองยอมรับ เพื่อที่จะหาข้อบกพร่องของตนเอง เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาตนเองต่อไป

3. การกำหนดเป้าหมาย (Set goals) คือ เมื่อได้มีการวิเคราะห์สำรวจตนเองแล้วก็จะทราบถึงเป้าหมายในการที่จะพัฒนาตนเอง ว่าอยากที่จะก้าวหน้าขึ้นจากเดิมอย่างไรบ้าง ความคิดที่อยากจะทำต่อไปคืออะไร เขียนเป้าหมายไว้ ถ้าเป็นไปได้ควรกำหนดระยะเวลาในการประเมินผลหรือวัดความก้าวหน้าของตนเอง ในการที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายของตนเองที่ตั้งไว้ บางครั้งจะต้องเผชิญกับความเสี่ยง แต่เป็นความเสี่ยงเล็กๆ น้อยๆ ที่ตนเองพิจารณาแล้วว่าไม่เป็นอันตรายต่อชีวิตตนเองและผู้อื่น เป็นความเสี่ยงที่ตนเองคิดว่าไม่เกินความรู้ความสามารถของตนเอง และบางครั้งจะต้องมีความเชื่อมั่นในตนเอง เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายไว้

4. การแสวงหาแหล่งสนับสนุนที่เหมาะสม (Finding appropriate resources) คือ ภายหลังจากที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้แล้ว สามารถตั้งหรือกำหนดวิธีการที่จะทำให้บรรลุผลสำเร็จนั้นๆ ได้โดยการศึกษาหาความรู้ในรูปแบบต่างๆกัน และการค้นหาแหล่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ที่เหมาะสมสำหรับตนเอง แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ เช่น การสอบถาม การอ่านหนังสือ เพื่อให้ค้นพบในสิ่งที่ต้องการจะรู้ การฝึกซ้อม การฝึกฝนกับเพื่อนๆ หรือแม้แต่การฝึกฝนในรูปแบบต่างๆ

5. การสรรหาเพื่อน (Recruit of other people) คือ การสรรหา การแสวงหาความช่วยเหลือและสนับสนุนจากบุคคลอื่น เพื่อช่วยให้ความพยายามของบุคคลที่ต้องการพัฒนาตนเองประสบผลสำเร็จ ซึ่งเราเรียกบุคคลเหล่านี้ว่า เพื่อน เช่น เพื่อนร่วมงาน เพื่อนฝูงบุคคลที่มีทักษะความชำนาญ หรือผู้เชี่ยวชาญซึ่งต้องเรียนรู้ ถึงวิธีการในการ สร้างเครือข่ายกับเพื่อนเหล่านี้

ในการช่วยเหลือให้บรรลุผลสำเร็จในเป้าหมาย รวมทั้งการได้รับข้อมูลย้อนกลับ (feedback) ซึ่งเป็นการเรียนรู้โดยการได้รับข้อมูลย้อนกลับจากเพื่อน

6. ความอดทน ต่อสู้ ความไม่ละทิ้งความพยายาม (Strickability and preserverance) คือ ในระหว่างการเรียนรู้ จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ที่ต้องการพัฒนาตนเองจะต้องมีความพากเพียรพยายามมาตลอดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่ต้องเผชิญ ใช้เวลาที่มีอยู่ให้คุ้มค่า ไม่ให้สูญเปล่าจึงจะทำให้บรรลุผลสำเร็จ

7. การประเมินผลด้วยตนเอง (Evaluation) คือ การประเมินตนเองกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ ว่าสิ่งที่ได้ทำนั้นเป็นอย่างไร บรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการหรือไม่ มีการเปลี่ยนแปลงใดเกิดขึ้นกับตนเองบ้าง ซึ่งอาจจะให้คะแนน ตัวเอง และตั้งเป้าหมายที่จะพัฒนาตนเองต่อไป

การพัฒนาตนเองตามแนวคิดของ (มัญญู วงศ์นารี, 2519) นั้น ทุกคนสามารถปฏิบัติได้ตามขั้นตอนดังนี้

1. การสำรวจวิเคราะห์ตนเองเพื่อรู้จักตนเอง
2. การกำหนดความคาดหวังใหม่และวางแผนเปลี่ยนแปลง
3. การเปลี่ยนแปลงโดยการนำตัวเอง
4. การสร้างความเข้มแข็งโดยการมีโลกทัศน์ที่กว้างขวางขึ้น ยอมรับฟัง

คำวิพากษ์วิจารณ์ของบุคคลอื่นที่มีเหตุมีผล

ฟิลิท์ สราวิจิตร (2525) ได้กล่าวถึงยุทธศาสตร์การพัฒนาตนเอง ควรมีหลักการคือ จัดเป็นขบวนการระยะยาวติดต่อกันควรเกิดขึ้นและริเริ่มขึ้นในตัวบุคคลเองสิ่งแวดล้อมภายนอกควรเป็นอุปกรณ์ประกอบส่งเสริมการพัฒนาตนเองเท่านั้น และการพัฒนาตนเองควรยึดตามความต้องการและจุดหมายของชีวิตของบุคคลเป็นแกนกลาง การพัฒนาตนเองที่มีประสิทธิภาพต้องยึดสูตรต่อไปนี้ (ฟิลิท์ สราวิจิตร, 2525)

1. การศึกษาประวัติบุคคลสำคัญ เพื่อดูแบบอย่างที่ดีสำหรับปฏิบัติ
2. เข้าใจชีวิตและการต่อสู้ เพื่อให้เห็นลู่ทางเอาชนะ
3. ปลุกคุณสมบัติบุคคลสำคัญหรือคุณสมบัติที่จะส่งเสริมคนให้รุ่งโรจน์ในตนเอง

เช่น ควรมีจุดหมายแห่งชีวิตที่แน่นอน ควรรักการศึกษาและฝึกฝนตนเอง ควรอดทนไม่ยอมแพ้ อุปสรรคเป็นต้น

4. ปลุกใจตนเองเพื่อให้มีความเข้มแข็ง กล่าวหาญต่อสู้อุปสรรคอย่างองอาจ

5. ส่งเสริมตนเอง เช่น ตั้งจุดหมายแห่งชีวิต ศึกษาวิชาความรู้ที่ตนถนัดศึกษาวิชาที่จะช่วยตนเองให้ก้าวหน้าในชีวิต คบเพื่อนดี เป็นต้น

จะเห็นได้ว่า กระบวนการในการพัฒนาตนเองนั้น ผู้เรียนจะเป็นผู้จัดระบบการเรียนรู้ของตนเอง ด้วยการจัดการด้านต่างๆ เช่น เวลา สถานที่ แหล่งช่วยเหลือสนับสนุน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการ รู้จักวิธีที่จะเรียนรู้และรู้จักใช้ประโยชน์จากแหล่งวิทยาการต่างๆ เพื่อการศึกษาค้นคว้า

2.5 วิธีการพัฒนาตนเอง

จินตนา ยูนิพันธุ์ และคณะ (2530) แบ่งวิธีการพัฒนาตนเองไว้ดังนี้

1. การศึกษาด้วยตนเอง ได้แก่ อ่านหนังสือรายวันหรือรายสัปดาห์ การอ่านหนังสือวารสารทางการแพทย์ และสาขาที่เกี่ยวข้อง การอ่านรายงานการวิจัยทางการแพทย์ และสาขาที่เกี่ยวข้อง การอ่านตำราวิชาการอื่นๆ การฟังวิทยุทางวิชาการทางการแพทย์ การดูโทรทัศน์ด้านวิชาการทางการแพทย์ การฟังวิทยุด้านวิชาการทั่วไป การดูโทรทัศน์ด้านวิชาการทั่วไป การเขียนตำราหรือบทความทางวิชาการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร การพัฒนาตนเองด้วยการทำวิจัย

2. การพัฒนาตนเองในด้านการเข้ารับการอบรมรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การบรรยายหรืออภิปรายทางวิชาการ การประชุมอบรม หรือสัมมนาทางวิชาการ

3. การพัฒนาตนเองด้านการศึกษาต่อและการศึกษาดูงาน ได้แก่ การศึกษาต่อ การอบรมหลักสูตรระยะสั้น การศึกษาดูงานในประเทศ หรือต่างประเทศ

2.6 การเรียนรู้ด้วยตนเอง

เนื่องจากการเรียนเป็นกระบวนการพัฒนาตนเอง (วิเชียร ทวีลาภ, 2523) การเรียนรู้ด้วยตนเองจึงเป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้เกิดการพัฒนาตนเอง เนื่องจากในปัจจุบันมีความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ความรู้ต่างๆ ได้เพิ่มมากขึ้น การเรียนรู้จากสถาบัน การศึกษาเป็นเพียงวิธีการหนึ่ง แต่โอกาสและจังหวะมิได้เกิดขึ้นกับทุกคนและไม่อาจจะศึกษาความรู้ได้ครบทั้งหมด การไขว่คว้าหาความรู้ด้วยตนเองจึงเป็นวิธีการหนึ่งเพื่อตอบสนองความต้องการ ดังกล่าว และเมื่อใดก็ตามที่ผู้เรียนมีใจรักที่จะศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพราะตนมีความต้องการจะเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดความอยากรู้ไม่สิ้นสุด ซึ่งวิธีการดังกล่าวจะนำไปสู่การเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong learner)

2.6.1 ความหมาย

Knowles (1975) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นกระบวนการที่บุคคลมีความคิดริเริ่มในการวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ การตั้งจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ การพบปะบุคคลหรือแหล่งเอกสารสำหรับการเรียนรู้ การเลือกและเสริมแผนการเรียนรู้และการประเมินผลการเรียน จะโดยได้รับหรือไม่ได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่นก็ตาม

Gross (1977) ได้อธิบายถึงวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองไว้ดังนี้ 1) การสำรวจตนเอง เพื่อให้รู้ว่าตนเองสนใจอะไรมากที่สุด และต้องการที่จะพัฒนาอะไรอีก 2) การบันทึกกิจกรรม เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการนำไปประกอบการวางแผนสำหรับการแสวงหาความรู้ 3) การสร้างแหล่งความรู้ด้วยตนเอง โดยการรวบรวมรายการต่างๆเกี่ยวกับความรู้ แยกไว้เป็นหมวดหมู่ในแต่ละเรื่อง 4) แสวงหาแหล่งวิชาการในชุมชน เช่น การสนทนากับผู้รู้ การตามป้ายประกาศต่างๆ 5) การเข้าร่วมเป็นสมาชิกในวงการศึกษาที่สนใจ 6) การเป็นอาสาสมัครในกิจกรรมของสังคม เพื่อให้ได้ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ต่างๆ 7) การฝึกปฏิบัติงานในหน่วยงานต่างๆ ทั้งของราชการและเอกชน 8) การศึกษาในมหาวิทยาลัยเปิด ซึ่งอาจเรียนทางวิทยุ โทรทัศน์ และไปรษณีย์ได้

วิเชียร ทวีลาภ (2523) ได้กล่าวถึงหลักการเรียนรู้ไว้ดังนี้ 1) การเรียนรู้ต้องมีวัตถุประสงค์ และมีจุดมุ่งหมายเป็นแนวทาง 2) การเรียนรู้จะได้ผลดีก็หากผู้เรียนเกิดความอยากเรียนจากใจจริง 3) การเรียนรู้เป็นกระบวนการแก้ปัญหา (Problem-solving Process) 4) การเรียนรู้คือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน ซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์ และการฝึกฝนซึ่งเกิดขึ้นโดยผู้เรียนเอง 5) การเรียนรู้คือกระบวนการของการร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 6) การเรียนรู้เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของผู้เรียน 7) การเรียนรู้เป็นกระบวนการวิวัฒนาการซึ่งต้องใช้เวลาและความอดทน 8) การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ไม่อยู่นิ่ง และบางครั้งจะประสบความทุกข์ และความยากลำบาก แต่ก็จะได้รับผลที่น่าชื่นชมในการที่ตนได้รู้สิ่งใหม่ๆ หรือมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นภายในตัวเอง 9) การเรียนรู้เป็นกระบวนการพัฒนาตนเอง

ทองจันทร์ หงส์ดารมภ์ (2531) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนริเริ่มแสวงหาองค์ประกอบของการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยจะอาศัยความช่วยเหลือจากผู้อื่นหรือไม่ก็ตาม องค์ประกอบดังกล่าวได้แก่

1. การหาความจำเป็นของการเรียนรู้ของตนเอง (Learning Need)
2. การตั้งเป้าหมายของการเรียนรู้ (Learn Goals)
3. การแสวงหาแหล่งความรู้ทั้งที่เป็นวัสดุและเป็นคน (Learning Resources)

4. การเลือกวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตน (Learn Strategies)
5. การประเมินผลการเรียนรู้ของตน (Learning Evaluation)

ยิวดี ฤชา (2536) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยตนเอง คือ การเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีเสรีภาพในการเลือกสิ่งที่ต้องการเรียน และมีความสามารถที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนจะเป็นผู้กำหนดการดำเนินการเกี่ยวกับการเรียนรู้ของตนเอง เลือกประสบการณ์เรียนรู้ด้วยตนเองยอมรับตนเอง ประเมินผล และวิพากษ์วิจารณ์ของตนได้ตรงกับความเป็นจริง เป็นการเชื่อมโยงแนวความคิด สร้างสรร ความคิดรวบยอด และเครือข่ายของการเรียนรู้ได้ด้วยตัวของเขาเอง

Wilson (1969) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการเรียนรู้ ดังนี้

1. มีความพร้อม บุคคลจะเรียนรู้ได้ดีต้องมีการเตรียมพร้อมทั้งร่างกาย อารมณ์ และสติปัญญา
2. มีความต้องการ บุคคลจะต้องเกิดความต้องการเรียนรู้ จึงจะเกิดแรงผลักดันให้พัฒนาตนเอง
3. มีแรงจูงใจ ถ้าบุคคลได้รับแรงกระตุ้น ก็จะเกิดพลังในการพัฒนาตนเอง

ซึ่งจะเห็นได้ว่าแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง นอกจากจะมาจากแนวคิด การศึกษาตลอดชีวิตแล้ว ยังเป็นแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับปรัชญามนุษยนิยมและแนวคิดด้านจิตวิทยาตั้งมีนักจิตวิทยาและนักการศึกษาและนักการศึกษาผู้ใหญ่ได้เสนอแนวคิดและความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเองไว้ ซึ่งสอดคล้องและคล้ายคลึงกัน ดังเช่น

Abraham Maslow (1943 อ้างถึงใน สุวัฒน์ วัฒนวงศ์, 2524) นักทฤษฎีสำคัญผู้หนึ่ง ในกลุ่มจิตวิทยามนุษยนิยม เสนอทฤษฎีแรงจูงใจของมนุษย์โดยอาศัยลำดับขั้นของความต้องการ ซึ่งความต้องการ ระดับต่ำสุดคือความต้องการด้านร่างกาย เช่น ความหิวและความกระหาย และจะต้องได้รับการตอบสนองก่อนที่จะไปสู่ความต้องการด้านความปลอดภัย ซึ่งได้แก่ ความมั่นคง ความได้รับการคุ้มครอง ความต้องการอีก 3 ระดับ ของมาสโลว์ คือความต้องการด้านความรักและความเป็นเจ้าของ ความต้องการด้านเกียรติยศชื่อเสียง หรือความรู้สึกว่าตัวเองมีประโยชน์และชีวิตของตนมีคุณค่า และขั้นสุดท้ายคือ ความต้องการเป็นตัวของตัวเอง ความต้องการเป็นตัวของตัวเอง (Self- actualization) แสดงออกโดยความปรารถนาที่จะมีความสมบูรณ์ในตัวและเป็นสิ่งที่ตนเองคิดว่ามีศักยภาพที่จะเป็นไปได้

Knowles (1970) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์โดยแบ่งออกเป็น 6 ด้าน คือ 1) ความต้องการทางด้านกายภาพ 2) ความต้องการในการเจริญงอกงาม

(Growth need) ซึ่งตรงกับความต้องการเป็นตัวของตัวเอง (Self-actualization) ของ Maslow
 3) ความต้องการได้รับความมั่นคงปลอดภัย 4) ความต้องการได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ เมื่อคน
 แสวงหาความมั่นคงเขาต้องเผชิญภัยและการเสี่ยง 5) ความต้องการด้านจิตใจและ
 6) ความต้องการได้รับการยอมรับ

นอกจากนี้ ความต้องการของมนุษย์นั้น ยังมีทฤษฎีที่กล่าวถึงอีกหลายๆ ทฤษฎี เช่น
 ทฤษฎีแรงจูงใจของเฮิร์ซเบิร์ก (Herzberg) กล่าวว่า มนุษย์มีความปรารถนา 2 ประการ คือ

1. ความปรารถนาที่จะขจัดความทุกข์ทรมานทางร่างกาย เช่น ความหิว ความเดือดร้อน
 ทางสุขภาพ และภัยจากสภาพแวดล้อม เป็นต้น

2. ความปรารถนาความสุขทางใจ เช่น การได้รับความสำเร็จในการทำงาน
 การเป็นที่ยอมรับของสังคม และความก้าวหน้าในชีวิต เป็นต้น

McClelland (1953 อ้างถึงใน เรียม ศรีทอง, 2543) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นแรง
 จูงใจที่บุคคลต้องการมีความภาคภูมิใจในตัวเอง แข่งขันกับตัวเอง พยายามปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น
 ต้องการประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในงานที่ยากซึ่งมีลักษณะท้าทาย คนที่มีแรงจูงใจ
 ใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะเป็นคนที่มีเหตุผล มีภาวะในการเสี่ยงในระดับที่เป็นไปได้ รู้จักใช้วิจารณญาณ
 อย่างรอบคอบ นอกจากนี้ McClelland ยังเชื่อว่าทฤษฎีของเขาสามารถนำไปใช้ เพื่อฝึกบุคคลให้
 รู้จักคิดและแสดงออก เพื่อให้เกิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ได้ McClelland กล่าวว่า แรงจูงใจที่จะทำให้
 บุคคลในอาชีพต่าง ๆ ประสบความสำเร็จในชีวิตหรือหน้าที่การงานนั้น เกิดจากความต้องการที่จะ
 ประสบผลสำเร็จในงานที่ทำ บุคคลที่มีความต้องการประสบความสำเร็จจะมีความพยายามที่จะ
 เอาชนะอุปสรรคต่างๆ เมื่อเอาชนะได้ก็ประสบความสำเร็จ

จากแนวคิดและผลการวิจัยหลายท่านเกี่ยวกับแรงจูงใจ พอสรุปได้ว่า ปัจจัยที่ทำให้
 เกิดความพึงพอใจในการทำงานนั้นจะต้องตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์
 บุคคลจึงจะมีแรงกระตุ้นในการทำงานให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถนำมาพัฒนาตนเอง และ
 หน่วยงานให้เจริญก้าวหน้า นอกจากนี้ แรงจูงใจเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการเรียนรู้ของมนุษย์
 ดังที่ Megginson & Pedler (1992) กล่าวว่า ถ้าบุคคลมีแรงจูงใจก็จะเกิดพลังในการพัฒนาตนเอง

2.6.2 วิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง

สุภมาส ทองใส (2536) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองไว้ดังต่อไปนี้

1. การสำรวจตนเอง ทำความรู้จักตนเอง สำรวจตนเองว่าสนใจเรื่องอะไรมากที่สุด มีความสามารถเฉพาะด้านใด สนใจสิ่งใหม่ ๆ อะไรบ้าง
2. ทำสมุดบันทึกส่วนตัว เพื่อใช้บันทึกข้อมูลความคิดเรื่องราวต่าง ๆ ที่เราได้เรียนรู้หรือเกิดขึ้นในสมองของเรา สมุดนี้จะช่วยเก็บสะสมความคิดที่ละเอียดเข้าไว้ด้วยกันเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาเพิ่มเติมให้กว้างไกลออกไป
3. กำหนดโครงการที่จะเรียน ตามที่เราได้สำรวจความต้องการไว้ นั้น นำมาขยายเป็นโครงการ เป็นแผนการเรียนว่าจะเรียนอย่างไร โดยพิจารณาว่าความรู้ที่เราต้องการจะแสวงหานั้นช่วยให้เราถึงวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ ทำให้เกิดความพอใจ
4. สร้างห้องสมุดของตนเอง หมายถึง การรวบรวมรายชื่อ ข้อมูล แหล่งความรู้ต่าง ๆ ที่คิดว่าจะเป็นประโยชน์ตรงกับความสนใจ เพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้าต่อไป
5. มองแหล่งความรู้ที่มีอยู่ในชุมชนนั้น เช่น ผู้รู้ ผู้ชำนาญการในอาชีพต่าง ๆ ห้องสมุด สมาคม สถานที่ราชการ เป็นต้นซึ่งแหล่งความรู้เหล่านี้ จะเป็นแหล่งสำคัญในการค้นคว้า
6. หาเพื่อนร่วมเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้กัน
7. การเลือกเรียนในสิ่งที่ตนเองสนใจจากสถานศึกษาที่เปิดสอนในเวลาเย็น หรือวันหยุดหรืออาจเรียนทางวิทยุ โทรทัศน์ ไปรษณีย์จากมหาลัยเปิด เป็นต้น โดยลักษณะของการเรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนไม่จำเป็นต้องเข้าชั้นเรียน
8. การเรียนรู้จากการฝึกและปฏิบัติ ซึ่งก่อให้เกิดความรู้และประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์

Penland (1977 อ้างถึงใน สมคิด อิศระวัฒน์, 2538) ได้พบว่า วิธีการซึ่งคนเรียนด้วยตัวเองมีความสนใจ จะนำมาใช้ในการเรียนและเห็นว่าเป็นวิธีที่ดีที่สุด คือ วิธีการสังเกต และวิธีการอ่าน วิธีการคุย การถามคำถาม การฟัง การลองผิด ลองถูก

ส่วน สมคิด อิศระวัฒน์ (2538) กล่าวว่า วิธีการเรียนรู้ของคนไทย จะเริ่มต้นจาก

- 1) อ่านหนังสือ ดูงาน เข้าไปอยู่ด้วย การคลุกเคล้า ฟัง สังเกต สอบถาม
- 2) คิด วิเคราะห์
- 3) ลองทำ
- 4) ประเมิน ซึ่งจุดเริ่มต้นของการเริ่มต้นในข้อ 1) ของแต่ละบุคคลอาจไม่เหมือนกัน แต่ขั้น 2)-4) จะเหมือนกันทุกคน

ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า วิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ต้องการ คือวิธีการที่ตนเองเข้าไปมีส่วนร่วมในการฟัง การอ่าน ได้ใช้ความคิด ใช้วิธีการซักถามเมื่อสงสัย มีการจดบันทึก และลงมือทำด้วยตนเอง

ซึ่งจะเห็นได้ว่า วิธีการในการเรียนรู้ด้วยตนเองนี้ สอดคล้องกับแนวคิดทางพุทธศาสนาในเรื่อง “หัวใจนักปราชญ์” (พระธรรมปิฎก อังถึงใน ป.อ. ปยุตโต, 2540) ซึ่งได้แก่ การพัฒนาตนเองในการเรียนรู้ฟังมีการฝึกฝนปฏิบัติในสิ่งต่อไปนี้

1. สุ คือ สุตะ แปลว่า การฟัง คนฉลาดนั้นจะต้องเป็นคนฟังมาก และแสวงหาความรู้โดยการฟัง ในสมัยใหม่อาจรวมถึง การอ่านมากด้วย
2. จิ คือ จิตะ แปลว่า การคิด หลังจากฟังมากอ่านมากแล้ว ต้องรู้จักคิด การฝึกคิดจะสามารถช่วยแยกแยะว่าสิ่งใดควรเชื่อหรือไม่ควรเชื่อ การรู้คิดเป็นทางนำไปสู่ความรู้แปลกๆ ใหม่ๆ อันแตกต่างไปจากครูสอน และการรู้จักคิดนี้เองจึงทำให้เกิดทฤษฎีต่างๆ อันเป็นความรู้ที่เป็นของตนเอง
3. ปุ คือ ปุจฉา แปลว่า การถาม เมื่อเรียนหนังสือหลังจากฟังครูสอนแล้ว คิดแล้ว อาจเกิดข้อสงสัยต้องหมั่นถาม การกล้าถามจึงทำให้เราคลายความสงสัยและเกิดความกระจ่างแจ่มชัดในความรู้นั้นๆ
4. ลิ คือ ลิขิต แปลว่า การเขียน เมื่อฟังมาก รู้จักคิด รู้จักถาม แล้วต้องรู้จักจดบันทึกสิ่งอันเป็นสาระ เพื่อประโยชน์ในการที่จะจดจำนำมาใช้ในภายหลัง

โดยสรุป ผู้ที่จะเรียนจากชีวิตและประสบการณ์ได้นั้น จำเป็นต้องรู้ว่าตนเองต้องการเรียนอะไร (Learning needs) รักและกระหายที่จะเรียนหรืออาจกล่าวได้ว่าผู้ที่พัฒนาตนเองนั้น ต้องรู้และมีความต้องการที่จะพัฒนา เพื่อให้ตนเองและงานมีประสิทธิภาพดีกว่าที่เป็นอยู่ ซึ่งอาจแสดงออกได้เป็นพฤติกรรมดังต่อไปนี้ 1) มีความรู้และความชำนาญในงานที่ทำเพิ่มขึ้นตามวันเวลาที่ผ่านไป 2) มีแผนงานสำหรับอนาคตโดยมีจุดหมายว่าจะทำอะไรให้เป็นผลสำเร็จเมื่อไร โดยวิธีใด การวางแผนควรกำหนดเวลา เช่น ภายใน 5 หรือ 10 ปี ข้างหน้าตนควรจะมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นอย่างไร ทำให้มีแนวทางและเตรียมแผนงานสำหรับงานและวิธีการที่จะบรรลุเป้าหมายได้ตามกำหนดเวลา 3) ต้องมีการศึกษาต่อเพื่อความเจริญทางวิชาชีพ ต้องรู้ความต้องการของตนเอง เรียนรู้ให้จริงเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงงานให้ดีขึ้น

ดังนั้น การพัฒนาใดๆ จะไม่ประสบผลสำเร็จหากผู้เข้ารับการพัฒนาไม่มีความต้องการที่จะพัฒนาตนเอง การพัฒนาตนเองเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดต่อการพัฒนาทั้งปวง

การพัฒนาตนเองนี้กระทำได้โดยไม่จำกัดเพศ วัย ตำแหน่งหน้าที่การงาน สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ทั้งนี้โดยธรรมชาติของมนุษย์ย่อมมีความอยากรู้ อยากรู้ และอยากรู้อยู่เสมอ การพัฒนาตนเองนั้นต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเข้าใจตนเอง เข้าใจงาน และผู้ร่วมงาน คนที่เจริญพัฒนาเป็นผู้ใหญ่แล้ว จึงมักต้องขวนขวายหาทางที่จะเรียนรู้ และปรับปรุงตนเองให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพในการดำรงชีวิต ในหน้าที่การงาน และความรับผิดชอบให้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะพยาบาลวิชาชีพ อุบัติการณ์ของการเป็นพยาบาล นอกจากจะมีการพัฒนาตนเองให้เป็นพยาบาลที่ดีแล้ว ในการพัฒนาตนเองนี้ นอกจากต้องแสวงหาความรู้เพิ่มเติมทางวิชาการอยู่เสมอแล้ว ควรศึกษาความรู้ทั่วไป เพื่อความรอบรู้ทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และภาวะแวดล้อม โดยการติดตามรับฟังและอ่านข่าวสารประจำวันอย่างสม่ำเสมอ และเพื่อที่จะทราบความก้าวหน้าในการศึกษาพัฒนาตนเอง จะต้องมีการวิเคราะห์และประเมินผลตนเองเป็นระยะๆ ด้วย และทำต่อเนื่องกันไปเป็นวงจรของกระบวนการแก้ปัญหา

อนึ่ง วิธีการพัฒนาตนเองนั้นอาจทำได้หลายวิธี เช่น 1) การศึกษาด้วยตนเอง 2) การพัฒนาตนเองในด้านการเข้ารับการอบรมรูปแบบต่าง ๆ 3) การพัฒนาตนเองด้านการศึกษาต่อและการศึกษาดูงานได้แก่ การศึกษาต่อ การอบรมหลักสูตรระยะสั้น การศึกษาดูงานในประเทศหรือต่างประเทศ

3. การฝึกอบรมและศึกษาดูงาน

3.1 การฝึกอบรมและศึกษาดูงานในต่างประเทศ

การฝึกอบรมและการศึกษาดูงานในต่างประเทศ เป็นวิธีการพัฒนาตนเองอย่างหนึ่ง เพื่อให้ตนเองมีความรู้ทางเทคนิควิชาชีพ ปรับปรุงตนเองให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพในการดำรงชีวิต ในหน้าที่การงาน รวมถึงเป็นการส่งเสริมให้เป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบได้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากการปฏิบัติงานจำเป็นต้องอาศัยบุคคลที่มีความรู้ความชำนาญ และได้รับการฝึกฝนเป็นอย่างดีและโดยสม่ำเสมอ นอกจากนี้จะต้องปรับปรุงงานให้ก้าวหน้าและทันสมัยอยู่เสมอ การที่จะสนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรได้พัฒนาตนเองวิธีหนึ่งก็คือ การส่งเสริมให้มีการฝึกฝนและปรับปรุงตัวเองให้มีประสิทธิภาพและความเชี่ยวชาญเพิ่มขึ้น โดยการส่งไปศึกษาดูงานตามหน่วยงานต่างๆ ภายในประเทศ และไปศึกษาดูงานเพิ่มเติมในต่างประเทศ (สมพงษ์ เกษมสิน, 2521) ซึ่งปัจจุบันนี้มีการพัฒนาการด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมีการฟื้นฟูและช่วยเหลือซึ่งกันและกันมากขึ้น ประเทศที่เจริญและพัฒนากว่าได้ให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศไทยมากขึ้นทั้งในด้านให้กู้ยืมเงิน

ส่งผู้เชี่ยวชาญมาช่วยเหลือ ตลอดจนให้ทุนการศึกษาและดูงานเพื่อจะได้นำความรู้วิชาการต่าง ๆ มาใช้ให้เป็นประโยชน์แก่ประเทศไทย (มารีชา ปโกฏิประภา, 2532)

โดยเริ่มจากการส่งคนไทยไปศึกษาต่อต่างประเทศครั้งแรกในสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยเริ่มมาจากความคิดที่จะรับวิทยาการสมัยใหม่มาใช้ปรับปรุงระบบบริหารราชการแผ่นดิน ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว การส่งคนไทยไปศึกษาต่อต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น และเนื่องจากนักเรียนไทยที่สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศ ได้รับการยอมรับจากสังคมว่าเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญ ทำให้จำนวนผู้ที่เดินทางไปศึกษาต่อต่างประเทศ รวมทั้งการส่งข้าราชการไปฝึกอบรมและศึกษาดูงานในต่างประเทศเพิ่มจำนวนมากขึ้นโดยลำดับจนถึงปัจจุบัน (มารีชา ปโกฏิประภา, 2532)

จะเห็นได้จากการมีการส่งข้าราชการไปศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนบุคลากรระหว่างประเทศต่างๆ เพื่อให้ได้รับการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้และทักษะในการทำงานเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งได้เรียนรู้การใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ที่ทันสมัย จากสถิติข้าราชการที่ลาศึกษาและฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ ในปี 2540 มีจำนวน 2,534 คน ในปี 2541 มีจำนวน 1,906 คน และในปี 2542 มีจำนวน 1,997 คน ในจำนวนนี้ไม่นับนักเรียนทุนรัฐบาลและนักเรียนทุนอื่นๆ (ส่วนการศึกษาและฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ สำนักงาน ก.พ., 2543) ซึ่งจะเห็นได้ว่าจำนวนข้าราชการที่ลาศึกษาและฝึกอบรม ณ ต่างประเทศในแต่ละปีนั้นมีจำนวน

การฝึกอบรมและการศึกษาดูงานในต่างประเทศ เป็นการพัฒนามนุษย์อย่างหนึ่ง ที่จำเป็นสำหรับประเทศไทย เป็นวิธีการหนึ่งที่จะพัฒนาสมรรถนะให้ประชากรได้มีโลกทัศน์กว้างขึ้น ด้วยการที่มีโอกาสไปศึกษาวิชาการใหม่ๆ วัฒนธรรม วิธีการ และแนวคิดในต่างประเทศ เพื่อนำมาปรับใช้กับประเทศของตนอย่างได้ผล (เกษม รัตนชัย, 2538) เนื่องจากการไปศึกษาและฝึกอบรมในต่างประเทศจะช่วยให้บุคคลมีความสามารถในการคิด วิเคราะห์สร้างสรรค์ รู้จักการใช้เหตุผล มีวิจารณญาณในการเลือกและการตัดสินใจ อีกทั้งยังฝึกในการปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปได้เป็นอย่างดี ซึ่งเป็นการพัฒนาตนเองอย่างหนึ่ง เมื่อกลับมาปฏิบัติงานก็สามารถ คิดวิเคราะห์ตัดสินใจในการเลือกรับสิ่งใหม่ๆ เข้ามาผสมผสานกับของเดิมที่มีอยู่ ซึ่งจะช่วยในการพัฒนาให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยีอย่างมาก และยังเป็น การถ่ายทอดวัฒนธรรมในสังคม ทำให้ได้รู้จักแนวความคิด และการดำเนินชีวิตของประชาชนใน สังคมนั้นๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางด้านธุรกิจ และเศรษฐกิจของประเทศไทยในอนาคตต่อไป

3.2 ลักษณะงานการพยาบาลห้องผ่าตัด

โดยทั่วไปการดำเนินการในห้องผ่าตัดมีจุดประสงค์หลักคือ การดำเนินการทาง ศัลยกรรม และในการดำเนินงานนั้นจำเป็นต้องมีระบบที่สำคัญ 4 อย่างตามแนวคิดของ Gruendemann & Fernsebner (1995)

3.2.1 ระบบการสนับสนุนการดำเนินงานทางศัลยกรรม (Surgical Support System) ซึ่งจะประกอบด้วย

1) การจัดสถานที่ห้องผ่าตัด

สถานที่ตั้ง ปกติห้องผ่าตัดจะตั้งอยู่ในบริเวณที่สามารถรับผู้ป่วยได้โดยสะดวก ครอบคลุมบริเวณศูนย์กลางสามารถติดต่อกับแผนกต่างๆ ได้ง่าย

การแบ่งเขตห้องผ่าตัด เขตต่างๆภายในห้องผ่าตัดกำหนดขึ้นเพื่อให้มี มาตรฐาน บุคลากรทุกคนมีความระมัดระวัง เครื่องครัดต่อเทคนิคการปลอดเชื้อ

การแบ่งพื้นที่ห้องผ่าตัด เป็นการแบ่งอาณาเขตกว้างๆ คือ พื้นที่สำหรับผู้ป่วย ก่อนผ่าตัด (pre-operative area) พื้นที่สำหรับใช้เป็นห้องผ่าตัด (operative area) และพื้นที่ สำหรับผู้ป่วยหลังผ่าตัด (post-operative area)

2) ห้องประกอบอื่นๆภายในห้องผ่าตัดห้องอื่นๆ ที่มีความเกี่ยวข้องและมีความสำคัญในการที่จะช่วยให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อุปกรณ์สิ่งของเครื่องใช้ภายใน ห้องผ่าตัด ภายในห้องผ่าตัดแต่ละห้องจะมีอุปกรณ์ เครื่องใช้มาตรฐานตามความเหมาะสมและ นโยบายของแต่ละโรงพยาบาล

3.2.2 ระบบการจราจรและการขนย้าย (Traffic and Commerce System) เนื่องจากภายในห้องผ่าตัดจะมีจำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานเป็นจำนวนมาก รวมทั้งเครื่องมือ เครื่องใช้ต่างๆ มีเป็นจำนวนมาก การจัดการจราจรจะช่วยทำให้ไม่เกิดความพลุกพล่าน

1) การจราจรสำหรับบุคลากร (Personnel's traffic) ได้แก่ ทางเดินของ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในห้องผ่าตัด

2) การจราจรสำหรับผู้ป่วย (Patient's traffic) การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยเข้าออก ผู้ป่วยธรรมดา หรือผู้ป่วยติดเชื้ ต้องมีมาตรฐานหรือหลักการเดียวกัน

3) การขนส่งสิ่งของในห้องผ่าตัด (Commerce System) เจ้าหน้าที่ห้องผ่าตัด เป็นผู้วางหลักการเหล่านี้ โดยใช้ความระมัดระวัง การจราจรอาจก่อให้เกิดอันตรายได้

3.2.3 ระบบการสื่อสาร (Communication System) จะช่วยให้การติดต่อประสานงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น การประสานงานสะดวกรวดเร็ว

3.2.4 ระบบการบริหารภายในหน่วยงาน (Administration System) แนวคิดที่สำคัญของการบริหารงาน เพื่อการควบคุมภาวะการติดขัด ความปลอดภัยของผู้ป่วย ความมีประสิทธิภาพ สามารถปรับตัวได้ ให้ความสำคัญต่อเจ้าหน้าที่ก่อนผ่าตัด ระหว่างผ่าตัด และหลังผ่าตัดบุคลากรของห้องผ่าตัดประกอบด้วย บุคลากรฝ่ายการบริหาร และบุคลากรฝ่ายการผ่าตัด

ดังนั้น การพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัด เป็นการพยาบาลเฉพาะทางสาขาหนึ่ง ซึ่งพยาบาลห้องผ่าตัด จะต้องมีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง ต้องได้รับการฝึกฝนทักษะเป็นพิเศษ และสามารถประยุกต์ใช้ศาสตร์ และศิลปะทางการพยาบาล ความรู้ เข้าใจด้านกายวิภาคศาสตร์ พยาธิสรีรวิทยา เทคนิคการทำผ่าตัด และการตรวจวินิจฉัยด้วยอุปกรณ์หรือเครื่องมือ ซึ่งในปัจจุบันความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางการแพทย์ได้พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว พยาบาลห้องผ่าตัดควรที่หาวิธีการในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ทางการแพทย์ที่เปลี่ยนแปลงก้าวหน้าอยู่เสมอ เพื่อให้มีการปฏิบัติงานที่ทันสมัย ซึ่งตรงกับหลักการศึกษาคือหนึ่งของฟลอเรนซ์ ไนติงเกิล ที่ว่า “การพยาบาลเป็นศิลปะและวิทยาศาสตร์ ฉะนั้นต้องก้าวหน้าอยู่เสมอ” ดังนั้นพยาบาลจึงควรที่จะเรียนรู้อยู่เสมอ เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลก ซึ่งการไปฝึกอบรมและศึกษาดูงานในต่างประเทศ ก็เป็นวิธีการเรียนรู้อย่างหนึ่ง เพื่อส่งเสริมสมรรถภาพของพยาบาล ให้ได้เรียนรู้เทคนิค วิธีการ และเทคโนโลยีใหม่ๆ ซึ่งจะช่วยให้ฝึกฝนและปรับปรุงตนเองให้มีประสิทธิภาพและความเชี่ยวชาญในการทำงาน นอกจากนี้ยังช่วยให้พยาบาลได้เกิดความรู้ ความคิด และเห็นแนวทางในการปฏิบัติในวงกว้าง ทำให้เกิดทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติงานอีกด้วย (สมพงษ์ เกษมสิน, 2521)

3.3 โปรแกรมการฝึกอบรมทางห้องผ่าตัดในประเทศฝรั่งเศส

รายละเอียดในการฝึกอบรมทางห้องผ่าตัด ประเทศฝรั่งเศส สรุปได้ดังนี้
 ทุน AMFA ย่อมาจาก (Association Medical Franco-Asiatic) เป็นทุนของรัฐบาลประเทศฝรั่งเศสที่ให้ทุนสำหรับพยาบาลประจำห้องผ่าตัดให้ไปฝึกอบรมเป็นระยะเวลา 1 ปี ถึง 1 ปี 6 เดือน ในห้องผ่าตัดประเทศฝรั่งเศส โดยจะเปิดรับสมัครและสอบคัดเลือกประมาณเดือนกันยายนของทุกปี และเมื่อผ่านการคัดเลือกแล้วทางสมาคมฝรั่งเศส แห่งประเทศไทย จะจัดหลักสูตรสำหรับการเรียนภาษาฝรั่งเศส ประมาณ 3 เดือนก่อนการเดินทางไปฝึกอบรม

3.3.1 คุณสมบัติของพยาบาลที่กำหนดคือ

- 1) เป็นพยาบาลประจำห้องผ่าตัด แผนกห้องผ่าตัดศัลยกรรมทั่วไป แผนกศัลยกรรมหัวใจและหลอดเลือด แผนกศัลยกรรมเด็ก แผนกศัลยกรรมระบบประสาท แผนกศัลยกรรมทางเดินปัสสาวะ แผนกกระดูกและข้อ แผนกสูตินรีเวชกรรม และแผนกอุบัติเหตุ
- 2) มีประสบการณ์ในการทำงานทางห้องผ่าตัดไม่น้อยกว่า 3 ปี
- 3) อายุไม่เกิน 30 ปี และเป็นโสด

3.3.2 สถานที่ฝึกอบรม ได้แก่

- 1) Ambroise Pare Hospital เมือง Boulogne
- 2) Kremlin Bicetre Hospital เมือง Paris
- 3) Raymond Poincare Hospital เมือง Garches
- 4) Salpetriere Hospital เมือง Paris
- 5) St.Antoine Hospital เมือง Paris

3.3.3 การฝึกอบรมแบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

- 1) ภาคทฤษฎี จำนวน 160 ชั่วโมง หรือ 1 เดือน
  - 1.1) ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับระบบของห้องผ่าตัด ได้แก่ ลักษณะโครงสร้างของห้องผ่าตัด การจัดสถานที่ของห้องผ่าตัด การแบ่งเขตห้องผ่าตัด ระบบการจราจรภายในห้องผ่าตัด และระบบคอมพิวเตอร์ในห้องผ่าตัด เป็นต้น
  - 1.2) การบริหารงานบุคคล การบริหารงานเอกสาร การจัดเก็บอุปกรณ์ และเครื่องมือแพทย์ที่ใช้ในการทำผ่าตัด กฎระเบียบและข้อบังคับในการทำงานในห้องผ่าตัด และการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ประจำห้องผ่าตัด
  - 1.3) ความรู้เกี่ยวกับการให้ยาระงับความรู้สึก และการพยาบาล
  - 1.4) เทคนิคการทำผ่าตัด ได้แก่ ความรู้ทางกายภาคและสรีรวิทยาของโรคต่างๆ ขั้นตอนในการทำผ่าตัด การจัดทำผู้ป่วยในการทำผ่าตัดชนิดต่างๆ (แผนกศัลยกรรมทั่วไป แผนกศัลยกรรมหัวใจและหลอดเลือด แผนกศัลยกรรมเด็ก แผนกศัลยกรรมระบบประสาท แผนกศัลยกรรมระบบทางเดินปัสสาวะ และแผนกกระดูกและข้อ เป็นต้น)
  - 1.5) การพยาบาลทางห้องผ่าตัด ได้แก่ หน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาลห้องผ่าตัด หลักและเทคนิคการปลอดเชื้อ การทำปราคาจากเชื้อด้วยวิธีการต่างๆ

การใส่เสื้อกาวน์และสวมถุงมือปราศจากเชื้อ การเตรียมเครื่องมือและการจัดโต๊ะเครื่องมือในการ
ทำผ่าตัดแต่ละราย เป็นต้น

1.6) ความรู้เกี่ยวกับวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในห้องผ่าตัด โดยเรียนรู้ถึง
หลักการทำงานของอุปกรณ์นั้นๆอย่างละเอียด ได้แก่ การใช้วัสดุทางการแพทย์ประเภทใช้แล้วทิ้ง
เช่น เครื่องมือตัดต่อลำไส้ประเภทต่างๆ การใช้เครื่องจี้ไฟฟ้า เตียงผ่าตัด โคมไฟผ่าตัด เป็นต้น

2) ภาคปฏิบัติ จำนวน 1,856 ชั่วโมง ปฏิบัติงานภายในห้องผ่าตัดเฉพาะทาง
ตามแผนกต่างๆดังที่กล่าวไว้ข้างต้น

3) ศึกษาดูงานนอกสถานที่ จำนวน 16 ชั่วโมง ได้แก่ การเยี่ยมชมการปฏิบัติ
งานตามโรงพยาบาลต่าง ๆ ของรัฐ รวมทั้งสถานที่ที่เกี่ยวข้องในประเทศฝรั่งเศส ได้แก่

3.1) หน่วยกู้ภัย Samu 92 ในโรงพยาบาล Raymond Poincare

3.2) ศึกษาดูงาน Hopital de la Salpetriere เป็นโรงพยาบาลแพทย์ที่มี
การทำผ่าตัดรวมทุกระบบ

3.3) ศึกษาดูงานหน่วยศูนย์ซักฟอกรวม (Central Sterilization) ของ
กรุงปารีส

3.4) ศึกษาดูงาน Hopital Tenon เป็นโรงพยาบาลเฉพาะทางเกี่ยวกับการ
การเปลี่ยนข้อสะโพกเทียม

3.5) Hopital Robert Debre เป็นโรงพยาบาลเฉพาะทางเกี่ยวกับการ
ผ่าตัดผู้ป่วยเด็ก รวมทั้งหน่วยการผ่าตัดเล็กที่เด็กสามารถกลับบ้านได้หลังทำการผ่าตัด

3.6) ศึกษาดูงานโรงงานเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์ต่างๆ เช่น
โรงงานผลิตถุงมือ การผลิตเสื้อกาวน์ การทำไหมเย็บ และห้องปฏิบัติการต่างๆในการทำปราศจาก
เชื้อ เป็นต้น

3.7) บริษัท Caddie เกี่ยวกับการผลิตอุปกรณ์ที่ใช้ทางการแพทย์ เช่น
เตียงผ่าตัด ชั้นวางอุปกรณ์ในห้องผ่าตัด โคมไฟผ่าตัด และรถเข็นผู้ป่วย เป็นต้น

4. ปฏิสัมพันธ์ของบุคคลในการเปลี่ยนแปลงสู่วัฒนธรรมใหม่

4.1 การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม

มีผู้ให้ความหมายของคำว่า วัฒนธรรมไว้แตกต่างกันมากมาย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการ
นิยามโดยนักมนุษยวิทยา และพอจะสรุปความหมายได้ว่า วัฒนธรรม หมายถึง บรรทัดฐาน

กฎเกณฑ์ ข้อบังคับต่างๆ วิธีชีวิตของมนุษย์ แบบแผนของความคิดการกระทำ และความรู้สึก ความเชื่อ จารีตประเพณีต่างๆ การกระทำของปัจเจกชน ชุดต่างๆของพฤติกรรมหรือแบบแผน พฤติกรรม กระบวนการสร้างทางเลือกแบบต่างๆ (Kroeber & Kluckhohn, 1953)

โดยทั่วๆ ไประบบของวัฒนธรรมประกอบด้วย 1) ภาษา (language) เนื่องจากทุกวัฒนธรรมต้องมีการสื่อสารติดต่อกันโดยการใช้ภาษา ซึ่งประกอบด้วย ภาษาพูด ภาษาเขียน กิริยาท่าทาง 2) สถาบันสังคมต่างๆ ประกอบด้วย ครอบครัว เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง ศาสนา สุขภาพอนามัย เป็นต้น 3) ประเพณี ความเชื่อ ค่านิยมต่างๆ 4) แบบแผนการดำเนินชีวิต (lifestyle)

งามพิศ สัตย์สงวน (2538) กล่าวว่า ในโลกปัจจุบัน เป็นโลกที่ต้องพึ่งพาอาศัยกันของมนุษย์และวัฒนธรรม เทคโนโลยีต่างๆกำลังเปลี่ยนแปลงไป ปัจจุบันนี้ประเทศต่างๆไม่สามารถอยู่ได้โดยไม่มีการติดต่อสัมพันธ์ไมตรีกับประเทศใดๆ เพราะจะเป็นการปิดกั้นตนเองจากความก้าวหน้าที่น่าวันจะมีการพัฒนาขึ้นเรื่อยๆในหลายด้าน ทำให้มีการติดต่อกันทางวัฒนธรรม (Acculturation) ที่เกิดขึ้นจากเมื่อชนสองกลุ่มที่มีวัฒนธรรมแตกต่างกันมาติดต่อกัน แต่ละกลุ่มอาจให้อิทธิพลซึ่งกันและกันได้

บุคคลที่มาจากกลุ่มของวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน เช่น กลุ่มของนักศึกษา ในรูปแบบต่างๆ กัน กลุ่มของนักเรียนที่เดินทางไปแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมในประเทศต่างๆ เป็นต้น เป็นกลุ่มบุคคลที่มีความแตกต่างกันในด้านวัฒนธรรมสังคมความเป็นอยู่กับคนเจ้าของประเทศ เมื่อมีการอยู่ร่วมกันระหว่างคนที่มาจากต่างวัฒนธรรม จะมีผลทำให้แบบแผนวัฒนธรรมดั้งเดิมของวัฒนธรรมหนึ่งหรือทั้งสองวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงไป ผู้ที่เข้าไปอยู่ในวัฒนธรรมใหม่ จะมีการตอบสนองสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมใหม่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่แตกต่างกันแต่ละคน ที่มีมาก่อน และการยอมรับในสิ่งที่สังเกตเห็นว่าจะให้ผลตอบสนองและการปฏิเสธสิ่งที่สังเกตเห็นว่าไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ และในขณะเดียวกันประสบการณ์ของผู้มาใหม่จะถูกตั้งเป็นเงื่อนไขโดยสภาพแวดล้อมใหม่ที่ตนเข้าไปอยู่ โดยธรรมชาติของการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางบุคคลกับปัจจัยทางสภาพแวดล้อม จะทำให้เกิดรูปแบบของการเปลี่ยนแปลงทางด้านการปรับตัวได้

ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงสู่วัฒนธรรมใหม่ เป็นกระบวนการทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นกับบุคคลได้เสมอ กับบุคคลที่มีการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในการดำเนินชีวิต ทำให้ต้องมีการปรับตัว ซึ่งเป็นการปรับความคิด ทศนคติ หลักความเชื่อ การกระทำ และสิ่งของใหม่ๆที่ต่างไปจากที่บุคคลได้เคยประสบพบมา

4.2 การปรับตัว (Adaptation)

โดยธรรมชาติการดำรงชีวิต มนุษย์ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมรอบตัว หรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายในตัวมนุษย์ สิ่งดังกล่าวนี้จะรบกวนดุลยภาพของมนุษย์ ทำให้เกิดความคับข้องใจ ชัดแย้ง วิตกกังวล มีความตึงเครียดทางจิตใจและอารมณ์ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นมนุษย์จำเป็นต้องมีกระบวนการเพื่อแก้ปัญหาเหล่านั้น คือ การปรับตัว ซึ่งช่วยให้มนุษย์สามารถรักษาความสมดุลของร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ อันนำมาซึ่งความมั่นคงของการดำรงชีวิต (นิภา นิธยานน, 2530)

4.2.1 ความหมายของการปรับตัว

อุทัย หิรัญโต (2532) กล่าวว่า การปรับตัว หมายถึง การปรับปรุงตัวเพื่อความอยู่รอดของตนเอง เพื่อความปลอดภัยและพึงพอใจของตนเองและผู้อื่น ในทางสังคมวิทยานั้นการปรับตัวของมนุษย์หมายถึง การปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมทางสังคมต่างๆ ทำให้มีสัมพันธภาพอันดีกับคนอื่นในสังคม

อคิน รพีพัฒน์ (2536) กล่าวว่า การปรับตัวของคนให้เข้ากับสภาพแวดล้อม และวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นมานั้น ถือเป็นกลไกชนิดหนึ่งที่จะทำให้มนุษย์และสังคมสามารถอยู่ได้ในสภาพแวดล้อมแต่จะอยู่ได้ดีแค่ไหน สบายแค่ไหนก็ขึ้นอยู่กับความสามารถของบุคคลในการปรับตัว และแก้ปัญหานั้นได้

กล่าวโดยสรุปการปรับตัว หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะจัดการกับปัญหาและขจัดความคับข้องใจหรือวิตกกังวล โดยการเปลี่ยนแปลงความคิด ความเชื่อ และพฤติกรรมเมื่อเผชิญกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกตัวบุคคลและสนองความต้องการทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม รวมทั้งให้บรรลุเป้าหมายของตนเอง และคงไว้ซึ่งความสมดุลของชีวิต

4.2.2 สาเหตุที่ก่อให้เกิดการปรับตัว

นิภา นิธยานน (2530) กล่าวว่าในสภาพการณ์ของชีวิต พฤติกรรมทุกอย่างของมนุษย์อยู่ภายใต้อิทธิพลของข้อเรียกร้องหรือแรงผลักดัน 2 ประเภท ได้แก่

1. แรงผลักดันภายใน หมายถึง ความต้องการอันเกิดจากสภาพทางเสรีระภายในร่างกายและประสบการณ์ทางสังคมที่เรียนรู้ผ่านมาในอดีต

2. แรงผลักดันภายนอก หมายถึง ความต้องการอันเกิดจากสภาพแวดล้อมในสังคม เพราะมนุษย์ต้องอยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมที่ต้องอยู่ร่วมกัน และต้องผูกพันกับผู้อื่น ฉะนั้นมนุษย์จึงต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในสังคมซึ่งตนเองอาศัยอยู่

4.2.3 กระบวนการในการปรับตัว (adjustment process)

เนื่องจากการดำเนินชีวิตของมนุษย์ต้องประสบกับอุปสรรคตลอดชีวิต ซึ่งทุกคนไม่สามารถหลีกเลี่ยงความตึงเครียดทางจิตใจ อันนำไปสู่ความคับข้องใจ (Frustration) ซึ่งหมายถึงสภาวะทางอารมณ์ที่ไม่พึงพอใจ ไม่สบายใจ (นิภา นิธยานน, 2530) เมื่อบุคคลพบปัญหาไม่สามารถไปยังเป้าหมายได้ทำให้เกิดความตึงเครียดเพิ่มมากขึ้น ตามหลักจิตวิทยาเมื่อคนเราเกิดความคับข้องใจก็จะพยายามหาทางขจัดความคับข้องใจนั้นๆ ซึ่งเรียกว่ากระบวนการปรับตัวของบุคคล

นักจิตวิทยาบางคนได้แยกกระบวนการปรับตัวออกเป็น 4 ระยะ คือ 1) มีปัจจัยที่ก่อให้เกิดแรงขับ 2) พฤติกรรมในการค้นหา หรือวิธีการแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ 3) บรรลุถึงเป้าหมายและความพึงพอใจ และ 4) ความตึงเครียดลดลง

อรพินท์ ชูชม และอัจฉรา สุขารมณี (ม.ป.ป.) กล่าวว่า กระบวนการปรับตัวที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของแต่ละบุคคลนั้น มี 2 ระดับคือ

1. การปรับตัวที่เราู้ตัว ซึ่งสามารถกระทำได้ 2 แนวทาง
  - 1.1 เพิ่มความพยายามให้มากขึ้นเพื่อเอาชนะอุปสรรคความยุ่งยากต่างๆที่เกิดขึ้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้
  - 1.2 เปลี่ยนเป้าหมายที่ตั้งไว้ ในกรณีเป้าหมายที่ตั้งไว้สูงเกินไป และบุคคลไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้
2. การปรับตัวที่กระทำโดยไม่รู้ตัว เมื่อบุคคลเกิดปัญหาแล้วแก้ไขไม่ได้ เกิดความคับข้องใจ ความขัดแย้งขึ้นในใจ ทางออกที่บุคคลนำมาใช้ คือ กลไกการป้องกันตนเอง (self-defense mechanism) ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เกิดความวิตกกังวลขึ้นหรือเพื่อหลบหนี

Hurlock (1978) กล่าวถึง การปรับตัวเองและการปรับตัวทางสังคม ถ้าเด็กมีการปรับตัวดี จะมีลักษณะการยอมรับสภาพของตนเอง มีความเชื่อมั่นตัวเองว่าจะสามารถช่วยเหลือผู้อื่นได้ดี สนใจคนอื่นเพราะบุคคลที่มีลักษณะเป็นผู้นำนั้นจะปฏิบัติตามความต้องการของกลุ่ม

โดยลักษณะของบุคคลที่ปรับตัวได้ดีในทัศนะของ Hurlock ประกอบด้วย

1. การแสดงออก (Over performance) ถ้าพฤติกรรมที่แสดงออกมานั้นเหมาะสมกับความคาดหวังของกลุ่ม อายุ และระดับของพัฒนาการแล้วก็จะเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม
2. สามารถปรับตัวเข้ากับบุคคลได้ทุกกลุ่ม
3. มีทัศนคติที่ดีต่อคนอื่น
4. มีความพอใจในสิ่งที่ตนเป็นอยู่

4.2.4 หลักการปรับตัวที่ดี

(พิสิทธิ์ สารวิจิตร, 2525) กล่าวว่า การที่บุคคลจะปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ได้ดีนั้น พึงยึดหลัก 3 ประการ คือ

- 1) หลักแห่งความจริง บุคคลควรจะปรับตัวโดยยึดหลักแห่งความจริงหรือความเป็นไปได้ของตนเอง และความเป็นไปได้ของสิ่งแวดล้อม อันได้แก่ฐานะทางการเงิน ความพร้อมอื่นๆ มีเหตุผลอื่นๆ มีเหตุผลก่อนการตัดสินใจกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด โดยต้องคิดอยู่เสมอว่ามีทางเป็นไปได้จริงๆ จึงจะลงมือกระทำ
- 2) หลักแห่งความกล้า บุคคลต้องมีจิตใจที่กล้าหาญเพียงพอพร้อมที่จะเผชิญกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่หวั่นไหว กล้าเสี่ยง ไม่กลัวความยากลำบากที่เกิดขึ้น
- 3) หลักแห่งการยอมรับตนเอง บุคคลต้องยอมรับสภาพแห่งความเป็นจริงของตนเอง รู้จักตนเองดีพอทั้งในด้านความสามารถ ความต้องการ จุดอ่อนของตนเองเมื่อรู้แล้วควรจะได้รู้จักประมาณตนว่าควรจะทำอย่างไรจึงจะดีที่สุด

สรุปได้ว่า บุคคลที่ปรับตัวได้ดีจะต้องเป็นบุคคลที่รู้จักเข้าใจตนเอง ยอมรับสภาพของตนเอง เข้าใจผู้อื่น มีทัศนคติที่ดีต่อผู้อื่น สร้างสัมพันธไมตรีกับบุคคลอื่นได้ดี ปฏิบัติตนเป็นไปตามระเบียบของสังคมมีอารมณ์มั่นคงยอมรับความเป็นจริงของชีวิตได้ และสามารถปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมทางสังคมต่างๆ ทำให้มีสัมพันธภาพอันดีกับคนอื่นในสังคม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

4.2.5 สังคมประกิตของวิชาชีพพยาบาล (Nursing Profession Socialization)

นอกจากหลักการดังที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ในการปรับตัวเพื่อการเรียนรู้ กระบวนการทางวิชาชีพเป็นกระบวนการหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการปรับตัวในการเรียนรู้ และพัฒนาเพื่อให้สามารถอยู่ในวิชาชีพ และในสังคมได้อย่างมีความสุข คือ สังคมประกิตของวิชาชีพพยาบาล (Nursing Profession Socialization) (Cooper, 1974 อ้างถึงใน ชุตินา เลิศกวีพร, 2539)

กระบวนการสังคมประเพณีของวิชาชีพ (Profession Socialization) หมายถึง กระบวนการที่บุคคลได้รับความรู้ ทักษะ และความสำนึกในลักษณะของอาชีพ ซึ่งเป็นบุคลิกลักษณะของสมาชิกในวิชาชีพนั้น กระบวนการนี้เกี่ยวข้องกับงานที่บุคคลยอมรับเอาค่านิยม ปทัสถานของกลุ่มเข้าไปเป็นพฤติกรรมและมโนทัศน์ของบุคคลเอง ในกระบวนการจะมีการกระตุ้นและสนับสนุนสมาชิกใหม่ให้สัมผัสกับความสำเร็จในการมีปฏิสัมพันธ์กับขอบข่ายความรู้ต่างๆของวิชาชีพ ดังนั้นสมาชิกใหม่จึงสามารถเรียนรู้ว่าบุคคลากรวิชาชีพนั้น รู้สึกอย่างไรกับผู้รับบริการ เพื่อนร่วมปฏิบัติงาน และปัญหาต่างๆซึ่งเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน ผลที่ได้ขั้นสุดท้ายในกระบวนการสังคมประเพณีของวิชาชีพ คือ บุคคลจะกลายเป็นบุคคลใหม่ซึ่งประกอบไปด้วยความสามารถทางทักษะในการปฏิบัติงานของวิชาชีพ กับทั้งมีค่านิยม ทศนคติ ซึ่งเป็นที่ปรารถนาของวิชาชีพและภายใต้ความคาดหวังของสาธารณชนส่วนใหญ่

กระบวนการสังคมประเพณีของวิชาชีพ มีจุดมุ่งหมายอยู่ 4 ประการ คือ 1) จะต้องเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีของวิชาชีพ ความจริงต่างๆ ทักษะ และทฤษฎีความรู้ 2) จะต้องเรียนรู้ในการรับเอาค่านิยม วัฒนธรรมของวิชาชีพเข้ามาเป็นค่านิยม วัฒนธรรมในตัวของสมาชิกของวิชาชีพเอง 3) จะต้องเรียนรู้ในการค้นหาบุคลิกลักษณะต่าง ๆ ของบทบาทในวิชาชีพ และแสดงออกถึงบทบาทเหล่านั้นได้อย่างเหมาะสม และเป็นที่ยอมรับของสมาชิกอื่น ๆ ในวิชาชีพ 4) จะต้องเรียนรู้ในการผสมผสานบทบาทต่าง ๆ ของวิชาชีพกับบทบาทอื่น ๆ ทุกบทบาทในชีวิต

จากกระบวนการสังคมประเพณีของวิชาชีพพยาบาล จะเห็นว่า เป็นสิ่งที่พยาบาลวิชาชีพจะต้องประเมินตนเองอยู่เสมอ มีการปรับตัวในการเรียนรู้ และพัฒนาเพื่อให้สามารถอยู่ในวิชาชีพและในสังคมได้อย่างมีความสุข รวมถึงการพัฒนาความก้าวหน้าของตนเองและวิชาชีพด้วย

4.3 มนุษย์สัมพันธ์

บุคคลทุกคนย่อมจะแสวงหาความเป็นเพื่อนจากผู้อื่น เพราะไม่มีใครใดที่จะสามารถดำเนินชีวิตด้วยตนเองโดยลำพังได้ จำเป็นที่จะต้องทำความรู้จักกับบุคคลอื่น เพื่อสนองความต้องการของตนเองในเรื่องของการต้องความรัก เป็นที่ยอมรับนับถือของผู้อื่น และการทำงานให้บรรลุความสำเร็จ (Maslow, 1943 อ้างถึงใน สุวัฒน์ วัฒนวงศ์, 2524) หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งคือ บุคคลต้องการมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นก็เพื่อสนองความต้องการทางด้านจิตใจที่นอกเหนือไปจากความต้องการด้านวัตถุ ซึ่งได้แก่ ความต้องการที่ให้ตนเองมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ได้รับการยกย่องทำให้เกิดความรู้สึกพอใจที่ได้มีส่วนร่วมและเกิดความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ซึ่งความต้องการทางด้านจิตใจที่เกิดจากการมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นนั้นนับได้ว่ามีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลเป็นอย่างมาก

4.3.1 ความหมายและความสำคัญ มีผู้กล่าวถึงมนุษย์สัมพันธ์ ในความหมายที่แตกต่างกันดังนี้

Fulmer (1983) ได้ให้ความหมายของมนุษย์สัมพันธ์ว่า เป็นความสัมพันธ์อันดีของบุคคลที่เกี่ยวข้องกัน อันนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของทุกฝ่าย

ชะลอ ธรรมศิริ (2529) มีความเห็นว่า มนุษย์สัมพันธ์เป็นความเกี่ยวข้องกันของบุคคลภายใต้การใช้ศิลปะในการครองใจ ด้วยการร่วมมือกันอย่างมีความสุข

มนุษย์สัมพันธ์ มีความสำคัญ ดังนี้คือ

1. เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน ก่อให้เกิดความสะดวก และความราบรื่นในการเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน
2. เพื่อส่งเสริมให้มีการยอมรับนับถือ รักใคร่ ไว้วางใจ เลื่อมใสศรัทธาต่อกัน
3. เพื่อรักษาและคงไว้ซึ่งความร่วมมือ ร่วมใจในการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จด้วยความพึงพอใจ
4. เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างบุคคลและองค์การ
5. เพื่อส่งเสริมการอยู่ร่วมกันด้วยความเมตตา ช่วยเหลือเกื้อกูลกันของมนุษยชาติ

กล่าวโดยสรุป มนุษย์สัมพันธ์เป็นการศึกษาเหตุแห่งพฤติกรรมที่ทำให้เกิดความขัดแย้ง และการเสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดี อันตั้งอยู่บนพื้นฐานความเข้าใจร่วมกัน การให้การยอมรับนับถือกัน การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลซึ่งมีลักษณะสำคัญร่วมกัน 3 ประการ ได้แก่ การอยู่ร่วมกันและทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข การให้การยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน และการเอื้อประโยชน์ต่อกัน

4.3.2 เทคนิคการสร้างมนุษย์สัมพันธ์

วิธีการสร้างมนุษย์สัมพันธ์มีหลากหลายวิธี ขึ้นอยู่กับความถนัด ความสนใจ และสถานการณ์ต่างๆ ในที่นี้จะกล่าวถึงเทคนิคการการมนุษย์สัมพันธ์ที่สำคัญบางประการ ได้แก่ เทคนิคเพิ่มการตระหนักในคุณค่าแห่งตน การเสริมสร้างความประทับใจ และการเสริมสร้างความศรัทธาเชื่อถือ (เรียม ศรีทอง, 2543)

- 1) เทคนิคเพิ่มการตระหนักในคุณค่าแห่งตน การตระหนักในคุณค่าแห่งตนมิใช่พัฒนามาทั้งหมดตั้งแต่วัยเด็ก แต่สามารถที่จะเพิ่มความองงามได้เมื่อมีความต้องการพัฒนาขั้นแรก คือ การตรวจความเข้าใจในตนว่าเป็นใคร ทำอะไรได้บ้าง และกำลังจะทำอะไรต่อไป

การพัฒนาระดับคุณค่าแห่งตนเองทำได้คือ การยอมรับตนเองอย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน การยอมรับว่าเราทำเรามีขีดจำกัดเรื่องใดไม่สามารถทำอะไรบ้าง

2) การเสริมสร้างความประทับใจ Branden (1969) กล่าวถึง การสร้างความประทับใจอย่างหนึ่งคือ การนำเสนอตนเอง แสดงความเชื่อมั่นในตนเอง การควบคุม และรูปแบบของพลังในตน ในสถานการณ์ต่างๆ การแสดงความเชื่อมั่นในตนเอง บุคคลอื่นจะรับรู้ได้อย่างรวดเร็วในการพบกันครั้งแรก แนวโน้มจากการประทับใจอยู่ที่การเริ่มต้น

3) การส่งเสริมภาพพจน์ของบุคคล ภาพพจน์เป็นการอธิบายความรู้สึจากบุคคลอื่นที่มีต่อตนเอง ภาพพจน์ขึ้นอยู่กับคุณภาพการแสดงออก เช่น การออกเสียง การใช้ภาษา กิริยามารยาท การแสดงออกทางสีหน้า การแสดงความสามารถ รวมถึงพฤติกรรมการแสดงออก ซึ่งการยอมรับผู้อื่น สามารถแสดงออกได้ทั้งทางใจ ทางวาจา และทางร่างกาย การให้ออกาสผู้อื่น แสดงออก การใช้วาจาเชิงบวกส่งเสริมให้กำลังใจกัน การเอาใจใส่สนใจฟังติดต่อกันอย่างใกล้ชิด แสดงกิริยาท่าทางต้อนรับยินดี เป็นต้น

ปัจจัยส่วนหนึ่งที่ทำให้สัมพันธภาพดำเนินไปได้อย่างราบรื่น ได้แก่ ความสนใจ ความห่วงใย ความเห็นใจ ความยินดีที่จะแบ่งปันกัน และความยินดีที่จะรับใช้ซึ่งกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างมนุษยสัมพันธ์ตามหลักพุทธศาสตร์ ได้มีการกล่าวถึงหลักการสร้างสัมพันธที่ดีประกอบด้วยธรรมที่เรียกว่า “สังคหวัตถุ 4” (พระธรรมปิฎก อังถึงใน ป.อ.ปยุตโต, 2540) ซึ่งประกอบด้วย

1. ทาน คือ การให้ เราให้สิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อมิตรเท่าที่เราจะทำได้
2. ปิยวาจา คือ พูดจาไพเราะต่อกัน ไม่ควรนินทามิตรในเวลาลับหลัง ควรมีคำพูดที่เป็นประโยชน์ต่อกัน
3. อุตถจริยา คือ การช่วยเหลือสงเคราะห์ การช่วยทำกิจให้ซึ่งกันและกัน
4. สมานัตตา คือ การวางตนเสมอ คือไม่ดูถูกมิตรไม่ว่าเขาจะฐานะยากจนกว่า หรือตำแหน่งหน้าที่การงานต่ำกว่า

โดยสรุปมนุษยสัมพันธ์ เป็นกระบวนการศึกษาเหตุแห่งพฤติกรรมที่ทำให้เกิดความขัดแย้ง รวมทั้งการเสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดีอยู่บนพื้นฐานความเข้าใจร่วมกัน การให้การยอมรับนับถือกัน นำไปสู่การอยู่ร่วมกัน และทำงานร่วมกันจนบรรลุเป้าหมายของบุคคลและองค์การ จะเห็นได้ว่า โดยธรรมชาติของการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกบุคคลกับปัจเจกบุคคล สภาพแวดล้อมของวัฒนธรรมใหม่ จะทำให้เกิดรูปแบบของการเปลี่ยนแปลงทางการปรับตัว ซึ่งเป็นกระบวนการทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นกับบุคคลได้เสมอ เมื่อบุคคลที่มีการเปลี่ยนแปลงของ

สภาพแวดล้อมในการดำเนินชีวิต นอกจากนี้การปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมทางสังคมต่างๆ จะทำให้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นในสังคม และสามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเกี่ยวกับประสบการณ์การพัฒนาตนเองของพยาบาลในการฝึกอบรมในต่างประเทศ ยังไม่มีใครศึกษา แต่จากการศึกษาค้นคว้าพบงานวิจัยต่างๆทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตนเอง การฝึกอบรม และงานวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยา ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1 งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาตนเอง

Haloburbo (1998) ทำการศึกษาโดยจัดหลักสูตรการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลจากประสบการณ์นานาชาติ โดยจัดให้มีประสบการณ์ในการเดินทางเพื่อการศึกษาที่นานาชาติเพื่อแสวงหาความรู้ 3 แบบ คือ แสวงหาความรู้ในประเทศ Dominican Republic ประเทศ Nicaragua และ ประเทศ Netherland พบว่า การเรียนรู้และประสบการณ์นานาชาติของนักศึกษาพยาบาล มีความสำคัญต่อการเติบโตทางวิชาชีพ และการพัฒนาตนเองของนักศึกษาพยาบาล โดยนักศึกษาพยาบาลมีความตระหนักในความสำคัญของวัฒนธรรม และความเป็นมนุษย์ที่แตกต่างกัน มีความรู้เพิ่มเติม มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้น ได้มีโอกาสในการฝึกทักษะด้านการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร และพัฒนาทักษะการใช้ Non-Verbal Technique การมีโอกาสเดินทางไปหาประสบการณ์ในประเทศต่างๆ เป็นการเสาะแสวงหาประสบการณ์และสิ่งแปลกใหม่ ช่วยในการตัดสินใจและแก้ปัญหา และตระหนักเห็นความสำคัญในสาระสำคัญของงานด้านการพยาบาลว่ามีความเชื่อมโยงกับสภาวะแวดล้อมอย่างไร

ชุติมา เลิศกวีพร (2535) ได้ศึกษาการศึกษากิจกรรมการพัฒนาตนเองตามรายงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหาความสัมพันธ์ของกิจกรรมการพัฒนาตนเองกับประสบการณ์ แผนกที่ทำงานและตำแหน่งงาน รวมทั้งศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการพัฒนาตนเองของพยาบาลวิชาชีพ ตัวอย่างประชากรเป็นพยาบาลวิชาชีพสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย 360 คน รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนารองเท้าเองเกือบทุกกิจกรรม เฉลี่ยในระดับปานกลาง ยกเว้นกิจกรรมในหัวข้อกำหนดเป้าหมายตนเอง และกำหนดเป้าหมายวิชาชีพปฏิบัติในระดับสูง
2. กิจกรรมเรื่องการติดตามเรื่องจัดประชุม/สัมมนาวิชาการ การติดตามกำหนดการอภิปราย/บรรยายวิชาการและการพิจารณาการเลือกโปรแกรมการประชุม/สัมมนาวิชาการที่จัดขึ้นในสถาบันทั้ง 3 กิจกรรมมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง
3. ปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนารองเท้าเอง ได้แก่ ไม่มีเวลา ไม่มีความพร้อมในการศึกษาต่อ ไม่มีโอกาส หน่วยงานไม่สนับสนุน ไม่มีคนทำงานแทน

จินตนา ยูนิพันธ์ และคณะ (2530) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารองเท้าเองของพยาบาลไทย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากพยาบาลที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐทั่วประเทศจำนวน 1,587 คน ผลการวิจัยพบว่า พยาบาลมีการพัฒนารองเท้าเองในด้านวิชาการโดยวิธีการอ่านหนังสือ การฟังวิทยุและการดูโทรทัศน์ทางวิชาการพยาบาล และสาขาที่เกี่ยวข้องเป็นครั้งคราว และอ่านหนังสือรายวัน/รายสัปดาห์เป็นประจำ ส่วนการเข้าฝึกอบรมระยะสั้น หรือประชุมวิชาการต่างๆ มีโอกาสไปปีละ 1-2 ครั้ง พยาบาลที่มีอายุ ประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่งหน้าที่ และวุฒิการศึกษาต่างกัน มีการพัฒนารองเท้าเองแตกต่างกัน นอกจากนี้ ยังพบว่าปัญหาที่พยาบาลไม่ได้ศึกษาต่อ นั้นเป็นปัญหาส่วนตัว เช่น ขาดความพร้อมในตนเอง สอบเข้าไม่ได้ ไม่มีทุนการศึกษา อายุมากเกินไป และปัญหาของหน่วยงานได้แก่ หน่วยงานไม่อนุมัติ และไม่มีผู้ทำงานแทนซึ่งปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาที่แก้ไขได้ เพียงแต่ผู้ที่ต้องการพัฒนารองเท้าเองนั้นมีความพร้อม มีความต้องการ มีแรงจูงใจ เกิดการพัฒนาขึ้นในตัวเองก่อน จึงจะสามารถแสวงหาแนวทางในการพัฒนาต่อไปได้

5.2 งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษา และการฝึกอบรมในต่างประเทศ

Abu-Saad and Kayser-Jones (1982) ทำการศึกษากับนักเรียนพยาบาลเอเชียที่มีอายุ 30 ปี เป็นโสด 54 % แต่งงานและมีบุตร 14% และแต่งงานยังไม่มีบุตร 31% โดยนักเรียนพยาบาลเหล่านี้เข้ามาศึกษาในระดับปริญญาเอก 42% ระดับปริญญาโท 26% ระดับปริญญาตรี 5% พบว่า ปัญหาที่สำคัญของพยาบาลเอเชียที่ไปศึกษาต่อในสหรัฐอเมริกา ระดับปริญญาเอก ปริญญาโท และปริญญาตรี คือ ภาษา ความแตกต่างของค่านิยม แบบแผนการดำเนินชีวิต รูปแบบการติดต่อสื่อสาร และความโดดเดี่ยว

Abu-Saad and Kayser-Jones (1981) ได้ศึกษาปัญหาในการศึกษา ของนักศึกษาพยาบาลต่างชาติที่เข้ามาศึกษาในสหรัฐอเมริกา จำนวน 26 คน อายุเฉลี่ย 31 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่

ในมหาวิทยาลัย California และ San Francisco พบว่า ปัญหาที่สำคัญของพยาบาลต่างชาติเหล่านี้ได้แก่ ภาษา ความแตกต่างของวัฒนธรรม การขาดความยืดหยุ่นของโปรแกรมด้านการศึกษา ความแตกต่างทางด้านระบบสุขภาพ ความโดดเดี่ยว และการขาดการสนับสนุนช่วยเหลือจากเพื่อนๆ

Henkle (1979) ศึกษาความจำเป็นของโปรแกรมการเตรียมความพร้อมสำหรับพยาบาลในสหรัฐอเมริกาที่ไปปฏิบัติงานในต่างประเทศ โดยใช้แบบสอบถามส่งให้กับพยาบาลที่เคยไปปฏิบัติงานในต่างประเทศ จำนวน 78 คน พบว่า จำเป็นต้องมีการจัดโปรแกรมการเตรียมความพร้อมสำหรับพยาบาลก่อนการไปปฏิบัติงาน ดังนี้

1. ให้มีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของประเทศที่จะไปปฏิบัติงาน เนื่องจากวัฒนธรรมใหม่จะทำให้เกิดความเครียด ต้องเรียนรู้ว่าวัฒนธรรมแตกต่างกันมีผลต่อระบบการดูแลสุขภาพอย่างไร รวมทั้งต้องมีความพร้อมในการปรับตัวในระบบการดูแลสุขภาพแบบใหม่ จึงจะประสบความสำเร็จ
2. ควรจะได้มีความเข้าใจถึงแนวคิดของคำว่า Culture shock และการจัดการกับการเปลี่ยนแปลง
3. มีการเรียนรู้เกี่ยวกับการติดต่อสื่อสาร การใช้ภาษาทั้ง Verbal และ Non-Verbal ดังนั้น ความสามารถในการเรียนรู้ภาษาของประเทศที่จะไปอยู่จึงเป็นทักษะที่มีความสำคัญ
4. มีความรู้ที่หลากหลายเกี่ยวกับปัญหาที่จะเกิดขึ้นและวิธีการจัดการกับปัญหา รวมทั้งเรียนรู้ถึงกระบวนการตัดสินใจ
5. ความแตกต่างทางด้านบทบาทของการเป็นพยาบาลในประเทศนั้นๆ ซึ่งจะทำให้เข้าใจและมีความรู้ในระบบ และโครงสร้างการทำงานในระบบการดูแลสุขภาพใหม่ได้

5.3 งานวิจัยเชิงปรากฏการณ์ (Phenomenology)

งานวิจัยเชิงปรากฏการณ์ (Phenomenology) ที่เก็บข้อมูลในต่างประเทศ

Gates (2000) ศึกษาประสบการณ์การดูแลบุคคลอันเป็นที่รัก : การศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา วัตถุประสงค์เพื่อค้นหาความหมายของการดูแลผู้สูงอายุของญาติ (ผู้ดูแล) โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenological method) เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ บันทึกเทป วิเคราะห์ข้อมูลตามกระบวนการของ Van Kamm's (1969) กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ดูแลผู้สูงอายุวัยกลางคนถึงวัยสูงอายุตอนต้นและเป็นคนผิวขาวจำนวน 9 คน ผู้หญิง 8 คน ผู้ชาย

1 คนโดยสมัครใจในการเป็นกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบประเด็นสำคัญในความหมายของการ ดูแลบุคคลอื่นเป็นที่รัก 5 ประเด็น 1) ความทรงจำที่สะท้อนอารมณ์ 2) การยึดมั่นอย่าง ต่อเนื่อง 3) การให้ความอุปถัมภ์และได้รับการยอมรับ 4) ความสุขและความเสียใจที่เพิ่มขึ้น-ลดลง สลับกันไป 5) ความยินดีปรีดาที่ได้อยู่ร่วมกันและความโดดเด่นเฉพาะจุดหวังเหวลึก

Frances Kam Yuet Wong et al (2000) ทำการศึกษาปรากฏการณ์วิทยาเกี่ยวกับการ เริ่มต้นประสบการณ์ทางการพยาบาลในฮ่องกง มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายประสบการณ์เริ่มต้น ทางการพยาบาลในระหว่างกลุ่มที่มีคุณวุฒิต่างกัน ในฮ่องกง และอธิบายประเด็นทางการศึกษา โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenology study) เก็บข้อมูลโดยใช้ คำถามปลายเปิดให้กลุ่มตัวอย่างเขียนบรรยาย กลุ่มตัวอย่างคือ พยาบาลที่เรียนปี 1 (A part-time post-registration degree programme) ในฮ่องกง จำนวน 77 คน มาจากวิทยาลัยพยาบาล หลายแห่ง ใช้การวิเคราะห์โครงสร้างของประสบการณ์ (Thematic analysis) พบประสบการณ์ เริ่มต้นทางการพยาบาลที่อยู่ในความทรงจำของพยาบาลคือ การเผชิญกับความตายของผู้ป่วย และความเศร้าโศกของญาติ ประสบการณ์เริ่มต้นในคลินิก คือ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทั้งระหว่างพยาบาลด้วยกันและกับผู้ป่วย

ผ่องศรี ศรีมรกต (2542) ประสบการณ์การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของนักศึกษา ไทยในมหาวิทยาลัยมิชิแกน ประเทศสหรัฐอเมริกา ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายความหมาย และกระบวนการปรับตัวในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของนักศึกษาของนักศึกษาไทย ในภาค การศึกษาแรกที่มหาวิทยาลัยมิชิแกน ปีการศึกษา 2538 โดยอาศัยกรอบแนวคิดเชิงตีความ (Interpretive paradigm) อันมีพื้นฐานที่ประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน และกระบวนการพัฒนา โดยสมบูรณ์แบบทุกด้าน (Holistic maturation process) โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ตามแนวทางการศึกษาเชิงมนุษยวิทยา เก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาไทยที่เต็มใจให้ความร่วมมือ ในการให้ข้อมูลตามความเป็นจริง จำนวน 3 คน โดยวิธีการสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง ร่วมกับการ สังเกตแบบมีส่วนร่วม ผลการศึกษาสรุปประเด็นสำคัญได้ทั้งหมด 3 ประเด็น คือ 1) ประสบการณ์ ศึกษาเล่าเรียน 2) ประสบการณ์มี ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและวัฒนธรรมกับชาวอเมริกัน และ 3) ประสบการณ์การมีความรู้สึกเหงา ว่าเหว่ และคิดถึงบ้าน ผลการศึกษาคั้งนี้ น่าจะเป็นแนวทาง เบื้องต้นสำหรับผู้เตรียมตัวจะไปศึกษาต่อยังมหาวิทยาลัยในประเทศสหรัฐอเมริกาได้เป็นอย่างดี

พยอม อยู่สวัสดิ์ (2537) การดูแลเอาใจใส่ผู้ป่วยในการปฏิบัติการวิชาชีพ (Caring in Professional Nursing Practice) การศึกษาเชิงคุณภาพครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายปรากฏ การณ์การดูแลเอาใจใส่ผู้ป่วยโดยศึกษาประสบการณ์ของพยาบาลวิชาชีพผู้ให้การดูแล ทำการ

ศึกษาที่โรงพยาบาลของรัฐและชุมชนแห่งหนึ่งในประเทศนิวซีแลนด์ กลุ่มตัวอย่างคือ พยาบาลวิชาชีพผู้ให้การดูแลผู้ป่วยมะเร็ง จำนวน 15 ราย และผู้ป่วยมะเร็ง จำนวน 15 ราย ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยา (Interpretive Phenomenology) เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ระดับลึก และการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม วิเคราะห์ข้อมูลตามแนวของ Colaizzi (1978) ผลการศึกษาพบว่า การดูแลเอาใจใส่อย่างแท้จริงเป็นประสบการณ์ที่พยาบาลผู้ให้การดูแล และผู้ป่วยผู้ได้รับการดูแล ประจักษ์รู้ตรงกันว่า เป็นการดูแลจากใจของพยาบาลผู้ให้การดูแลถึงใจของผู้ได้รับการดูแล ผู้ป่วยรู้สึกดี มีพลังใจ ขึ้นชมต่อการดูแลเยียวยา (Caring and healing) ของพยาบาล และพยาบาลประจักษ์ถึงคุณค่าแห่งพลังบำบัดในตนเอง (therapeutic use of self) องค์ประกอบของการดูแลเอาใจใส่ในเชิงวิชาชีพของพยาบาลประกอบด้วย 1) การเฝ้าดูแล (being there) 2) การปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และการเจรจาต่อรอง (reciprocity and negotiation) 3) การมีสติสัมปชัญญะในปัจจุบัน (mindful presence) 4) การมีความรู้ ทักษะและประสบการณ์เชิงวิชาชีพ (knowledge skill and professional experience) 5) สถานการณ์เฉพาะ (the situated context) 6) ขณะเวลาแห่งการดูแลเอาใจใส่ (caring moment) ผลการศึกษาค้นคว้านี้ชี้แนะการวิจัยเพื่อพัฒนาทฤษฎีการดูแลในระดับปฏิบัติการพยาบาล

Forrest (1989) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ การค้นหาความหมายของคำว่า “การดูแล” ของพยาบาลประจำการในโรงพยาบาล โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา Phenomenological approach โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาลประจำการจากโรงพยาบาลต่างๆ 17 โรงพยาบาล เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ และบันทึกเทป การวิเคราะห์ข้อมูลใช้แบบ Colaizzi (1978) ผลการศึกษพบ ประเด็นหลัก (theme) 30 ประเด็น และแบ่งออกเป็น 7 หมวดหมู่ ซึ่งการดูแล ประกอบด้วยความหมายของปฏิภิกิริยา (interacting) ตนเอง (oneself) ผู้ป่วย (patient) อุปสรรค (frustration) การแก้ปัญหา (coping) การช่วยเหลือ (comfort) และการสนับสนุน (support)

งานวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenology) ที่เก็บข้อมูลในประเทศไทย

จิตตินันท์ พงสุวรรณ และคณะ (2543) ศึกษาประสบการณ์การดูแลตนเองเมื่อเจ็บป่วยของผู้ใหญ่ ในอำเภอกระแสดินธุ์ จังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์เพื่อบรรยายและอภิปรายประสบการณ์การดูแลตนเองเมื่อเจ็บป่วยของผู้ใหญ่ ในอำเภอกระแสดินธุ์ จังหวัดสงขลา ผู้ให้ข้อมูลได้รับการคัดเลือกแบบเจาะจงจากประชากร 4 ตำบล ซึ่งมีประสบการณ์การเจ็บป่วยด้วยโรคเฉียบพลัน 8 ราย และเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง 8 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบ

เจาะลึก พร้อมทั้งบันทึกเทป การสังเกตและบันทึกภาคสนามระหว่างเดือนเมษายนถึงเดือนสิงหาคม 2542 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย ผลการศึกษาพบว่าผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม ให้ความหมายต่อความเจ็บป่วยใน 3 ลักษณะ คือ 1) สภาพร่างกายและจิตใจที่เบี่ยงเบนไปจากภาวะปกติ 2) ภาวะที่สามารถรักษาหายหรือทุเลาได้ด้วยยา 3) ความสามารถในการทำงานลดลง และเมื่อเจ็บป่วยจะมีพฤติกรรมการดูแลตนเองดังนี้ 1) ประเมินระดับความรุนแรง 2) เลือกวิธีเยียวยารักษาตนเอง 3) ประเมินผลการรักษา โดยมีปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมดูแลตนเอง 7 ปัจจัยคือ 1) ประสบการณ์การเยียวยารักษาตนเอง 2) ความเชื่อมั่นในความสามารถของแพทย์ 3) ความช่วยเหลือของครอบครัวและเพื่อนบ้าน 4) การคมนาคมสะดวก 5) การประหยัดค่าใช้จ่าย 7) ความเชื่อเกี่ยวกับอำนาจเหนือธรรมชาติ

วาสนา เจือทอง (2542) ศึกษาประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนพยาบาลไทยในระดับปริญญาตรีที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเอื้ออาทรและพฤติกรรมไม่เอื้ออาทรของครูพยาบาลไทย ใช้วิธีการวิจัยแบบเชิงปรากฏการณ์ หรือ Phenomenological approach กรอบแนวคิดของการวิจัยนี้ คือ Heideggerian Hermeneutic Phenomenology วิธีการแปลความ (interpretation) ข้อมูลใช้ Heideggerian Hermeneutics ส่วนวิธีเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีของ Van Manen (1984) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักเรียนพยาบาล จากมหาวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา นักเรียนพยาบาลให้ความหมายความเอื้ออาทร คือการมีความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจให้ความสนใจ เป็นห่วงเป็นใยสัมพันธ์เชื่อมโยง และผูกพัน ครูพยาบาลที่มีความเอื้ออาทร คือครูพยาบาลที่เข้าใจความรู้สึกและความต้องการของนักเรียนพยาบาล และสามารถตอบสนองต่อความรู้สึกและความต้องการนั้นได้อย่างเหมาะสม นักเรียนพยาบาลเชื่อว่าการแสดงบทบาทคล้ายแม่ของครูพยาบาลช่วยส่งเสริมบรรยากาศของสถาบันให้อบอุ่นปลอดภัยคล้ายบ้าน สี่ข้อความหลัก (Themes) ของความเอื้ออาทร ได้แก่ 1) การเสริมสร้างบรรยากาศแห่งความปลอดภัยคล้ายบ้าน 2) การมีศิลปะแห่งการพูดเพื่อส่งเสริมกำลังใจ 3) การให้อำนาจ และ 4) การเป็นแบบอย่างที่ดีในการแสดงความสามารถในการปฏิบัติ การพยาบาล สี่ข้อความหลัก (Themes) ของความไม่เอื้ออาทร ได้แก่ 1) การไม่มีความยุติธรรมในการประเมินผลการปฏิบัติงานบนห่อผู้ป่วย 2) การไม่ให้อำนาจ 3) การมองหรือให้ค่านักเรียนในทางลบ (หมายถึงว่าไม่ดีตลอด) และ 4) การขาดความยืดหยุ่น ผลการวิจัยครั้งนี้ช่วยให้ครูพยาบาลเข้าใจความรู้สึกและความคิดเห็นของนักเรียนพยาบาลเกี่ยวกับความเอื้ออาทรมากยิ่งขึ้น และช่วยให้ครูพยาบาลตระหนักถึงการสร้างสัมพันธภาพที่ดีที่มีความเอื้ออาทรระหว่างนักเรียนพยาบาลและครูพยาบาล

นางพิมพ์ นิมิตรอนันท์ (2540) ทำการศึกษาการรับรู้สภาวะสุขภาพของหญิงวัยหมดประจำเดือน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้สภาวะสุขภาพของหญิงวัยกลางคน 3 คนที่ทำงานอยู่ในองค์กรแห่งหนึ่งของกองทัพบกในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้การศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenology approach) เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ที่มีพื้นฐานของการมีสัมพันธภาพที่ดีและความไว้วางใจทั้งสองฝ่าย ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามกระบวนการของ Colaizzi (1978) ผลการวิจัยปรากฏดังนี้คือ Theme 1 สุขภาพทรุดต้องรุดแสวงหา Theme 2 หมดภาระแต่เป็นภาวะที่ต้องเติมให้เต็ม Theme 3 เหนื่อยปัญหาต่อภาวะแปรเปลี่ยน Theme 4 จิตว่างเป็นหนทางสู่สุขภาพดี Theme 5 คิดจะฝ่าฟันสิ่งนั้นคงไม่ไกล Theme 6 พยายามเพื่อความผาสุก

เพลินพิศ ฐานิวัฒนานนท์ (2539) ได้ทำการศึกษาประสบการณ์ของพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยเอดส์: การศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสบการณ์ของพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยเอดส์ในประเทศไทย ตามปรัชญาการศึกษาแบบเฮอมาเนอิกซ์ (Hermeneutic Phenomenology) โดยการสัมภาษณ์และบันทึกเทปกับพยาบาลในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย และโรงพยาบาลโรคติดต่อซึ่งผู้วิจัยเลือกเก็บข้อมูล ดัดแปลงขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปรากฏการณ์วิทยาของโคไลซซี่ (Colaizzi, 1978 cited in Beck, 1994) การศึกษาพบว่า ประสบการณ์ของพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยเอดส์ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบดังนี้ 1) ตระหนักตลอดเวลาว่าทำงานกับผู้ติดเชื้อเอดส์ 2) ต้องการความปลอดภัยขณะให้การพยาบาลผู้ป่วยเอดส์ 3) ยอมรับต่อผู้ป่วยเอดส์ 4) รู้สึกเป็นข้อผูกมัดของวิชาชีพพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยเอดส์ 5) การทำงานดีต่อผู้ป่วยเอดส์ พยาบาลย่อมได้รับผลดีตอบแทน 6) การดูแลผู้ป่วยเอดส์ที่ไม่ให้ความร่วมมือ 7) การดูแลผู้ป่วยเอดส์ที่ให้ความร่วมมือ 8) การให้การพยาบาลตามหน้าที่ 9) การให้การพยาบาลด้วยจิตเมตตา 10) ความรู้สึกประสบความสำเร็จในการให้พยาบาลผู้ป่วยเอดส์

6. สรุปการทบทวนวรรณกรรม

จากแนวคิดและการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยครั้งนี้ ได้ใช้การวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenology) กรอบแนวคิดการศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา การแปลความข้อมูล (Hermeneutic Phenomenology) ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของงานวิจัยที่นำมาซึ่งความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิด ความคิดเห็น และความหมาย จากการถ่ายทอดจากบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีประสบการณ์โดยตรงในฐานะผู้ที่เข้าไปอยู่ในเหตุการณ์ เพื่อศึกษาประสบการณ์การพัฒนาดตนเองของพยาบาลห้องผ่าตัดไทยที่ได้รับการฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศส โดยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดที่มีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่

แนวคิดเกี่ยวกับปรากฏการณ์วิทยา และการวิเคราะห์ข้อมูลแบบการแปลความ เพื่อศึกษาและทำความเข้าใจในความเชื่อตามหลักปรัชญาของงานวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยา ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ในการใช้วิธีการวิจัย (research method) ตามความเชื่อของคนนั้นๆ ซึ่งผู้วิจัยใช้การ วิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยา ตามปรัชญาการศึกษาแบบ Hermeneutic Phenomenology (Heidegger, 1927/1962 cited in Leonard, 1989; วาสนา เจือทอง, 2541) และการวิเคราะห์ ข้อมูลตามขั้นตอนของ Leonard (1989)

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาตนเอง หมายถึง ความต้องการในการศึกษาหาความรู้ทาง วิชาการด้วยตนเอง เพื่อให้มีความรู้ทางเทคนิควิชาชีพ และปรับปรุงแก้ไขตนเองให้มีความก้าวหน้า

แนวคิดเกี่ยวกับการฝึกอบรมในต่างประเทศ เป็นวิธีการพัฒนาตนเองอย่างหนึ่ง เพื่อให้ตนเองมีความรู้ทางเทคนิค ปรับปรุงตนเองให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพในการดำรงชีวิต

แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะงานการพยาบาลห้องผ่าตัด เป็นการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาหนึ่ง ซึ่งพยาบาลห้องผ่าตัดจะต้องมีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง ต้องได้รับการฝึกฝน ทักษะเป็นพิเศษ ให้ทันกับความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางการแพทย์

แนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม เป็นกระบวนการทางวัฒนธรรมที่ เกิดขึ้นกับบุคคลที่มีการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในการดำเนินชีวิต ทำให้ต้องมีการปรับตัว

ตลอดจนตัวอย่างงานวิจัยเชิงคุณภาพที่ใช้วิธีการศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยาเป็น ตัวอย่างให้เห็นลักษณะของงานวิจัยประเภทนี้อย่างคร่าวๆ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยมองเห็นถึงการวิจัย เชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยา ตามปรัชญาการศึกษาปรากฏการณ์การแปลความข้อมูล (Hermeneutic Phenomenology) ว่าเป็นการมุ่งศึกษาการให้ความหมาย และการทำความเข้าใจ กับปรากฏการณ์ที่ศึกษาจากมุมมองของผู้ให้ข้อมูลเอง รวมถึงได้เห็นการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธี การต่างๆ เช่น การวิเคราะห์ข้อมูลตามกระบวนการของ Colaizzi (1978) การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) การวิเคราะห์โครงสร้างของประสบการณ์ (Thematic analysis) การวิเคราะห์ ข้อมูลด้วยวิธีการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย ซึ่งทำให้ผู้วิจัยเห็นความแตกต่างของการวิเคราะห์ข้อมูล แต่ละวิธีการ และได้เข้าใจการวิเคราะห์ข้อมูลแบบการแปลความ (Interpretive or Hermeneutic) เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการศึกษาระเบียงปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenological Study) กรอบแนวคิดการวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยาการแปลความข้อมูล (Hermeneutic Phenomenology) เป็นระเบียบวิธีวิจัย มีเป้าหมายเพื่อทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงความหมายของประสบการณ์การพัฒนาดนเองของพยาบาลห้องผ่าตัดไทยที่ได้รับการฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศส ตามการรับรู้ของพยาบาลห้องผ่าตัดไทยที่มีประสบการณ์ตรง และใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพแบบการแปลความข้อมูล (Interpretive) ที่อธิบายโดย Leonard (1989) มาเป็นหลักในการดำเนินการวิจัย ดังลำดับหัวข้อที่นำเสนอต่อไปนี้

1. หลักการพื้นฐานของวิธีการเชิงปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenological Research) และการแปลความข้อมูล (Interpretive or Hermeneutics)
2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
  - 4.1 การเตรียมความพร้อมของผู้วิจัย
  - 4.2 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล
  - 4.3 การพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
  - 5.1 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล
  - 5.2 ความน่าเชื่อถือของงานวิจัย

1. การวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยาแบบการแปลความข้อมูล (Hermeneutic Phenomenology)

Heidegger ได้พัฒนาแนวคิดของการศึกษาทางปรากฏการณ์วิทยาเป็นแบบปรากฏการณ์วิทยาการแปลความข้อมูล (Hermeneutic Phenomenology) โดยเป็นผู้ริเริ่มการศึกษาวិธีการของสิ่งที่เป็นอยู่ในโลก หรือศึกษาความหมายของการเป็นบุคคล โดยเขามีความเชื่อว่าสิ่งที่เป็นอยู่ (being) และเวลา (time) มีความหมาย (meaning) ในตัวของมันเองและสามารถแปลความได้ (self-interpreted) และภาษาเป็นสื่อสำคัญในการแปลความเพื่อให้เกิดความเข้าใจต่อความหมายนั้น (Heidegger, 1927/1962 cited in Leonard, 1989; วาสนา เจือทอง, 2541) และ Heidegger เน้นว่าปรากฏการณ์วิทยาการแปลความข้อมูล เป็นการค้นหาเพื่อแปลความหมายของการมีชีวิตหรือการเป็นอยู่ในปรากฏการณ์นั้นๆ ของบุคคลว่ามีความหมายต่อบุคคลนั้นอย่างไร ดังนั้นการเข้าใจแนวคิดของความเป็นบุคคล จึงมีความสำคัญเพราะจะนำไปสู่แนวคิดในการเลือกใช้ปรัชญาเป็นระเบียบวิธีวิจัย

เนื่องจากการศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา มีจุดมุ่งหมายในการทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงความหมายของประสบการณ์ชีวิตประจำวันของบุคคล โดยมีข้อตกลงเบื้องต้นในการศึกษาว่าประเด็นทุกประเด็นในปรากฏการณ์ที่ศึกษาจะไม่ถูกกำหนดไว้ล่วงหน้า คำถามที่ใช้ในการวิจัยจะยืดหยุ่น ให้อิสระและเปิดกว้างสำหรับการศึกษาปรากฏการณ์ในระดับลึก ดังนั้น การแปลความข้อมูล (interpretive or hermeneutics) จึงเป็นวิธีที่เหมาะสมมากที่สุดในการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการเข้าใจในความหมายของการมีชีวิต โดยการให้ความหมายตามวัฒนธรรม และภาษา (Leonard, 1989)

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบแปลความมีผู้กล่าวไว้หลายวิธี เช่น การวิเคราะห์ข้อมูลตามกระบวนการของ Colaizzi (1978) ซึ่งมีวิธีการ คือ การอ่านเนื้อหาทั้งหมดเพื่อให้เกิดความเข้าใจโดยรวมในข้อมูลชุดแรกหลายๆครั้ง เลือกประโยคหรือวลีที่มีความหมายสำคัญ นำมาให้ความหมายเป็นข้อความที่กระชับขึ้น โดยยังความหมายเดิมไว้ (formulated meaning) จากนั้นทำการใส่หมายเลขและจัดกลุ่มให้เป็นหมวดหมู่ (clustering) แล้วพิจารณาตั้งเป็นประเด็นย่อย (subtheme) ทำการจัดหมวดหมู่ของประเด็นย่อยแล้วตั้งเป็นประเด็นหลัก (theme) นำประเด็นมาเขียนเรียบเรียงให้เป็นคำอธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยถ้อยคำที่ต่อเนื่องที่เรียกว่า Exhaustive description ทำยที่สุดสกัดสาระ (essence) ซึ่งแสดงถึงโครงสร้างสำคัญ (essential structure)

นอกจากนี้ยังมีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบแปลความของ Van Kaam (1959) การวิเคราะห์ข้อมูลแบบแปลความของ Van Manen (1984) การวิเคราะห์ข้อมูลแบบแปลความของ

Giorgi (1985) การวิเคราะห์ข้อมูลแบบการแปลความของ Leonard (1989) และการวิเคราะห์ข้อมูลแบบแปลความของ Streubert (1991) เป็นต้น ซึ่งในการวิจัยจะใช้การแปลความวิธีได้นั้นขึ้นอยู่กับความเชื่อในปรัชญาแนวคิดเชิงปรากฏการณ์วิทยาแบบใด

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการแปลความข้อมูลในการศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยาตามขั้นตอนของ Leonard (1989) ซึ่ง Leonard จะเชื่อในหลักความคิดของ Heidegger โดยมีข้อตกลงเบื้องต้นในกรอบของ Hermeneutic Circle ว่าในการแปลความข้อมูลนั้นเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยเคยทราบมาก่อนเกี่ยวกับประสบการณ์ที่ศึกษา สิ่งที่ทราบหรือเข้าใจมาก่อนนั้น อาจเกิดจากประสบการณ์ตรงของผู้วิจัยเอง หรือการทบทวนวรรณกรรมก็ได้ (Heidegger, 1927/1962 cited in Leonard, 1989; วาสนา เจือทอง, 2541) ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลแบบการแปลความของ Leonard (1989) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนดังนี้

1. การอ่านบทสัมภาษณ์ทั้งหมดหลายรอบ เมื่อบทสัมภาษณ์ถูกอ่านหมด แนวทางของสิ่งที่ต้องการจะถูกแยกแยะออกจากข้อมูลพื้นฐาน ประเด็นย่อย (Categories) ต่างๆจะปรากฏออกมา จากนั้นบทสัมภาษณ์ทุกรายจะถูกอ่านด้วยมุมมองของการแปลความหมาย และจะปรากฏออกมาเป็นประเด็นหลัก (Theme)

2. การวิเคราะห์บริบทหรือเหตุการณ์ สิ่งที่เกี่ยวข้อง ปฏิกริยาต่างๆ รวมถึงการตอบสนองแต่ละเหตุการณ์ โดยไม่รวมความคิดของผู้วิเคราะห์ เป็นการวิเคราะห์บริบท (context) ห้อมล้อมของแต่ละเหตุการณ์ของแต่ละบุคคล จากการวิเคราะห์นี้จะได้ตัวอย่างเรื่องหรือเรื่องสั้นๆ ที่อธิบายความหมายของแต่ละสถานการณ์

3. การแยกรูปแบบของความหมาย ซึ่งจะอธิบายข้อมูลอย่างสมบูรณ์ทำให้เข้าใจถึงปรากฏการณ์ การกระทำของแต่ละบุคคล และเข้าใจถึงปรากฏการณ์จากบริบทของแต่ละเหตุการณ์ เข้าใจถึงความเกี่ยวข้องของเหตุการณ์ต่างๆ และสามารถบรรยายออกเป็นโครงสร้างและรูปแบบของประสบการณ์

ดังนั้น การตีความ (interpretive or hermeneutics) ของงานวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenology) มีข้อตกลงเบื้องต้น ซึ่งเป็นข้อสันนิษฐานบนพื้นฐานของเรื่องที่ตนเองเคยมีประสบการณ์มาก่อน โดยการให้ความหมายตามวัฒนธรรม และภาษา

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ เป็นพยาบาลห้องผ่าตัดไทยที่ได้รับการฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศส

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informant) โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก กำหนดเกณฑ์คุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลคือ เป็นพยาบาลห้องผ่าตัดจากโรงพยาบาลในสังกัดของรัฐบาล ที่ได้รับทุนฝึกอบรมของ AMFA (Association Medical Franco-Asiatic) ไปฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศส เป็นระยะเวลา 1 ปี และหลังจากกลับมาปฏิบัติงานไม่เกิน 5 ปี มีความยินดีที่จะให้ความร่วมมือในการเล่าประสบการณ์การพัฒนาดตนเอง

การเลือกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากรายชื่อพยาบาลที่เคยได้รับทุนนี้จากสมาคมฝรั่งเศส แห่งประเทศไทย ได้รายชื่อทั้งหมดตามเกณฑ์ที่กำหนดจำนวน 32 ราย ซึ่งผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 19 ราย และในเขตจังหวัดนครปฐม 1 ราย ผู้วิจัยติดต่อพยาบาลตามรายชื่อในพื้นที่ที่สามารถติดตามเพื่อไปสัมภาษณ์ ทำการสัมภาษณ์พยาบาลตามรายชื่อที่ได้จนกระทั่งข้อมูลอิ่มตัว (Saturation) ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้ได้จำนวนผู้ให้ข้อมูลหลักที่ถูกสัมภาษณ์ทั้งสิ้น 15 ราย โดยเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักในเขตกรุงเทพ 14 ราย และในเขตจังหวัดนครปฐม 1 ราย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีดังนี้

3.1 ตัวผู้วิจัย

3.2 เครื่องบันทึกเสียง

3.3 แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล (ภาคผนวก ก)

3.4 แนวทางการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการพัฒนาดตนเองของพยาบาลห้องผ่าตัดไทยในฝรั่งเศส (ภาคผนวก ก) ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

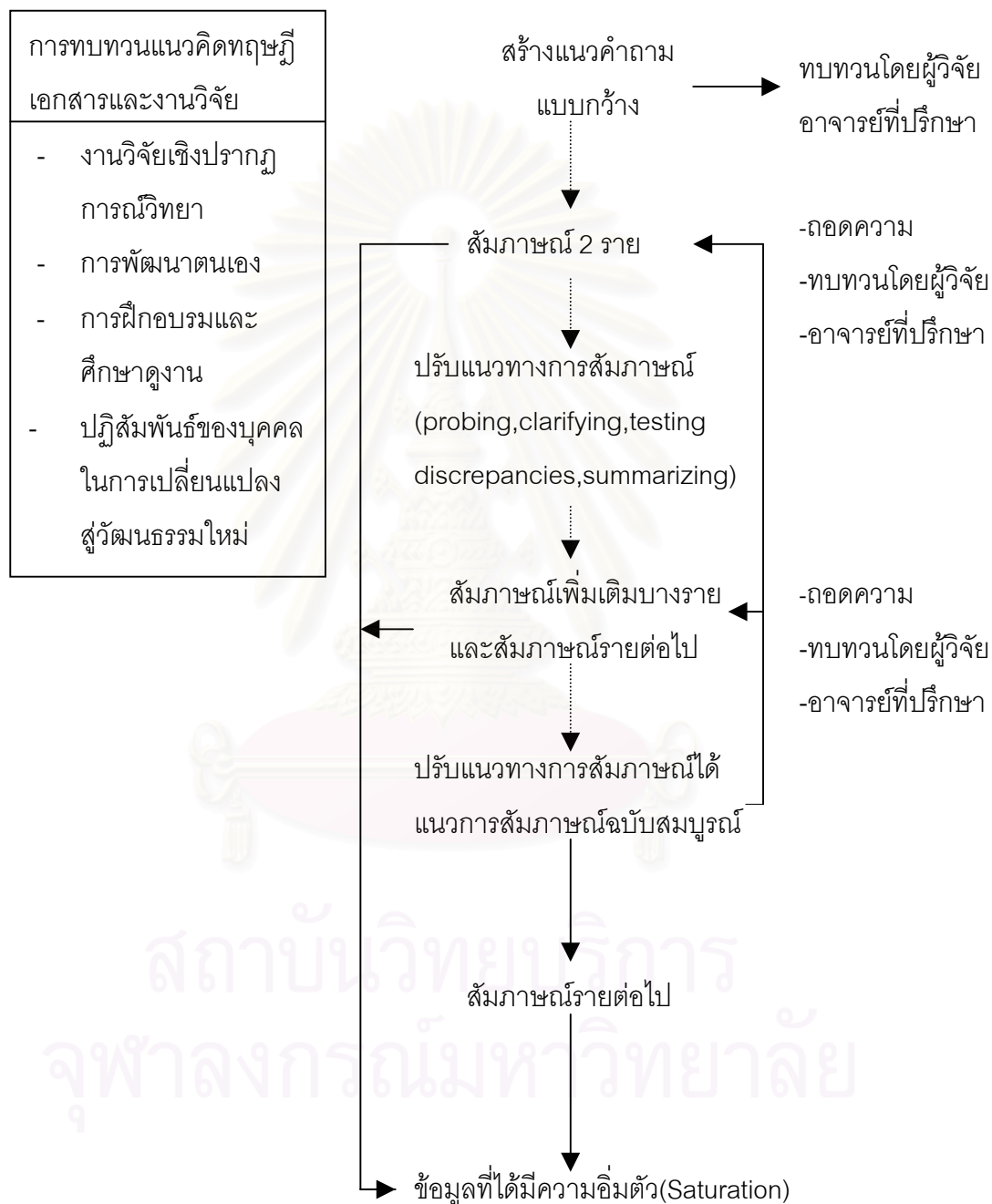
3.4.1 การรวบรวมและคัดเลือกประเด็นคำถามต่างๆไป จากสาระเนื้อหาตามแนวคิดการพัฒนาดตนเอง แล้วจำแนกเป็นหัวข้อกว้างๆ เป็นคำถามแบบปลายเปิด อย่างไม่มีการกำหนดจำนวนคำถามหรือลำดับคำถามอย่างตายตัว ส่วนคำถามในการสัมภาษณ์จริงจะมีความยืดหยุ่น เพื่อเอื้อให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถแสดงออกถึงการรับรู้ของตนเองได้อย่างอิสระ แล้วนำแนวทางการสัมภาษณ์ดังกล่าวให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบแนวทางการสัมภาษณ์ นำไปทดลองสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลจำนวน 2 ราย

3.1.2 ภายหลังจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลแต่ละราย ผู้วิจัยทำการถอดข้อความที่เป็นคำต่อคำ (verbatim) ออกเป็นบทสนทนาที่เป็นตัวอักษร (transcript) ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลเหล่านั้นอีกครั้งหนึ่งโดยเปรียบเทียบจากการฟังเทปบันทึกเสียงซ้ำ ผู้วิจัยพบว่า มีข้อความบางข้อที่ยังไม่ชัดเจน ทำการปรับข้อความให้เหมาะสมและเพิ่มข้อความที่ยังไม่ครบถ้วน รวมทั้งการเพิ่มเติมข้อความเจาะลึกเมื่อต้องการข้อมูลเพิ่มเติมมากขึ้น (Probing and Follow up) หรือไม่แน่ใจในคำพูดของผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยจดข้อความหรือประเด็นที่ไม่เข้าใจบางประการไว้ เพื่อกลับไปถามผู้ให้ข้อมูลให้เกิดความกระจ่าง (Clarifying) หรือเมื่อพบว่าเกิดความขัดแย้งของข้อมูลที่ได้รับ เช่น ผู้ให้ข้อมูลกล่าวในครั้งแรกว่าอยากไปฝึกอบรม แต่ในครั้งหลังกล่าวว่าไม่อยากไป เป็นต้น ผู้วิจัยจดประเด็นไว้และกลับไปถามเพื่อให้ผู้ให้เล่าให้ฟังอีกครั้งหนึ่ง (Testing Discrepancies) (Patton, 1987) ภายหลังจากถอดความและตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลแล้ว นำข้อมูลที่สัมภาษณ์ได้ปรึกษาและวิเคราะห์กับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ทำการปรับข้อความให้เหมาะสมและเพิ่มเติมข้อความที่ยังไม่ครบถ้วนอีกครั้ง

3.4.3 กลับไปสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม และนำไปสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลรายต่อไป แสดงรายละเอียดดังภาพที่ 1

3.1.3 แนวทางการสัมภาษณ์ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการปรับข้อความให้เหมาะสมและเพิ่มเติมข้อความที่ยังไม่ครบถ้วน จำนวน 3 ครั้ง เป็นแนวทางการสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เพื่อที่จะสามารถสืบเสาะหาคำตอบในระดับลึกของความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับประสบการณ์การพัฒนาตนเองของพยาบาลห้องผ่าตัดไทยที่ได้รับการฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศส ซึ่งขั้นตอนนี้อาจกล่าวได้ว่า เป็นขั้นตอนการทดลองใช้และการพัฒนาแนวทางการสัมภาษณ์ (Pilot study) เพื่อให้ได้แนวทางการสัมภาษณ์ที่ชัดเจน ตรงประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการ และในขั้นทดลองใช้แนวทางการสัมภาษณ์นี้ ผู้วิจัยได้นำบทสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลหลักมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัยครั้งนี้ด้วย

ภาพที่ 1 แสดงขั้นตอนการสร้างแนวทางสัมภาษณ์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indepth interview) ใช้แนวคำถามที่สร้างขึ้น (Interview Guideline) เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างเป็นรายบุคคล (Individual interview) โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้

4.1 การเตรียมความพร้อมของผู้วิจัย

4.1.1 การเตรียมความรู้ด้านเนื้อหา และแนวคิดต่างๆเกี่ยวกับประสบการณ์การพัฒนาร่างกายของพยาบาลห้องผ่าตัดไทยที่ได้รับการฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศส คือ การวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenological Research) การพัฒนาร่างกาย การฝึกอบรมและศึกษาดูงาน ปฏิสัมพันธ์ของบุคคลในการเปลี่ยนแปลงสู่วัฒนธรรมใหม่ (รายละเอียดอยู่ในบทบทวนวรรณกรรมบทที่ 2) ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถามการสัมภาษณ์ที่สามารถสืบเสาะหาคำตอบในระดับลึก และได้เนื้อหาครอบคลุม

4.1.2 การเตรียมความรู้ด้านระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพโดยวิธีการวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยาการแปลความข้อมูล (Hermeneutic Phenomenology) (Heidegger, 1927/1962 cited in Leonard, 1989; วาสนา เจือทอง, 2541) ประยุกต์การวิเคราะห์ข้อมูลแบบการแปลความตามขั้นตอนของ Leonard (1989) แนวทางการการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ เทคนิคการสัมภาษณ์โดยทั่วไป เทคนิคการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Patton, 1987) โดยผู้วิจัยทบทวนเอกสาร ตำรา งานวิจัยเกี่ยวกับการวิจัยเชิงคุณภาพ และเข้าสู่เหตุการณ์การเรียนการสอนในวิชาการวิจัยเชิงคุณภาพในชั้นเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาโททางการพยาบาลคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.2 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ การเตรียมตัวก่อนการสัมภาษณ์ และการดำเนินการสัมภาษณ์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.2.1 การเตรียมตัวก่อนการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยปฏิบัติดังนี้

- 1) ทำความเข้าใจจุดมุ่งหมายของคำถามทุกข้อ เพื่อช่วยให้การสัมภาษณ์อยู่ในเรื่องที่ต้องการ
- 2) ทำความคุ้นเคยและศึกษากลุ่มตัวอย่าง การดำเนินการสัมภาษณ์ แบ่งได้เป็น 3 ขั้นตอน คือ

2.1) ขั้นเริ่มต้นการสัมภาษณ์ เพื่อสร้างสัมพันธภาพให้ผู้ให้ข้อมูลมีความรู้สึกเป็นกันเอง เกิดความไว้วางใจ ผู้วิจัยปฏิบัติดังนี้

2.1.1) แนะนำตัวเอง อธิบายจุดมุ่งหมายของการสัมภาษณ์ให้ผู้ให้ข้อมูลเข้าใจอย่างชัดเจน โดยการเตรียมบท (script) ในการแนะนำตนเอง ชี้แจงวัตถุประสงค์ อธิบายเหตุผลที่ผู้ให้ข้อมูลได้รับเลือกเข้าเป็นกลุ่มตัวอย่าง อธิบายรายละเอียดการวิจัย วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การขออนุญาตบันทึกเทป ระยะเวลาที่คาดว่าจะใช้ การรักษาความลับของข้อมูล และการนำข้อมูลไปเผยแพร่จะกระทำในภาพรวมเฉพาะการนำเสนอเชิงวิชาการโดยไม่เปิดเผยชื่อ (ภาคผนวก ก)

2.1.2) เลือกเวลาที่เหมาะสมกับการสัมภาษณ์ โดยกำหนดเวลาการสัมภาษณ์ที่ผู้ให้ข้อมูลสะดวกในการสัมภาษณ์

2.1.3) ก่อนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยทำความคุ้นเคย และสร้างบรรยากาศที่ไม่เคร่งเครียดเกินไป โดยสนทนาในเรื่องทั่วไป

2.1.4) จัดหาสถานที่ที่เหมาะสมเป็นส่วนตัว เพื่อให้บรรยากาศการสัมภาษณ์ไม่ถูกรบกวน หรือเปิดเผยจนเกินไป

2.2) ขั้นสัมภาษณ์ ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตามแนวทางต่อไปนี้

2.2.1) ผู้วิจัยแจ้งให้ผู้ให้ข้อมูลได้ทราบถึงประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับในผลการวิจัยต่อส่วนรวม และอธิบายให้ทราบถึงความสำคัญและคุณค่าของข้อมูลที่จะได้รับจากผู้ให้ข้อมูล เพื่อให้เกิดความปรารถนาและสร้างเป้าหมายร่วมกันที่จะทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมซึ่งจะเป็นแรงจูงใจให้ผู้ให้ข้อมูลยินดีและเต็มใจที่จะแบ่งปันประสบการณ์อย่างมีจุดหมายด้วยความเข้าใจและตระหนักในความสำคัญของบทบาทตนเอง ตลอดจนการให้ข้อมูลที่เป็นจริงโดยความสมัครใจและความพอใจอย่างเป็นการต้องการของผู้ให้ข้อมูลเอง

2.2.2) จริยธรรมในการวิจัยและจรรยาบรรณส่วนบุคคลของผู้วิจัย ผู้วิจัยประพฤติตนบนพื้นฐานมรรยาทในสังคมไทย มีความตรงต่อเวลานัดหมาย ไม่ผิดคำพูด เป็นนักฟังที่ดีไวต่อความรู้สึกทั้งปฏิกิริยาทางอารมณ์และสาระเนื้อหา เพื่อให้การสนทนาที่เหมาะสมให้ความเป็นมิตร หลีกเลี่ยงการตำหนิ และย้ำให้ทราบถึงความเคร่งครัดในการพิทักษ์สิทธิ์และการรักษาความลับเพื่อช่วยให้ผู้ให้ข้อมูลรู้สึกมีความอิสระ ปลอดภัย ไว้วางใจ และมีความเชื่อถือในตัวผู้วิจัย

2.2.3) แสดงมารยาทและอัธยาศัยไมตรีที่ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส เป็นกันเอง มีความจริงใจ ไม่แสรังทำ

2.2.4) เป็นผู้ฟังที่ดี คือ แสดงความสนใจ ตั้งใจฟังคำบอกเล่า

2.2.5) เมื่อได้รับฟังคำบอกเล่าที่คลุมเครือ ไม่ชัดเจน ผู้วิจัยใช้การถามเพื่อความกระจ่างของคำตอบนั้นซ้ำ เพราะการปล่อยผ่านข้อสงสัยโดยการย้อนกลับมาซักถามในภายหลังอาจได้รับความรู้สึกนึกคิดที่ไม่ต่อเนื่อง และแปรเปลี่ยนไป

2.2.6) ไม่ใช้คำถามนำ และระวังการแสดงความเห็นใดๆ อันจะเป็นการชี้นำคำตอบให้กับผู้ให้ข้อมูล

2.2.7) ระวังระวังเสียง และน้ำเสียงในการสัมภาษณ์ที่น่าฟังจะช่วยกระตุ้นความสนใจได้ นอกจากนี้ลักษณะการพูดที่เน้น และทิ้งช่วงในบางตอนจะสามารถกระตุ้นความสนใจได้เช่นกัน

2.3) การปิดการสัมภาษณ์ กล่าวด้วยคำพูดที่แสดงถึงเวลาที่ได้สัญญาว่าจะใช้ในการสัมภาษณ์ได้หมดลง หรือการกล่าวขอบคุณผู้ให้ข้อมูลที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการสัมภาษณ์ หรือการแสดงท่าทีอื่นๆ ประกอบ เช่น การปิดเครื่องบันทึกเสียง หรือการดูเวลา เป็นต้น นอกจากนี้ลักษณะท่าทางของผู้วิจัยที่ยิ้มแย้ม เป็นมิตร แสดงความเป็นกันเองนั้นก็มีความสำคัญยิ่ง เพราะจะช่วยสร้างความรู้สึกภูมิใจที่ได้เป็นผู้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ และจะส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างยินดี และเต็มใจที่จะได้รับการเยี่ยมเยียนจากผู้วิจัยอีก

2.4) การรวบรวมข้อมูลและการจดบันทึกข้อมูล (field notes) ผู้วิจัยจะทำการสรุปและจัดรายละเอียด (memo) ทันทันทีในสมุดบันทึกถึงเนื้อหา ข้อสังเกต รายละเอียดที่เป็นสาระประโยชน์ต่อข้อมูลการวิจัย

4.2.2 การดำเนินการสัมภาษณ์

การดำเนินการสัมภาษณ์มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) ติดต่อขอรายชื่อ ที่อยู่ ที่ทำงาน เบอร์โทรศัพท์ ของพยาบาลห้องผ่าตัดไทย จากสมาคมฝรั่งเศส แห่งประเทศไทยและพยาบาลที่ไปฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศส

2) ผู้วิจัยโทรศัพท์ติดต่อพยาบาลตามรายชื่อที่ได้จากสมาคมฝรั่งเศสและพยาบาลที่ไปฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศส โดยเลือกพยาบาลที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร และพื้นที่ใกล้เคียงที่สามารถเดินทางไปเก็บข้อมูลได้คือจังหวัดนครปฐม ซึ่งได้รับการตอบรับทุกราย

3) ผู้วิจัยสอบถามกำหนดการนัดเวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์ตามความสะดวกของผู้ให้ข้อมูล

4) ผู้วิจัยจัดเตรียมสถานที่ พร้อมกับจัดเตรียมเครื่องบันทึกเสียง แนวทางการสัมภาษณ์ และสมุดบันทึก

5) ผู้วิจัยแนะนำตนเอง และแจ้งวัตถุประสงค์ตามแนวทางแบบฟอร์มการขอความร่วมมือเข้าร่วมวิจัยให้ทราบอีกครั้งหนึ่ง รายละเอียดของการวิจัย แจ้งสิทธิในการตัดสินใจเพื่อเข้าร่วมการวิจัย การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมวิจัย และการขออนุญาตใช้เทปบันทึกข้อมูล การสัมภาษณ์ เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินยอมจึงเริ่มการเก็บข้อมูล

6) ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ บนพื้นฐานของการสร้างสัมพันธภาพและความไว้วางใจ และในระหว่างการสนทนาผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างมีเทคนิค จนกระทั่งการสนทนายุติลง

4.3 การพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูล

การพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูลตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการเก็บข้อมูลจนกระทั่งนำเสนอผลการวิจัย กล่าวคือ ในการขอความร่วมมือเป็นผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยให้ข้อมูล และแจ้งให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ ขั้นตอนของการเก็บข้อมูลโดยไม่ปิดบัง พร้อมกับบอกให้ทราบเกี่ยวกับลักษณะการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การขออนุญาตบันทึกเสียงการสนทนา ระยะเวลาที่คาดว่าจะใช้ในการสัมภาษณ์ สถานที่ในการสัมภาษณ์ การรักษาความลับด้วยการลบทำลายข้อมูลเมื่อสิ้นสุดการวิจัย การนำข้อมูลไปอภิปรายหรือพิมพ์เผยแพร่จะกระทำในภาพรวมเฉพาะการนำเสนอเชิงวิชาการโดยไม่เปิดเผย และในระหว่างการพูดคุย หากมีคำถามใดไม่สะดวกใจที่จะตอบ ผู้ให้ข้อมูลมีอิสระที่จะไม่ตอบ รวมทั้งสามารถบอกยุติการให้ความร่วมมือในขั้นตอนใดๆของการวิจัย และขอข้อมูลกลับคืนได้ตลอดเวลาโดยไม่ต้องบอกเหตุผล โดยผู้วิจัยจะให้โอกาสผู้ที่ถูกทาบถามได้ซักถามข้อข้องใจเพิ่มเติมจนมีความกระจ่าง และมีเวลาในการคิดทบทวนก่อนตัดสินใจให้คำตอบด้วยความสมัครใจของตนเอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาคั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา และใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบการแปลความ (Interpretive) ซึ่งเป็นวิธีการของระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพวิธีหนึ่งที่มีเป้าหมายเพื่อการเข้าใจในความหมายของการมีชีวิตร โดยการใช้ความหมายตามวัฒนธรรมและภาษาเป้าหมายของการแปลความเพื่อค้นหาความหมายของปรากฏการณ์ที่ศึกษาตามการรับรู้ของผู้ให้ข้อมูล (Leonard, 1989)

5.1 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

5.1.1 ผู้วิจัยนำเทปบันทึกการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกมาถอดข้อความ เป็นคำต่อคำ (verbatim) ออกมาเป็นบทสนทนาที่เป็นตัวอักษร (transcript) แล้วตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลเหล่านั้นอีกครั้งหนึ่ง โดยเปรียบเทียบจากการฟังเทปบันทึกเสียงซ้ำ

5.1.2 ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการประยุกต์ใช้วิธีการแปลความ (Interpretive) ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้ (Leonard, 1989)

1) อ่านคำบรรยายประสบการณ์นั้นๆ ในแต่ละบทสนทนา (transcript) ซึ่งจะถูกรวบรวมหลายๆ รอบ (4-5รอบ) เพื่อให้เกิดความเข้าใจรอบยอดเกี่ยวกับเรื่องนั้น และพยายามสังเกตแยกแยะความหมายของคำบรรยาย ทุกขั้นตอนอย่างตั้งใจ เพื่อมิให้สิ่งสำคัญหลุดลอดไป ตัดสิ่งที่ไม่เกี่ยวข้องกันออกไปให้เหลือเฉพาะแก่น (core) เมื่อทุกบทสนทนาถูกอ่านหมด แนวทางของสิ่งที่ต้องการจะถูกแยกแยะออกจากข้อมูลพื้นฐาน โดยผู้วิจัยทำการถอดรหัสข้อความ (coding) ต่างๆ ออกจากบทสนทนานั้นๆ แล้วพยายามพิจารณาคำต่างๆ ที่ถอดรหัสออกมาว่า คำเหล่านั้นแสดงถึงเรื่องอะไร เป็นประเภทอะไร (category) หรือบางครั้งเรียกว่าประเด็นย่อย (Subtheme) สรุปรวมประเภทของเรื่องหรือประเด็นย่อยเหล่านี้ที่มีเนื้อหาเป็นกลุ่ม รวบรวมเข้าเป็นเรื่องหรือกลุ่มเรื่องเดียวกัน ซึ่งเรียกขั้นตอนนี้ว่าการสรุปเป็นประเด็นหลัก (theme)

2) พิจารณาแต่ละประเด็น (theme) พิจารณาความหมายของคำแต่ละคำ แต่ละเหตุการณ์ การตอบสนองในแต่ละเหตุการณ์ สิ่งที่เกี่ยวข้อง ปฏิกริยา การวิเคราะห์บริบท (context) ของเหตุการณ์ แต่ไม่รวมความคิดของผู้วิเคราะห์ จะทราบว่าจะจากประสบการณ์นั้นๆ ให้ความหมายอะไรในแต่ละเหตุการณ์ ซึ่งความหมายเหล่านี้จะมีความแตกต่างกันไปตามบริบท (context) ที่แวดล้อม

3) แยกรูปแบบของความหมาย รูปแบบนี้จะอธิบายข้อมูลอย่างสมบูรณ์ซึ่งทำให้เข้าใจถึงประสบการณ์ การกระทำของแต่ละบุคคล และเข้าใจปรากฏการณ์จากบริบทของแต่ละเหตุการณ์ และบรรยายออกเป็นโครงสร้างและรูปแบบของประสบการณ์

5.2 ความน่าเชื่อถือของงานวิจัย (Trustworthiness)

5.2.1 ความเชื่อถือได้ (Credibility) หมายถึง ความถูกต้องและเชื่อถือได้ของข้อมูลซึ่งประกอบด้วย 1) การให้ผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบทุกขั้นตอนของการวิจัย (member checking) 2) การเข้าไปสร้างความคุ้นเคยกับผู้ให้ข้อมูลเป็นระยะเวลานาน (Prolong engagement) 3) การตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) 4) การทำการวิจัยอย่างมีขั้นตอนกระบวนการ และ 5) การได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ (Peer debriefing) (Lincoln & Guba, 1985)

สำหรับในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการวิจัยอย่างมีขั้นตอนกระบวนการ คือ ก่อนที่จะวิเคราะห์ข้อมูล และแปลความ ผู้วิจัยถอดเทปบทสัมภาษณ์ทั้งหมด คำต่อคำ (Verbatim) และมีการตรวจสอบความถูกต้องของบทสัมภาษณ์อีกครั้งหนึ่งโดยการฟังเทปซ้ำ รวมทั้งรวบรวมการบันทึกสำเนาที่ผู้วิจัยกระทำภายหลังสิ้นสุดการสัมภาษณ์แต่ละครั้ง นอกจากนี้ ผู้วิจัยนำสิ่งที่วิเคราะห์ได้กลับไปให้ผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบ และให้ผู้ให้ข้อมูลได้ตรวจสอบความหมายของข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์ของผู้วิจัยแล้วว่ามี ความถูกต้องกับข้อมูลเบื้องต้นหรือไม่ (member checking) โดยผู้วิจัยดำเนินการให้ผู้ให้ข้อมูลได้ให้ข้อเสนอแนะ ถ้าหากข้อมูลไม่ถูกต้องตามความคิดของผู้ให้ข้อมูล (ดังภาคผนวก ข) และมีการตรวจสอบโดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ (Peer debriefing)

5.2.2 การถ่ายโอนข้อมูล (transferability) หมายถึง ความสามารถอ้างผลการวิจัยไปยังสภาพการณ์อื่นๆ จะไม่อ้างอิง (Generalize) ผลการวิจัยเชิงปรากฏการณ์ไปสู่สถานการณ์อื่น โดยผู้วิจัยมีหน้าที่ในการนำเสนอข้อมูลเชิงบรรยายที่ละเอียด ครอบคลุมและครอบคลุม (dense description data) (Lincoln & Guba, 1985) ซึ่งในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยไม่ได้มีจุดมุ่งหมายในการถ่ายโอนข้อมูลไปยังประชากรกลุ่มอื่น หากแต่ใช้อ้างอิงได้ในกรณีที่มีอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในกลุ่มเฉพาะที่มีลักษณะเหมือนกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่ศึกษาในงานวิจัยนี้เท่านั้น

5.2.3 ใช้การพึ่งพาเกณฑ์อื่นๆ (dependability) หมายถึง การใช้ระเบียบวิธีวิจัย (research method) ในการทำวิจัยอย่างมีขั้นตอน ซึ่งประกอบด้วย 1) การนำเสนอข้อมูลที่ละเอียด ครอบคลุมและครอบคลุม (dense description data) ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านสามารถติดตามกระบวนการในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ โดยเฉพาะการแสดงขั้นตอนการถอดรหัสและการตรวจซ้ำ (Code-recode procedure) ที่ทำให้ได้มาซึ่งประสพการณ์และประเด็นหลัก (Theme) 2) มีการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ (Peer examination) (Lincoln & Guba, 1985) สำหรับในงานวิจัยครั้งนี้มีการนำเสนอข้อมูลที่ละเอียด ครอบคลุมและครอบคลุม (dense description data) ได้มีการนำเสนอระเบียบวิธีวิจัยถึงขั้นตอนการได้มาซึ่งความหมายของประเด็นหลัก (Theme) ประเด็นย่อย (Subtheme) ตามขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลแบบการแปลความ มีการตรวจสอบโดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ (Peer examination) (ดังภาคผนวก ข)

5.2.4 การยืนยันผลการวิจัย (confirmability) หมายถึง ความสามารถในการยืนยันผลที่เกิดจากข้อมูลและการตรวจซ้ำ ประกอบด้วย 1) การบันทึกเทป (Audio-tape record) 2) การถอดเทปแบบคำต่อคำ (Verbatim) 3) การอ้างคำพูดของผู้ให้ข้อมูล (Direct quotes) (Lincoln & Guba, 1985) 4) การศึกษาปรากฏการณ์ด้านที่ตรงข้าม (Negative descriptions of the phenomenon) (Streubert & carpenter, 1995) สำหรับในงานวิจัยครั้งนี้ สามารถยืนยันถึงสิ่งที่

ค้นพบจากงานวิจัยโดยพิจารณาจาก การทำการวิจัยอย่างมีขั้นตอน มีกระบวนการ มีการจัดการ บันทึกข้อมูลอย่างเป็นระบบสามารถตรวจสอบได้ (audit trail) จาก 1) การใช้เทปบันทึกเสียงขณะ สัมภาษณ์ 2) การจดบันทึกข้อมูล (field notes) ของผู้ให้ข้อมูลแต่ละราย ได้แก่ ครั้งที่ วัน เวลา สถานที่ในการสัมภาษณ์ จดข้อคำถามที่ต้องการซักถามเพิ่มเติมในการสัมภาษณ์ครั้งต่อไป 3) การถอดเทปคำต่อคำ (verbatim) 4) บันทึกการถอดรหัสข้อความ (coding) ที่ได้จากการ สัมภาษณ์ทั้งหมด ตลอดจนขั้นตอนการพัฒนาความคิดของผู้วิจัยในการสรุปประเด็นย่อย (Subtheme) และประเด็นหลัก (Theme) อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง 5) การอ้างคำพูดโดยตรงใน การนำเสนอผลการวิจัย 6) พัฒนาแนวทางการสัมภาษณ์ ผ่านการตรวจสอบโดยอาจารย์ที่ปรึกษา เป็นระยะๆ จนกระทั่งได้แนวทางการสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ (ดังภาพที่แสดงในหน้า 60) 7) หลังจากการวิเคราะห์ข้อมูล นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลกลับไปให้ผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบ (member checking) (Lincoln & Guba, 1985) (ภาคผนวก ข) นอกจากนี้ ผู้วิจัยนำผลลัพธ์ของการวิจัยให้ อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งเปรียบเสมือนผู้ทรงคุณวุฒิได้อ่านและตรวจสอบ และผู้วิจัยทำการแก้ไข ข้อบกพร่องตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา (Peer Debriefing) ซึ่งเป็นเสมือนการ ตรวจสอบยืนยันความถูกต้องและมั่นใจในเนื้อหา และประเด็นที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenology) เพื่อศึกษาถึงประสบการณ์ในการพัฒนาตนเองของพยาบาลห้องผ่าตัดไทยที่ได้ฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศส กลุ่มตัวอย่างได้แก่ พยาบาลห้องผ่าตัดไทยที่ได้ฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศส จำนวน 15 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indepth interview) และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแปลความ (Interpretive) จากผลการสัมภาษณ์พบว่า ประสบการณ์การพัฒนาตนเองเริ่มจากการที่พยาบาลห้องผ่าตัดมีความต้องการที่จะเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ โดยการใช้ความพยายามเพื่อให้เกิดความสำเร็จ จนกระทั่งได้นำความรู้ที่ได้รับกลับมาเพื่อเป็นประโยชน์แก่ตนเองและหน่วยงาน ในการนำเสนอผลการวิจัยแยกนำเสนอเป็น 2 ส่วน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 ประสบการณ์การพัฒนาตนเองของพยาบาลห้องผ่าตัดไทยที่ได้รับการฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศส แบ่งตามประสบการณ์ของพยาบาลใน 3 ระยะ คือ

- I. ระยะก่อนการฝึกอบรม
- II. ระยะระหว่างการฝึกอบรม
- III. ระยะภายหลังการฝึกอบรม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

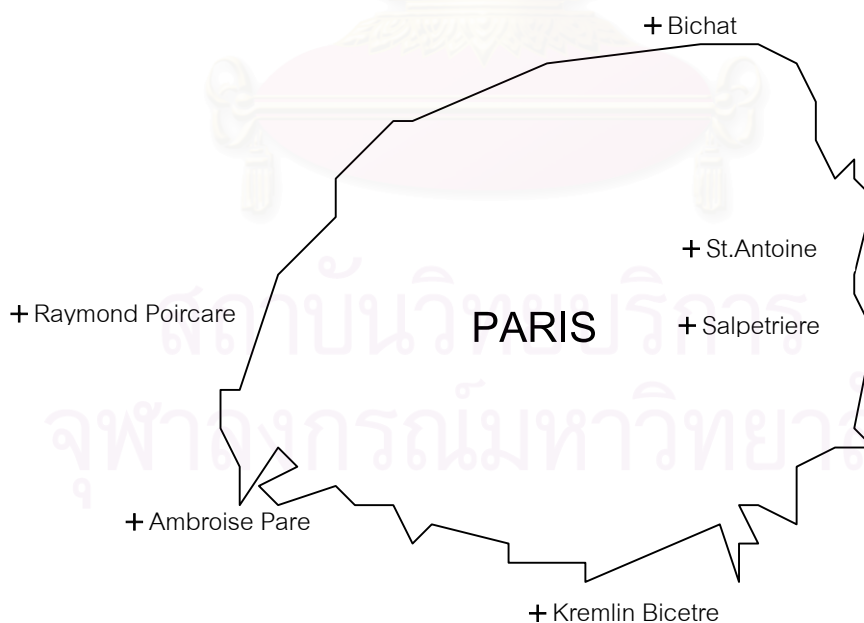
ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ และประสบการณ์ในการทำงาน นำเสนอในรายละเอียดด้วยคำอธิบายประกอบตาราง โดยแสดงหมายเลขผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามเพศ อายุ และประสบการณ์ในการทำงาน ดังแสดงในตารางที่ 1 และแสดงจำนวนผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามระยะเวลาในการฝึกอบรม แผนกห้องผ่าตัดที่ไปฝึกอบรม ชื่อโรงพยาบาล ชื่อเมืองที่ไปฝึกอบรม และขนาดของโรงพยาบาล (จำนวนเตียง) ดังแสดงในตารางที่ 2 โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง 14 ราย เพศชาย 1 ราย มีช่วงอายุระหว่าง 26-33 ปี อายุเฉลี่ย 29.2 ปี ประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 5-11ปี เฉลี่ย 7.4 ปี (ตาราง1)

ระยะเวลาที่ไปฝึกอบรม ระหว่างเดือนมกราคมปี พ.ศ.2539 ถึง เดือนมกราคมปี พ.ศ.2544 ส่วนใหญ่เป็นผู้ให้ข้อมูลที่ไปฝึกอบรมระหว่างเดือนมกราคม ปี พ.ศ.2541 ถึง เดือนมกราคม ปี พ.ศ.2542 มีจำนวนทั้งสิ้น 5 ราย ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่รับการฝึกอบรมในแผนก ศัลยกรรมทั่วไป (General Surgery) 9 ราย แผนกกระดูกและข้อ (Orthopedic Surgery) 5 ราย และแผนกหลอดเลือดและหัวใจ (Heart Surgery) 1 ราย ส่วนใหญ่โรงพยาบาลที่ไปฝึกอบรมอยู่ในเมืองปารีส (Paris) คือจำนวนรวมทั้งสิ้น 4 โรงพยาบาล ตั้งอยู่ในเมืองการ์ช (Garches) 1 โรงพยาบาล และตั้งอยู่ในเมืองบูโรนย์ (Boulogne) 1 โรงพยาบาล (ดังแสดงในภาพที่2) ขนาดของโรงพยาบาลมี ตั้งแต่ 600–1,200 เตียง (ตารางที่ 2)

ภาพที่ 2 แสดงสถานที่ตั้งของโรงพยาบาลที่ไปฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศส

ตารางที่ 1 หมายเลขผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามเพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน (ปี)

หมายเลข ผู้ให้ข้อมูล	เพศ	อายุ (ปี)	ประสบการณ์การทำงาน (ปี)
1	หญิง	27	6
2	หญิง	29	7
3	หญิง	28	5
4	หญิง	33	11
5	หญิง	27	6
6	หญิง	29	7
7	หญิง	33	10
8	ชาย	31	9
9	หญิง	29	8
10	หญิง	26	5
11	หญิง	28	6
12	หญิง	29	7
13	หญิง	29	8
14	หญิง	33	11
15	หญิง	27	5
รวม	n=ชาย 1 ราย n=หญิง 14 ราย	$\bar{X}=29.2$	$\bar{X}=7.4$

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 จำนวนผู้ให้ข้อมูล จำแนกตาม ระยะเวลา แผนก ชื่อโรงพยาบาลที่ฝึกอบรม ขนาดของ
โรงพยาบาล และเมืองที่ตั้งของโรงพยาบาล

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (n=15) /ราย
ระยะเวลาในการฝึกอบรม	
มกราคม 39 - มกราคม 40	1
มกราคม 40 - มกราคม 41	3
มกราคม 41 - มกราคม 42	5
มกราคม 42 - มกราคม 43	4
มกราคม 43 - มกราคม 44	2
แผนกที่ไปฝึกอบรม	
แผนกศัลยกรรมทั่วไป	9
แผนกกระดูกและข้อ	5
แผนกหัวใจและหลอดเลือด	1
ชื่อ รพ.ที่ไปฝึกอบรม ; และเมือง	
Ambroise Pare' Hospital ; Boulonge	1
Bichat Hospital ; Paris	1
Kremlin Bicetre Hospital ; Paris	5
Raymond Poincaré Hospital ; Garches	4
Salpetriere Hospital ; Paris	1
St.Antoine Hospital ; Paris	3
ขนาดของโรงพยาบาล (เตียง)	
600	5
800	1
1,000	3
1,200	6

ส่วนที่ 2 ประสบการณ์การพัฒนาตนเอง

ประสบการณ์การพัฒนาตนเองของพยาบาลห้องผ่าตัดไทยที่ได้รับการฝึกอบรม ในประเทศฝรั่งเศส แบ่งตามช่วงระยะเวลาของประสบการณ์ จะมีดังนี้

I ระยะเวลาก่อนการฝึกอบรม

ระยะก่อนการฝึกอบรม หมายถึง ระยะเวลาที่พยาบาลห้องผ่าตัดไทยกลุ่มนี้ มีความต้องการที่จะพัฒนาตนเอง อยู่ในระหว่างการเตรียมตัวก่อนการเดินทาง จนกระทั่งเดินทางไปประเทศฝรั่งเศส ซึ่งในระยะเวลาที่พบว่า พยาบาลที่ไปฝึกอบรมได้เล่าถึงประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตนเองในประเด็นหลัก (Theme) 2 ประเด็น คือ ประเด็นที่ 1 : ปรารถนาในการเรียนรู้ในต่างแดน และประเด็นที่ 2 : การประเมินตนเองและการเตรียมความพร้อม

ประเด็นที่ 1 : ปรารถนาในการเรียนรู้ในต่างแดน

ปรารถนาในการเรียนรู้ในต่างแดน ในที่นี้หมายถึง ความตั้งใจ ความต้องการของพยาบาลที่ไปฝึกอบรมในต่างประเทศ ซึ่งในที่นี้หมายถึงประเทศฝรั่งเศส โดยมีความต้องการที่จะเรียนรู้โดยไม่มีใครบังคับ หรือมีความต้องการเพราะได้รับคำแนะนำเพิ่มเติม การมีแรงบันดาลใจของตนเองและจากผู้ที่เคยมีประสบการณ์มาก่อน จึงเป็นแรงผลักดันให้เกิดความต้องการที่จะเรียนรู้และตอบสนองความต้องการของตนเอง เป็นการแสวงหาขวนขวายในการเรียนรู้ มีความกระตือรือร้นอยู่ตลอดเวลา

จากการสัมภาษณ์พยาบาลที่ไปฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศสมีความปรารถนาในการเรียนรู้ในต่างแดน มีประเด็นย่อย (Subtheme) ที่เกี่ยวข้อง 2 ประเด็น ได้แก่ ก) ต้องการแสวงหาประสบการณ์ใหม่ๆ และ ข) แรงบันดาลใจที่จะเรียนรู้ จึงเป็นเหตุผลหรือแรงผลักดันทำให้เกิดความอยากพัฒนาตนเอง

ก) ต้องการแสวงหาประสบการณ์ใหม่ๆ

พยาบาลห้องผ่าตัดมีความต้องการที่จะไปฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศส ซึ่งเป็นความต้องการของพยาบาลในการเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ๆ เกี่ยวกับความรู้ ทักษะความชำนาญเฉพาะทางห้องผ่าตัด และเทคโนโลยีใหม่ๆ เนื่องจากการไปใช้ชีวิตในต่างประเทศเป็นการเปิดโลกทัศน์ของตนเอง ได้เรียนรู้ประสบการณ์ในการใช้ชีวิต ทำให้มีเพื่อนและได้เรียนรู้แนวคิดของคนในอีกสังคมและวัฒนธรรมอื่นมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาตนเองของ Megginson & Pedler (1992) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้จะต้องเป็นความต้องการของบุคคลเอง โดยเขา

จะเลือกสิ่งที่เป็นประโยชน์กับตัวเขาเอง ซึ่งบางรายกล่าวว่าอยากไปแสวงหาประสบการณ์ใหม่ๆ ในต่างประเทศ ดังตัวอย่างคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลต่อไปนี้

“...ที่อยากไปก็คือว่า การไปดูงานเมืองนอกจะได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ ในการทำงาน ได้ไปดูความเจริญของต่างประเทศ ได้ไปใช้ชีวิต ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่11, L8-14)

“เราทำงานห้องผ่าตัดก็อยากรู้ว่า เราทำงานอยู่ทุกวันเป็นอย่างไรๆ เราก็อยากรู้ว่า เทคโนโลยีของต่างประเทศของเขาเจริญกว่าของไทยเยอะ ก็อยากจะทำอะไรและของเรา ล้าหลังกว่าเขาเยอะไหม อะไร แบบที่สองก็คือในชีวิตไม่เคยไปต่างประเทศ อยากไปใช้ชีวิต อยู่เมืองนอก อยากดูบ้านเมืองของเขา” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่1, L18-25)

“...อยากไปหาประสบการณ์ในการทำงานในต่างประเทศบ้าง เพราะคิดว่าของเขาน่าจะมีเทคนิคต่างๆดี” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่14, L5-7)

พยาบาลอีกรายหนึ่งกล่าวถึงความปรารถนาที่จะไปฝึกอบรมในต่างประเทศครั้งนี้ว่า นอกจากต้องการแสวงหาประสบการณ์ทั้งในการดำรงชีวิตและการทำงานแล้ว ยังเป็นการเปิดโลกทัศน์ของตนเอง ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ที่อยากไปสอบประการแรก อยากไปดูบ้านเมืองของเขา เพราะประเทศฝรั่งเศสมีอะไรดี ๆ อยากไปเที่ยวไปดูบ้านเมืองของเขา ดูขนบธรรมเนียมวัฒนธรรม ไปดูความเป็นอยู่ และอยากไปดูการทำงานที่โน่นว่าต่างกับบ้านเราอย่างไรบ้าง ทั้งในด้านการดำรงชีวิตและการทำงาน” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 13, L13-15)

“...รู้สึกว่าการไปดูงานในต่างประเทศ ทำให้ได้รับความรู้เกี่ยวกับ high technology (เทคโนโลยีสูง) และไปแล้วได้ประสบการณ์อย่างอื่นทั้งการใช้ชีวิต หรือการได้ไปเปิดหูเปิดตากับโลกภายนอกบ้าง” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่4, L4-9)

ข) แรงบันดาลใจที่จะเรียนรู้

ความต้องการที่จะไปฝึกอบรมนี้ นอกจากเกิดจากความต้องการของพยาบาลเองแล้ว ยังเกิดจากแรงบันดาลใจ จากการศึกษาที่มีผู้ที่เป็นตัวอย่างหรือรูปแบบ (model) ดังที่ สมิท อาชวนิชกุล (2543) กล่าวว่า แรงบันดาลใจนอกจากเกิดจากความใฝ่ฝันของตนเองแล้ว ยังเกิดจากการมีเพื่อนที่เป็นแบบอย่าง จึงทำให้พยาบาลต้องการได้รับความสำเร็จในการทำงาน และความก้าวหน้า

ในชีวิต หรือแรงบันดาลใจที่จะเรียนรู้โดยการได้รับคำแนะนำและคำบอกเล่าจากพยาบาลที่เคยไปฝึกอบรมที่ผ่านๆมาว่าการไปฝึกอบรมในต่างประเทศ นอกจากจะได้รับความรู้ ทักษะความชำนาญในการทำงาน ได้เห็นเทคโนโลยีใหม่ๆ ยังได้รับประสบการณ์อื่นๆ ในด้านการใช้ชีวิตหรือการเห็นพยาบาลที่ได้ไปฝึกอบรมกลับมาแล้วมีความรู้สึกว่าจะได้รับการยอมรับจากคนอื่น ๆ มากขึ้น จึงเป็นแรงผลักดันให้พยาบาลเกิดความปรารถนาที่จะไปฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศส เพื่อตอบสนองความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง การไปฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศส นอกจากจะได้รับความรู้เพิ่มมากขึ้นแล้วยังทำให้มีความก้าวหน้าในการทำงาน มนุษย์ทุกคนมีความต้องการความก้าวหน้า ตามที่ Herberg (1957) กล่าวว่า มนุษย์มีความปรารถนาอยู่สองอย่าง คือ ความปรารถนาที่จะขจัดทุกข์ทรมานทางกาย และความปรารถนาความสุขทางใจ ซึ่งในที่นี้พยาบาลมีความปรารถนาความสุขทางใจ เช่น การได้รับความสำเร็จในการทำงาน การเป็นที่ยอมรับของสังคม และความก้าวหน้าในชีวิตบ้างเช่นกัน ดังที่พยาบาล 2 ราย มีแรงบันดาลใจจากการที่มีผู้ที่เป็นตัวอย่างหรือรูปแบบ (model) ทำให้พยาบาลต้องการไปฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศส ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลต่อไปนี้

“ตั้งแต่ตอนที่เรียนพยาบาล เห็นอาจารย์ท่านหนึ่งได้ไปดูงานที่ประเทศญี่ปุ่นมาก็มีความคิดที่จะอยากไปดูงานที่ต่างประเทศบ้างถ้ามีโอกาส อยากไปดูงานเมืองนอก เพราะคิดว่าเป็นการได้รับความรู้ และความก้าวหน้าในการทำงาน คนที่ไปดูงานเมืองนอกจะดูดี จะมีคนให้เครดิต” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 10, L3-9)

“ตั้งแต่พอจบมาทำงานก็รู้ว่ามีพี่คนหนึ่งกำลังอยู่ที่ฝรั่งเศส กำลังดูงานอยู่มีทุน AMFA นี้อยู่ ก็เป็นความตั้งใจอย่างหนึ่งว่า อยากไปเหมือนกับพี่เขาบ้าง พอประสบการณ์ครบสามปีก็ไปสอบ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 1, L1-15)

จะเห็นได้ว่า ลักษณะของพยาบาลที่ไปฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศส มีความกระตือรือร้นในการทำสิ่งต่างๆด้วยตนเอง และต้องทำสิ่งต่างๆหลายอย่างภายในเวลาเดียวกัน บางรายไม่ชอบการอยู่หนึ่ง แต่ชอบสิ่งที่ท้าทาย จึงมีความต้องการไปฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศส ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นลักษณะบุคลิกภาพรูปแบบ A ตามที่ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2541) กล่าวว่า บุคลิกภาพรูปแบบ A เป็นลักษณะบุคคลที่มีความกระตือรือร้นอยู่ตลอดเวลา ชอบสิ่งที่ท้าทาย ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลต่อไปนี้

“อยากทดสอบตัวเองดูว่า จะไปใช้ชีวิตอยู่ที่โน่นได้หรือเปล่า จริงๆก็เป็นคนชอบความท้าทาย ชอบเสี่ยง แต่ไม่ใช่ความเสี่ยงแบบบ้าบิ่นนะ อยากจะพิสูจน์ตัวเองดูเหมือนกันว่าความรู้ที่มีจะทำให้เราสามารถไปอยู่ที่โน่นได้เหมือนกับพี่ๆ เขาหรือเปล่า” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่9, L23-29)

บางรายต้องกระตือรือร้นในการทำสิ่งต่างๆหลายอย่างด้วยตนเอง ภายในเวลาเดียวกัน เช่น ต้องอยู่เวร แลกวันหยุดเอง เพื่อที่จะไปเรียนภาษา ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลต่อไปนี้

“พอสอบได้ก็ต้องไปเรียนภาษา จันทร์-ศุกร์ที่ทำงานเขาไม่ให้ลาไปเรียนเหมือนอย่างโรงพยาบาลอื่นเขามาเรียนให้เป็นวันแบบอยู่เวรแล้วหยุดไปเรียน เช่น อยู่เวรวันอาทิตย์เพื่อที่จะหยุดไปเรียนวันจันทร์ วันอังคารลาพักก่อน แล้วตอนเย็นก็กลับมาอยู่เวร เพื่อที่จะหยุดวันพุธ วันพฤหัสบดีลาพักก่อน กลับมาอยู่เวรตอนเย็น ทำจนเรียนจบ พอเลิกเรียนสามโมงเย็นต้องนั่งมอเตอร์ไซค์จากสถานีมาอยู่เวรตอนเย็นให้ทันสามโมงครึ่ง อาทิตย์ละสองวัน” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่2, L69-81)

ประเด็นที่ 2 : การประเมินตนเองและการเตรียมความพร้อม

การประเมินตนเอง และการเตรียมความพร้อม ในที่นี้หมายถึง การเตรียมตัว และการเตรียมใจ โดยการสำรวจความพร้อมและข้อจำกัดของตนเอง และการสำรวจความรู้ความสามารถซึ่งเป็นการสำรวจหาข้อบกพร่อง เพื่อนำมาปรับปรุงและเตรียมความพร้อมของพยาบาลที่ไปฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศส

จากการสัมภาษณ์พบว่า การประเมินตนเองและการเตรียมความพร้อมของพยาบาลกลุ่มนี้ มีประเด็นย่อย (Subtheme) ที่เกี่ยวข้อง 2 ประเด็น ได้แก่ ก) การเตรียมตัว และ ข) การเตรียมใจ

ก) การเตรียมตัว

การเตรียมตัว เป็นการสำรวจความพร้อมและข้อจำกัด เป็นการสำรวจว่าตนเองมีจุดเด่น และข้อบกพร่องหรือข้อจำกัดอย่างไร มีภาวะจำเป็นด้านใดบ้าง ในที่นี้พยาบาลได้มีการสำรวจความพร้อมและข้อจำกัดทางด้านความรู้ และทางด้านร่างกาย

การสำรวจความพร้อมทางด้านความรู้ ประกอบด้วย ความรู้ทางด้านภาษาอังกฤษ ความรู้ทางด้านภาษาฝรั่งเศส ความรู้เฉพาะทางห้องผ่าตัด และความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประเทศฝรั่งเศส ซึ่งการสำรวจความพร้อมนี้เริ่มตั้งแต่พยาบาลห้องผ่าตัดมีความต้องการที่จะไปฝึกอบรม

ในประเทศฝรั่งเศส พยาบาลสำรวจความรู้ทางด้านภาษาอังกฤษของตนเอง เพื่อเตรียมความพร้อมในการไปสอบ มีพยาบาล 3 รายที่มีความมั่นใจว่าตนเองมีความพร้อมทางด้านภาษาอังกฤษ รายหนึ่งกล่าวว่าตนชอบภาษาอังกฤษตั้งแต่สมัยเป็นนักเรียน อีก 2 รายได้มีการเรียนภาษาอังกฤษมาตลอด เพราะฉะนั้น เมื่อต้องการที่จะไปฝึกอบรมจึงคิดว่าตนเองพร้อมที่จะไปสอบ มีพยาบาล 6 รายที่ยอมรับว่า ตนเองมีข้อจำกัดในเรื่องของภาษาอังกฤษ เพราะทราบว่าการสอบคัดเลือกจำเป็นต้องใช้ภาษาอังกฤษ จึงเริ่มขวนขวายในการเรียนรู้โดยการไปเรียนภาษาอังกฤษเพิ่มเติม นอกจากการสำรวจความพร้อมทางด้านภาษาอังกฤษแล้ว ในการสอบจำเป็นจะต้องมีความรู้ทั้งทางด้านกายภาพบำบัด และความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประเทศฝรั่งเศส ดังนั้นพยาบาลจึงได้ทบทวนความรู้พื้นฐานทางกายภาพบำบัด และการซื้อหนังสือแนะนำเกี่ยวกับประเทศฝรั่งเศส หรือการสอบถามจากพยาบาลที่เคยไปฝึกอบรมมาก่อน ดังที่พยาบาลรายหนึ่งกล่าวว่า

“มีรุ่นพี่เล่าให้ฟังก็เลยอยากไป รู้ว่าข้อสอบเป็นภาษาอังกฤษ ก็ได้เตรียมตัวโดยการไปเรียนภาษาอังกฤษ เรียนมา 3 เทอมได้ แล้วก็ให้ไปสอบ การเตรียมก็อย่างที่บอกก็ไปหาหนังสือเกี่ยวกับกายภาพบำบัด และหาข้อสอบเก่าจากรุ่นพี่ และก็ซื้อหนังสือแนะนำประเทศฝรั่งเศส มาอ่าน เพราะรุ่นพี่บอกให้เตรียมความรู้ต่างๆไปของประเทศฝรั่งเศสไว้บ้าง” (ผู้ให้ข้อมูล รายที่ 9, L8-15)

การสำรวจความรู้เฉพาะทางกายภาพบำบัด เป็นการสำรวจพื้นฐานความรู้เดิมที่มีอยู่ และความสามารถในการปฏิบัติงาน เพื่อนำมาปรับปรุงและเตรียมความพร้อมของตนเอง โดยเมื่อพยาบาลรู้ตัวว่าจะต้องเดินทางไปเพื่อฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศส จึงได้มีการสำรวจพื้นฐานความรู้เดิม และเตรียมพร้อมเกี่ยวกับความรู้ทางกายภาพบำบัด โดยเริ่มแรกพยาบาลได้เรียนรู้งานของกายภาพบำบัดในเมืองไทยก่อนเป็นระยะเวลาอย่างน้อย 3 ปี หลังจากนั้น ได้มีการปรับปรุงตนเองโดยการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมทางวิชาการทั้งที่เกี่ยวข้องกับการทำงานในกายภาพบำบัด ด้วยการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ บางรายต้องทบทวนความรู้ทางกายภาพบำบัดใหม่หมด เพื่อเป็นการเตรียมตัวทำให้ง่ายในการไปฝึกอบรม ซึ่งพยาบาลส่วนใหญ่ไม่ค่อยวิตกกังวลมากนัก เพราะเป็นสิ่งที่พยาบาลทุกคนได้ปฏิบัติ อยู่เป็นประจำ นอกจากนี้พยาบาลได้สำรวจพบว่าตนเองแทบไม่รู้เรื่องเกี่ยวกับระบบการทำงาน ของกายภาพบำบัดในประเทศฝรั่งเศส จึงใช้วิธีการสอบถามจากผู้ที่เคยไปฝึกอบรมมาเกี่ยวกับความรู้ ทั้งระบบการทำงานในเมืองไทยและของประเทศฝรั่งเศส เพื่อเป็นการเรียนรู้ไว้ก่อนคร่าวๆเกี่ยวกับการทำงานและทีมงาน ดังที่พยาบาลรายหนึ่งกล่าวว่า

“ในการไปฝึกอบรมมีข้อแม้ว่าจะต้องมีประสบการณ์อย่างน้อย 3 ปี พอเรา ประสบการณ์ครบสามปีก็ไปสอบ พอสอบได้ก็เรียนรู้เกี่ยวกับการทำงาน การผ่าตัดต่างๆจะได้มี ประสบการณ์เพื่อที่ว่าเมื่อเราไปอยู่ที่โน่นฝรั่งเศสจะได้ไม่ดูถูกเราว่าเราไม่รู้เรื่องอะไรเลย ทำอะไรไม่ได้ เลยเหมือนกับว่าเราปรับปรุงการทำงานของเราให้เราได้เรียนรู้ได้มากที่สุด ...และเกี่ยวกับการ ทำงานเราจะไม่รู้เรื่องระบบการทำงานของที่โน่นเลย ก็สอบถามจากรุ่นพี่ที่เคยไปว่าเขาเป็น อย่างไรกันบ้าง คนโดยทั่วไปเป็นยังไง แล้วทักษะการทำงานห้องผ่าตัด พยาบาล หมอเป็นยังไง เราจะได้เรียนรู้ไปคร่าวๆ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 1, 50-53)

และพยาบาลอีกรายหนึ่งกล่าวถึงการสำรวจความรู้ทางห้องผ่าตัด เพื่อการเตรียม ความพร้อมในการฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศส ดังต่อไปนี้

“พอสอบได้ต้องรื้อใหม่หมดทุกด้านเรื่องผ่าตัด เพราะว่าตอนแรกจะยังไม่รู้ว่าตัวเอง จะได้ไปดูแผนกอะไร ก็ค้นหนังสือของทุกระบบมาอ่านใหม่ และก็ถามใจตัวเองว่า ชอบอะไร โดย สรุปกี่ชอบงานของออร์โธปิดิก เพราะเทคโนโลยีเขาอาจจะดีกว่าเรา เลือกว่าจะไปดูออร์โธปิดิก และ ก็เช่นเดียวกัน รื้อการผ่าตัดของออร์โธปิดิกมาดูใหม่ เพื่อเป็นการเตรียมตัว ทำให้ง่ายสำหรับเราใน การที่จะไปฝึกหัด” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 14, L24-33)

การสำรวจความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประเทศฝรั่งเศส เป็นการสำรวจถึงสภาพของการ ดำรงชีวิต เพื่อเตรียมพร้อมในการไปฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศส โดยการเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี รวมทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และสภาพแวดล้อมเป็นการเรียนรู้ ไปล่วงหน้าโดยการอ่านหนังสือแนะนำประเทศฝรั่งเศส การสอบถามจากผู้ที่มีความรู้ หรือ จากพยาบาลที่เคยไปมาก่อน

ดังที่พยาบาลรายหนึ่ง ได้ให้ข้อมูลในการเตรียมตัวโดยศึกษาเกี่ยวกับความรู้ทั่วไป ต่างๆ เช่น วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ลักษณะนิสัยของคนฝรั่งเศส สภาพภูมิอากาศ เพื่อเตรียมตัวเองให้พร้อมในการดำรงชีวิต ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ไปซื้อหนังสือเกี่ยวกับประเทศฝรั่งเศสมาอ่านก่อนอย่างกว้างๆ เกี่ยวกับวัฒนธรรม และให้รู้ว่าเดือนไหน อากาศเขาเป็นยังไง เขามีความเป็นอยู่อย่างไร ไปรู้จักที่ที่ตอนเรียนหนังสือ รู้เรื่องวัฒนธรรม หรือขนบธรรมเนียมอะไรของเขานิดหน่อย ลักษณะนิสัยของเขา การรับประทานอาหาร การถูกเชิญไปทานข้าว การชวนเขามาทานข้าว ทำยังไง ของขวัญที่ควรจะให้เขาเป็นยังไง อันนั้นเป็นรายละเอียดเล็กๆ ที่เขาจะสอนให้” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 14, L38-43)

สำหรับการเตรียมตัวทางด้านภาษาฝรั่งเศสนั้น ทางทุนได้จัดเป็นหลักสูตรพิเศษให้กับพยาบาลที่จะไปฝึกอบรมสำหรับทุนนี้โดยเฉพาะ และระหว่างที่เรียนภาษาฝรั่งเศส พยาบาลห้องผ่าตัดได้มีการสำรวจตนเองถึงความก้าวหน้าในการเรียนภาษา เนื่องจากภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารกันของประเทศฝรั่งเศส ซึ่งทุกคนกล่าวว่าเป็นภาษาที่ยาก โดยเฉพาะการออกเสียง ทำให้พยาบาลห้องผ่าตัดพยายามในการที่จะเรียนรู้ภาษาฝรั่งเศสให้ได้มากและเร็วที่สุด โดยใช้วิธีการต่างๆในการฝึกฝนภาษา บางรายกล่าวว่า จำเป็นจะต้องตั้งใจเรียนให้ดี พยายามทบทวน ทำการบ้าน ฝึกหัดบ่อยๆ โดยการฝึกพูดภาษา หัดทักทายกัน ฝึกร้องเพลง เพื่อให้ตนเองมีความรอบรู้จากการอ่าน ฟัง คูย หรือการพูดกับคนอื่นๆ โดยเฉพาะภาษาซึ่งจำเป็นต้องใช้ในการทำงานและการดำรงชีวิต พยาบาลได้มีการเตรียมตัวโดยการพยายามหัดท่องพวกจำนวนนับต่างๆ ที่จำเป็นจะต้องใช้ในการทำงานของห้องผ่าตัด เพราะต้องมีการนับผ้าซับโลहितก่อนปิดแผลช่องท้องแน่นอน และการหัดท่องวัน เดือน ปี การนับเวลาต่างๆ ที่จำเป็นต้องใช้บ่อยๆในชีวิตประจำวัน ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลดังต่อไปนี้

“พี่เขาก็มาแนะนำว่าในการทำงานนี่อะไรที่ควรจำไว้ อย่างเช่น พวกตัวเลขนี่ ต้องจำให้ดี ให้คล่อง ส่วนใหญ่หลังจากเลิกจากเรียนเราก็จะมีการท่องเลขจำนวนนับ *un deux trois* (หนึ่ง สอง สาม) เพราะในการผ่าตัดเขาต้อง *check swab* (การนับผ้าซับโลहितก่อนการปิดช่องท้อง)..ก็จะใช้แบบว่า หัดกับน้องๆที่ทำงานบ้าง น้องเขาก็ไม่รู้เรื่องหรอก แต่มันก็เหมือนกับที่เราได้ใช้จริงๆ และก็ที่ใช้บ่อยๆก็จะท่องวัน เดือน ปี หัดนับเวลา เพราะจะใช้ต่างกับภาษาอังกฤษไปเลย” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่10,L32-41)

นอกจากนี้การสำรวจตนเองเกี่ยวกับสภาพร่างกายของพยาบาลเองก็มีความสำคัญ พยาบาลได้มีการสำรวจ มีการตรวจสภาพร่างกาย เนื่องจากสุขภาพร่างกายเป็นพื้นฐานสำคัญของชีวิต ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพทางอารมณ์ สังคม ความสามารถในการปรับตัวและการทำงานต่อสภาพแวดล้อมที่ตนเองอยู่ (สมิต อาชวณิชกุล,2543) ซึ่งมีพยาบาล 8 รายที่กล่าวถึงการเตรียมร่างกาย พยาบาลจึงได้เตรียมความพร้อมของร่างกายด้วยการตรวจสุขภาพก่อนการเดินทาง การเตรียมยาที่คิดว่ามีความจำเป็นสำหรับตนเอง ดังที่พยาบาลรายหนึ่งกล่าวถึงการเตรียมร่างกายดังต่อไปนี้

“เตรียมร่างกายด้วยเพราะกลัวว่าถ้าเกิดไปอยู่ที่โน่น กลัวว่าจะไร้มันก็แพ่งไปหมดก็เลยไปทำฟัน เตรียมทำหมุดเลย เตรียมไปตรวจร่างกาย เพราะนอกจากที่ทางทุนเขาตรวจสภาพร่างกายให้แล้ว แต่เราก็ไปตรวจอีกครึ่งหนึ่ง (*confirm*) ดู เตรียมยา สำหรับยาสามัญประจำบ้าน

หรือยาที่พอจะให้ตัวเองได้โดยที่ไม่เป็นอันตรายก็เตรียมไป ด้านร่างกายนี้เตรียมความพร้อมด้านความแข็งแรง เพราะเราก็กลัวว่าถ้าเราไปอยู่ที่นั่น ถ้าเราป่วยแล้วใครจะดูแลเรา คือเตรียมหมด” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 9, L475-485)

พยาบาลมีการสำรวจเกี่ยวกับพัฒนาการทางด้านสังคม ลักษณะบุคลิกภาพ รวมทั้งอารมณ์ของตนเอง ดังที่พยาบาลรายหนึ่งกล่าวว่า ถ้าหากแสดงลักษณะบุคลิกบางอย่างโดยไม่รู้ตัวจะทำให้เกิดปัญหา เนื่องจากการไปฝึกอบรมในสภาพแวดล้อมที่มีความแตกต่างไปจากเดิม โดยเฉพาะในเรื่องของภาษา ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลต่อไปนี้

“เราก็เป็นคนค่อนข้างชอบขมวดคิ้วและก็จะดูหน้าบึ้ง...คิดว่าคนที่ไปต้องดูลักษณะตัวเองเหมือนกันนะคือไปแล้วบางครั้ง เป็นเพราะว่าเราสื่อสารกับเขาไม่ค่อยรู้เรื่องที่นี่เราไม่สามารถอธิบายได้ว่าที่เราทำเนี่ยมันไม่มีอะไรนะ มันเป็น nature (ธรรมชาติ) ของเราซึ่งมันสื่อไม่ได้” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 4, L114-118)

“เราเป็นคนไม่ยอมใคร เชื้อมันในตนเองสูง และใจร้อน ก็ต้องพยายามปรับปรุงในส่วนนี้ เพราะเป็นสิ่งสำคัญนะสำหรับการที่จะไปเรียนรู้งานจากเขา พอดีมีพี่เขามาเล่าให้ฟังเหมือนกันว่า เคยมีพยาบาลลักษณะไม่ค่อยจะยอมคน จนทำให้เกิดเรื่องกับพยาบาลฝรั่งเศส” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 9, L210-214)

ข) การเตรียมใจ

การเตรียมใจ ในที่นี้หมายถึง การแสดงออกถึงบุคลิกลักษณะของบุคคลที่มีความตั้งใจที่จะพัฒนาตนเอง ซึ่งแสดงออกในลักษณะของความกล้าที่จะไปเผชิญปัญหาและอุปสรรคใดๆ ได้ด้วยความมั่นคง กล้าตัดสินใจที่จะไม่กลัว และไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค

จากการสัมภาษณ์ พยาบาลห้องผ่าตัดได้กล่าวถึงการประเมินตนเอง การเตรียมพร้อมแล้ว ส่วนใหญ่จะยอมรับว่าตนเองยังไม่มั่นใจว่าจะสามารถดำรงชีวิตอยู่ในต่างประเทศได้หรือไม่ ตลอดจนการเดินทางไปในสถานที่ไกลๆ ซึ่งตนเองไม่เคยจากบ้านมาก่อน และยังไม่มีความรู้เกี่ยวกับประเทศฝรั่งเศสเท่าไร แต่พยาบาลก็มีความกล้าในการตัดสินใจที่จะต้องไปตามที่ตนเองได้ตั้งความหวัง บางรายไม่ขาดกลัวต่ออุปสรรค ซึ่งกล่าวว่า ไปอยู่ที่ฝรั่งเศสจะต้องมีปัญหาแน่นอน แต่จะทำอย่างไรให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ คือ มีความเชื่อในตนในการที่จะแก้ไขปัญหาต่างๆ และมีความกล้าที่จะไปเผชิญกับปัญหาต่างๆ ข้างหน้า ดังคำกล่าวของพยาบาลรายหนึ่งว่า

“ถ้าเราไปแล้วเรายอมรับว่ามีปัญหาแน่นอน เราจะแก้มันอย่างไรจะรับมือมันยังไง จะมีวิธีที่จะแบบทำให้ปัญหามันคลี่คลายได้อย่างไร ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่6, L521-523)

“อย่างอื่นเราก็ไม่หนักใจ พอไปแล้วก็คงจะไปปรับตัวได้ก็ไม่ได้เตรียมอะไรมาคิดว่าไปเจออะไรก็พร้อมสู้” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่9, L 78-81)

นอกจากปัญหาที่จะต้องเผชิญในประเทศฝรั่งเศสแล้ว ปัญหาการพลัดพรากจากบุคคลที่รัก ซึ่งพยาบาลต้องเตรียมใจที่จะต้องจากบ้าน บางรายไม่เคยเดินทางไปในสถานที่ไกลๆ เป็นสถานที่ที่ไม่คุ้นเคย และไม่เคยจากบ้านเป็นระยะเวลานาน นอกจากนี้ปัญหาในการใช้ภาษาฝรั่งเศสซึ่งเป็นภาษาที่ยาก หรือการไม่ทราบเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆข้างหน้า พยาบาลกล้าที่จะไปเผชิญปัญหาและอุปสรรค เตรียมใจที่จะเผชิญและไม่กลัวหรือไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค เตรียมพร้อมที่จะกล้าไปเผชิญสถานการณ์ข้างหน้า ดังที่แนวคิดการพัฒนาตนเองของ พิสิทธิ์ สารวิจิตร (2525) ที่กล่าวว่า ผู้ที่จะพัฒนาตนเองจะต้องยึดแนวทาง เช่น การศึกษาประวัติบุคคลสำคัญ เพื่อออกแบบอย่างที่ดีสำหรับปฏิบัติ ปลูกใจตนเองเพื่อให้มีความเข้มแข็ง กล้าหาญต่ออุปสรรคอย่างองอาจ จากการสัมภาษณ์ พยาบาลได้พัฒนาตนเองด้วยวิธีการต่างๆ เช่น ให้กำลังใจตนเองโดยการนำความสำเร็จของคนที่เคยไปมาแล้วนำมาปลูกใจตนเองให้สามารถเผชิญกับเหตุการณ์ข้างหน้า ปัญหาต่างๆรวมถึงเผชิญกับสภาพแวดล้อมใหม่ๆ ได้เหมือนกับคนที่ผ่านๆมา ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ช่วงพอซักริมต้นปีใหม่คือมกราคม มีความรู้สึกว่าจะ เอ๊ะ เราจะต้องไปแล้วหรือเราต้องเดินทางไปอยู่ในที่ที่เราไม่รู้จักรักใคร เปลี่ยนสภาพแวดล้อมใหม่ๆ พอใกล้จะไปจะมีความรู้สึกว่าใจหาย ว่าเราจะต้องเดินทางแล้วนะ จะต้องไปอยู่ที่โน่น 1 ปี เราจะต้องไม่ได้เจอพ่อ-แม่ พี่น้อง อีก 1 ปี เพื่อนฝูงอีกละ จะต้องเปลี่ยนสภาพแวดล้อมไปอยู่ในที่ที่ไม่เคยอยู่...พี่ๆที่ไปเขาจะเล่าให้ฟังว่า ช่วงแรกๆจะเหงานะ จะเศร้านะ ต้นไม้ก็มีแต่สีดำๆไม่มีใบ หนาวก็หนาว อะไรอย่างนี้ ก็เลยรู้สึกกลัว แล้วเราจะไปอยู่ยังไง เพราะเราก็เป็นคนขี้เหงาเหมือนกัน พอมาคุยๆก็เลยทำใจ พี่ๆเขายังอยู่กันได้เลย ปลอดภัยตัวเองว่าเราคงอยู่ได้นะ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่2, 132-149)

II ระยะระหว่างการฝึกอบรม

ระยะระหว่างการฝึกอบรม หมายถึง ระยะเวลาที่พยาบาลห้องผ่าตัดไทยใช้ชีวิตอยู่ในประเทศฝรั่งเศส ซึ่งในระหว่างระยะเวลานี้พบว่า พยาบาลที่ไปรับการฝึกอบรมได้เล่าถึงประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตนเองในประเด็นหลัก (Theme) 3 ประเด็น คือ

74ประเด็นที่ 3 : การแสวงหาแหล่งสนับสนุน ประเด็นที่ 4 : การไม่ละทิ้งความพยายาม และ ประเด็นที่ 5 : การปรับตัว

ประเด็นที่ 3 : การแสวงหาแหล่งสนับสนุน

การแสวงหาแหล่งสนับสนุน ในที่นี้หมายถึง การสำรวจแหล่งข้อมูลที่พยาบาลคิดว่า เป็นประโยชน์ต่อตนเอง เป็นแหล่งความรู้ที่เหมาะสม สะดวก เพื่อช่วยสนับสนุนให้บรรลุผลสำเร็จ

ผลจากการสัมภาษณ์พบว่า พยาบาลแสวงหาแหล่งสนับสนุน จากแหล่งต่างๆ เพื่อใช้ในการดำรงชีวิตและเรียนรู้การทำงานในห้องผ่าตัด ซึ่งมีประเด็นย่อย (Subtheme) ที่เกี่ยวข้อง 5 ประเด็น ได้แก่ ก) แหล่งสอนภาษา หนังสือ ตำรา เอกสาร และแผนที่ ข) การเข้าร่วมฟังการประชุมปรึกษา (conference) ค) การแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นกับเพื่อน ง) การสร้างมนุษยสัมพันธ์ และ จ) การเรียนรู้จากสื่อต่างๆ

ก) แหล่งสอนภาษา หนังสือ ตำรา เอกสาร และแผนที่

พยาบาลได้ไปศึกษาภาษาฝรั่งเศสเพิ่มเติม เนื่องจากการเรียนรู้ทุกอย่างมีความเกี่ยวข้องหรือมีสาเหตุพื้นฐานมาจากอุปสรรคทางด้านภาษาฝรั่งเศส ไม่ว่าจะเป็นการทำงานและการดำรงชีวิต ซึ่งพยาบาลทุกคนรู้สึกว่ายากมากๆ ทั้งการพูดและการฟัง เพราะเมื่อได้มาดำรงชีวิตร่วมกับคนฝรั่งเศสจริงๆแล้ว จะพูดเร็ว และสำเนียงก็แตกต่างกันไป ทำให้บางรายฟังไม่รู้เรื่อง บางครั้งฟังได้แต่ไม่สามารถที่จะสื่อสารกลับได้ ดังนั้น ในระหว่างการฝึกอบรมพยาบาลทุกคนได้ไปเรียนภาษาฝรั่งเศสเพิ่มเติม โดยบางรายทางโรงพยาบาลจะเป็นผู้จัดหาสถานที่เรียนให้ แต่บางรายจะต้องไปสมัครเรียนเองในสถาบันสอนภาษาฝรั่งเศส นอกจากการแสวงหาแหล่งสอนภาษาแล้ว พยาบาลได้ใช้พจนานุกรม ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลที่พยาบาลทุกคนหาได้ง่ายและสะดวก นำติดตัวไปด้วยเสมอเมื่อออกจากบ้าน หรือเวลาที่จะต้องไปติดต่อกับบุคคลอื่นๆ เพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสาร ดังที่ Megginson & Pedler (1992) กล่าวว่า ในการแก้ไขข้อบกพร่องของตนเองนั้น ทำได้โดยการแสวงหาแหล่งข้อมูลที่คิดว่าเป็นประโยชน์ต่อตนเอง และเลือกแหล่งความรู้ที่นั้นให้เหมาะสม สะดวก ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลต่อไปนี้

“ไปสมัครเรียนที่สถาบันสอนภาษาซึ่งก็จะมีชาวต่างชาติมาเรียน ส่วนใหญ่ชาวเอเชีย จะเยอะ ก็ได้เจอกับเพื่อนชาวโปรตุเกตุ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 4, L485-486)

“ก็สอบถามจากพี่ถึงที่เรียนภาษาฝรั่งเศส เพราะที่โรงพยาบาลที่ไปฝึกอบรมไม่ได้จัด
หาที่เรียนภาษาฝรั่งเศสให้เหมือนกับที่อื่น ต้องไปหาที่สมัครเรียนภาษาเอง ก็ไปเรียนอาทิตย์
ละสองวัน ...ตอนออกจากบ้าน ไปทำงานก็พกพจนานุกรมตลอด เล่มเล็ก เล่มใหญ่ มีทั้งภาษา
ไทยนำหน้าก่อน ภาษาฝรั่งเศสนำหน้าก่อน ก็คือถ้าเราอยากรู้อันนี้เราก็เปิดพจนานุกรม ภาษาไทย
ว่าของเขาใช้อะไร” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่9, L308-319)

การศึกษาจากตำรา เอกสารต่างๆ พยาบาลที่ไปฝึกอบรมแสวงหาแหล่งข้อมูลที่จะเป็น
ประโยชน์ เพื่อช่วยการเรียนรู้ของพยาบาลในการทำงาน และเพื่อที่จะเรียนรู้ในการทำงานของ
ห้องผ่าตัดให้ได้มากที่สุด แม้ว่าหลักของระบบงานทางห้องผ่าตัดของที่ฝรั่งเศสจะไม่มี
แตกต่างกับที่เมืองไทยและพยาบาลส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับขั้นตอนการส่งผ่าตัด แต่ปัญหาที่
สำคัญคือ ภาษา เพราะชื่อการทำผ่าตัด ชื่อโรค ชื่อเครื่องมือ ทุกอย่างเป็นภาษาฝรั่งเศสหมด
ดังนั้น พยาบาลจึงแสวงหาแหล่งความรู้เพื่อช่วยในการเรียนรู้งาน เช่น การศึกษาจากคู่มือเอกสาร
การทำงานของห้องผ่าตัดของฝรั่งเศส จะได้มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการทำงานเกี่ยวกับขั้นตอน
ในการผ่าตัด ชื่อของเครื่องมือ ถ้าไม่รู้ก็จะเปิดค้นหาศัพท์จากพจนานุกรม หรือถ้าไม่เข้าใจก็ซักถาม
เพิ่มเติม ซึ่งพยาบาลได้ประเมินความรู้อีกทางห้องผ่าตัดที่ตนเองมีอยู่ก่อน ด้วยการอ่านหนังสือ
แล้วนำไปปรับใช้กับความรู้ใหม่ที่ได้รับ สอดคล้องกับที่ พิสิทธิ์ สารวิจิตร (2508) กล่าวว่า การ
ปรับปรุงตนเองนั้น ต้องมีการสำรวจความรู้อีกก่อน เพื่อทราบข้อบกพร่อง และค้นหาวิธี
การแก้ปรับปรุงต่อไป ดังที่พยาบาลรายหนึ่งกล่าวถึงวิธีการเรียนรู้งานของห้องผ่าตัดจากการ
อ่านหนังสือคู่มือการทำงาน และการทบทวนก่อนการขึ้นปฏิบัติงาน ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูล
ต่อไปนี้

“ปัญหาส่วนใหญ่ที่เจอก็คือ เรื่องการสื่อสาร เราก็จะไม่รู้ว่าอะไรเขาเรียกว่าอะไรยังไง
ในช่วงแรกๆ ก็ค่อนข้างหนักพอสมควร ก็ช่วยเหลือตัวเองอีก คือพยายามขอเอกสารเขา เขามี
เอกสารอะไรบ้างที่แบบว่าจะให้เราศึกษาได้ด้วยตัวเราเองว่า งานเขาเป็นอย่างไร เวลาอยู่ใน
ห้องผ่าตัดนี่สิ่งที่เราต้องรู้มันมีศัพท์อะไรที่เราต้องรู้บ้าง แรก ๆ ก็ต้องทำการบ้านตอนเย็นต้องอ่าน
และดูก่อนนอน ดูๆก็ใช้เวลาไม่มากในการเรียนรู้เพราะเราได้สัมผัสกับมันมาทุกวัน ก็ผ่านไป
ด้วยดีอีก ก็เรียนจากเอกสาร” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่10, L404-414)

แสวงหาแหล่งสนับสนุนการเรียนรู้ทางสภาพแวดล้อม โดยการอ่านหนังสือ การศึกษา
จากแผนที่การเดินทาง หรือตารางการเดินทางต่างๆ และการสอบถามจากผู้รู้ เพื่อใช้ในส่วนของการ
ดำรงชีวิต ซึ่งมีความแตกต่างกับของเมืองไทย พยาบาลได้มีการแสวงหาความรู้ต่างๆ เพื่อที่จะ

ทำให้ตนเองสามารถที่จะใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้ ดังที่พยาบาลรายหนึ่งกล่าวว่า เกี่ยวกับการเดินทาง ระบบการขนส่งต่างๆ ก็แสวงหาแหล่งความรู้ด้วยการอ่าน การศึกษาจากแผนที่การเดินทางต่างๆ และจากตารางการเดินทางแต่ละประเภท หรือต้องมีการวางแผนล่วงหน้าก่อนการเดินทาง ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“เราเป็นผู้หญิงเราอยู่เมืองไทย เราเกลียดการดูแผนที่มาก ดูแผนที่ไม่เป็น ไม่เคยแวะพอไปที่ไหนต้องดูแผนที่ แผนที่เขานบนกระดาษกับสถานที่จริงเหมือนกันและก็สังเกตง่าย มีป้ายเต็มไปหมดเลย มีป้าย (label) บอกหมดว่าให้ไปทางซ้ายทางขวา อ่านกับดูแผนที่เราก็ไปได้เลย และอย่างถ้าเราจะไปต่างจังหวัด รถไฟที่โน่นเขาตรงเวลามาก เวลาจะไปไหนจะต้องดูตารางเวลาของรถก่อน” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 5, L551-561)

ข) การเข้าร่วมฟังการประชุมปรึกษา (conference)

พยาบาลได้แสวงหาแหล่งสนับสนุนในการเรียนรู้ของตนเอง ด้วยการเข้าร่วมฟังการประชุมปรึกษา (conference) ของทีมผ่าตัด และในการประชุมปรึกษาของแพทย์ และทีมสุขภาพที่มีบทบาทในการดูแลผู้ป่วยผ่าตัดร่วมกัน ได้แก่ แพทย์ พยาบาลห้องผ่าตัด และวิสัญญี การศึกษาจากแพทย์เมื่อมีการเข้าร่วมฟังการประชุมปรึกษา เป็นวิธีการเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการเพิ่มมากขึ้น (วิเชียร ทวีลาภ, 2523) ตัวอย่างเช่นพยาบาลรายหนึ่งได้เข้าร่วมเกี่ยวกับการทำผ่าตัดของผู้ป่วย ซึ่งทีมผ่าตัดจะมีการวางแผนการทำผ่าตัดเกี่ยวกับเครื่องมือพิเศษที่จะต้องใช้ ปัญหาที่อาจจะพบระหว่างการผ่าตัด มีการบอกผู้ป่วยถึงวิธีการทำผ่าตัด หลังผ่าตัดจะเป็นอย่างไร มีสายอะไรติดค้างบ้าง เป็นต้น ดังเช่นคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลต่อไปนี้

“เขาจะมีวันหนึ่งซึ่งจะมีเหมือนกับการ conference (การประชุมปรึกษา) คนไข้เจ้าหน้าที่รวมทั้งหมอ ดมยาและก็พยาบาลห้องผ่าตัด เราก็ได้เข้าไปร่วมฟังไปด้วย ก็รู้เรื่องบ้างไม่รู้เรื่องบ้าง แต่จากที่เรามีประสบการณ์ เราเคยเรียนทฤษฎีมาก่อน บางครั้งพอจะเดาได้ว่าเขาพูดเกี่ยวกับอะไร แต่เขารู้ว่าเราคงไม่ได้อะไรมากมาย เขาให้คั่นสำเนียงก็ยังมี” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 15, L147-152)

และพยาบาลอีกรายหนึ่งได้เข้าร่วมประชุมปรึกษาของทีมพยาบาลห้องผ่าตัด ซึ่งจะมีการประชุมปรึกษาทุกวันก่อนการทำผ่าตัด ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลต่อไปนี้

“เขาจะมี conference (การประชุมปรึกษา) ทุกเช้า 7.30 ถึง 8.00 หรือ 8.30 แล้ว แต่ในการที่จะพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องผ่าตัด หลายๆชนิด เขาจะมี schedule (ตารางการผ่าตัด) ขึ้น กระดานมาเลยว่าอาทิตย์นี้เขาจะมีของใคร ส่วนใหญ่ทุกคนจะให้ความกระตือรือร้นในการฟังว่าเขาผ่าตัดอะไรกัน และมีปัญหาอะไรใหม่ เขาก็จะ discuss (อภิปราย) กัน” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่6, L176-184)

ค) การแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นกับเพื่อน

การแสวงหาทรัพยากรบุคคลให้การสนับสนุน โดยวิธีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นเห็นกันระหว่างเพื่อนว่ามีความคิดเห็นเป็นอย่างไร เข้าใจตรงกันหรือไม่ เป็นการเรียนรู้ได้อีกวิธีหนึ่ง ในส่วนของการทำงานถ้ามีปัญหา ก็พยายามช่วยกันแก้ไขปัญหอย่างจริงจัง มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นโดยการชักกลุ่มช่วย นำไปลองปฏิบัติ และกลับมาประเมินผลว่าประสบความสำเร็จมากน้อยแค่ไหน ซึ่งเป็นการใช้กระบวนการในการแก้ไข้ปัญหา ดังที่ผู้ให้ข้อมูลได้ใช้วิธีการ ดังนี้

“พอเรามีปัญหาตรงนี้เราก็ตามเพื่อนว่าเขาประสบปัญหาแบบเดียวกับเราหรือเปล่า ทำยังไง คนนี้แกยังงั้น คนนั้นแกยังงั้น เราแก้ปัญหาของเราเองแล้วเอามาแชร์ปัญหากัน ช่วงแรกๆ จะติดกันมาก แล้วมาถกปัญหากันและก็มาช่วยกันแก้ปัญหากันในแต่ละคนว่ามันควรจะทำแบบนี้ๆ อาทิตย์หนึ่งผ่านไปกลับมาเออเป็นยังงั้นบ้าง ดีขึ้นไหม ช่วยกันแก้ปัญหา มันก็เป็นอะไรที่ดี เพราะว่าไม่เคยได้ฟังว่ามีปัญหากัน ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่6, L506-530)

รวมทั้งการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ที่มีความชำนาญเฉพาะทาง เพราะจากการที่พยาบาลได้ฝึกอบรมในภาคทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ทางห้องผ่าตัด พยาบาลแต่ละคนมีความชำนาญเฉพาะทางห้องผ่าตัดต่างกัน จึงได้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ เพื่อทำให้เกิดความรู้ และความเข้าใจมากขึ้น ดังที่ วันทนา ศิลปิน (2539) ได้พบว่าการได้มีการพบปะแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด และประสบการณ์กับผู้อื่นๆ ที่ทำงานเกี่ยวกับเรื่องเดียวกัน เป็นการส่งเสริมความก้าวหน้าให้มีสมรรถภาพสูงขึ้น

“ในการเรียนตอนอยู่ที่โน่น บางทีที่เรียนร่วมกับคนฝรั่งเศสอาจารย์ที่สอนก็จะสอนเร็ว บางครั้งไม่ทัน แต่ว่าบางทีก็มีเอกสารแจก และก็เอามาอ่านแต่เราก็ไม่เข้าใจ เราก็คุยกันช่วงพักกลางวัน หรือช่วงกินข้าวด้วยกัน เวลานั้นกินข้าวด้วยกัน เราก็ถามเข้าใจอย่างนี้เหมือนกันไหม บางประเด็น แต่ว่าส่วนใหญ่ ตรงพวกโรค บางทีเรารู้มาแล้ว บางอย่างเราเดาได้ว่า เขาพูดถึงเรื่องนี้นะ ถึงเราจะไม่เข้าใจภาษาหรือว่าเขาพูดเร็ว แต่ถ้าเป็นเรื่องกระตุก อย่างเราอยู่ศัลยกรรม บางที

เราก็ไม่เข้าใจ ก็ถามเพื่อนที่เขาถนัดกระดุก ว่าเขาตกลงเขาพูดเรื่องอะไร เพราะบางที่เราก็ไม่เข้าใจ หรือพูดถึงเครื่องมือ พูดถึงอุปกรณ์ hip (ข้อสะโพกต่างๆ) เราไม่เข้าใจเราก็ถามพี่เขา พี่เขาก็ถามเรื่องศัลยกรรมกับเรา ก็แลกเปลี่ยนความรู้กัน” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่2, L853-869)

การแสวงหาแหล่งความรู้ด้วยวิธีการสนทนากับผู้รู้หรือเพื่อน เช่น การพยายามฝึกภาษากับเพื่อนๆด้วยกันการพยายามคุยกับคนอื่น ๆ หรือแม้แต่การไปท่องเที่ยว ก็จะพยายามพูดคุยกับไกด์ ก็เป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้ได้เรียนรู้ภาษามากขึ้น ดังเช่นคำกล่าวต่อไปนี้

“หลังจากนั้นก็หัดพูดกันเอง เวลาสมมุติว่า เราอยู่ในกลุ่มเพื่อนคนไทยด้วยกันก็จริง แต่ว่าเวลาเราพูดกันเราจะพูดภาษาฝรั่งเศสกัน เวลาเราอยู่ข้างนอกคือเรามีความรู้สึกว่าเราอยู่บ้านเขา เราก็ต้องพูดภาษาฝรั่งเศสกันกับเพื่อนๆคือเรารู้สึกว่า ถ้าเราพูดภาษาไทย รู้สึกว่าเราเป็นกะเหรี่ยงอยู่ที่ไหน ยังไงก็ไม่รู้ เขาก็มองเรา แต่ถ้าเราพูดภาษาเขานี้มันรู้สึกดี แต่ถ้าอยู่ข้างนอกก็จะพูดภาษาฝรั่งเศส ก็จะพยายามพูดกันด้วยและก็เวลาไปไหนมาไหน เวลาไปเที่ยวก็พยายามคุยกับคนอื่น กับไกด์ก็จะเข้าไปถามเกี่ยวกับสถานที่ต่างๆ ที่จะไปเที่ยวได้ เรื่องนัดหมาย อะไรทำนองนี้ ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่2, L823-839)

ง) การสร้างมนุษยสัมพันธ์

การสร้างมนุษยสัมพันธ์ เป็นการแสวงหาผู้ช่วยเหลือ การผูกมิตรสร้างสัมพันธ์ภาพกับบุคคลอื่น และเป็นการหาแหล่งสนับสนุน สามารถพัฒนาความสามารถในการทำงานของพยาบาลที่ไปฝึกอบรมได้ วิธีการสร้างหรือเทคนิคการสร้างมนุษยสัมพันธ์มีหลายวิธี ขึ้นอยู่กับความถนัด ความสนใจ และสถานการณ์ต่างๆ

จากผลการสัมภาษณ์ การสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่พยาบาลใช้ได้แก่ การเรียนรู้ลักษณะของผู้ร่วมงานหรือเพื่อน ใช้วิธีการแสดงความรู้ความสามารถของตนเอง และแสดงความเชื่อมั่นในการทำงาน เพื่อให้ผู้อื่นยอมรับและไว้วางใจ

สำหรับการเรียนรู้ลักษณะนิสัยของผู้ร่วมงาน พยาบาลที่ไปฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศส ได้ใช้วิธีการเรียนรู้ว่าบุคคลใดที่สามารถให้ความช่วยเหลือในสิ่งที่ไม่เข้าใจได้ บางรายเรียนรู้ว่าพยาบาลฝรั่งเศสคนใดที่สามารถผูกมิตรได้จากลักษณะที่เป็นคนใจดี พยายามเข้าใจกับสิ่งที่พยาบาล (ไทย) พูด รวมทั้งให้ความช่วยเหลืออธิบายในสิ่งที่ไม่เข้าใจ หากได้รับการขอความช่วยเหลือ ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลต่อไปนี้

“เพราะว่าที่นี่จะมีพยาบาลชายคนหนึ่งจะเหมือนพ่อจะใจดี ตั้งใจฟังเราอย่างดีที่เราพยายามพูด ...แล้วก็มีพยาบาลชาย urology (ทำงานระบบทางเดินปัสสาวะ) จะใจดี เขาก็จะใจดีกับเรามาก พยายามฟังเราพูด พยายามเข้าใจเรา” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่5, L417-423)

“เขาก็จะพยายามเข้าใจเรา หรือบังเอิญที่ไปเจอผู้ร่วมงานที่ดีเข้า หรือไม่เขาก็อาจจะเห็นว่าเรามีความตั้งใจในการทำงาน เขาก็อาจจะสอน อาจจะให้เราเรียนรู้ในส่วนของเขา” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่14, L54-56)

พิสิทธิ์ สารวิจิตร (2525) กล่าวว่า เนื่องจากบุคคลทุกคนมีกำลังจำกัด ทั้งในด้านกำลังทรัพย์ กำลังกาย กำลังสมอง ความคิด เมื่อบุคคลต้องการจะทำงานให้บรรลุความสำเร็จ บุคคลจำเป็นต้องอาศัยกำลังต่างๆ จากบุคคลอื่นมาช่วย จึงเป็นเหตุผลสำคัญซึ่งบุคคลที่ต้องการทำงานให้บรรลุความสำเร็จจะต้องแสวงหาเพื่อนหรือมิตรมาช่วยในการทำจุดมุ่งหมายของตนให้บรรลุผลสำเร็จ ดังพยาบาลอีกรายหนึ่งที่ใช้การสร้างมนุษยสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานทุกคน ในการที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆกับเขา เช่น ภาษา ระบบการทำงาน ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ในการสื่อสาร ก็พยายามพูดกับเพื่อนทุกคนไม่ว่าจะเป็นพนักงานทำความสะอาด หมอผ่าตัด เพื่อนร่วมงานเพื่อที่จะเรียนรู้อะไรกับเขาได้เร็วขึ้น เพื่อที่จะคุยกับเขาให้เป็น แต่ยอมรับว่าเครียดเหมือนกันในเรื่องภาษา เราก็พยายามที่จะหาเรื่องคุยกับเขาไม่ใช่เรื่องงานแต่เป็นเรื่องอื่นๆ อย่างเช่นฉันมีวันว่างวันนี้ ฉันจะไปที่ไหนดี ถ้าฉันอยากดูรูปภาพนี่ฉันควรจะไปดูที่ museum (พิพิธภัณฑ์) ไหนดี แต่ความจริงแล้วในสมุดเราก็มีแล้ว แกล้งถามเขา อ่อนเขา เขาก็บอกตัวเองไปตรงนี้ๆ ตรงนี้ดีนะ...เราอยากรู้เกี่ยวกับระบบการทำงานของโรงซักฟอก เราก็จะไปทำความรู้จักกับเจ้าหน้าที่ที่โรงซักฟอกก่อนเป็นการดีชี้ไว้ก่อน เขาก็จะพาไปดูว่า ขยะอัดตรงนี้อาไปเผาในโรงไฟฟ้า หรือผ้าส่งไปซักแล้วเอากลับมา ผ่านลิฟท์ยังงี้” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่6, L436-446)

พยาบาลใช้เทคนิคการสร้างมนุษยสัมพันธ์ ด้วยการแสดงความรู้ความสามารถออกมาให้ปรากฏ เพื่อให้เขาเกิดการยอมรับและไว้วางใจ เพราะเมื่อเขายอมรับแล้วก็สามารถที่จะทำงานอยู่ร่วมกับเขาได้อย่างมีความสุข ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลต่อไปนี้

“ที่โน่นพยาบาลก็คือเป็นพยาบาลจะไม่ใช่เป็นอย่างอื่นเลย จะให้เขามาแก้ที่วี วีดีโอ ดูเรื่องสายไฟเขาจะทำไม่เป็น อยู่เมืองไทยเราจะรู้พวกนี้หมด และเราจะแก้ปัญหาให้เขาได้พอไปถึง พอมีปัญหาเราก็บอกเขาได้ เราอยู่ระหว่างการส่งผ่าตัด แต่เราบอกได้ให้แก้ตรงไหน ตั้งแต่นั้น

มาเขาก็ให้เราเป็นคนดูแลกล้อง laparoscope (การใช้กล้องส่องตรวจโดยผ่านทางหน้าท้อง) มีปัญหาห้องไหนก็ไปตามเรา ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่5, L502-509)

การสร้างมนุษยสัมพันธ์ด้วยการแสดงความเชื่อมั่นในตนเองในการทำงาน และในด้านการดำรงชีวิต เพราะบางรายต้องอยู่คนเดียว ช่วยเหลือตนเอง ต้องไปไหนมาไหนคนเดียว เวลาไปพบปะผู้คนต้องมีความเชื่อมั่นในตนเอง และพยายามยอมรับว่าในการที่จะปฏิบัติงานร่วมกับทีมของห้องผ่าตัดที่ฝรั่งเศสนั้น จะต้องทำให้เขาเกิดความเชื่อใจในการทำงานกับเรา ด้วยการแสดงให้เห็นว่ามีความรู้ ความสามารถที่จะทำงานร่วมกับทีมผ่าตัดของเขาได้ ดังคำกล่าวของพยาบาลรายหนึ่ง ดังนี้

“อยู่ที่โน่นถึงจะไปกันหลายคนแต่อยู่ที่โรงพยาบาลที่ไปอยู่นี้ไปคนเดียวเราต้องมั่นใจในตัวเองสูงพอสมควรที่จะทำงานกับเขาได้ ที่ทำงานมีเราคนเดียวที่เป็นต่างชาติ ก็พยายามศึกษาการทำงานและทำอะไรด้วยความมั่นใจ เชื่อมั่นในตัวเองเพราะเขาก็คอยสังเกตเราอยู่ว่าเราทำอะไรได้ไหม เราต้องมีความมั่นใจและเวลาไปไหนมาไหนคือส่วนมากปกติจะต้องไปคนเดียว ไปทำงอะงะงะ มั่นก็ได้เพราะเวลาไปไหนค่อนข้างอันตราย เป็นที่ที่แปลกถิ่นเราพูดกับเขาไม่รู้เรื่องในรายละเอียดได้ไม่หมด ต้องมีความเป็นตัวของตัวเอง คือต้องใช้ชีวิตอยู่คนเดียว” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่2, L650-669)

นอกจากนี้การสร้างสัมพันธภาพเพื่อที่จะทำให้ทุกคนยอมรับนั้น ต้องเป็นคนขยัน อุตสาหาน การแสดงช่วยเหลือผู้ร่วมงานในการปฏิบัติงาน ทำทุกอย่างที่ทำได้เพื่อให้เขายอมรับ จะได้ไม่มีปัญหาในการทำงาน ดังเช่นคำกล่าวต่อไปนี้

“เข้ามาเขาก็กินกาแฟ ฝรั่งเศสชอบกินกาแฟ เราคนไทยก็ทำหมดทั้งผู้ป่วยของเรา จนเสร็จเราก็ล้างมือเข้าส่งผ่าตัด มันก็เป็นข้อดีอย่างหนึ่งที่เขาจะยอมรับเราว่า คนไทยขยัน ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่4, L313-317)

บางรายผูกมิตรด้วยวิธีการเข้าไปให้ความช่วยเหลือผู้อื่นก่อน การทักทายด้วยการแสดงความเป็นมิตร เช่น การยิ้ม เพื่อเป็นการสร้างสัมพันธภาพ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“พอดีที่หอพักมีเพื่อนข้างห้อง เป็นรุ่นเดียวกัน เราก็ไปทำความรู้จักเขาโดย ให้ความช่วยเหลือเขานิดหน่อย และหลังจากนั้นก็สนิทกัน คือพอดีเจอเขาหัวกระเป๋ารึขึ้นบันไดมา

ก็เข้าไปช่วยหิ้วกระเป๋าขึ้นหอพัก เพราะพักอยู่ชั้น 3 ก็คุยกัน พอเขามีเวลารว่างนี้ ก็ให้เราไปเรียนภาษากับเขา เราก็ไปคุยเขาก็สอนศัพท์ สอนไวยากรณ์” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 1, L622-649)

“เพราะฉะนั้นสิ่งที่เน้นก็คือ ลักษณะของมนุษย์สัมพันธ์ เราไม่พูด แต่เรายิ้มก็ใช้ได้ แล้ว คนไทยจะเด่นตรงนี้ เขาก็ค่อนข้างเอ็นดู” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 9, L469-470)

จ) การเรียนรู้จากสื่อต่างๆ

การเรียนรู้จากสื่อต่างๆ ในที่นี้หมายถึง การแสวงหาแหล่งสนับสนุนโดยการศึกษา ความรู้จากวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และการดูภาพยนตร์

จากข้อมูลการสัมภาษณ์พบว่าสิ่งหนึ่งที่พยาบาลที่ไปอบรมในประเทศฝรั่งเศส ใช้เป็นแหล่งสนับสนุนในการเรียนรู้คือ สื่อต่างๆ ซึ่งประกอบด้วย วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และการดูภาพยนตร์

พยาบาลที่ไปฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศสทุกคนได้พยายามสร้างศักยภาพให้เกิดขึ้นกับตนเองด้วยการเรียนรู้ภาษาฝรั่งเศสเพิ่มเติมจากการดูทีวี ฟังวิทยุ การอ่านหนังสือพิมพ์ ซึ่ง พยาบาลกล่าวว่า การดูโทรทัศน์ เป็นวิธีหนึ่งที่จะได้คำศัพท์ใหม่ๆ แปลกๆ อย่างเช่น สำนวนต่างๆ ที่บางครั้งคนฝรั่งเศสชอบพูดกันบ่อยๆ ช่วยให้เกิดความคุ้นล่ำเนียงมากขึ้น และทำให้มีความรู้ทันต่อเหตุการณ์ ซึ่งพยาบาลทุกคนใช้วิธีการดังกล่าว เพื่อช่วยในการเรียนรู้ภาษาฝรั่งเศส ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ทีวีก็เป็นเพื่อนที่ดี และเพลงนี้จะชอบฟังเพลงฝรั่งเศส ก็ไปซื้อแผ่น CD มาฟังราคาถูก ฟังบ่อยก็ติดหูเริ่มร้องได้เพราะอย่างน้อยเราก็พอจะได้ฟังทำให้เราคุ้นกับสำเนียง” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 9, L332-344)

หรือพยาบาลอีกรายหนึ่งกล่าวว่า การดูโทรทัศน์จะทำให้ได้ศัพท์ ภาษาพูดที่เป็นสำนวนที่คนฝรั่งเศสชอบใช้ ซึ่งไม่สามารถศึกษาได้จากหนังสือ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“อยู่ที่บ้านคนเดียวก็จะดูโทรทัศน์ ส่วนมากก็ดูโทรทัศน์และฟังภาษาเขาจากโฆษณา บ้างจากพยากรณ์อากาศที่ดูทุกเช้า ก็จะได้ศัพท์อะไรที่เป็นศัพท์ภาษาพูดจากโทรทัศน์ จากละคร บางทีไม่มีในหนังสือ ก็ได้ตรงนั้น จากเพลงแต่บางทีก็ฟังไม่ค่อยทัน ส่วนใหญ่ก็ดูละคร ซึ่งมันมีภาพประกอบทำให้เราเข้าใจความหมายของมันไปในตัว ดูโฆษณา ก็ได้ศัพท์อะไรที่แปลกๆ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 2, L839-849)

ประเด็นที่ 4 : การไม่ละทิ้งความพยายาม

การไม่ละทิ้งความพยายาม ในที่นี้หมายถึง การทำงานทุกอย่างด้วยความตั้งใจ มีความอดทนพากเพียรเพื่อต่อสู้กับปัญหา มีความเข้มแข็ง ขยันหมั่นเพียร ไม่ละทิ้งความพยายามที่จะทำให้สำเร็จ

ลักษณะของความอดทนพากเพียรนั้น เริ่มต้นขึ้นจากการตั้งจุดมุ่งหมายขึ้นในใจที่เด่นชัดและก้าวไปสู่สิ่งนั้น โดยมีความขยันซึ่งทำให้เกิดความพยายาม และความชำนาญในสิ่งที่ตนเองทำ และมีความอดทนทำให้ไม่เกิดความท้อใจต่ออุปสรรคที่เกิดขึ้น ความเพียรพยายามและความอดทนจะนำไปสู่ความสำเร็จตามที่ตั้งจุดมุ่งหมายไว้ (สมิต อาชวณิชกุล, 2543)

จากการสัมภาษณ์พยาบาลกลุ่มนี้แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่น มีความพยายามในการทำงานและการดำรงชีวิตในประเทศฝรั่งเศส ซึ่งมีประเด็นย่อย (Subtheme) ที่เกี่ยวข้อง 2 ประเด็น ได้แก่ ก) ความตั้งใจอย่างแน่วแน่ และ ข) ความอดทน มานะบากบั่น

ก) ความตั้งใจอย่างแน่วแน่

ความตั้งใจอย่างแน่วแน่ เป็นลักษณะของบุคคลที่มีความพยายามในการกระทำสิ่งต่างๆ อย่างเต็มกำลังความสามารถ และมีเป้าหมายจนบรรลุผลสำเร็จ

ความตั้งใจอย่างแน่วแน่ของพยาบาล ประกอบด้วย ความตั้งใจในการให้ตนเองสื่อสารกับคนฝรั่งเศสได้ ตั้งใจเรียนรู้การทำงาน และมีความตั้งใจในการร่วมกันแก้ไขปัญหา เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการฝึกอบรม

เนื่องจากพยาบาลมีความตั้งใจในการให้ตนเองสื่อสารกับคนฝรั่งเศสได้ จึงทำให้พยาบาลมีความตั้งใจในการเรียนรู้ภาษาฝรั่งเศส การมีเป้าหมายจะทำให้เกิดความตั้งใจที่จะมุ่งมั่นไปสู่จุดหมายนั้น ดังที่ สมิต อาชวณิชกุล (2543) กล่าวว่า การบรรลุผลสำเร็จในการพัฒนาตนเอง ย่อมต้องอาศัยทั้งความมุ่งมั่นตั้งใจจริง และจัดกระบวนการปรับปรุงพัฒนาตนเองที่เหมาะสม โดยเริ่มแรกมีความตั้งใจในการเรียนรู้ภาษาฝรั่งเศส เพราะภาษาเป็นอุปสรรคที่สำคัญในการเรียนรู้ จึงได้เรียนรู้ภาษาด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การไปเรียนภาษาฝรั่งเศสเพิ่มเติม การตั้งใจฝึกหัดภาษาด้วยตนเองหรือการสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นถ้ามีโอกาส ค้นหาคำศัพท์ให้เกิดประโยชน์กับตนเอง การอ่านหนังสือ การดูโทรทัศน์ การฟังเพลง เมื่อยังไม่เข้าใจก็ใช้ความพยายาม ดังเช่นพยาบาลรายหนึ่งกล่าวว่า ดูโทรทัศน์ ฟังเพลงภาษาฝรั่งเศส ไม่รู้เรื่องก็เปิดกรอกหูเข้าไป จะได้คุ้นกับสำเนียง และพยาบาลอีกรายหนึ่งตั้งใจที่จะสื่อสารกับคนชายให้เข้าใจ

เมื่อพูดกับเขาไม่รู้เรื่องจึงใช้การสื่อสารด้วย ภาษาใบ้ แสดงกิริยาท่าทางประกอบ จนสามารถซื้อบัตรได้ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“มีเรื่องตอนซื้อบัตรโทรศัพท์ใบแรก ชื่อที่สนามบิน ใบที่ 2 ชื่อแถวบ้าน เราอยากทดสอบตัวเองภาษาฝรั่งเศส บอกเลยว่า *Je voudrais une gard Te'le'phone* (ฉันอยากได้การ์ดโทรศัพท์สักหนึ่งใบ) เขาก็ถามเรา *Comment* (อะไรนะ) เราก็พูดอีกซ้ำๆ ชัด ๆ เขาก็ถามอีก เราก็เลยพูดภาษาอังกฤษเลย *I'd like to buy phone gard* เขาไม่ถาม ไม่หันมามองอีกเลยหันหน้าไปเลยเราก็งงมาก ๆ ทำกันยังงี้เลย ก็เลยเปลี่ยนร้าน ...พูดภาษาฝรั่งเศสเขาก็ไม่รู้เรื่องอีก เราก็ *Je voudrais une gard Te'le'phone* (ฉันอยากได้การ์ดโทรศัพท์สักหนึ่งใบ) ภาษาใบ้บอกทำท่าแบบโทรศัพท์ จนเขาหยิบมาให้ 2 ใบ ถามเราว่า *grand* (ใบใหญ่) หรือ *petit* (ใบเล็ก) เอาอันไหน เราก็ได้การ์ดใบใหญ่มาเลยด้วยภาษาใบ้เป็นอะไรที่ทั้งขำและทั้งเศร้าว่า เรียนมาตั้ง 3 เดือน - 4 เดือน แค่ซื้อการ์ดโทรศัพท์ก็ซื้อไม่ได้ เรียนมาแล้วด้วยว่าซื้อยังไง แล้วก็ต้องใช้ภาษาใบ้. เราจะพูดภาษาอังกฤษก็ไม่พูดด้วยแปลกรู้สึกเศร้าใจ ตลก ประหลาด แต่ก็ดีใจ ได้การ์ดมาโทรศัพท์“ (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8, 204-223)

บางครั้งพยาบาลจะต้องมีการไปติดต่อกับบุคคลในสถานที่ต่าง ๆ กัน เช่น การไปติดต่อกับธนาคาร ไปไปรษณีย์เพื่อส่งจดหมาย ส่งพัสดุหรือการส่งเงิน บางรายมีปัญหาต้องไปสถานีตำรวจ พยาบาลต้องมีความตั้งใจเพื่อที่จะสื่อสารกับเขาให้เข้าใจ จึงต้องค้นหาศัพท์จากพจนานุกรม ที่คิดว่าน่าจะเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่เราจะต้องไปติดต่อกับบุคคลอื่น การเตรียมหาคำศัพท์ต่างๆ เพื่อนำไปใช้ในการพูดคุยกับเพื่อนร่วมงาน การนำพจนานุกรมติดตัวทุกครั้งเมื่อออกจากบ้าน ใช้วิธีการจดใส่มือไว้ หรือเตรียมท่องเพื่อนำไปใช้งาน เพื่อให้สามารถสื่อสารกับเขาได้เข้าใจมากที่สุด ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลต่อไปนี้

“การสื่อสารภาษามันก็มีอุปสรรคก็พยายามช่วยเหลือตัวเอง รู้ว่าพุงนี้จะต้องไปติดต่อก็ก็นึกพจนานุกรม ทำทุกวิธีทาง ศัพท์คำไหนที่คิดว่าจะต้องใช้จะต้องเกี่ยวข้องกับก็จด เขียน จำ ต้องเตรียมตัวต้องจดรายการเลยว่าจะต้องพูดอะไรก่อนดี เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เราต้องการพอเราพูดออกเสียงไม่ถูกต้อง ก็เขียนให้เขาว่า อย่างนี้“ (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 10, L121-122)

ขณะเดียวกัน พยาบาลมีความตั้งใจในการทำงาน เพื่อให้ทำงานร่วมกับเขาได้โดยไม่มีปัญหา เพราะในการทำงานนั้นการผ่าตัดจะไม่เหมือนกันทุกวัน ซึ่งต้องอาศัยความชำนาญในการกลับมาทบทวน อ่านเกี่ยวกับการผ่าตัดที่ต้องทำในวันต่อไป ซึ่งการเตรียมตัวให้พร้อมอยู่เสมอ

ยอมจะทำงานด้วยความไม่ติดขัด หรือมีความตั้งใจที่จะได้พูดคุยกับผู้ร่วมงาน ก็ใช้ความพยายามเตรียมเรื่องที่จะพูดไปก่อนด้วยการเปิดดูศัพท์เพื่อนำไปคุยกับผู้ร่วมงาน นอกจากนี้ถ้าพูดแล้วเขาไม่เข้าใจก็ใช้ความพยายามโดยการวาดภาพหรือแสดงท่าทางประกอบ ดังเช่นคำกล่าวของพยาบาลรายหนึ่งดังนี้

“การผ่าตัดไม่เหมือนกันทุกวัน อยู่ที่โน้นต้องคิดไปล่วงหน้า แต่สิ่งหนึ่งที่อยู่บ้านเขาที่ทำก็คือพรุ่งนี้มีการผ่าตัดอะไร ตอนกลางคืนกลับไปห้องก็ต้องทบทวนการทำผ่าตัด อ่าน นั่นคือการทำงาน ส่วนผู้ร่วมงาน วันไหนอยากจะคุยเรื่องอะไรกับเขา กลางคืนก็กลับมาเปิดพจนานุกรมแล้วพรุ่งนี้ก็ไปพูด พูดแล้วเขาไม่เข้าใจก็วาดภาพให้เขาดู ทำท่าทางให้เขาดูแต่จริงๆ เวลาเขาพูดอะไรมา เราไม่รู้เรื่อง เราก็ใช้ยิ้มเอาไว้ แต่เขาก็พยายามสื่อสารกับเรา เขามองตาเราเขาก็น่าจะรู้นะว่า เราเข้าใจไหม” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 14, L48-56)

ข) ความอดทน มานะบากบั่น

ความอดทน มานะบากบั่น ในที่นี้หมายถึง ความสามารถในการรับแรงกดดันสถานการณ์ที่บีบคั้น พยายามหลีกเลี่ยงการใช้อารมณ์และความรู้สึกนำหน้าเมื่อถูกสถานการณ์กดดัน

ความอดทน มานะบากบั่นของพยาบาลประกอบด้วย ความอดทนต่อความเหน็ดเหนื่อย ความอดทนโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค และความอดทนโดยไม่หวาดกลัวต่ออุปสรรค

พยาบาลต้องอดทนต่อความเหน็ดเหนื่อย เนื่องจากระบบการทำงานของห้องผ่าตัดในประเทศฝรั่งเศสมีความแตกต่างไปจากที่ตนเองเคยปฏิบัติอยู่ ความรับผิดชอบในการส่งผ่าตัดอย่างเช่นพยาบาลรายหนึ่งกล่าวว่า ในระยะแรกๆยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบของพยาบาลส่งเครื่องมือผ่าตัด (scrub nurse) ว่าจะต้องรับผิดชอบในการส่งผ่าตัดไปจนกว่าจะเสร็จการผ่าตัดในแต่ละราย ซึ่งพยาบาลต้องใช้ความอดทนในการที่จะเรียนรู้การทำงานของเข ตามที่สุภาพร สุขเจริญ (2530) กล่าวถึงการแสดงออกถึงความอดทนไว้ว่า การที่จะได้สิ่งใดมาบางครั้งต้องยอมสูญเสียสิ่งบางอย่าง ซึ่งพยาบาลรายหนึ่งยอมที่จะเหนื่อยในการทำงาน เพื่อแลกกับการได้รับความรู้ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“เวลาเราเข้าส่งผ่าตัดจะเข้าตลอดจนเสร็จการผ่าตัด ซึ่งของเขารับผิดชอบเป็นรายๆไปเราจะเห็นการผ่าตัดตั้งแต่ต้นจนจบแต่บางทีก็นานเหมือนกัน แต่ถ้าไม่ยอมเหนื่อยก็จะไม่ได้อะไรเข้าเข้า 8 โมง บางทีก็ถึงบ่าย 2 โมง แล้วเราก็ไปละนะ ไปกินข้าว เลิกงานละนะ บางทีเขา

ก็จะมาถามว่าหิวไหม จะให้เปลี่ยนหรือเปล่า เราก็จะดูว่าใกล้เสร็จหรือยัง ถ้าใกล้เสร็จเราก็บอกว่า เราจะส่งให้เสร็จแล้วค่อยไปกินข้าว” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่5, L382-390)

ความอดทนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค เป็นคนที่ไม่ยอมแพ้อะไรง่าย ๆ พยาบาลใช้ความอดทนด้วยการให้กำลังใจตนเอง เพราะกำลังใจจะทำให้อดทนต่ออุปสรรคและแรงกดดันต่างๆได้ บางรายสร้างกำลังใจให้กับตนเองด้วยวิธีการมองไปข้างหน้า ไม่ย่อท้อถึงยังไงก็ต้องสู้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาตนเองของ พิลิธี สารวิจิตร (2525) ที่ว่าการปลุกใจตนเองเพื่อให้ความเข้มแข็ง กล่าวหาญต่อสู้อุปสรรคอย่างองอาจ ดังเช่นคำกล่าวของพยาบาลรายหนึ่ง

“ไปที่พักอยู่ชั้นหนึ่งเลย เก่ามาก โทรมมาก ทำไม่ให้เราอยู่อย่างนี้ ห้องสีหลุดลอก น้ำแยมมาก ทำไม่ให้เราอยู่ที่นี่หรือเมืองศิริไล และก็หันไปรอบๆ ตัวไม่มีใครเลยอีกเริ่มรู้สึกเหงา เหนือ ต้องอยู่อีกต้องปีหนึ่ง ยังไงก็สู้ แล้วออกเดินไปสำรวจทุกอย่างที่อยู่ละแวกนั้น รวมทั้งโรงพยาบาลใกล้ที่พัก เดินสำรวจหมด” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่8, L110-117)

ความอดทนโดยไม่หวาดกลัวต่ออุปสรรค Megginson & Pedler (1992) กล่าวว่า ในการที่จะทำสิ่งใดให้บรรลุเป้าหมายนั้น บางครั้งจะต้องเผชิญกับอุปสรรค แต่บุคคลนั้นรู้ถึงระดับความสามารถของตนเอง เช่น พยาบาลบางรายถูกโยกย้ายให้ไปปฏิบัติงานในห้อง ผ่าตัดซึ่งไม่ได้มีความรู้ลึกซึ้งซึ่งเกี่ยวกับการทำงานนั้นๆมาก่อน แต่ด้วยหลักของการทำงานในห้องผ่าตัด พยาบาลพิจารณาแล้วว่าด้วยความรู้ที่ตนเองมีอยู่สามารถทำได้ เช่น ไปฝึกอบรมทางด้านศัลยกรรมทั่วไป แต่ให้ไปช่วยส่งผ่าตัดคนไข้ระบบหลอดเลือด หรือพยาบาลอีกรายหนึ่งแสดงความไม่หวาดกลัวต่ออุปสรรคดังกล่าวของผู้ให้ข้อมูลต่อไปนี้

“สำหรับขั้นตอนการผ่าตัดเราก็อาศัยความรู้เดิม แต่เครียด อยู่บ้างว่า อันนี้เราไม่เคยเจอ เช่น ครั้งที่เข้าส่งผ่าตัด case foi transpantation (ผู้ป่วยเปลี่ยนตับ) เข้าครั้งแรกนี้คือเขาให้เราเข้าไปเลย เราก็งงมาก ให้เข้าจริงหรือยังไม่เคยเห็นเลย เอาละเข้าก็เข้า พอออกจากการส่งผ่าตัด ก็จะมีจุดทุกอย่าง จุดอย่างละเอียด” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่1,L-781-790)

บางรายไม่หวาดกลัวในการเข้าเป็นพยาบาลส่งเครื่องมือ (scrub nurse) กับแพทย์ซึ่งเป็นคนใจร้อน ไม่มีใครอยากที่จะเข้าส่งผ่าตัดด้วย พยาบาลต้องใช้ความอดทนโดยไม่หวาดกลัวในการทำงานร่วมกับแพทย์ และจากการที่ได้ศึกษาทั้งการทำงาน และได้เรียนรู้ลักษณะนิสัยของผู้ร่วมงานมาระยะเวลาพอสมควร พิจารณาแล้วว่าตนเองมีความมั่นใจว่าสามารถทำได้ ดังเช่น

พยาบาลรายหนึ่งต้องเข้าเป็นพยาบาลส่งเครื่องมือกับแพทย์ซึ่งเป็นคนดูและใจร้อน ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“คนอื่นเขาจะว่าแกจู้จี้ เจ้าอารมณ์ เราเรียนรู้แกมา 2 สัปดาห์ เราก็รู้ว่าเขาเป็นคนค่อนข้างใจร้อน ถ้าเครื่องมือไม่มีให้เขา เขาก็ใจร้อน พอเราจะเข้าส่งผ่าตัด เขาก็เตรียมไว้ก่อน พอจะใช้เราก็ *s'il vous plait* (ช่วยหยิบให้หน่อย) หยิบให้หน่อยนะมันก็ได้ทันที พอเข้ากับเราก็จะไม่ค่อยโมโห เพราะเรารู้เทคนิคแต่ของเราจะจำว่าหมคนนี้ ใช้เครื่องมือแบบนี้ และเทคนิคการทำจะชอบใช้ผ้าอย่างนี้คือเรามองดู 2 สัปดาห์เราก็เก็บข้อมูลได้ว่าเขาทำยังไง” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 5, L260-284)

ประเด็นที่ 5 : การปรับตัว

การปรับตัว ในที่นี้หมายถึง การแสดงพฤติกรรมของพยาบาลในการแสดงออกให้เห็นถึงการพัฒนาตนเอง เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งในที่นี้เป็นการแสดงพฤติกรรมต่างๆ ของพยาบาล ในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและสังคม เพื่อช่วยให้ทำงานกับผู้อื่นด้วยความราบรื่น เนื่องจากพยาบาลต้องอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น จากการสัมภาษณ์พบว่า การปรับตัวของพยาบาลมีประเด็นย่อย (subtheme) ที่เกี่ยวข้อง 1 ประเด็น ได้แก่

ก) การยอมรับ

การยอมรับ ในที่นี้หมายถึง การที่พยาบาลยอมรับเอาค่านิยม ปทัสถานของสังคมใหม่เข้าไปเป็นพฤติกรรมของพยาบาลเอง เป็นลักษณะของพยาบาลที่ยอมรับสภาพแห่งความเป็นจริงของตนเอง รู้จักตนเองดีทั้งในด้านความสามารถ ความต้องการ เมื่อรู้แล้วจึงประมาณตนเองได้ว่า ควรจะดำเนินการอย่างไรจึงจะดีที่สุด

การปรับตัวโดยการยอมรับเป็นประสบการณ์ที่พยาบาลเหล่านี้ได้เล่าถึงประสบการณ์ระหว่างที่ฝึกอบรมอยู่ ณ ประเทศฝรั่งเศส เนื่องจากเป็นระบบงานและผู้ร่วมงานใหม่ พยาบาลยอมรับว่าในระยะแรก ไม่สามารถที่จะเข้าใจระบบการทำงานในห้องผ่าตัดได้ทั้งหมด จึงพยายามเรียนรู้งานใหม่ๆ ของเขา ว่าระบบงานของห้องผ่าตัดของฝรั่งเศสเป็นอย่างไร เรียนรู้ผู้ร่วมงานเป็นอย่างไร และยอมรับปฏิบัติตามกฎระเบียบ และบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เพื่อที่จะปฏิบัติงานร่วมกับทีมของเขาได้ และช่วยให้ทำงานด้วยความราบรื่น ซึ่งสอดคล้องกับที่ Cooper (1974 อ้างถึงใน ชุตติมา เลิศกวีพร, 2539) กล่าวว่า ผลที่ได้ขั้นสุดทำในกระบวนการสังคมประกิตของ

วิชาชีพ (Profession Socialization) คือ บุคคลจะกลายเป็นบุคคลใหม่ซึ่งประกอบไปด้วยความสามารถทางทักษะในการปฏิบัติงานของวิชาชีพ กับทั้งมีค่านิยม ทักษะคติ ซึ่งเป็นที่ปรารถนาของวิชาชีพและภายใต้ความคาดหวังของสาธารณชนส่วนใหญ่

พยาบาลได้เรียนรู้ในการรับเอาค่านิยม วัฒนธรรม การค้นหาบุคลิกลักษณะต่าง ๆ ของการปฏิบัติงานในห้องผ่าตัด ประเทศฝรั่งเศส และปฏิบัติตามจนเป็นที่ยอมรับของทีมผ่าตัด จากการสัมภาษณ์พยาบาลทุกคนกล่าวว่า ในระยะแรกๆจะเกิดความกลัวไม่กล้าจึงได้แต่ดูทุกอย่างสังเกตการทำงาน การจดบันทึก การจำ พยายามที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับเทคนิคในการทำผ่าตัดของแพทย์ ใ้การทบทวน พยายามดูเทคนิคที่แตกต่างจากเรา แล้วปฏิบัติตามเขา จนกระทั่งพยาบาลสามารถพัฒนาความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ จนเป็นที่ยอมรับ และได้รับความไว้วางใจในการทำงานมากขึ้น ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลต่อไปนี้

“ยอมรับตอนแรกๆเราก็ทำตามที่เราถนัด แต่พอเราเห็นเทคนิคเขาต่างอะไรกับเรา เขามีอะไรดีๆ เราก็จดจำและทำตามอย่างเขา “ (ผู้ให้ข้อมูลรายที่15, L159-161)

“ในการทำงานมีปัญหาบ้างในช่วงแรกๆที่ไปก็คือ ส่วนมากจะกังวล แต่ว่าเราก็ต้องพยายามปรับตัว ต้องสังเกต ต้องจดจำ ต้องคอยดูว่าเขาทำกันยังไง และเราก็จำไว้และพอครั้งต่อไปเราก็ทำตาม เราก็พยายามทำตามเขาเพราะบางอย่างของเขาจะต่างกับเรา และเครื่องมือที่ใช้ก็จะต่างจากเรา ซึ่งเราต้องศึกษา พอทำงานไปได้สักพักเราก็ค่อยๆลงตัว เราก็จะเริ่มคลายเครียด พอทำไปเรื่อยๆก็รู้สึกว่าจะไม่เครียด ค่อนข้างจะรู้จักกับหมอ หมอก็ยอมรับ ว่าเราทำได้” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่2, L418-426)

พยาบาลได้เรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยี ทักษะในการทำงาน ดังที่พยาบาลรายหนึ่งกล่าวถึงการปรับตัวในการทำงานโดยการยอมรับเทคนิคการทำงานที่ดีๆ ของพยาบาลฝรั่งเศส และปฏิบัติตาม ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลต่อไปนี้

“สำหรับการปรับตัวในการทำงานใช้เวลาประมาณ 3 เดือน เดือนแรกนี้ไม่รอดแน่ มีความรู้สึกว่าจะฟังเขาก็ไม่ค่อยรู้เรื่อง พูดได้ก็ไม่ค่อยรู้เรื่อง พอเดือนที่ 2 เริ่มจับทางได้ว่า เขาทำยังไงเราทำยังไง เดือนที่ 3 นี้พร้อมเข้าส่งผ่าตัดได้ ก็ไปบอกว่าฉันเข้าได้แล้ว แรกๆเราก็จะดูไปเรื่อยๆ ในเทคนิคของหมอแต่ละคนซึ่งไม่เหมือนกัน พอเราดูว่าเขามีอะไรต่างจากเรา แรกๆเราก็ทำตามที่เขาถนัด ตอนหลังๆเมื่อได้เห็นเทคนิคที่ดีเราก็จะทำตามเขา” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่7, L285-291)

พยาบาลบางรายกล่าวว่า รู้สึกดีที่ตนเองสามารถปรับตัวเข้ากับผู้ร่วมงานได้ ทำงานร่วมกับเขาแล้วไม่ถูกปฏิเสธ เป็นที่ยอมรับของทีมผ่าตัดที่ประเทศฝรั่งเศส จึงมีความพอใจในงานที่ทำ

“รู้สึกดีที่ในการทำงาน เพราะผู้ร่วมงานให้การยอมรับ หมอก็ชอบนะที่เราเข้าส่งผ่าตัดด้วยเพราะเราก่อนข้างจะรู้ใจหมอ ส่งผ่าตัดได้ตาม step (ขั้นตอน) คือเราก่อนข้างจะจำเทคนิคของหมอแต่ละคน โดยไม่ต้องเรียกเครื่องมือ กับเพื่อนร่วมงานก็จะสนิทกับพยาบาล บางทีเขาก็จะชวนเราไปทานข้าวที่บ้าน” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 6, L460-465)

พยาบาลได้แสดงให้เห็นการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตนเองให้เป็นผู้ที่สามารถปรับตัวหรือยอมรับกับสิ่งต่างๆ และบุคคลอื่นได้มากขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเป็นผู้ที่สามารถปรับตัวให้คุ้นเคยกับลักษณะงานจนเกิดความพอใจในงานที่ทำ ดังตัวอย่างของการปรับตัวกับการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นของพยาบาลรายหนึ่งต่อไปนี้

“สำหรับเรื่องที่เคยคิดไม่ใช่เรื่องงานแต่เป็นเรื่องของการปรับตัวระหว่างคน 3 คนที่ต้องมาอยู่ด้วยกัน 365 วันซึ่งรู้จักกันก่อนหน้านั้นแค่ 3 เดือนแล้วไปอยู่ที่นั่นเวลาเป็นปี ตรงนั้นต้องแก้ปัญหา มีอะไรต้องพยายามคุยว่าจะเอาอย่างไร เรื่องงานไม่ใช่ปัญหาใหญ่ ที่ไปอยู่เป็นหอรวม 3 คน เป็นพยาบาลห้องผ่าตัด 2 คนและรังสี 1 คน แต่ละคนก็จะแบ่งหน้าที่กันทำว่าแต่ละคนทำอะไรบ้าง ส่วนใหญ่เราก็จะเป็นมือแม่ครัว อีกคนก็ทำความสะอาดบ้าน แต่ว่าพี่รังสีจะเป็นแม่ครัวมือกลางวัน ก็จะมีการจัดสรรเรื่องหน้าที่ต่างๆ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 6, L471-477)

III ระยะภายหลังการฝึกอบรม

ระยะภายหลังการฝึกอบรม หมายถึง ระยะเวลาที่พยาบาลห้องผ่าตัดไทยเดินทางกลับจากการฝึกอบรม และกลับมาปฏิบัติงานในหน่วยงานของตน ซึ่งในระยะเวลาที่พบว่า พยาบาลที่ไปฝึกอบรมได้เล่าถึงประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตนเองในประเด็นหลัก (Theme) ดังนี้ คือ ประเด็นที่ 6: การประเมินผลการพัฒนาตนเอง

ประเด็นที่ 6 : การประเมินผลการพัฒนาตนเอง

การประเมินผลการพัฒนาตนเอง ในที่นี้หมายถึง การที่พยาบาลจากการศึกษาครั้งนี้ได้สำรวจตนเองถึงความก้าวหน้า ความเปลี่ยนแปลงต่างๆที่เกิดขึ้นกับตนเองระหว่างการฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศส การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเป็นการเพิ่มพูนความมั่นใจในตนเอง ความรู้สึกมั่นใจ

ในความรู้ความชำนาญในงาน มีความมั่นใจในการดำรงชีวิต มีวุฒิภาวะเพิ่มขึ้น และมีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองต่อไป ดังคำกล่าวของพยาบาลรายหนึ่ง กล่าวถึงการพัฒนาตนเองว่า

“สิ่งที่ได้ก็คือ อันดับแรกก็บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่คิดไว้ ก็ถือว่าบรรลุได้ความรู้ต่างๆ ทั้งระบบการทำงานของห้องผ่าตัด ประสบการณ์ต่างๆ ได้แลกเปลี่ยนความรู้กับคนอื่นหรือประเทศที่เขาได้เชื่อว่ามีมีความเจริญทางด้านทางการแพทย์ของยุโรป คิดว่าเป็นเรื่องของประสบการณ์ในการใช้ชีวิต คุ่มค่ามากทำให้เรารู้สึกว่า เราโตขึ้น เรามีความคิดเป็นของตัวเองมากขึ้น มีความรู้สึกว่าคุณค่าจากการที่เราได้ประสบการณ์ชีวิตตรงนี้ ทำให้เรารู้สึกว่าเราจะอยู่ตรงไหนก็ได้ของโลก เราจะไม่กลัว เพราะคิดว่าเราก็สามารถเรียนรู้ได้ ขนาดอยู่ที่ไหนเรายังเรียนรู้การทำงานด้วยตนเอง ไม่มีใครที่จะมาสอนเรา การดำรงชีวิตก็ต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวด้วยตัวของเราเอง” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 13, L688-712)

จากการสัมภาษณ์พยาบาลกลุ่มนี้เกี่ยวกับการประเมินผลการพัฒนาตนเอง พบประเด็นย่อย (subtheme) ที่เกี่ยวข้อง 3 ประเด็น ได้แก่ ก) ความเชื่อมั่นในตนเอง ข) การมีวุฒิภาวะเพิ่มขึ้น และ ค) ต้องการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

ก) ความเชื่อมั่นในตนเอง

ความเชื่อมั่นในตนเอง ในที่นี้หมายถึง การรู้จักการพึ่งตนเอง และหมั่นช่วยตนเองให้มากที่สุด เชื่อในความรู้ความสามารถของตนเอง มีความกล้าในการแสดงออก

ความเชื่อมั่นในตนเองที่แสดงออกของพยาบาลจากการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ เชื่อมั่นในความรู้ความสามารถทางวิชาการ เชื่อมั่นในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เชื่อมั่นในการกล้าแสดงความคิดเห็น มีความกล้ามากขึ้น และมีความมั่นใจในการดำรงชีวิตมากขึ้น

เชื่อมั่นในความรู้ความสามารถของตนเอง ซึ่งทำให้มีความเชื่อมั่นในการทำงานร่วมกับผู้อื่นมากขึ้น โดยเชื่อมั่นว่าจากการที่ตนเองได้รับการฝึกอบรมในห้องผ่าตัดในฝรั่งเศส ตนเองมีความรู้ความสามารถและความชำนาญเฉพาะทางของห้องผ่าตัดมากขึ้น จากการเรียนรู้ภาคทฤษฎี การฝึกปฏิบัติงานภายในห้องผ่าตัดเป็นระยะเวลา 1 ปี และการได้ไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ เกี่ยวกับระบบงานของห้องผ่าตัดต่างๆ จึงเชื่อมั่นว่าความรู้ที่ได้เรียนรู้มาทำให้ตนเองเป็นบุคลากรผู้หนึ่งที่มีคุณภาพของหน่วยงาน สามารถที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดีขึ้น จากประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้มาจากการฝึกอบรมได้ใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ

จนเกิดความชำนาญ ได้เรียนรู้งานอย่างเป็นระบบ จึงทำให้มีความมั่นใจเต็มที่ว่างานนี้ทำได้ ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลต่อไปนี้

“เรามีความมั่นใจที่จะทำงานร่วมกับหมอมากขึ้น...แต่หลังจากที่เราไปศึกษาที่โน่นและกลับมาเราก็มีความรู้ไม่เท่ากับหมอหรอกนะ แต่เราก็ตามเขาทัน เรารู้ว่าเขาทำอะไร ทำไมเขาถึงทำอย่างนี้เราสามารถถามเขาก่อนว่า ต่อไปจะใช้อันนี้ไหม ถ้าในกรณีที่มีปัญหาเราก็สามารถเตรียมเครื่องมือขึ้นมาก่อนที่หมอจะใช้ คือ เมื่อมีปัญหาเราสามารถคิดเอาไว้ก่อนได้จากประสบการณ์ที่เคยเห็น สามารถเตรียมได้ทันเหตุการณ์ และเราก็มีความมั่นใจในการทำงานร่วมกับหมอมากขึ้น เรากล้าที่จะแสดงความคิดเห็นหรือกล้าที่จะทำมากขึ้น...เรารู้สึกมีความมั่นใจมากขึ้นในการทำงาน สิ่งที่ได้รับมีความรู้สึกทำให้เราได้รับความรู้ ทักษะการทำงาน เมื่อเรากลับมา เราสามารถนำความรู้ขึ้นมาใช้ในการทำงานของเราได้ มาแก้ปัญหาได้ โดยเฉพาะเครื่องมือเทคโนโลยีสูงต่างๆ ที่เริ่มเข้ามาในเมืองไทยเรามีความรู้สึกว่าอันนี้เราเคยได้รู้มาแล้วมั่นใจในการทำงานมากขึ้น” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 1, L536-542)

ภายหลังจากการกลับจากการฝึกอบรม พยาบาลได้แสดงความเชื่อมั่นในด้านการทำงาน เชื่อมโยงว่ามีความรู้ความสามารถ และความชำนาญในการทำงานห้องผ่าตัด มีความกล้ามากขึ้น จะให้ไปอยู่ตรงไหนก็ได้ ซึ่ง เรียม ศรีทอง (2543) กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเองนี้สามารถที่จะฝึกฝนได้ด้วยตนเองหลายวิธี เช่น ต้องรู้จักการพึ่งตนเอง และหมั่นช่วยตนเองให้มากที่สุด เชื่อในความสามารถของตนเอง ให้หมั่นคิดเสมอๆในทางบวกว่าเราทำได้ ฝึกความกล้าหาญ ดังที่พยาบาลรายหนึ่งกล่าวเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเองว่า

“ มีความกล้าขึ้น เรารู้ว่าด้วยศักยภาพของเรา เราทำอะไรก็ได้ อยู่ตรงไหนก็ได้ ความเชื่อมั่นในตัวเองก็สูงขึ้น ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 1, 330-334)

“โดยรวมคิดว่าได้พัฒนาตัวเราเองเสียส่วนใหญ่เหมือนกับว่า ถ้าเราไปได้เจออะไรเราก็จะไม่กลัว เราได้เห็นการทำงาน ได้ปฏิบัติงาน จึงเกิดความมั่นใจในการทำงานเฉพาะทางห้องผ่าตัดมากขึ้น อย่างน้อยเราทำอะไรก็เหมือนกับคนเคยรู้ มั่นก็มั่นใจขึ้น มีความมั่นใจขึ้น” (ผู้ให้ ข้อมูลรายที่ 13, L301-310)

มีความเชื่อมั่นในตนเองด้านการแสดงออก กล้าพูดกล้าแสดงความคิดเห็นมากขึ้น เพราะเชื่อในความรู้ที่ตนเองมีอยู่ทั้งประสบการณ์ด้านการทำงาน และประสบการณ์ในการใช้ชีวิต การได้ไปเห็นความเจริญของประเทศอื่นๆ ได้เห็นโลกทัศน์ที่กว้าง รวมถึงเชื่อมั่นในการแสดง

ความคิดเห็นในการทำงาน จากสิ่งที่ได้เรียนรู้มาจากการฝึกอบรมแล้วได้รับการยอมรับ และนำความรู้ที่ตนเองได้เรียนรู้มาเผยแพร่ต่อได้ เช่น บางรายเสนอเทคนิคการทำ decontaminate (คือการนำเครื่องมือแช่น้ำยาฆ่าเชื้อก่อนการล้างทำความสะอาด) ซึ่งเมื่อก่อนมีคนไทยเราไม่ค่อยทำ และการพยายามใช้ Transfer forceps (คีมสำหรับใช้หยิบเครื่องมือสะอาด) ให้น้อยลง ซึ่งก็ได้รับการยอมรับจากที่ทำงาน ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลต่อไปนี้

“Transfer forceps (คีมสำหรับใช้หยิบเครื่องมือสะอาด) จะถูกใช้น้อยลงจะพยายามเปิดไปเลย ไม่ใช่ Transfer forceps ก็เอามาใช้ได้หลายอย่าง การ decontaminate (คือการนำเครื่องมือแช่น้ำยาฆ่าเชื้อก่อนการล้างทำความสะอาด) ซึ่งเมื่อก่อนคนไทยเราไม่ค่อยทำอย่างมากที่สุดแค่เท saline (น้ำเกลือ) ลงไปให้ล้างแค่นั้นเอง...และตอนเรียนเขาก็จะสอนเราว่า น้ำยาฆ่าเชื้อโรคทำงานอย่างไร มีปฏิกิริยาอย่างไร เราสามารถสอนน้องได้” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่4, L715-724)

และพยาบาลอีกรายหนึ่งกล่าวถึงการแสดงความคิดเห็นแล้วได้รับการยอมรับเกี่ยวกับการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการทำผ่าตัด ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลต่อไปนี้

“พอกลับมาที่นี่ก็เอาหลักการคิดว่าคนไข้มาผ่าตัดต้องลงทุนค่อนข้างสูง กับการลงทุน ของชั้นละบาท 2 บาทมันคุ้มแล้ว ที่จะมอบให้กับคนไข้ ไม่เชื่อเหมือนกันว่าผู้บริหารจะยอม คือเอานโยบายนี้มาใช้จากการเห็นของเขา เรื่องระบบการจัดการเครื่องมือการล้างเครื่องมือก็เอามาใช้ที่นี่ เทคนิคการทำผ่าตัดบางอย่างที่เราเอามาใช้ บางจุดก็เอามาจากที่โน่น ได้หลายอย่าง และก็ไปเสนอผลงานให้ห้องผ่าตัดฟัง เราก็ได้เล่าให้ฟัง ทุกคนก็เห็นดีเห็นงามด้วย แต่ข้อสำคัญเมืองไทยเราไม่มีทุนพอที่จะทำ ก็ค่อยๆทำ ผู้ใหญ่เขาฟังและปรับตามถ้ามีเหตุผลก็ยอม” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่8, L464-478)

และพยาบาลอีกรายหนึ่งกล่าวถึงการแสดงความคิดเห็นและได้รับการยอมรับดังคำกล่าวต่อไปนี้

“เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดห้องสันทนาการของเด็กและผู้ปกครอง ที่เราได้ไปเห็นที่โรงพยาบาลเด็กของฝรั่งเศสเขาทำ คือทุกอย่างจะทำเพื่อเด็กหมด ตั้งแต่ทางเดินเข้าไป น่ารักมาก เข้าไปถึงก็มีของเล่นให้เล่น พอจะถึงห้องผ่าตัดก็จะเป็นแบบตกแต่งน่ารักมากและมีสำหรับให้ผู้ใหญ่เข้าไปได้ ผู้ปกครองเด็กเข้าไปอยู่กับเด็กก่อนผ่าตัดและก็สามารถเข้าไปกับเด็กได้เลย และหลังจากออกจากห้องผ่าตัด อย่างในรายที่เป็นผู้ป่วยนอก (OPD) ก็จะมีเหมือนห้องสันทนาการ

ระหว่างรอผ่าตัด และมีการตกแต่งห้องน่ารักมาก และพอถึงเทศกาลก็จะมี ซานตาครอส มาเยี่ยมเด็ก พี่หัวหน้าก็เห็นด้วยและตอนนั้นก็ทำได้เยอะ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่7, L449-458)

นอกจากนี้ พยาบาลมีความมั่นใจในการดำรงชีวิตมากขึ้น จากการที่ได้เปิดโลกทัศน์ของตนเอง ได้พัฒนาในส่วนของการทำงาน ประสบการณ์ในการใช้ชีวิตซึ่งต้องทำสิ่งต่างๆ ด้วยตัวเอง เมื่อกลับมาจึงมีความมั่นใจในการดำรงชีวิตประจำวันเพิ่มมากขึ้น ดังคำกล่าวของพยาบาลรายหนึ่งดังนี้

“เราได้ประสบการณ์ด้านการทำงานประสบการณ์ใช้ชีวิตในต่างประเทศ ดูประเทศอื่น ดูความเจริญ ดูเทคนิคเทคโนโลยีใหม่ๆ ของเขา ได้ความมั่นใจเพิ่มมากขึ้น มีการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการทำงาน และก็การใช้ชีวิตประจำวัน สามารถที่จะทำอะไรได้ด้วยตัวเอง...ในส่วนของชีวิตส่วนตัวมันดีคือ เราได้ฝึกความมั่นใจในตัวเองซึ่งก่อนไปฝึกอบรม ไปไหนจะต้องไปด้วยกัน ไปไหนจะต้องคว่าเพื่อนไปอีกคน แต่หลังจากกลับมาไปไหนมาไหนคนเดียวได้มั่นใจในตัวเองมากขึ้น ไปดูหนังคนเดียวได้ ซื้ของคนเดียวได้” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่3, L342-348)

ข) การมีวุฒิภาวะเพิ่มขึ้น

วุฒิภาวะในที่นี้หมายถึง การแสดงออกทางด้านการมีเหตุผล รู้จักการควบคุมอารมณ์ มีความรับผิดชอบ มีแนวความคิดกว้างขึ้น และมีความเป็นตัวของตัวเอง สามารถพึ่งตนเองได้

จากการสัมภาษณ์วุฒิภาวะที่เพิ่มมากขึ้นของพยาบาลกลุ่มนี้ ประกอบด้วย การมีความมั่นคงทางอารมณ์โดยการตัดสินใจใช้เหตุผลมากขึ้น ความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี มีความรู้และมีความรับผิดชอบมากขึ้น โลกทัศน์กว้างขึ้น และมีความเป็นตัวของตัวเองหรือมีความเป็นอิสระ

พยาบาลประเมินผลการพัฒนาตนเอง ยอมรับว่าตนเองมีวุฒิภาวะเพิ่มมากขึ้น การตัดสินใจจะใช้เหตุผลมากขึ้น บางรายกล่าวว่า ภายหลังจากกลับมาเป็นคนมีเหตุผลมากขึ้น รู้จักการหาเหตุผลมาสนับสนุนคำพูดของตนเอง รู้จักการควบคุมอารมณ์มากขึ้น โดยการรู้จักเจียบในบางครั้ง สามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี เพราะจากการไปฝึกอบรมต้องดำเนินชีวิตโดยใช้ภาษาฝรั่งเศส ซึ่งทุกคนไม่คุ้นเคยในการที่จะทำให้เกิดความเข้าใจตรงกันนั้นเป็นสิ่งที่ยาก จึงเป็นการฝึกตนเองให้รู้จักการควบคุมอารมณ์ของตนเอง บางรายกล่าวว่า รู้จักการใช้เหตุผลมากขึ้น เพราะต้องต่อสู้กับปัญหาอุปสรรคหลายๆด้าน ทำให้กลับมามีความเห็นอกเห็นใจคนอื่นมากขึ้น ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลดังต่อไปนี้

“ต้องยอมรับเลยว่าเยอะมากประสบการณ์ที่ได้มาก็คือมากในหลายๆด้าน ไม่ใช่เฉพาะด้านเทคนิคการทำงานเท่านั้น อย่างการจัดการกับปัญหาเรื่องงาน เรื่องส่วนตัว ระบบความคิด รู้สึกว่าเป็นผู้ใหญ่ขึ้นเยอะ ไปเผชิญอะไรที่ต้องตัดสินใจด้วยตัวเองเยอะ ก็เลยรู้สึกว่ากลับมาเป็นผู้ใหญ่ขึ้น เห็นอกเห็นใจคนอื่นมากขึ้น ก่อนไปนี่น้องๆจะต้องอย่างนี้ๆ อย่ามาเถียงนะ แต่พอกลับมาได้แค่นี้ก็บุญแล้วนะ ค่อยๆทำไปนะไม่ต้องเครียด ค่อยๆพูดกันรู้สึกมีเหตุผลมากขึ้น” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่13, 451-463)

บางรายกล่าวว่า มีความสามารถในการตัดสินใจดีขึ้น สามารถแก้ไขปัญหต่างๆ ได้ด้วยตนเอง ทั้งปัญหาในการทำงานและการดำรงชีวิต เพราะอยู่ที่โน่นไม่มีที่ปรึกษา เมื่อกลับมาทำให้โตเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น พยาบาลอีกรายหนึ่งกล่าวว่า มีความรับผิดชอบมากขึ้น สามารถแบ่งเบาภาระของผู้ร่วมงานได้มากขึ้น จากการทำได้มีประสบการณ์ในการบริหารงานบางอย่างที่เขาได้มอบหมายงานให้ทำ ให้อำนาจคนคนเดียว ทำให้ตนเองมีความเชื่อมั่นในการทำงานมากขึ้น ซึ่งก่อนหน้านี้ยังไม่เคยทำมาก่อน มีความรอบคอบในการทำงานมากขึ้น สามารถมองการทำงานด้วยความคิดที่กว้างขึ้นโดยสามารถคิดล่วงหน้าในการเตรียมพร้อมในการทำงาน ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“งานจะได้ในส่วนของการตัดสินใจเสียส่วนใหญ่ในเรื่องของการ Management (การบริหาร) แต่ก่อนหน้านี้ศักยภาพหรือความสามารถของเราเมื่อ 3 ปีก่อนค่อนข้างน้อย ในการทำงานที่ จะมองภาพองค์รวม ทำอะไร เตรียมอะไร พอเรากลับมาอายุเรามากขึ้นอีกปีหนึ่ง การทำงานอายุเรามากขึ้นอีกปีหนึ่ง แต่ Management มันเยอะมากขึ้นเลย เรื่องการคิดล่วงหน้า เราจะได้เยอะ การเตรียมของ ได้เห็นอะไรหลายๆ อย่าง ที่โน่นเขาใช้อันนี้ แล้วที่บ้านเราใช้อะไร เราคิดไปก่อน เราเตรียมไว้ให้เขาก่อน สามารถที่จะเตรียมไปก่อน แบ่งเบาภาระพี่ที่อยู่ในห้องได้ มีการเตรียมของล่วงหน้าทำให้เขาเห็นว่า เราโตขึ้น เราสามารถช่วยเขาคิด ช่วยเขาทำงานสบายขึ้น เบาขึ้น เราไปช่วงเขาทำตรงนั้นเรามีความรอบคอบมากขึ้นในการทำงาน มันคงจะด้วยอายุ ประสบการณ์ทำงาน และการฝึกจากที่โน่นด้วยเพราะเราต้องทำงานคนเดียว มันเป็นการพัฒนาส่วนตัวเองเสียส่วนใหญ่” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่6, L692-715)

พยาบาลได้กล่าวถึงการมีความคิดกว้างขึ้น เนื่องจากเราได้มีโอกาสพบเห็นสภาพบ้านเมือง ผู้คน วัฒนธรรม และความเจริญต่างๆที่แปลกไปจากเดิม จึงเกิดความคิดใหม่ๆ เกิดการเปรียบเทียบสภาพเก่าๆกับสิ่งที่ตนได้พบเห็นมา ถ่ายทอดหรือปรับปรุงสิ่งที่ตนเคยทำให้เกิดความก้าวหน้ามากขึ้น ดีขึ้นกว่าเดิม ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“โลกทัศน์เรากว้างขึ้น ความคิดที่เราเคยคิดจะกว้างขึ้น คือถ้าเราอยู่ตรงไหน ความคิดของเราจะอยู่ตรงที่เราเห็น แต่พอเราไปอยู่ที่โน่นแล้วนี่ เรามีความรู้สึกว่าโลกทัศน์เราจะเปิดมากขึ้น จากการเห็นทำให้มีความคิดอะไรๆ มากขึ้นกว่าเดิม เราจะรู้จักการเปรียบเทียบสิ่งที่ได้พบมาว่าเขาเป็นอย่างไร ของเราเป็นยังไง อาจจะช่วยวัยหรือประสบการณ์ก็ไม่รู้” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่10, L570-585)

บางรายรู้สึกมีความอิสระเสรี เป็นตัวของตัวเองมากขึ้น จะทำอะไรก็ทำด้วยตัวเอง ไปไหนมาไหนก็ไปคนเดียว รู้จักการพึ่งตนเองมากขึ้นบางรายรู้สึกว่าชีวิตขึ้นอยู่กับตัวเอง ไม่มีใครเป็นคนบงการ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“มันทำให้เราโตขึ้นอย่างน้อยก็ได้พัฒนาชีวิตฉันนะทุกสิ่งทุกอย่างอยู่ในมือฉันไม่มีใครมาบงการคุณนอกจากตัวคุณเอง “ (ผู้ให้ข้อมูลรายที่6 ,L771-778)

ง) ต้องการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

ความต้องการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ในที่นี้หมายถึง ความคิดที่จะเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะปรับปรุงตนเอง คอยติดตามหนังสือ วารสาร ตำรา การจัดประชุมสัมมนา การเรียน การศึกษาต่อ ตลอดจนติดตามความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับเทคโนโลยีต่างๆ ตลอดเวลา

จากการสัมภาษณ์ ภายหลังจากการกลับจากการฝึกอบรม พยาบาลกลุ่มนี้มีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เช่น การไปศึกษาทางด้านภาษาฝรั่งเศสต่อเพิ่มเติมความรู้ให้กับตนเอง มีการค้นคว้าตำราเอกสารทางวิชาการ การเรียนต่อในระดับปริญญาโท การติดตามการประชุมทางวิชาการ มีความสนใจเกี่ยวกับการไปศึกษาดูงาน

พยาบาลได้ไปศึกษาความรู้ทางด้านภาษาฝรั่งเศสเพิ่มเติม ตั้งแต่กลับมาจาก การฝึกอบรม โดยมีจุดมุ่งหมายนอกจากความรู้แล้วยังได้เพื่อนมากขึ้น ดังเช่นคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลต่อไปนี้

“ส่วนตัวที่เพิ่มเติม ส่วนใหญ่ก็จะเป็นเรื่อง ภาษา เพราะตอนนี้ก็เรียนอยู่ที่ สมาคมฝรั่งเศส ปีที่ 4 แล้ว...กลับมาก็เรียนเลย เรียนเพื่อหาเวลาไปฟังคนพูดภาษาฝรั่งเศส ที่พูดแล้วชัดๆ เป็นต้นแบบในการพูดจริงๆ เราจะได้ว่าคำที่มันลึกซึ้งมากขึ้น นอกจากเราได้ภาษาแล้วยังได้เพื่อน ภาษาที่ได้ก็พยายามจะไม่ลืม ยังเขียนจดหมายติดต่อบ้าง ส่งของขวัญไปบ้าง ไปเที่ยวบ้าง “ (ผู้ให้ข้อมูลรายที่6, L458-462)

นอกจากนี้ พยาบาลมีสมารถที่จะเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ดังที่พยาบาลรายหนึ่งกล่าวว่า ภาษาฝรั่งเศสยังเรียนรู้ได้ ฉะนั้นภาษาไทยก็น่าจะเรียนรู้ด้วยตนเองคือ ถ้าอยากจะรู้ในเรื่องอะไร ก็จะใช้วิธีการไปหาแหล่งข้อมูลที่ทำให้ได้รับข้อมูลเพิ่มเติม โดยไม่เชื่อตามคำบอกเล่า ต้องมีเอกสารยืนยันให้เห็น ให้รู้ในข้อเท็จจริงตามหลักการ ดังที่พยาบาลได้กล่าวว่า ได้มีการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักของวิชาการมากขึ้น โดยเวลามีข้อสงสัยอะไร จะต้องไปค้นคว้าหาเอกสารมายืนยันให้รู้ในสิ่งที่ถูกต้อง ดังเช่นคำกล่าวต่อไปนี้

“ที่โน่นเราก็ได้อีกตั้งเยอะ ก็เป็นประสบการณ์อย่างหนึ่งที่เราได้ อย่างของบางอย่างนี้เรารู้แต่เอาเข้าจริงๆแล้วนี่เชื่อใหม่เรารู้ไม่จริง เชื่อใหม่เพราะที่เราสอนบางครั้งก็สอนๆกันมา แต่รู้ไม่จริง บางอย่างเนี่ยกลับมาเราบอกได้เลยว่าได้เอากลับมาใช้ อย่างบางอย่าง เราก็จะบอกว่าเท่าที่ในหนังสือเขาบอกไว้อย่างนี้ๆ เราก็ไปหาหนังสือมาเรามั่นใจแล้วว่ามันต้องมีหนังสือ ไม่งั้นเขาจะสอนเราได้อย่างไร ก็จะไปค้น text (ตำราภาษาอังกฤษ) และก็มายืนยัน ฟังที่ในหนังสือเขาว่าอย่างนี้...เวลาจะคุยอะไรกันนี้ต้องมีเอกสารยืนยัน ได้รู้จากการเรียนหนังสือจากที่โน่นค่อนข้างได้เยอะ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 4, L452-478)

บางรายก็หาทางเพิ่มเติมความรู้โดยการเรียนต่ออย่างเป็นทางการ เช่น การไปเรียนต่อในระดับปริญญาโท และมีความสนใจเกี่ยวกับเรื่องทางวิชาการมากขึ้น และบางรายพยายามติดตามความก้าวหน้าทางการแพทย์เสมอๆ ดังเช่นพยาบาลรายหนึ่งกล่าวว่า

“หลังจากกลับมาได้ประมาณ 2 ปีที่แผนกเขาก็ให้ไปสอบไปดูงานที่ประเทศสวิสเซอร์แลนด์อีก ก็ขอบนะที่เขาให้โอกาสได้ไปอีก เพราะที่โรงพยาบาลอื่นๆ จากการถามเพื่อนๆ เขาไม่ให้ไปอีก ถ้าได้เคยไปมาแล้วคือว่าเราก็พยายามติดตามเกี่ยวกับเรื่องของวิชาการ เวลาจะมีจัดประชุมวิชาการของการผ่าตัดทางกระดูกและข้อก็ไปทุกปี ไปคราวนี้ไปดูงานเกี่ยวกับการใช้ instruments (เครื่องมือ) จริงๆ ประมาณ 1 เดือน เผอิญเป็นคนชอบที่จะไปดูงานที่โน่นที่นี้ด้วยก็เลยสนใจ เพราะก่อนหน้าที่จะไปดูงานที่ฝรั่งเศสก็ไปดูงานที่อเมริกาเกี่ยวกับความรู้เรื่องของเลเซอร์” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 14, L510-519)

สรุปผลการวิจัย

ประสบการณ์ในการพัฒนาตนเองของพยาบาลห้องผ่าตัดไทยที่ได้รับการฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศส แบ่งตามช่วงระยะเวลาของประสบการณ์ 3 ระยะ คือ ระยะก่อนการฝึกอบรม ระยะระหว่างการฝึกอบรม และระยะภายหลังการฝึกอบรม พบประเด็นหลัก (Theme) และประเด็นย่อย (Subtheme) ในแต่ละระยะดังนี้

1 **ระยะก่อนการฝึกอบรม** เป็นระยะเวลาที่พยาบาลห้องผ่าตัดไทยกลุ่มนี้มีความต้องการที่จะพัฒนาตนเอง อยู่ในระหว่างการเตรียมตัวก่อนการเดินทาง จนกระทั่งเดินทางไปประเทศฝรั่งเศส พยาบาลจะกล่าวถึงความรู้สึก ประสบการณ์ของตนเองในขณะนั้นในประเด็นหลัก (Theme) 2 ประเด็น คือ ประเด็นที่ 1 : ปรารถนาในการเรียนรู้ในต่างแดน และ ประเด็นที่ 2 : การประเมินตนเองและการเตรียมความพร้อม

ประเด็นที่ 1 : ปรารถนาในการเรียนรู้ในต่างแดน ในที่นี้หมายถึง ความตั้งใจ ความต้องการของพยาบาลที่ไปฝึกอบรมในต่างประเทศ ซึ่งในที่นี้คือการเดินทางไปฝึกอบรม ณ ประเทศฝรั่งเศส โดยมีความต้องการที่จะเรียนรู้โดยไม่มีใครบังคับ ซึ่งมีประเด็นย่อย (Subtheme) ที่เกี่ยวข้อง 2 ประเด็น ได้แก่

- ก) ต้องการแสวงหาประสบการณ์ใหม่ๆ
- ข) แรงบันดาลใจที่จะเรียนรู้ จึงเป็นเหตุผลหรือแรงผลักดันทำให้เกิดความต้องการพัฒนาตนเอง โดยการเสาะแสวงหาชนวนขยายในการเรียนรู้ มีความกระตือรือร้นอยู่ตลอดเวลาและชอบความท้าทาย

ประเด็นที่ 2 : การประเมินตนเองและการเตรียมความพร้อม ในที่นี้หมายถึง การเตรียมตัว และการเตรียมใจ โดยการสำรวจความพร้อมและข้อจำกัดของตนเอง และการสำรวจความรู้ความสามารถซึ่งเป็นการสำรวจหาข้อบกพร่อง เพื่อนำมาปรับปรุงและเตรียมความพร้อมของพยาบาลที่ไปฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศส ซึ่งมีประเด็นย่อย (Subtheme) ที่เกี่ยวข้อง 2 ประเด็น ได้แก่

- ก) การเตรียมตัว เป็นการสำรวจความพร้อมและข้อจำกัด ซึ่งในที่นี้พยาบาลได้มีการสำรวจ 2 อย่างคือ 1) การสำรวจความพร้อมและข้อจำกัดทางด้านความรู้ ได้แก่ 1.1) ก่อนการสอบสำรวจความรู้ทางด้านภาษาอังกฤษ และมีการเตรียมพร้อมโดยการเรียนภาษาอังกฤษเพิ่มเติม และภายหลังสอบได้แล้วสำรวจความรู้ทางด้านภาษาฝรั่งเศส 1.2) สำรวจความรู้ทางด้านห้องผ่าตัด 1.3) สำรวจความรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของประเทศฝรั่งเศส ได้แก่ สภาพภูมิอากาศ

การเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ ระบบการขนส่ง และวัฒนธรรม และ 2) การสำรวจความพร้อมทางด้านร่างกาย มีการเตรียมความพร้อมให้กับตนเองโดย การเตรียมร่างกายให้แข็งแรง การไปตรวจสภาพร่างกาย และการเตรียมยาสามัญที่จำเป็น 3) การสำรวจตนเองทางด้านพัฒนาการสังคมลักษณะบุคลิกภาพของตนเอง 2.3) การสำรวจทางด้านอารมณ์และจิตใจ

ข) การเตรียมใจ เป็นการแสดงออกถึงบุคลิกลักษณะของพยาบาลที่มีความตั้งใจที่จะพัฒนาตนเอง ซึ่งพยาบาลกลุ่มนี้เตรียมใจโดยการแสดงออกในลักษณะความกล้าที่จะไปเผชิญกับปัญหาอุปสรรค และไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ไม่กลัวความยากลำบาก และการเตรียมใจที่ต้องจากบ้านไปอยู่ประเทศฝรั่งเศสเป็นระยะเวลา 1 ปี

II **ระยะระหว่างการฝึกอบรม** เป็นระยะเวลาที่พยาบาลห้องผ่าตัดไทยดำรงชีวิตและรับการฝึกอบรมอยู่ในประเทศฝรั่งเศส พยาบาลจะกล่าวถึงความรู้สึก ประสบการณ์ในขณะนั้นในประเด็นหลัก (Theme) 3 ประเด็น คือ ประเด็นที่ 3 : การแสวงหาแหล่งสนับสนุน ประเด็นที่ 4 : การไม่ละทิ้งความพยายาม และ ประเด็นที่ 5 : การปรับตัว

ประเด็นที่ 3 : การแสวงหาแหล่งสนับสนุน ในที่นี้หมายถึง การที่พยาบาลพัฒนาตนเองโดยการแสวงหาแหล่งสนับสนุน จากแหล่งต่างๆ เพื่อใช้ในการดำรงชีวิตและเรียนรู้การทำงานในห้องผ่าตัด ซึ่งมีประเด็นย่อย (Subtheme) ที่เกี่ยวข้อง 5 ประเด็น ได้แก่

ก) แหล่งสอนภาษา การอ่านหนังสือ ตำรา เอกสาร และแผนที่ เช่น การไปเรียนภาษาฝรั่งเศสเพิ่มเติม การนำพจนานุกรม (dictionary) ติดตัวเสมอ การศึกษาจากเอกสาร คู่มือการทำงานของห้องผ่าตัด และการศึกษาจากแผนที่การเดินทางต่างๆ

ข) การเข้าร่วมฟังการประชุมปรึกษา (conference) ของทีมผ่าตัดและในการประชุมปรึกษาของแพทย์

ค) การแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นกับเพื่อน

ง) การสร้างมนุษยสัมพันธ์ พยาบาลได้แสวงหาผู้ช่วยเหลือ เพราะสามารถพัฒนาความสามารถในการทำงานของพยาบาลที่ไปฝึกอบรมได้

จ) การเรียนรู้จากสื่อต่างๆ ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และการดูภาพยนตร์

ประเด็นที่ 4 : การไม่ละทิ้งความพยายาม ในที่นี้หมายถึง การทำงานทุกอย่างด้วยความตั้งใจมีความอดทนพากเพียรเพื่อต่อสู้กับปัญหา มีความเข้มแข็ง ขยันหมั่นเพียรไม่ละทิ้งความพยายามที่จะทำให้สำเร็จ พยาบาลกลุ่มนี้ได้เล่าถึงการใช้ความพยายามในการ

ทำงานและการดำรงชีวิตในประเทศฝรั่งเศส ซึ่งมีประเด็นย่อย (Subtheme) ที่เกี่ยวข้อง 2 ประเด็น ได้แก่

ก) ความตั้งใจอย่างแน่วแน่ ซึ่งประกอบด้วย ความตั้งใจในการให้ตนเองสื่อสารกับคนฝรั่งเศสได้ ตั้งใจเรียนรู้การทำงาน และมีความตั้งใจในการร่วมกันแก้ไขปัญหา เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการฝึกอบรม

ข) ความอดทน มานะบากบั่น คือ เป็นความสามารถในการรับแรงกดดัน สถานการณ์ที่บีบคั้น พยายามหลีกเลี่ยงการใช้อารมณ์และความรู้สึกนำหน้าเมื่อถูกสถานการณ์กดดัน จากผลการวิจัย ความอดทน มานะบากบั่นของพยาบาลประกอบด้วย ความอดทนต่อความเหน็ดเหนื่อย และการอดทนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค

ประเด็นที่ 5 : การปรับตัว การที่พยาบาลยอมรับเอาค่านิยม ปทัสถานของสังคมใหม่เข้าไปเป็นพฤติกรรมของพยาบาลเอง เป็นลักษณะของพยาบาลที่ยอมรับสภาพแห่งความเป็นจริงของตนเอง รู้จักตนเองดีทั้งในด้านความสามารถ ความต้องการ เมื่อรู้แล้วจึงประมาณตนเองได้ว่า ควรจะดำเนินการอย่างไรจึงจะดีที่สุด ซึ่งมีประเด็นย่อย (Subtheme) ที่เกี่ยวข้อง 1 ประเด็น ได้แก่

ก) การยอมรับ การปรับตัวโดยการยอมรับ พยาบาลกลุ่มนี้พยายามเรียนรู้งานใหม่ๆ ของเขาเกี่ยวกับระบบงานของห้องผ่าตัดของฝรั่งเศส เรียนรู้ผู้ร่วมงาน และยอมรับปฏิบัติตามกฎระเบียบ และบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เพื่อที่จะปฏิบัติงานร่วมกับทีมของเขาได้ และช่วยให้ทำงานด้วยความราบรื่น

III **ระยะภายหลังการฝึกอบรม** ระยะเวลาที่พยาบาลห้องผ่าตัดไทยเดินทางกลับจากการฝึกอบรม และกลับมาปฏิบัติงานในหน่วยงานของตน พยาบาลจะกล่าวถึงความรู้สึก ประสบการณ์ ในขณะนั้นในประเด็นหลัก (Theme) 1 ประเด็น คือ ประเด็นที่ 6 : การประเมินผลการพัฒนาตนเอง

ประเด็นที่ 6 : การประเมินผลการพัฒนาตนเอง ในที่นี้หมายถึง ความคิดที่จะเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะปรับปรุงตนเอง คอยติดตามหนังสือ วารสาร ตำรา การจัดประชุมสัมมนาการเรียน การศึกษาต่อ ตลอดจนติดตามความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับเทคโนโลยีต่างๆ ตลอดเวลาพยาบาลได้มีการประเมินความก้าวหน้าของการพัฒนาตนเอง ซึ่งมีประเด็นย่อย (Subtheme) ที่เกี่ยวข้อง 3 ประเด็น ได้แก่

ก) ความเชื่อมั่นในตนเอง พยาบาลเชื่อมั่นในความรู้ความสามารถทางวิชาการ เชื่อมั่นในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เชื่อมั่นในการกล้าแสดงความคิดเห็น มีความกล้ามากขึ้น และมีความมั่นใจในการดำรงชีวิตมากขึ้น

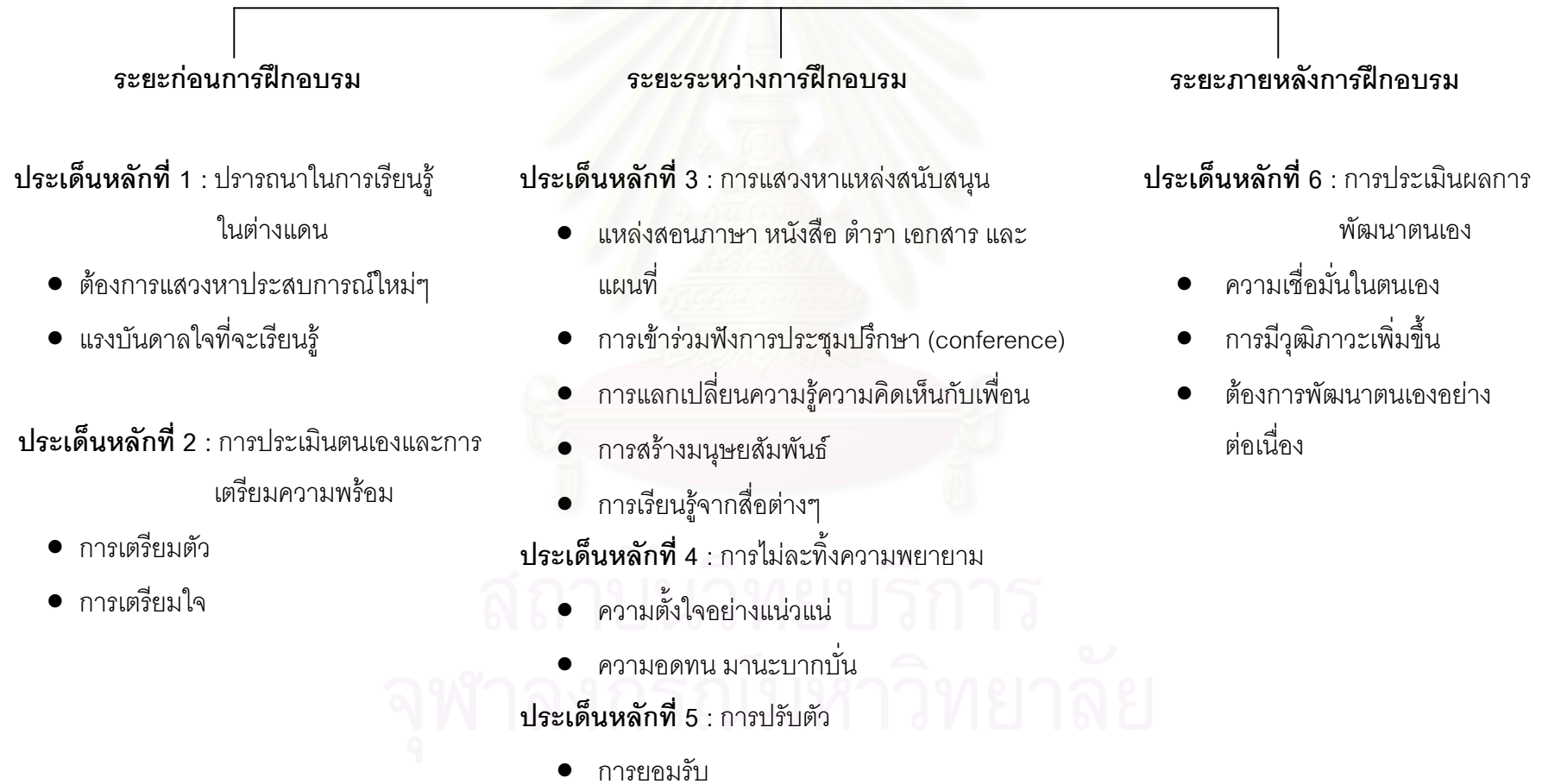
ข) มีวุฒิภาวะมากขึ้น วุฒิภาวะที่เพิ่มมากขึ้นของพยาบาล ประกอบด้วย การมีความมั่นคงทางอารมณ์โดยการตัดสินใจให้เหตุผลมากขึ้น ความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี มีความรู้และมีความรับผิดชอบมากขึ้น โลกทัศน์กว้างขึ้น และมีความเป็นตัวของตัวเองหรือมีความเป็นอิสระ

ค) ต้องการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ภายหลังจากการกลับจากการฝึกอบรม พยาบาลมีความต้องการที่จะพัฒนาตนเอง เช่น การไปศึกษาทางด้านภาษาฝรั่งเศสต่อเพิ่มเติมความรู้ให้กับตนเอง มีการค้นคว้าตำราเอกสารทางวิชาการ การเรียนต่อในระดับปริญญาโท การติดตามการประชุมทางวิชาการ และมีความสนใจเกี่ยวกับการไปศึกษาดูงาน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 3 ประสบการณ์การพัฒนาตนเองของพยาบาลห้องผ่าตัดไทย
ที่ได้รับการฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศสใน 3 ระยะ

บทที่ 5

อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสบการณ์การพัฒนาดนเองของพยาบาลห้องผ่าตัดไทยที่ได้รับการฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศส เป็นการวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยาการแปลความข้อมูล (Hermeneutic Phenomenology) ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของงานวิจัยที่นำซึ่งความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิด ความคิดเห็น และความหมาย จากการถ่ายทอดจากบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีประสบการณ์โดยตรงในฐานะผู้ที่เข้าไปอยู่ในเหตุการณ์ (Heidegger, 1927/1962 อ้างถึงใน Leonard, 1989; วาสนา เจือทอง, 2541) ข้อมูลที่ได้จะถูกถ่ายทอด และนำเสนอออกมาโดยการวิจัย และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแปลความข้อมูล (Interpretive) (Leonard, 1989) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์และแปลความหมายของข้อมูลที่ได้เกี่ยวกับประสบการณ์การพัฒนาดนเอง กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ พยาบาลห้องผ่าตัดไทยที่ได้รับการฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศส ซึ่งได้รายชื่อพยาบาลกลุ่มนี้จากสมาคมฝรั่งเศส แห่งประเทศไทย ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ได้ผู้ที่เลือกเป็นผู้ให้ข้อมูลจำนวน 15 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indepth interview) จากผลการสัมภาษณ์พบประสบการณ์ในการพัฒนาดนเองของพยาบาลห้องผ่าตัดไทยที่ได้รับการฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศส แบ่งตามประสบการณ์ของพยาบาลใน 3 ระยะ คือ ระยะก่อนการฝึกอบรม ระยะระหว่างการฝึกอบรม และระยะภายหลังการฝึกอบรม ผลการวิจัย พบประเด็นหลัก (Theme) และประเด็นย่อย (Subtheme) เกี่ยวกับประสบการณ์การพัฒนาดนเอง ดังนี้คือ

ประเด็นที่ 1 : ปราบปรามในการเรียนรู้ในต่างแดน ประเด็นย่อยได้แก่ ก) ต้องการแสวงหาประสบการณ์ใหม่ๆ และ ข) แรงบันดาลใจที่จะเรียนรู้

ประเด็นที่ 2 : การประเมินตนเองและการเตรียมความพร้อม ประเด็นย่อย ได้แก่ ก) การเตรียมตัว และ ข) การเตรียมใจ

ประเด็นที่ 3 : การแสวงหาแหล่งสนับสนุน ประเด็นย่อยได้แก่ ก) แหล่งสอนภาษา หนังสือ ตำรา เอกสาร และแผนที่ ข) การเข้าร่วมฟังการประชุมปรึกษา ค) การแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นกับเพื่อน ง) การสร้างมนุษยสัมพันธ์ และ จ) การเรียนรู้จากสื่อต่างๆ

ประเด็นที่ 4 : การไม่ละทิ้งความพยายาม ประเด็นย่อยได้แก่ ก) ความตั้งใจอย่างแน่วแน่ และ ข) ความอดทน มานะบากบั่น

ประเด็นที่ 5 : การปรับตัว ประเด็นย่อยได้แก่ การยอมรับ

ประเด็นที่ 6 : การประเมินผลการพัฒนาตนเอง ประเด็นย่อยได้แก่ ก) ความเชื่อมั่นในตนเอง
ข) การมีวุฒิภาวะเพิ่มขึ้น และ ค) ต้องการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

สรุปและอภิปรายผล

ผลการวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยา เกี่ยวกับประสบการณ์การพัฒนาตนเองของพยาบาลห้องผ่าตัดไทยที่ได้รับการฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศส แสดงถึงกระบวนการรับรู้ของพยาบาลในการพัฒนาตนเองใน 3 ระยะ คือ ระยะก่อนการฝึกอบรม ระยะระหว่างการฝึกอบรม และระยะภายหลังการฝึกอบรม

1 **ระยะก่อนการฝึกอบรม** เป็นระยะเวลาที่พยาบาลห้องผ่าตัดไทยกลุ่มนี้มีความต้องการที่จะพัฒนาตนเอง อยู่ในระหว่างการเตรียมตัวก่อนการเดินทาง จนกระทั่งเดินทางไปประเทศฝรั่งเศส พยาบาลจะกล่าวถึงความรู้สึก ประสบการณ์ของตนเองในขณะนั้น ในประเด็นหลัก (Theme) 2 ประเด็น คือ ประเด็นที่ 1 : ปราบปรามในการเรียนรู้ในต่างแดน และประเด็นที่ 2 : การประเมินตนเองและการเตรียมความพร้อม

ประเด็นที่ 1 : ปราบปรามในการเรียนรู้ในต่างแดน

ปราบปรามในการเรียนรู้ในต่างแดน มีประเด็นย่อย (Subtheme) ที่เกี่ยวข้อง 2 ประเด็น ได้แก่

ก) **ต้องการแสวงหาประสบการณ์ใหม่ๆ**

ข) **แรงบันดาลใจที่จะเรียนรู้**

จากผลการศึกษาครั้งนี้ แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาตนเองของพยาบาลห้องผ่าตัดที่เริ่มจากมีความต้องการในการเรียนรู้ในต่างแดน ต้องการพัฒนาตนเองโดยเลือกที่จะไปฝึกอบรมในต่างประเทศ โดยไม่มีใครมาบังคับให้ไปฝึกอบรม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาตนเองของ Megginson & Pedler (1992) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้จะต้องเป็นความต้องการของบุคคลเอง โดยเขาจะเป็นผู้รับผิดชอบในการเลือกสิ่งที่ต้องการเรียน เลือกเวลาและวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง และวิเชียร ทวีลาภ (2523) กล่าวว่า การเรียนรู้เป็นการพัฒนาตนเองอย่างหนึ่ง การเรียนรู้จะได้ผลดียิ่งหากผู้เรียนเกิดความอยากเรียนจากใจจริง

พยาบาลกลุ่มนี้ มีความต้องการในการเรียนรู้ พัฒนาตนเองในด้านต่างๆ ได้แก่ ความต้องการได้รับประสบการณ์ใหม่ๆเกี่ยวกับความรู้ ทักษะความชำนาญทางห้องผ่าตัด

เทคโนโลยีใหม่ๆ ต้องการความก้าวหน้า ต้องการได้รับการยอมรับนับถือ และมีความอยากที่จะได้ไปใช้ชีวิตในต่างประเทศ จะทำให้มีเพื่อนในสังคมและวัฒนธรรมอื่นๆ จากการทำมีผู้ที่เป็นตัวอย่างหรือรูปแบบ (model) โดยการได้รับคำแนะนำเพิ่มเติมจากผู้ที่เคยมีประสบการณ์มาก่อน ซึ่งสอดคล้องแนวคิดของ สมิต อาชวณิชกุล (2534) ที่กล่าวว่า แรงดลใจ (inspiration) เป็นแรงกระตุ้นอย่างหนึ่งที่ซ่อนอยู่ในใจคน ทำให้คนสามารถสร้างศักยภาพในการทำงาน แรงดลใจนั้นมาได้หลายทาง บางคนมาจากความรัก จากความฝัน จากผลสำเร็จในการทำงาน จากคำแนะนำหรือการชักจูง จากการอ่านหนังสือ จากเพื่อนที่ดี เป็นต้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับทฤษฎีแรงจูงใจของ Maslow (1943) ที่กล่าวว่าความต้องการของมนุษย์มีไม่สิ้นสุด เมื่อความต้องการขั้นต่ำได้รับการตอบสนองจนเป็นที่พอใจแล้วความต้องการลำดับสูงขึ้นไปก็จะตามมา ซึ่งการตอบสนองความต้องการของพยาบาลห้องผ่าตัดดังกล่าวมานั้น เป็นการตอบสนองความต้องการในขั้นความต้องการกระทำตามความสามารถ มีอิสระในการพัฒนาศักยภาพของตนเอง ต้องการประสบความสำเร็จ และได้รับการยอมรับ (Self-actualization) และสอดคล้องกับแนวคิดของ Knowles (1970) เกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ในด้านความต้องการในการเจริญงอกงาม (Growth Need) ซึ่ง Knowles ให้ความหมายว่าเป็นความต้องการกระทำตามความสามารถและความต้องการได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ และสอดคล้องกับที่ Herberg (1957) กล่าวว่า มนุษย์มีความปรารถนาอยู่สองอย่าง คือ ความปรารถนาที่จะขจัดทุกข์ทรมานทางกาย และความปรารถนาความสุขทางใจ คือ การได้รับความสำเร็จในการทำงาน การเป็นที่ยอมรับของสังคม และความก้าวหน้าในชีวิต จึงเป็นแรงจูงใจอย่างหนึ่งให้เกิดความต้องการที่จะไปฝึกอบรม

จะเห็นได้ว่า ความปรารถนาในการเรียนรู้ในต่างแดนของพยาบาลมีองค์ประกอบ 2 อย่าง คือ ก) ต้องการแสวงหาประสบการณ์ใหม่ๆ เนื่องจากพยาบาลห้องผ่าตัดมีความต้องการที่จะเรียนรู้การทำงานและประสบการณ์ใหม่ๆ ข) แรงบันดาลใจที่จะเรียนรู้ จากการมีตัวอย่างหรือรูปแบบ (model) ของพยาบาลที่เคยไปฝึกอบรมมาก่อน จึงเกิดแรงกระตุ้นในการไปฝึกอบรม ดังนั้น การเรียนรู้ของพยาบาลห้องผ่าตัด จึงสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาตนเองของ Megginson & Pedler (1992) ที่กล่าวว่า ส่วนใหญ่ผู้ที่พัฒนาตนเองนั้น จะมีความต้องการ และมีแรงจูงใจสอดคล้องกับแนวคิดในเรื่องแรงดลใจของ สมิต อาชวณิชกุล (2534) ที่กล่าวว่า แรงดลใจนั้นมาได้หลายทาง ทางหนึ่งคือการได้รับคำแนะนำหรือชักจูงจากบุคคลอื่น ซึ่งทำให้คนสามารถสร้างศักยภาพในการทำงาน และสอดคล้องกับองค์ประกอบของการเรียนรู้ของ Wilson (1969) ที่กล่าวถึงองค์ประกอบของการเรียนรู้ว่าประกอบด้วย 1) มีความพร้อม บุคคลจะเรียนรู้ได้ดีต้องมีการเตรียมพร้อมทั้งร่างกาย อารมณ์ และสติปัญญา 2) มีความต้องการ บุคคลจะต้องเกิดความต้องการ

ต้องการที่จะเรียนรู้ จึงจะเกิดแรงผลักดันให้พัฒนาตนเอง 3) มีแรงจูงใจ ถ้าบุคคลได้รับแรงกระตุ้น ก็จะเกิดพลังในการพัฒนาตนเอง

บุคคลที่มีความต้องการในการเรียนรู้นั้น นอกจากจะเกิดขึ้นจากความต้องการของตนเองแล้ว ยังเกิดจากการมีแรงบันดาลใจจากการได้รับคำแนะนำหรือชักจูงจากบุคคลอื่น การได้เห็นตัวอย่างหรือรูปแบบ (model) จะเป็นแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ที่สำคัญในการทำงาน ดังนั้น ในองค์การพยาบาลน่าจะได้มีการส่งเสริมหรือการกระตุ้น โดยให้โอกาสแก่พยาบาลที่เคยได้รับการฝึกอบรมและศึกษาดูงานได้เล่าถึงประสบการณ์หรือการพัฒนาตนเอง เพื่อเป็นแรงผลักดันให้พยาบาลอื่นๆ ได้พัฒนาตนเองต่อไป

ประเด็นที่ 2 : การประเมินตนเองและการเตรียมความพร้อม

ตามที่ Megginson & Pedler (1992) กล่าวว่า บุคคลที่ต้องการพัฒนาตนเอง จำเป็น ต้องมีการวินิจฉัยตนเอง (Self-diagnosis) หรือการสำรวจวิเคราะห์ตนเอง เพื่อทราบถึงจุดเด่นและ ข้อบกพร่องของตนเองและนำข้อบกพร่องนั้นมาปรับปรุงแก้ไข พยาบาลจากการศึกษาครั้งนี้ ได้ใช้ กระบวนการวินิจฉัยตนเอง (self-diagnosis) เพื่อประเมินสภาพ ความสามารถ ความพร้อมของ ตนเอง ในขณะที่เดียวกันก็ค้นหาข้อจำกัด ข้อด้อยของตนเองเพื่อดำเนินการปรับปรุงแก้ไข และการ เตรียมความพร้อมของตนเอง มีประเด็นย่อย (Subtheme) ที่เกี่ยวข้อง 2 ประเด็น ได้แก่ ก) การเตรียมตัว และ ข) การเตรียมใจ

ก) การเตรียมตัว พยาบาลได้พิจารณาสภาพปัญหาหรือความต้องการของตนเองเพื่อกำหนดเป้าหมายในการเตรียมตนเองให้พร้อม ซึ่งสอดคล้องกับ ทินวัธน์ มฤคพิทักษ์ (2524) ที่กล่าวว่า แนวทางพัฒนาตนเองไปสู่ความสำเร็จ แนวทางหนึ่งคือ การสำรวจข้อบกพร่อง ของตนเองอยู่เสมอ และวิเชียร ทวีลาภ (2523) กล่าวว่า การรู้จักวิเคราะห์ตนเองและประเมินผล ตนเอง จะทำให้มองเห็นข้อบกพร่องของตนเองและรู้แนวทางแก้ไข ซึ่งการสำรวจความพร้อมและ ข้อจำกัดนี้เริ่มตั้งแต่พยาบาลห้องผ่าตัดมีความต้องการที่จะไปฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศส ประกอบด้วย 1) การสำรวจความรู้และความสามารถต่างๆ ดังนี้คือ ความรู้ทางด้านภาษาอังกฤษ และเตรียมความพร้อมโดยไปศึกษาเพิ่มเติม ความรู้ทางด้านภาษาฝรั่งเศส ได้มีการเตรียมความพร้อมให้กับตนเองโดย การตั้งใจเรียน การทบทวน การพยายามฝึกฝนภาษา โดยการฝึกพูดบ่อยๆ ฝึกออกเสียง ฝึกใช้ประโยคที่ต้องใช้ในการดำเนินชีวิต การสำรวจความรู้ทางห้องผ่าตัด ได้มีการ เตรียมความพร้อมให้กับตนเองโดย การทบทวนความรู้เกี่ยวกับห้องผ่าตัด รวมทั้งการสอบถาม เกี่ยวกับระบบการทำงานของห้องผ่าตัดในประเทศฝรั่งเศส สำรวจความรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ของประเทศฝรั่งเศส ได้แก่ สภาพภูมิอากาศ การเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ ระบบการขนส่ง

และวัฒนธรรม ได้มีการเตรียมความพร้อมให้กับตนเองโดย การอ่านหนังสือเกี่ยวกับประเทศฝรั่งเศส การสอบถามจากผู้รู้ และการได้รับคำแนะนำจากผู้ที่เคยไปทุนนี้มาก่อน 2) การสำรวจสภาพร่างกาย ได้มีการเตรียมความพร้อมให้กับตนเองโดย 2.1) โดยการเตรียมความแข็งแรงและไปตรวจร่างกาย 2.2) การเตรียมยาสามัญที่จำเป็น

การสำรวจตนเองนี้ เรียม ศรีทอง (2543) กล่าวว่า สิ่งที่ควรสำรวจ ได้แก่ สภาพร่างกาย สติปัญญาความสามารถ พัฒนาการทางสังคม และอารมณ์-จิตใจ จากผลการวิจัยพยาบาลทุกคนได้สำรวจตนเองทางด้านความรู้ความสามารถ และสภาพร่างกาย เพื่อเตรียมความพร้อมในการไปฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศส และมีพยาบาล 3 ราย ได้กล่าวถึงการสำรวจตนเองทางด้านพัฒนาการสังคมของตนเองว่า ในการแสดงออกของตนเองบางอย่าง เช่น การชอบขมวดคิ้วตลอดเวลา เมื่อไปอยู่ที่ฝรั่งเศส ถ้าไม่ปรับปรุงอาจทำให้เป็นปัญหาและอุปสรรคในการติดต่อสื่อสาร ส่วนการประเมินทางด้านอารมณ์และจิตใจ มีพยาบาล 2 ราย กล่าวถึงการสำรวจตนเองว่า เป็นคนไม่ค่อยยอมใคร เอาแต่ใจตัวเองตลอด และมีความมั่นใจในตนเองสูง ถ้าไปอยู่ที่โน่นน่าจะได้มีการปรับปรุงแก้ไข เพราะได้ทราบข้อมูลว่าเคยมีพยาบาลลักษณะดังกล่าว และไม่ได้ปรับปรุงตนเอง จนทำให้เกิดปัญหาในระหว่างการฝึกอบรม

ข) การเตรียมใจ เป็นความสามารถซึ่งเป็นคุณสมบัติประจำตัวอื่นๆ อันจะส่งเสริมให้มีความก้าวหน้าในงาน หรือช่วยให้ได้แสดงความรู้ได้มากขึ้นและดียิ่งขึ้น ทำให้พยาบาลสามารถเผชิญปัญหาและอุปสรรคได้ จากผลการวิจัยพยาบาลมีคุณสมบัติอื่นๆ เช่น ความกล้าในการตัดสินใจไปฝึกอบรม กล้าเผชิญภัย กล้าที่จะไปเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ไม่กลัวความยากลำบาก และการเตรียมใจที่จะต้องจากบ้านไปเป็นระยะเวลาช้านาน ไปในสภาพแวดล้อมที่ตนเองไม่คุ้นเคยมาก่อน

โดยสรุปการประเมินตนเองของพยาบาล เพื่อเตรียมความพร้อมนี้ สอดคล้องกับ พิสิทธิ์ สารวิจิตร (2508) และ เรียม ศรีทอง (2543) ที่กล่าวว่า การสำรวจเพื่อปรับปรุงตนเอง สิ่งที่ควรสำรวจก็คือ 1) ความรู้ ในเรื่องความรู้ก็คือ ความรู้ทั่วไปซึ่งเป็นเครื่องประกอบตัวเราให้เป็นบุคคลที่น่าสนใจ มีสมรรถภาพยิ่งขึ้น และความรู้เฉพาะอย่างอันเป็นวิชาชีพ ซึ่งจะเป็ความรู้ที่จะพาเราก้าวไปสู่จุดมุ่งหมายในชีวิตโดยตรง ความรู้เฉพาะอย่างนี้จะต้องให้เชี่ยวชาญจริงๆเพราะเป็นแก่นแห่งความรู้รุ่งโรจน์ของชีวิต ถ้าหย่อนวิชาความรู้ในเรื่องใด อาจแก้ไขได้โดยศึกษาด้วยตนเอง หาหนังสือดีๆมาอ่าน ศึกษาจากผู้รู้ หรือขอคำแนะนำจากหัวหน้างาน และใช้การสังเกตจดจำจากผู้ใกล้ชิดหรือเพื่อนร่วมงาน และ 2) ความสามารถ เป็นคุณสมบัติประจำตัวอื่นๆ อันจะส่งเสริมให้มีความก้าวหน้าในงาน หรือช่วยให้ได้แสดงความรู้ได้มากขึ้นและดียิ่งขึ้น เช่น ความเชื่อ

มั่นในตนเอง และความกล้าหาญ เป็นต้น ในเรื่องของความสามารถนี้ สอดคล้องกับแนวคิด แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ของ McClland (1953 อ้างถึงใน เรียม ศรีทอง, 2543) ที่กล่าวว่า แรงจูงใจที่จะทำให้บุคคลในอาชีพต่างๆ ประสบความสำเร็จในชีวิตหรือหน้าที่การงานนั้น เกิดจากความต้องการที่จะประสบผลสำเร็จในงานที่ทำ บุคคลที่มีความต้องการประสบความสำเร็จจะมีความพยายามที่จะเอาชนะอุปสรรคต่างๆ ชอบผจญภัย และชอบเสี่ยงกับเป้าหมาย แต่เป็นภาวะเสี่ยงในระดับที่เป็นไปได้ รู้จักใช้วิจารณญาณอย่างรอบคอบ

ในประเด็นการประเมินตนเองและการเตรียมความพร้อมนี้ สำหรับผู้บริหารทางการพยาบาลน่าจะได้มีการส่งเสริมสนับสนุนในการพัฒนาบุคลากร ให้มีการประเมินตนเอง (self-diagnosis) เพื่อจะได้ทราบจุดเด่น และพัฒนาจุดเด่นให้เกิดประโยชน์ รวมทั้งได้ทราบข้อบกพร่องของตนเอง และแก้ไขข้อบกพร่องนั้น นอกจากนี้ผู้บริหารทางการพยาบาลน่าจะส่งเสริมให้บุคลากรได้มีการเตรียมตัวในด้านความรู้ทางวิชาการ รวมถึงความรู้ทั่วไปทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ เป็นต้น อย่างต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน

II **ระยะระหว่างการฝึกอบรม** เป็นระยะเวลาที่พยาบาลห้องผ่าตัดไทยดำเนินชีวิตและรับการฝึกอบรมอยู่ในประเทศฝรั่งเศส พยาบาลจะกล่าวถึงความรู้สึก ประสบการณ์ของตนเองในขณะนั้น ในประเด็นหลัก (Theme) 3 ประเด็น คือ ประเด็นที่ 3 : การแสวงหาแหล่งสนับสนุน ประเด็นที่ 4 : การไม่ละทิ้งความพยายาม และประเด็นที่ 5 : การปรับตัว

ประเด็นที่ 3 : การแสวงหาแหล่งสนับสนุน

การแสวงหาแหล่งสนับสนุน หมายถึง การสำรวจแหล่งข้อมูลที่คิดว่าเป็นประโยชน์ต่อตนเอง และเลือกแหล่งความรู้ให้เหมาะสม เพื่อช่วยสนับสนุนให้บรรลุผลสำเร็จ

ตามที่ Megginson & Pedler (1992) กล่าวว่า การแก้ไขข้อบกพร่องของตนเองนั้น ทำได้โดยการแสวงหาแหล่งข้อมูลที่คิดว่าเป็นประโยชน์ต่อตนเอง และเลือกแหล่งความรู้นั้นให้เหมาะสม สะดวก Knowles (1975) กล่าวว่า การพบปะบุคคลหรือแหล่งเอกสารสำหรับการเรียน เป็นกระบวนการที่บุคคลใช้ในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และทองจันทร์ หงส์ดารมภ์ (2531) กล่าวว่า องค์ประกอบของการเรียนรู้ด้วยตนเอง อย่างหนึ่งคือ การแสวงหาแหล่งความรู้ทั้งที่เป็นวัสดุและเป็นคน (Learning Resources) จากการสัมภาษณ์พยาบาลกลุ่มนี้ได้แสวงหาแหล่งสนับสนุนจากแหล่งต่างๆ เพื่อใช้ในการดำรงชีวิตและเรียนรู้การทำงานในห้องผ่าตัด ซึ่งมีประเด็นย่อย (Subtheme) ที่เกี่ยวข้อง 5 ประเด็น ได้แก่ ก) แหล่งสอนภาษา หนังสือ ตำรา เอกสาร และแผนที่

ข) การเข้าร่วมฟังการประชุมปรึกษา (conference) ค) การแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นกับเพื่อน ง) การสร้างมนุษยสัมพันธ์ และ จ) การเรียนรู้จากสื่อต่างๆ

ก) แหล่งสอนภาษา หนังสือ ตำรา เอกสาร และแผนที่ ในระหว่างการฝึกอบรม เมื่อพยาบาลได้สำรวจตนเองและทราบถึงสภาพปัญหาที่ตนเองต้องปรับปรุงว่ามีความเกี่ยวข้องกับสิ่งใดบ้าง พยาบาลชวนช่วยในการเรียนรู้ โดยเสาะหาแหล่งข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์สำหรับตนเอง ที่สามารถหาได้ง่าย สะดวกและมีความเหมาะสมสำหรับตนเอง ด้วยวิธีการต่างๆ ได้แก่ 1) ภาษา ได้ไปเรียนภาษาฝรั่งเศสเพิ่มเติม หรือการใช้พจนานุกรม ซึ่งเป็นแหล่ง ข้อมูลที่พยาบาลทุกคนหาได้ง่าย สะดวก นำติดตัวไปด้วยเสมอเมื่อออกจากบ้าน หรือเวลาที่จะต้องไปติดต่อกับบุคคลอื่นๆ เพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสาร 2) การทำงานพยาบาลจะแสวงหาเอกสารต่างๆ เช่น คู่มือการทำงานของห้องผ่าตัด เพื่อช่วยให้มีความรู้ในการทำงาน สามารถทำงานร่วมทีมได้

ข) การเข้าร่วมฟังการประชุมปรึกษา (conference) ของทีมผ่าตัด และในการประชุมปรึกษาของแพทย์ ตามที่ วิเชียร ทวีลาภ (2523) กล่าวไว้ว่าการศึกษาจากแพทย์เมื่อมีการเข้าร่วมฟังการประชุมปรึกษาของทีมสุขภาพที่ร่วมกันทำงาน เป็นวิธีการเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการ ซึ่งช่วยให้พยาบาลห้องผ่าตัดมีทักษะในการฟังเพิ่มมากขึ้น และมีความรู้ทางวิชาการเพิ่มมากขึ้น

ค) การแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นระหว่างเพื่อน การพูดคุยกับผู้รู้หรือผู้เชี่ยวชาญที่มีความคิดเห็นเป็นอย่างไร เข้าใจตรงกันหรือไม่ เป็นการเรียนรู้ทางได้อีกวิธีหนึ่งหรือ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ที่มีความชำนาญเฉพาะทาง เพราะว่าจากการที่พยาบาลมีการฝึกอบรมในภาคทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ทางห้องผ่าตัด พยาบาลแต่ละคนมีความชำนาญเฉพาะทางห้องผ่าตัดต่างกัน จึงได้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ เพื่อทำให้เกิดความรู้และความเข้าใจมากขึ้น ดังที่ วันทนา ศิลปิน (2539) ได้พบว่าการได้มีการพบปะแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด และประสบการณ์กับบุคคลอื่นๆ ที่ทำงานเกี่ยวกับเรื่องเดียวกัน เป็นการส่งเสริมความก้าวหน้าให้มีสมรรถภาพสูงขึ้น

ง) การสร้างมนุษยสัมพันธ์ พยาบาลกลุ่มนี้ แสวงหาเพื่อนหรือมิตร เพื่อช่วยในการทำจุดมุ่งหมายของตนให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับ พิสิทธิ์ สารวิจิตร (2525) ที่กล่าวว่า เนื่องจากบุคคลทุกคนมีกำลังจำกัด ทั้งในด้านกำลังทรัพย์ กำลังกาย กำลังสมอง ความคิด เมื่อบุคคลต้องการจะทำงานให้บรรลุผลสำเร็จ บุคคลจำเป็นต้องอาศัยกำลังต่างๆ จากบุคคลอื่นมาช่วย และสอดคล้องกับขั้นตอนการพัฒนาตนเองของ Megginson & Pedler (1992) ที่กล่าวว่า การแสวงหาความช่วยเหลือและสนับสนุนจากบุคคลอื่น จะช่วยให้บุคคลที่ต้องการพัฒนาตนเอง ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย เทคนิคที่พยาบาลกลุ่มนี้ใช้สร้างมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่นได้แก่

การเรียนรู้ลักษณะของผู้ร่วมงานหรือเพื่อน ใช้วิธีการแสดงความรู้ความสามารถของตนเอง และแสดงความเชื่อมั่นในการทำงาน เพื่อให้เกิดการยอมรับและไว้วางใจจากผู้ร่วมงาน สอดคล้องกับ Branden (1969) ที่กล่าวว่า การสร้างมนุษยสัมพันธ์โดยการสร้างความประทับใจอย่างหนึ่ง คือ การนำเสนอตนเอง แสดงความเชื่อมั่นในตนเอง นอกจากนี้พยาบาลได้ปฏิบัติตนเป็นคนขยัน อาสางาน เพื่อให้เกิดการยอมรับ เพราะเมื่อเกิดการยอมรับแล้วก็สามารถที่จะทำงานอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข หรือการผูกมิตรโดยการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นก่อน เป็นต้น Bixler (1987 อ้างถึงใน เรียม ศรีทอง, 2543)

ในแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างมนุษยสัมพันธ์ตามหลักพุทธศาสตร์ ได้มีการกล่าวถึง หลักการสร้างสัมพันธ์ที่ดีประกอบด้วย ธรรมที่เรียกว่า “สังคหวัตถุ 4” (พระธรรมปิฎก อ้างถึงใน ป.อ.ปยุตโต, 2540) ซึ่งประกอบด้วย 1) ทาน คือ การให้ การแบ่งปัน 2) ปิยวาจา คือ การพูดจาไพเราะ การมีคำพูดที่เป็นประโยชน์ต่อกัน 3) อุตถจริยา คือ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 4) สมานัตตา คือ การวางตนเสมอ ไม่ดูถูกมิตรแม้ว่าบุคคลนั้นจะมีตำแหน่งหน้าที่การงานต่ำกว่า

ซึ่งพยาบาลได้ใช้วิธีการผูกมิตรที่สอดคล้องกับหลักธรรมดังกล่าวเช่น การแสดงความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยพยาบาลได้แสดงความช่วยเหลือผู้ร่วมงานเกี่ยวกับการใช้กล้องส่องในช่องท้อง ทุกครั้งเมื่อมีปัญหาและพยาบาลฝรั่งเศสไม่สามารถแก้ไขได้ และการวางตนเสมอไม่ดูถูกบุคคลอื่น เช่น ซึ่งพยาบาลพยายามที่จะสร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้ร่วมงานทุกคน โดยไม่ดูถูกถึงแม้ว่าจะเป็นพนักงานทำความสะอาด หรือพนักงานผู้ช่วยเหลือคนไข้ เป็นต้น

จ) การเรียนรู้จากสื่อต่าง ๆ คือ การแสวงหาแหล่งสนับสนุนโดยการศึกษาความรู้จากวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ การดูหนัง จากผลการวิจัย พยาบาลแสวงหาทรัพยากรสนับสนุนจากสื่อ ซึ่งประกอบด้วย วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และการดูภาพยนตร์

สำหรับประเด็นแหล่งสนับสนุนในการเรียนรู้ นี้ เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารทางการพยาบาลในการวางแผนในเรื่องเกี่ยวกับการจัดหาแหล่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ สะดวกและสามารถหาได้ง่าย ให้แก่บุคลากรทางการพยาบาลได้ศึกษา ค้นคว้า การสนับสนุนให้เข้าร่วมฟังการประชุม ปรึกษา การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการสัมมนา เป็นต้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

ประเด็นที่ 4 : การไม่ละทิ้งความพยายาม ตามที่ Megginson & Pedler (1992) กล่าวว่า ในระหว่างการเรียนรู้ จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ที่ต้องการพัฒนาตนเองจะต้องมีความพากเพียรพยายามมานะอดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่ต้องเผชิญ (Strickability and preserverance)

และ พิสิทธิ์ สารวิจิตร (2525) กล่าวว่า ความตั้งใจแน่วแน่ที่จะพากเพียรเพื่อบรรลุจุดหมาย เป็น การสร้างความสำเร็จให้แก่ตนเอง พยายามจากการศึกษาพยายามเพื่อที่จะให้ตนเองสามารถดำรง ชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมและสังคมของประเทศฝรั่งเศส มีประเด็นย่อย (Subtheme) ที่เกี่ยวข้องของ 2 ประเด็น ได้แก่ ก) ความตั้งใจอย่างแน่วแน่ และ ข) ความอดทนมานะบากบั่น

ก) **ความตั้งใจอย่างแน่วแน่** เป็นลักษณะของบุคคลที่มีความพยายามในการ กระทำสิ่งต่างๆ อย่างเต็มกำลังความสามารถ และมีเป้าหมายจนบรรลุผลสำเร็จ จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้พบว่า ความตั้งใจอย่างแน่วแน่ของพยาบาล ประกอบด้วย ความตั้งใจในการให้ตนเอง สื่อสารกับคนฝรั่งเศสได้ ตั้งใจเรียนรู้การทำงาน และมีความตั้งใจในการร่วมกันกับเพื่อนพยาบาล ในการแก้ไขปัญหา เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการฝึกอบรม มีความตั้งใจในการเรียนรู้ภาษา ฝรั่งเศส มุ่งสู่สิ่งที่หวังไว้ เช่นตั้งใจว่าจะต้องสื่อสารกับคนฝรั่งเศสให้ได้ แม้จะลำบากหรือพบกับ อุปสรรค สิ่งที่ทำให้ผิดหวังท้อใจ แต่ก็ยังพยายามทำต่อไม่ละทิ้งกลางคัน มุ่งที่จะทำต่อไปเพื่อให้ ประสบกับสิ่งที่ตั้งใจไว้ตั้งแต่ต้น ซึ่งสอดคล้องกับ สมิต อาชวณิชกุล (2543) กล่าวว่า การบรรลุ ผลสำเร็จในการพัฒนาตนเอง ย่อมต้องอาศัยทั้งความมุ่งมั่นตั้งใจจริง และจัดกระบวนการปรับปรุง พัฒนาตนเองที่เหมาะสม และสมพงษ์ เกษมสิน (2523) กล่าวว่า การพัฒนาตนเองโดยมีความ ตั้งใจอย่างแน่วแน่ที่จะฝึกฝนตนเองให้ทันกับเหตุการณ์ จะทำให้เกิดความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

ข) **ความอดทน มานะบากบั่น** จากผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ความอดทน มานะบาก บั่นของพยาบาลประกอบด้วย ความอดทนต่อความเหน็ดเหนื่อย และการอดทนไม่ย่อท้อต่อ อุปสรรค

พยาบาลต้องอดทนต่อความเหน็ดเหนื่อย เนื่องจากระบบการทำงานของห้องผ่าตัด ในประเทศฝรั่งเศสมีความแตกต่างไปจากที่ตนเองเคยปฏิบัติอยู่ ซึ่งพยาบาลต้องใช้ความอดทนต่อ ความเหน็ดเหนื่อยอยู่บ่อยๆ ในการที่จะเรียนรู้การทำงานของเขา ตามที่ สุภาพร สุขเจริญ (2530) กล่าวถึงการแสดงออกถึงความอดทนไว้ว่า การที่จะได้สิ่งใดมาบางครั้งต้องยอมสูญเสียสิ่งบาง อย่าง ซึ่งพยาบาลรายหนึ่งยอมที่จะเหนื่อยในการทำงาน เพื่อแลกกับการได้รับความรู้

ความอดทนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค เป็นคนที่ไม่ยอมแพ้อะไรง่ายๆ พยาบาลใช้ความ อดทนด้วยการให้กำลังใจตนเอง เพราะกำลังใจจะทำให้อดทนต่ออุปสรรคและแรงกดดันต่างๆ ได้ สร้างกำลังใจให้กับตนเองด้วยวิธีการมองไปข้างหน้า ไม่ย่อท้อ ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาตนเองที่ มีประสิทธิภาพของ พิสิทธิ์ สารวิจิตร (2525) ที่ว่าการปลุกใจตนเองเพื่อให้มีความเข้มแข็ง กล้าหาญต่อสู้อุปสรรคอย่างองอาจ

บางครั้งพยาบาลต้องเผชิญกับอุปสรรค แต่ก็ยังเป็นอุปสรรคที่พยาบาลพิจารณาแล้วรู้ว่าไม่เกินความสามารถของตนเอง ซึ่ง Megginson & Pedler (1992); McClelland (1953 อ้างถึงใน เรียม ศรีทอง, 2543) กล่าวว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นแรงจูงใจที่จะทำให้บุคคลในอาชีพต่าง ๆ ประสบความสำเร็จในชีวิตหรือหน้าที่การงาน และในการที่จะทำสิ่งใดให้บรรลุเป้าหมายนั้น บางครั้งจะต้องเผชิญกับความเสี่ยง แต่บุคคลนั้นรู้ถึงระดับของความเสี่ยง และบุคคลนั้นจะมีความพยายามที่จะเอาชนะอุปสรรคต่างๆ จนประสบผลสำเร็จ เช่น การที่ต้องถูกโยกย้ายให้ไปปฏิบัติงานในห้องผ่าตัดซึ่งไม่ได้มีความรู้ลึกซึ้งในเรื่องนั้นๆ มาก่อน แต่ด้วยหลักของการทำงานในห้องผ่าตัด เมื่อตนเองพิจารณาแล้วสามารถทำได้

หากพิจารณาถึงประสบการณ์การพัฒนาตนเองของพยาบาลห้องผ่าตัดไทยในระหว่างการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย การแสวงหาแหล่งสนับสนุน และการไม่ละทิ้งความพยายาม จะเห็นรูปแบบการพัฒนาตนเองที่สอดคล้องกับแนวคิดทางพุทธศาสนาในเรื่อง “หัวใจนักปราชญ์” (พระธรรมปิฎก อ้างถึงใน ป.อ. ปยุตโต, 2540) ซึ่งได้แก่การพัฒนาตนเองในการเรียนรู้ ฟังมีการฝึกฝนปฏิบัติในสิ่งต่อไปนี้เป็น นักปราชญ์นั้นจะต้องเป็นคนที่ฟังมาก อ่านมาก หลังจากฟังมาก อ่านมากแล้ว ต้องรู้จักคิด เมื่อสงสัยต้องใช้วิธีการถามเพื่อความเข้าใจ จดบันทึกสิ่งอันเป็นสาระ เพื่อประโยชน์ในการที่จะจดจำนำมาใช้ในภายหลัง ซึ่งพยาบาลกลุ่มนี้ภายหลังจากการฟังและการอ่านแล้ว พยาบาลได้ใช้การคิด การทบทวนความรู้ต่างๆ ที่ตนเองได้ฟังและอ่าน เช่น ในการทำงานหลังการอ่านคู่มือการทำงานของเขาก็นำมาคิดเปรียบเทียบกับสิ่งที่ตนเองเคยเรียนรู้มา แยกแยะสิ่งที่เป็นประโยชน์ เทคนิคใหม่ๆ ที่สมควรจะทำตาม เมื่อพยาบาลมีข้อสงสัย ไม่แน่ใจไม่กระจ่างในเรื่องใดก็ใช้วิธีการถามผู้รู้โดยการสร้างมนุษยสัมพันธ์หรือการผูกมิตรกับผู้ที่จะสามารถช่วยเหลือให้คำตอบหรือให้ข้อมูลได้ นอกจากนี้ พยาบาลได้ใช้วิธีการจดบันทึกสิ่งต่างๆ ดังที่จากข้อมูลการสอบถามเพิ่มเติมพบว่า พยาบาลทุกรายจะมีสมุดบันทึกไว้จด เขียนบันทึกสิ่งต่างๆ เพื่อเป็นประโยชน์ในการกลับไปทบทวน

การไม่ละทิ้งความพยายาม เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในการดำรงชีวิต จากผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะพบว่า พยาบาลที่ประสบความสำเร็จจากการฝึกอบรมได้ใช้แนวคิดทางพุทธศาสนาในเรื่อง “หัวใจนักปราชญ์” ซึ่งเป็นแนวคิดที่ใช้ได้ในทุกสถานการณ์ ดังนั้นการพัฒนาตนเองในการเรียนรู้ต่างๆ ของบุคลากรพยาบาล ฟังมีการฝึกฝนปฏิบัติตามแนวทางหัวใจนักปราชญ์

ประเด็นที่ 5 : การปรับตัว เป็นการแสดงพฤติกรรมต่างๆ ของพยาบาล ในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและสังคม เพื่อช่วยให้ทำงานกับผู้อื่นด้วยความราบรื่น เนื่องจาก

พยาบาลต้องอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น จากการสัมภาษณ์ พบว่าการปรับตัวของพยาบาลมีประเด็นย่อย (subtheme) ที่เกี่ยวข้อง 1 ประเด็น ได้แก่ ก) การยอมรับ

ก) **การยอมรับ** การที่พยาบาลยอมรับเอาค่านิยม ปทัสถานของสังคมใหม่เข้าไป เป็นพฤติกรรมของพยาบาลเอง เป็นลักษณะของพยาบาลที่ยอมรับสภาพแห่งความเป็นจริงของตนเอง รู้จักตนเองดีทั้งในด้านความสามารถ ความต้องการ เมื่อรู้แล้วจึงประมาณตนเองได้ว่า ควรจะดำเนินการอย่างไรจึงจะดีที่สุด พยาบาลจากการศึกษาครั้งนี้ ยอมรับขีดจำกัดในความรู้ความสามารถของตนเอง พยายามปรับลดความคาดหวังของตนเองลง ถึงแม้จะมีพื้นฐานประสบการณ์เดิมมาก่อน แต่เนื่องจากเป็นการทำงานในสถานที่ใหม่ จำเป็นต้องใช้วิธีการเพื่อให้สามารถเรียนรู้งานในห้องผ่าตัดได้ คือ การพยายามเรียนรู้งานใหม่ๆ ของเขา ด้วยการดู การสังเกต การจดบันทึก การจำ พยายามเรียนรู้เกี่ยวกับเทคนิคในการทำผ่าตัดของแพทย์ ใช้การทบทวน พยายามดูเทคนิคที่แตกต่างจากเราแล้วยอมรับเทคนิคที่คิดว่าเป็นประโยชน์ และปฏิบัติตาม พยายามเรียนรู้งานใหม่ๆ ของเขา ว่าระบบงานของห้องผ่าตัดของฝรั่งเศสเป็นอย่างไร เรียนรู้ผู้ร่วมงานเป็นอย่างไร และยอมรับปฏิบัติตามกฎระเบียบ และบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เพื่อที่จะปฏิบัติงานร่วมกับทีมของเขาได้ และช่วยให้ทำงานด้วยความราบรื่น ซึ่งสอดคล้องกับที่ Cooper (1974 อ้างถึงใน ชุตินา เลิศกวีพร, 2539) กล่าวว่า ผลที่ได้ขั้นสุดท้ายในกระบวนการสังคมประคิตของวิชาชีพ (Profession Socialization) คือ บุคคลจะกลายเป็นบุคคลใหม่ซึ่งประกอบไปด้วยความสามารถทางทักษะในการปฏิบัติงานของวิชาชีพ กับทั้งมีค่านิยม ทัศนคติ ซึ่งเป็นที่ปรารถนาของวิชาชีพและภายใต้ความคาดหวังของสาธารณชนส่วนใหญ่

และสอดคล้องกับ นิภา นิธยาน (2530) ที่กล่าวว่า การเพิ่มความพยายามให้มากขึ้นเพื่อเอาชนะอุปสรรคความยุ่งยากต่างๆ ที่เกิดขึ้น จะทำให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ และเป็นการช่วยลดความเครียดวิธีหนึ่ง นอกจากนี้พยาบาลยอมรับปฏิบัติตามกฎระเบียบ และบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เพื่อที่จะปฏิบัติงานร่วมกับทีมของเขาได้ และช่วยให้ทำงานด้วยความราบรื่น ซึ่งเป็นการยอมรับสภาพแห่งความเป็นจริงของตนและประมาณตนว่าควรจะทำอย่างไรจึงจะดีที่สุด (Hurlock, 1978) และสอดคล้องกับ พิสิทธิ์ สารวิจิตร (2525) ที่กล่าวว่า บุคคลจะปรับตัวได้ดีเพียงใด ขึ้นอยู่กับหลักแห่งการยอมรับ โดยบุคคลต้องยอมรับสภาพแห่งความเป็นจริงของตนเอง รู้จักตนเองดีทั้งในด้านความสามารถ ความต้องการ รวมถึงจุดอ่อนของตนเอง

กระบวนการสังคมประคิตของวิชาชีพ มีความสำคัญในการปรับตัวเพื่อการเรียนรู้ จากกระบวนการสังคมประคิตของวิชาชีพพยาบาล จะเห็นว่า เป็นสิ่งที่พยาบาลวิชาชีพจะต้องประเมินตนเองอยู่เสมอ มีการปรับตัวในการเรียนรู้ รู้จักการเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีของวิชาชีพ

ต้องเรียนรู้ในการรับเอาค่านิยม วัฒนธรรมของวิชาชีพเข้ามาเป็นค่านิยม วัฒนธรรมในตัวเอง และพัฒนาเพื่อให้สามารถอยู่ในวิชาชีพและในสังคมได้อย่างมีความสุข รวมถึงการพัฒนาความก้าวหน้าของตนเองและวิชาชีพด้วย

III **ระยะภายหลังการฝึกอบรม** ระยะเวลาที่พยาบาลห้องผ่าตัดไทยเดินทางกลับจากการฝึกอบรม และกลับมาปฏิบัติงานในหน่วยงานของตน พยาบาลกล่าวถึงประสบการณ์ของตนเองในขณะนี้ ในประเด็นหลัก (Theme) คือ ประเด็นที่ 6 : การประเมินผลการพัฒนาตนเอง

ประเด็นที่ 6 : การประเมินผลการพัฒนาตนเอง

การประเมินผลการพัฒนาตนเอง เป็นการประเมินความก้าวหน้าของการพัฒนาตนเอง ตามที่ Megginson & Pedler (1992) กล่าวว่า การประเมินผลด้วยตนเอง เป็นการประเมินตนเองกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ บรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการหรือไม่ มีการเปลี่ยนแปลงใดเกิดขึ้นกับตนเองบ้าง และวิเชียร ทวีลาภ (2523) กล่าวว่า ผลที่น่าชื่นชมของกระบวนการพัฒนาตนเองคือการที่ตนได้รู้สิ่งใหม่ๆ หรือมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นภายในตัวเอง ซึ่งมีประเด็นย่อย (Subtheme) ที่เกี่ยวข้อง 3 ประเด็น ได้แก่

ก) **ความเชื่อมั่นในตนเอง** เป็นประสบการณ์หนึ่งที่เด่นชัดอันเป็นผลจากการพัฒนาตนเองของพยาบาลกลุ่มนี้ โดยพยาบาลได้กล่าวถึงความเชื่อมั่นในตนเองในด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ และเชื่อมั่นในการกล้าแสดงความคิดเห็น

1) **เชื่อมั่นในความรู้ความสามารถทางวิชาการ** คือ เชื่อมั่นในสมรรถภาพในการทำงานของตนเองว่าจากการที่ตนเองได้รับการฝึกอบรมในห้องผ่าตัดในฝรั่งเศส ตนเองมีความรู้ความสามารถและความชำนาญเฉพาะทางของห้องผ่าตัดมากขึ้น จากการเรียนรู้ภาคทฤษฎี การฝึกปฏิบัติงานภายในห้องผ่าตัดเป็นระยะเวลา 1 ปี และการได้ไปศึกษาดูงานนอกสถานที่เกี่ยวกับระบบงานของห้องผ่าตัดต่างๆ จึงเชื่อมั่นว่าความรู้ที่ได้เรียนรู้มาทำให้ตนเองเป็นบุคลากรผู้หนึ่งที่มีคุณภาพของหน่วยงาน สามารถที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี มีความมั่นใจในการทำงานร่วมกับหมอมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ Chickering (1974) ที่กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง คือ ความแน่ใจในสมรรถภาพของตนเอง ซึ่งสามารถที่จะฝึกฝนได้ด้วยตนเองหลายวิธี เช่น ต้องรู้จักการพึ่งตนเอง หมั่นช่วยตนเองให้มากที่สุด ต้องรู้จักนับถือตนเอง เชื่อในความสามารถของตนเอง มีความกล้า ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค และพึ่งพาจากแหล่งภายนอกเมื่อจำเป็น

สามารถแก้ไขปัญหาลักษณะเฉพาะหน้าได้ดีขึ้น จากประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้มาจากการฝึกอบรมได้ใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ จนเกิดความชำนาญ ได้เรียนรู้งานอย่างเป็นระบบ สามารถมองการทำงานด้วยความคิดที่กว้างขึ้น สามารถคิดล่วงหน้าในการเตรียมพร้อมในการทำงาน และสามารถตัดสินใจได้ดีขึ้น ตามที่ Chickering (1974) กล่าวว่า เมื่อรับรู้ว่าคุณมีความสามารถจึงเชื่อมั่นว่าสามารถที่จะจัดการกับอุปสรรคและปัญหาต่างๆได้ เมื่อบุคคลรับรู้ว่าคุณมีความสามารถจึงใช้ความพยายามอย่างเต็มที่ในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ

2) เชื่อมั่นในตนเองในการแสดงออก กล่าวพูด กล่าวเสนอความคิดเห็นใหม่ๆ ในการทำงาน เพราะเชื่อในความรู้ที่ตนเองมีอยู่ทั้งประสบการณ์ด้านการทำงาน และประสบการณ์ในการใช้ชีวิต การได้ไปเห็นความเจริญของประเทศอื่นๆ ได้เห็นโลกทัศน์ที่กว้างขึ้น ได้ฝึกความกล้าที่จะเดินทางไปไหนมาไหนด้วยตัวคนเดียว ทำอะไรๆ ด้วยตนเอง และนำความรู้ที่ตนเองได้เรียนรู้มาเผยแพร่ต่อ หรือแสดงออกให้คนรอบข้างได้รู้ และเชื่อมั่นว่าสามารถนำมาปฏิบัติและเกิดประโยชน์ได้ แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับโอกาส เช่น การให้คำแนะนำแก่พยาบาลใหม่และนักศึกษาพยาบาล เป็นต้น

ข) การมีวุฒิภาวะเพิ่มขึ้น วุฒิภาวะที่เพิ่มขึ้นของพยาบาล ประกอบด้วย การมีความรู้เพิ่มขึ้น มีความรับผิดชอบมากขึ้น การตัดสินใจใช้เหตุผลมากขึ้น มีความมั่นคงทางอารมณ์ และมีความเป็นอิสระเป็นตัวของตัวเอง

พยาบาลรับรู้ว่าคุณมีความรับผิดชอบในการทำงานเพิ่มมากขึ้น สามารถแบ่งเบาภาระของผู้ร่วมงานได้มากขึ้น จากการทำที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานบางอย่างซึ่งในระหว่างการฝึกอบรมได้ถูกมอบหมายงานให้ทำ ได้รับความชอบงานคนเดียว ทำให้ตนเองมีความเชื่อมั่นในการทำงานมากขึ้น มีความรอบคอบในการทำงานมากขึ้น มีความสามารถในการตัดสินใจได้ดีขึ้น สามารถแก้ไขปัญหาลักษณะต่างๆ ได้ด้วยตนเอง ทั้งปัญหาในการทำงานและการดำรงชีวิต เพราะอยู่ที่ไหนไม่มีที่ปรึกษา เมื่อกลับมาทำให้โตเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น สามารถมองการทำงานด้วยความคิดที่กว้างขึ้นโดยสามารถคิดล่วงหน้าในการเตรียมพร้อมสำหรับงาน

การรู้จักการควบคุมอารมณ์มากขึ้น รู้จักการหาเหตุผลมาสนับสนุนคำพูดของตนเอง การรู้จักเจียมในบางครั้ง เป็นคนมีเหตุผลมากขึ้น สามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี จากการไปฝึกอบรมต้องดำเนินชีวิตโดยใช้ภาษาฝรั่งเศส ซึ่งทุกคนไม่คุ้นเคย ในการทำงานที่จะทำให้เกิดความเข้าใจตรงกันนั้นเป็นเรื่องที่ยาก จึงเป็นการฝึกตนเองให้รู้จักการควบคุมอารมณ์ของตนเองกลับมาจึงเป็นคนที่ยุบายหาเหตุผลให้ถูกต้องมากขึ้น เพราะต้องต่อสู้กับปัญหาอุปสรรคหลายๆด้าน ทำให้กลับมามีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นมากขึ้น

นอกจากนี้ มีความเป็นตัวของตัวเอง มีความอิสระ จากการทำไปฝึกอบรมทำให้ตนเองมีความอิสระ ได้จากครอบครัวไปใช้ชีวิตอยู่คนเดียวโดยที่ตนเองสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมนั้นได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับ Chickering (1974) ที่กล่าวว่า การพัฒนาตนเอง หมายถึง บุคคลที่มีสภาพจิตใจที่มั่นคงแน่นอน สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับ นิภา นิธยาน (2530) ที่กล่าวว่า วุฒิภาวะทางใจไม่ได้เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ แต่เกิดขึ้นโดยการเรียนรู้ฝึกฝน ปรากฏผลเป็นความองงามทางด้านการใช้เหตุผล รู้จักความรับผิดชอบ รู้จักการควบคุมอารมณ์ เข้าใจตนเองดีขึ้น มีความเป็นตัวของตัวเอง วุฒิภาวะทางใจจะมีการเปลี่ยนแปลงไปเรื่อยๆ เพิ่มไปตามประสบการณ์และวัย

ค) ความต้องการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ภายหลังจากการกลับจากการฝึกอบรม พยาบาลมีความต้องการในการพัฒนาตนเอง ที่สรุปได้ดังนี้

- 1) มีความสนใจเกี่ยวกับเรื่องทางวิชาการมากขึ้น พยายามติดตามความก้าวหน้าทางการแพทย์เสมอๆ เช่น การเข้าฟังการประชุมทางวิชาการ การติดตามข่าวสารการศึกษา ดูงานต่างๆ
- 2) หาทางเพิ่มเติมความรู้โดยการเรียนต่ออย่างเป็นทางการ เช่น การไปเรียนต่อในระดับปริญญาโท
- 3) ไปศึกษาทางด้านภาษาฝรั่งเศสต่อเพิ่มเติมความรู้ให้กับตนเอง โดยมีจุดมุ่งหมายนอกจากความรู้แล้วยังได้เพื่อนมากขึ้น
- 4) มีความพร้อมที่จะเรียนรู้อต่อ ถ้าอยากจะทำในเรื่องอะไร ก็จะใช้วิธีการไปหาเอกสารมาอ่านให้เห็น ให้รู้ในข้อเท็จจริงตามหลักการ ได้มีการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักของวิชาการมากขึ้น

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาตนเองของ Megginson & Pedler (1992) ที่กล่าวว่า ความต้องการที่จะพัฒนาตนเอง เป็นความคิดที่จะเรียนรู้ พร้อมทั้งนำความรู้ที่ได้มาปรับปรุงให้ดีขึ้น มีความกระตือรือร้นที่จะปรับปรุงตนเองทราบดีว่าจะปรับปรุงพัฒนาการทำงานอย่างไรให้ก้าวหน้า คอยติดตามหนังสือ วารสาร ตำรา การจัดประชุมสัมมนา การเรียน การศึกษา ต่อ ตลอดจนติดตามความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับเทคโนโลยีต่างๆ และสอดคล้องกับวิธีการพัฒนาตนเองของ จินตนา ยูนิพันธุ์ และคณะ (2530) คือ 1) การศึกษาด้วยตนเอง ได้แก่ อ่านหนังสือรายวัน หรือรายสัปดาห์ การอ่านตำราวิชาการอื่นๆ การฟังวิทยุ การดูโทรทัศน์ด้านวิชาการพยาบาลและเรื่องทั่วไป 2) การพัฒนาตนเองในด้านการเข้ารับการอบรมรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การบรรยายหรืออภิปรายทางวิชาการ การประชุมอบรม หรือสัมมนาทางวิชาการ 3) การพัฒนาตนเองด้าน

การศึกษาต่อและการศึกษาดูงานได้แก่ การศึกษาต่อ การอบรมหลักสูตรระยะสั้น การศึกษาดูงานในประเทศ หรือต่างประเทศ และสอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองของ Gross (1977) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองสามารถ 1) แสวงหาแหล่งวิชาการในชุมชน 2) การเข้าร่วมเป็นสมาชิกในวงการศึกษาที่สนใจ 3) การเป็นอาสาสมัครในกิจกรรมของสังคม เพื่อให้ได้ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ต่างๆ 4) การฝึกปฏิบัติงานในหน่วยงานต่างๆ ทั้งของราชการและเอกชน 4) การศึกษาในมหาวิทยาลัยเปิด ซึ่งอาจเรียนทางวิทยุ โทรทัศน์ และไปรษณีย์ได้

โดยสรุป ประสบการณ์ในการพัฒนาตนเองของพยาบาลห้องผ่าตัดไทยที่ได้ฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศสนั้น มีความสอดคล้องกับขั้นตอนในการพัฒนาตนเอง ของ Megginson & Pedler (1992) กล่าวคือ

1. พยาบาลจากการศึกษาครั้งนี้ พบว่ามีความต้องการที่จะแสวงหาประสบการณ์ใหม่ๆ ในการทำงานและการดำเนินชีวิต และมีแรงจูงใจจากการที่มีตัวอย่าง (model) ของพยาบาลที่เคยไปฝึกอบรมในต่างประเทศมาก่อนทั้งโดยการไปฝึกอบรมในต่างประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับขั้นตอนการพัฒนาตนเองในหัวข้อ ปรรอณาในการเรียนรู้ (Desire to learn)

2. จากการศึกษาพยาบาลกลุ่มนี้ พบว่าเมื่อพยาบาลมีความต้องการที่จะไปฝึกอบรมในต่างประเทศ พยาบาลกลุ่มนี้จึงได้สำรวจตนเองถึงความพร้อม จุดเด่นและข้อด้อย มีการแก้ไขข้อด้อยต่างๆ ของตนเอง และมีการเตรียมความพร้อมให้กับตนเอง โดยเริ่มตั้งแต่ก่อนการสอบชิงทุนนี้ ด้วยการเรียนภาษาอังกฤษเพิ่มเติม เป็นต้น และภายหลังการสอบและทราบว่าได้ไปฝึกอบรม พยาบาลได้สำรวจความพร้อมและข้อจำกัด และความสามารถของตนเอง เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับตนเองในการไปฝึกอบรมในต่างประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับขั้นตอนการพัฒนาตนเองในหัวข้อ การประเมินตนเอง (Self-diagnosis)

3. พยาบาลจากการศึกษาครั้งนี้ ระหว่างรับการฝึกอบรม มีการตั้งเป้าหมายให้กับตนเอง จึงได้มีการแสวงหาแหล่งสนับสนุนต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ และเป็นแหล่งข้อมูลที่สามารถทำได้ง่าย สะดวก และเหมาะสม เช่น การอ่านหนังสือคู่มือการทำงานของห้องผ่าตัด การเรียนภาษา การใช้พจนานุกรม เป็นต้น รวมถึงการสร้างมนุษยสัมพันธ์ เพื่อแสวงหาผู้ช่วยเหลือ ซึ่งสอดคล้องกับขั้นตอนการพัฒนาตนเองในหัวข้อ การตั้งเป้าหมาย (Set goals) การแสวงหาแหล่งสนับสนุน (Finding appropriate resources) และการสร้างสัมพันธภาพ ซึ่งสร้างเครือข่ายกับเพื่อนเหล่านี้ในการช่วยเหลือให้บรรลุผลสำเร็จในเป้าหมาย นอกจากนี้ประสบการณ์ในการพัฒนาตนเองของพยาบาลกลุ่มนี้ พบว่ามีการปรับตัว เป็นการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและสังคม เพื่อช่วยในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างมนุษยสัมพันธ์

4. นอกจากนี้ ระหว่างรับการฝึกอบรมต้องใช้ความพยายาม อดทน มานะบากบั่น ต่ออุปสรรคต่างๆ โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่เผชิญ มีความตั้งใจอย่างแน่วแน่ในการเรียนรู้ทั้งใน ส่วนของงานและการดำรงชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับขั้นตอนการพัฒนาตนเองในหัวข้อ การไม่ละทิ้ง ความพยายาม (Strickability and preserverance) จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า ในระยะภายหลัง กลับจากการฝึกอบรม พยาบาลได้มีการประเมินผลการพัฒนาตนเอง มีการประเมินผลเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ที่ตนเองตั้งใจไว้ตั้งแต่แรก และพบว่าตนเองมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น ได้แก่ มีความมั่นใจในการทำงานและการดำรงชีวิต มีวุฒิภาวะสูงขึ้น และมีความต้องการพัฒนาตนเอง อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับขั้นตอนการพัฒนาตนเองในหัวข้อ การประเมินผลตนเอง (Evaluation) ซึ่งเป็นการประเมินตนเองกับ เป้าหมายที่ตั้งไว้ ว่าสิ่งที่ได้ทำนั้นเป็นอย่างไร บรรลุ เป้าหมายตามที่ต้องการหรือไม่

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

สรุปผลที่ได้จากการศึกษาวิจัย สามารถนำไปเป็นประโยชน์ต่องานพยาบาลได้ 3 ด้าน คือ ด้านการบริหารการพยาบาล ด้านการปฏิบัติการพยาบาล และด้านการวิจัยทางการพยาบาล

ด้านการบริหารการพยาบาล

1. เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารทางการพยาบาล ในการเตรียมพร้อม ส่งเสริม สนับสนุนในการพัฒนาบุคลากรในการไปฝึกอบรม ทั้งในประเทศและต่างประเทศ
2. เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารทางการพยาบาล ในการเสริมปัจจัยที่กระตุ้นให้พยาบาลเกิดความต้องการในการเรียนรู้ และพัฒนางาน โดยการให้โอกาสพยาบาลที่ประสบความสำเร็จในการรับการฝึกอบรมดูงานมาพูดคุย เล่าถึงประสบการณ์ หรือการพัฒนาตนเองจะได้เป็น แรงกระตุ้นพยาบาลอื่นๆ หรือพยาบาลรุ่นใหม่ให้พัฒนาตนเองต่อไป

ด้านการปฏิบัติการพยาบาล

1. เป็นประโยชน์สำหรับพยาบาลผู้ที่ต้องการพัฒนาตนเองได้เข้าใจขั้นตอนกระบวนการประสบการณ์การพัฒนาตนเอง ได้นำไปใช้ในการเตรียมตนเองทางด้านการเรียนรู้ การประเมินตนเองเพื่อทราบข้อเด่น และปรับปรุงแก้ไขข้อด้อยของตนเอง ในการกำหนดเป้าหมาย ในเพื่อความก้าวหน้าในชีวิต ในการแสวงหาแหล่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับตนเอง และวิธีการในการเรียนรู้ การปรับตัว การมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการพัฒนา และการประเมินผลความก้าวหน้าของตนเอง
2. เป็นประโยชน์สำหรับพยาบาลในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง ซึ่งควรจะได้มีการกำหนดโครงการพัฒนาตนเอง โดยมีการกำหนดระยะเวลาในการติดตามความก้าวหน้า

ด้านการวิจัยทางการพยาบาล

ได้ประเด็นการพัฒนาตนเอง สามารถพัฒนาสู่การวิจัยต่อไปได้

1. นำผลการวิจัยครั้งนี้ เป็นพื้นฐานหรือองค์ความรู้ในการศึกษาวิจัย เพื่อค้นหา รูปแบบการพัฒนาตนเองของพยาบาล
2. สามารถพัฒนาความรู้ที่ได้จากการวิจัยนี้สู่การศึกษาวิจัยต่อไป ซึ่งอาจเป็นการศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยเชิงทฤษฎีพื้นฐาน (Grounded Theory) เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาตนเองของพยาบาล หรือของหัวหน้าหอผู้ป่วย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- เกษม รัตนชัย. **คู่มือการศึกษาต่อในประเทศออสเตรเลีย**. กรุงเทพมหานคร: รุ่งเรืองการพิมพ์, 2538.
- กัญญา สุวรรณแสง. **การพัฒนาบุคคลิกภาพและการปรับตัว**. กรุงเทพมหานคร: บำรุงสาส์น, 2535.
- กองการพยาบาล. **มาตรฐานการพยาบาลในโรงพยาบาล**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สามเจริญพานิชย์, 2542.
- งามพิศ สัตย์สงวน. **หลักมานุษยวิทยาวัฒนธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ธรรมสภา, 2538.
- จินตนา ยูนิพันธุ์ และคณะ. **การพัฒนาตนเองของพยาบาลไทย รายงานการวิจัยสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย**, 2530.
- จิตตินันท์ พงสุวรรณ และคณะ. **ประสบการณ์การดูแลตนเองเมื่อเจ็บป่วยของผู้ใหญ่ในอำเภอกระแสดินธุ์ จังหวัดสงขลา**. วารสารพยาบาลสงขลาคินทร์ 20 (กันยายน-ธันวาคม 2543): 211-233.
- ชลอศักดิ์ ลักษณะวงศ์ศรี. **ความภาคภูมิใจในตัวเองของเด็กวัยรุ่น**. **จุลสารศูนย์สุขวิทยาจิต** 16 (2538): 25-31.
- ชุติมา เลิศกวีพร. **ศึกษากิจกรรมการพัฒนาดตนเองตามรายงานของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- เชียรศรี วิวิศรี. **จิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่**. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.
- ทินวัฒน์ มฤคพิทักษ์. **ลูกเล่นลูกฮา**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ก้องห้ำ, 2524.
- ทองจันทร์ หงส์ลดารมภ์. **การเรียนรู้โดยพึ่งตนเอง**. **สารพัฒนาคน** 5 (พฤศจิกายน-ธันวาคม 2531): 42-53.

- นิภา นิธยาน. **บุคลิกภาพ : จิตวิทยาเพื่อการศึกษาและชีวิต.** กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, 2530.
- นางพิมล นิมิตรอนันท์. การรับรู้ภาวะสุขภาพของหญิงวัยหมดประจำเดือน. **วารสารพยาบาล กองทัพบก 17 (มิถุนายน 2540): 15-26.**
- ประณีต และคณะ. ความเหมือนและความแตกต่างของการวิจัยเชิงคุณภาพทางการพยาบาล: ปრაกฏการณ์วิทยา ทฤษฎีพื้นฐาน และชาติพันธุ์วรรณา. **วารสารสภาการพยาบาล 15 (เมษายน-มิถุนายน 2543): 12-22.**
- ผ่องศรี ศรีมรกต. ประสบการณ์การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของนักศึกษาไทยในมหาวิทยาลัย มิชิแกน ประเทศสหรัฐอเมริกา. **วารสารวิจัยทางการพยาบาล 3 (มกราคม-เมษายน 2542): 61-75.**
- ป.อ. ปยุตโต. **การพัฒนาที่ยั่งยืน.** พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิโกลดคิมทอง, 2540.
- ประยุทธ์ ปยุตโต. **พุทธธรรมะกฎธรรมชาติและคุณค่าสำหรับชีวิต.** กรุงเทพมหานคร: สุขภาพใจ, 2528.
- พยอม อยู่สวัสดิ์. **ประสบการณ์การดูแลผู้ป่วยในการปฏิบัติการพยาบาลวิชาชีพ: การศึกษาเชิงคุณภาพ.** เอกสารประกอบการประชุมวิชาการ ครั้งที่ 1 เรื่องการวิจัยทางการพยาบาลแห่งชาติ. วันที่ 25-27 มีนาคม 2539 ณ โรงแรมแอมบาสเดอร์ กรุงเทพมหานคร
- พิสิทธิ์ สารวิจิตร. **ยุทธศาสตร์การสอนวิชาการพัฒนาตนเองและบุคลิกภาพจากระดับอนุปริญญาถึงปริญญาเอก, วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531.**
- พิสิทธิ์ สารวิจิตร. **วิชายุทธศาสตร์การพัฒนาตนเองและบุคลิกภาพจากระดับอนุบาลถึงปริญญาเอก, พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : พงษ์เจริญการพิมพ์, 2525.**
- พิสิทธิ์ สารวิจิตร. **คู่มือพัฒนาเพื่อความรุ่งโรจน์และส่งเสริมความก้าวหน้าของนักเรียน.** เอกสารประกอบการบรรยายลำดับที่ 7 ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2508.

- พิทยา วาระดี. **การปรับตัวของบุคลากร เมื่อนำระบบ ISO 9000 มาปฏิบัติ กรณีศึกษา บริษัทไมโครโพลิสคอร์ปอเรชั่น (ประเทศไทย).** ภาคนิพนธ์พัฒนบริหาร ศาสตรมหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคม สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์, 2539.
- เพลินพิศ ฐานิวัฒนานนท์. **ประสบการณ์พยาบาลในการดูแลผู้ป่วยเอดส์: การศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา.** เอกสารประกอบการประชุมวิชาการ ครั้งที่ 1 เรื่องการวิจัยทางการพยาบาลแห่งชาติ. วันที่ 25-27 มีนาคม 2539 ณ โรงแรมแอมบาสเดอร์ กรุงเทพมหานคร.
- พาริดา อิบราฮิม. **คู่มือปฏิบัติการพยาบาลขั้นวิชาชีพ.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, 2525.
- มนูญ วงศ์นารี. **แนวคิดและหลักการในการพัฒนาองค์การ.** กรุงเทพมหานคร: มงคลการพิมพ์, 2519.
- มาริษา ปิโกฏิประภา. **ความพร้อมของนักเรียนไทยในการไปศึกษาต่อสหรัฐอเมริกา.** เอกสารทางวิชาการ. กรุงเทพมหานคร: กลุ่มงานแนะแนว กองการศึกษาต่างประเทศ, 2532.
- มานิต มานิตเจริญ. **พจนานุกรมไทย.** กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคลนิยมวิทยา, 2524.
- ยุวดี ฤาชา. **การใช้การเรียนการสอนทางการพยาบาล โดยเน้นปัญหาเป็นหลัก ในการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การใช้การเรียนการสอนทางการพยาบาล โดยเน้นปัญหาเป็นหลัก.** วันที่ 12-13 ตุลาคม 2536 ณ วิทยาลัยพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์, 2536.
- ราตรี พัฒนรังสรรค์. **จิตวิทยาแนะแนว.** กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยครูจันทบุรีเกษม, 2526.
- เรียม ศรีทอง. **พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน.** กรุงเทพมหานคร: เจริญชีพเ็ดดูเคชั่น, 2542.
- วนิดา วงศ์คำจันทร์. **การไปศึกษาในมหาวิทยาลัยและสถาบันวิชาชีพชั้นสูงในประเทศฝรั่งเศส.** เอกสารแนะแนวการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: กลุ่มงานแนะแนว กองการศึกษาต่างประเทศ, 2538.

- วาสนา เจือทอง. **ประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนพยาบาลไทยในระดับปริญญาตรีที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเอื้ออาทรและพฤติกรรมไม่เอื้ออาทรของครูพยาบาลไทย.** การประชุมพยาบาลแห่งชาติ ครั้งที่ 11 : การพยาบาลไทยในระยะเปลี่ยนสู่ศตวรรษที่ 21 (Nursing in the 21 st Century how do we prepare?) กรุงเทพมหานคร.
- วิเชียร ทวีลาภ. **นิเทศการพยาบาล.** พิมพ์ครั้งที่3. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, 2523.
- วันทนา ศิลปิน. **การศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองของครูสุขศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5.** วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาพยาบาลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. **พฤติกรรมองค์การ.** กรุงเทพมหานคร: ธีรฟิล์มและไซเท็กซ์, 2541.
- สมิต อาชวณิชกุล. **การพัฒนาตนเอง.** พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, 2543.
- สมิต อาชวณิชกุล. **การพัฒนาตนเอง ภาค 2.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, 2534.
- สุภางค์ จันทวานิช. **วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ.** พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- สุภางค์ จันทวานิช. **การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- สุภมาส ทองใส. **การศึกษาลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้เรียนนอกระบบโรงเรียน ประเภทอาชีวศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.** วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536
- สุภาพ อารีเชื้อ. **การพยาบาลในห้องผ่าตัด: จากการส่งเครื่องมือสู่การพยาบาลแบบองค์รวม.** วารสารพยาบาลรามธิบดี 4(2): 204-211.
- สุภาพร สุขเจริญ. **รายงานการวิจัยเรื่อง ความอดทน: แหล่งที่มาและปัจจัย.** มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2543.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. **หลักการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่.** . กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.

สมพงษ์ เกษมสิน. **การบริหารงานบุคคลแผนใหม่**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชย์, 2521.

สมคิด อิศระวัฒน์. **รายงานการวิจัยเรื่อง ลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองของคนไทย**. ภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2538.

ส่วนการศึกษาและฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ. **สถิติข้าราชการที่ลาศึกษาและฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2543. (อัดสำเนา)

อคิน รพีพัฒน์ และคณะ. **การวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อการพัฒนา**. ขอนแก่น: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น., 2536.

อุทัย หิรัญโต. **การบริหารประยุกต์**. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, 2532

อรพินทร์ ชูชม และ อัจฉรา สุขารมณ. **องค์ประกอบทางจิตวิทยาที่มีอิทธิพลต่อการเลือกงานของนิสิตระดับปริญญาตรี**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540.

ภาษาอังกฤษ

Abu-Saad, H., & Kayser-Jones, J. Foreign nursing students in USA: problems in their educational experiences. *Journal of Advanced Nursing* 6 (1981): 397-403.

Abu-Saad, H., & Kayser-Jones, J. Applicability of Nursing School Programs in Meeting Foreign Students' Needs and Expectations. *Journal of Nursing Education* 21 (1982): 4-9.

Abu-Saad, H., & Kayser-Jones, J. Asian Nursing Students in the United States. *Journal of Nursing Education* 21 (1982): 11-15.

Affara, F. Why Lifelong Learning? *International Nursing Review* 44 (1997): 177-181.

Ambasse' de France en Thaïlande Service de Cooperation et d' action Culturelle. *Annuaire 2000/2001*. Bangkok: 1999.

Benner, P. *Interpretive Phenomenology*. California: Sage Publications, 1994.

- Branden, N. **The Six Pillars of Self-Esteem**. New York: Bantam Book, 1994.
- Cowles, K. V. Issue in qualitative research on sensitive topics. **Western Journal of Nursing Research** 11 (1988):163-179.
- Chickering, A. W. **Education and Identity**. San Francisco: Jessey Bass, 1974.
- Forrest, D. The experience of caring. **Journal of Advanced Nursing**. 14 (1989): 815-829.
- Wong Frances, K. Y., et al. A Phenomenological study of early nursing experiences in Hong Kong. **Journal of Advanced Nursing** 31 (2000): 1509-1517.
- Fulmer, R. M. **Practical Human Relations**. Illinois: Richard D.Irwin, 1983.
- Furnham, A., & Bochner, S. **Culture shock: Psychological Reactions to Unfamiliar Environments**. London: Methuen, 1986.
- Gadamer, H. G. **Dialogue and dialectic: Eight hermeneutical studies on Plato**. (Translated and with an introd. By Smith, P.C.) New Haven: Yale University , 1980.
- Gates, K. M. The Experience of Caring for a Loved One: A Phenomenological Study. **Nursing Science Quarterly** 13 (January 2000): 54-58.
- Glaser, B. & Strauss, A. **The Discovery of Grounded Theory: Strategies for Qualitative Research**. New York: Aldine, 1967.
- Gross, R. **The Lifelong Learner**. New York: Simon and Schuster, 1977.
- Gruendemann, B., & Fernsebner, B. **Comprehensive Perioperative Nursing**. Boston: Jones, 1995.
- Haloburdo, E. P. & Thomson, M. A. A Comparison of International Learning Experiences for Baccalaureate Nursing Students: Developed and Developing Countries. **Journal of Nursing Education** 37 (January 1998): 13-21.
- Henkle, J. O. International Nursing: a Specialty? **International Nursing Review**. 26 (1979): 170-173.

- Husserl, E. **Phenomenology and crisis of philosophy**. New York: Harper Torchbook, 1965.
- Hurlock, E. B. **Child development**. 6th ed. New York: McGraw-Hill, 1978.
- Juethong, W. **Thai Baccalaureate Nursing Students' Caring and Uncaring Lived Experiences with Thai Nursing Instructors**. A dissertation submitted in partial fulfillment of the requirements for the degree of Doctor of Philosophy in Nursing at George Mason University, 1998.
- Knowles, M. S. **The Modern Practice of Adult Education**. New York: Association, 1971.
- Leonard, V. W. A Heideggerian phenomenologic perspective on the concept of person. **Advances in Nursing Science** 11 (1989): 40-55.
- Lincoln, Y. S., & Guba, E. B. **Naturalistic inquiry**. Newbury Park CA: Sage, 1985.
- McDowell, H. International Nursing One nurse' experience. **International Nursing Review** 33 (1986): 15-18.
- Meggison, D. & Pedler, M. **Self development: A Facilitator' Guide** .London: Mc Grow-Hill, 1992.
- Meggison, D. et al. **Self development in Organization**. London: Mc Grow-Hill, 1990.
- Merleau-Ponty, M. **Phenomenology of perception**. (C. Smith, Trans.). New Jersey: Routledge & Kegan Paul, 1981. C 1962.
- Patton, M. Q. **How to use Qualitative Methods in Evaluation**. California: Sage, 1987.
- Polit, D. F. & Hungler, B. P. **Nursing Research : Principles and Methods**. 6th ed. New York: Lippincott, 1995.
- Swansburg, R. C. **Nursing Staff Development : A component of Human Resource Development** . Boston: Jones and Bartlett, 1995.
- Swansburg, R. C. **Inservice Education**. New York: G.P. Putnam's Sage, 1968.
- Streubert, H. J., & Carpenter, D. R. **Qualitative Research in Nursing : Advancing the Humanistic Imperative**. 2nd ed. Philadelphia: J.B. Lippincott, 1995.

Spiegelberg, H. **Doing Phenomenology**. The Hague: Nijhoff, 1975.

Wilson J, A. R., Robeck, M. C. & Michael, W. B. **Psychological Foundations of Learning and Teaching**. New York: Mc Grow-Hill, 1969.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

1. คำชี้แจงสำหรับผู้เข้าร่วมวิจัย
2. แนวทางการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Interview guideline)
3. ข้อสังเกตและสิ่งที่ต้องทำระหว่างการเก็บข้อมูล
4. แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล
5. แบบบันทึกการถอดความและการให้รหัสเบื้องต้น
6. แบบบันทึกเชิงปฏิบัติการ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำชี้แจงสำหรับผู้เข้าร่วมวิจัยและการคุ้มครองสิทธิของผู้เข้าร่วมวิจัย

สวัสดิ์ค๊ะ ดิฉันชื่อ เจริญพร ตรีเนตร เป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ขณะนี้กำลังทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาตนเองของพยาบาลห้องผ่าตัดไทยที่ได้รับการฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศส ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ในการพัฒนาตนเองที่ผู้ให้ข้อมูลได้ประสบมา ข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาครั้งนี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้บริหารทางการพยาบาลในการวางแผนการพัฒนาบุคลากรต่อไป และเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองของพยาบาล

คุณเป็นคนหนึ่งที่ดิฉันคิดว่า สามารถให้ความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยครั้งนี้ ถ้าคุณยินดีที่จะเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้ ดิฉันจะขอสัมภาษณ์เกี่ยวกับประสบการณ์ ความรู้สึกรู้สึกนึกคิดที่คุณมีในการไปฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศส ในระหว่างการสัมภาษณ์ ดิฉันจะต้องขออนุญาตใช้เครื่องบันทึกเสียง ทั้งนี้เพื่อความสมบูรณ์ถูกต้องของเนื้อหา ข้อมูลที่ได้จากท่านจะนำมาวิเคราะห์ และเสนอผลโดยไม่ทำความเสียหายใด ทั้งต่อตัวคุณและบุคคลที่เกี่ยวข้อง เทปการสัมภาษณ์จะเก็บไว้เป็นความลับ และจะทำลายเมื่อการศึกษาครั้งนี้สิ้นสุดลง

หากคุณมีข้อสงสัยใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยครั้งนี้ ดิฉันมีความยินดีที่จะตอบให้คุณเข้าใจ คุณมีสิทธิจะตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมวิจัยครั้งนี้ และถึงแม้คุณจะยินยอมเข้าร่วมการวิจัยแล้ว คุณก็ยังจะมีสิทธิ์ยกเลิกการเข้าร่วมวิจัยนี้ได้ตลอดเวลาตามที่คุณต้องการโดยไม่มีผลกระทบใดๆ

ขอขอบคุณในความร่วมมือ

สำหรับผู้เข้าร่วมวิจัย

ข้าพเจ้าได้รับคำชี้แจงตามรายละเอียดข้างต้น มีความเข้าใจและยินดีเข้าร่วมวิจัย

ลายเซ็น.....

(.....)

วัน/เดือน/ปี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย : แนวทางในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

แนวคำถามในการเก็บข้อมูล สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์และแนวคิดในการวิจัย ซึ่งจะยืดหยุ่นไปตามบริบทของกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้วิจัยกับผู้ให้ข้อมูลการวิจัยในแต่ละสถานการณ์ เพื่อเอื้อให้สามารถติดตามประสบการณ์ที่ผู้ให้ข้อมูลมีความสนใจ และคำถามจะได้รับการพัฒนาให้มีความลึกซึ่งเฉพาะเจาะจงตามการซับซ้อนของการเก็บข้อมูลในแต่ละครั้ง สำหรับประเด็นและตัวอย่างคำถามในการเก็บข้อมูลมีดังนี้

1. เริ่มจากการสัมภาษณ์เรื่องทั่วไป : ใช้แผ่นหน้าในการถามรายละเอียดข้อมูล
  - ปัจจุบันทำงานอยู่ที่ไหน แผนกอะไร
  - ก่อนไปฝึกอบรมและศึกษาดูงานทำงานที่ไหน แผนกอะไร
  - ไปฝึกอบรมเมื่อไหร่
  - ในรุ่นเดียวกันที่ไปฝึกอบรมมีกี่คน
  - สถานที่ฝึกอบรม (ชื่อโรงพยาบาล).....เฉพาะทางด้านไหน.....
2. ใช้คำถามแบบกว้างๆ ในประเด็นที่สนใจศึกษา ดังนี้
  - 2.1 อยากให้ลองเล่าถึงประสบการณ์การพัฒนาตนเอง ก่อนการไปฝึกอบรมว่าคุณมีประสบการณ์อย่างไรบ้าง.....คุณมีความรู้สึกอย่างไร
  - 2.2 อยากให้ลองเล่าถึงประสบการณ์การพัฒนาตนเอง ระหว่างการไปฝึกอบรมว่าคุณมีประสบการณ์อย่างไรบ้าง.....คุณมีความรู้สึกอย่างไร
  - 2.3 อยากให้ลองเล่าถึงประสบการณ์การพัฒนาตนเอง ภายหลังการไปฝึกอบรมว่าคุณมีประสบการณ์ อย่งไรบ้าง.....คุณมีความรู้สึกอย่างไร

หลังจากการถามคำถามแบบกว้างๆ ผู้วิจัยจะใช้คำถามแบบเจาะลึก ในเรื่องต่างๆตามที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวถึงในแต่ละเรื่องดังตัวอย่างต่อไปนี้

ระยะก่อนฝึกอบรม

1. ที่คุณกล่าวว่า คุณมีความต้องการที่จะไปฝึกอบรมนั้น คุณมีความรู้สึกอย่างไรถึงมีความต้องการไปฝึกอบรมในห้องผ่าตัดประเทศฝรั่งเศส

2. ที่คุณกล่าวว่า ต้องไปเรียนภาษาอังกฤษเพิ่มเติมนั้น คุณได้มีประสบการณ์ในการพัฒนาตนเองอย่างอื่นอย่างไรบ้าง
3. ก่อนไปฝึกอบรมคุณได้มีการเตรียมความพร้อมในสิ่งใดบ้าง
  - 3.1 คุณต้องพัฒนาเพื่อเตรียมความพร้อมบ้างหรือไม่
  - 3.2 คุณต้องพัฒนาตนเองด้านใดบ้าง และอย่างไร
4. ก่อนการเดินทางคุณมีความรู้สึกอย่างไรบ้าง....คุณต้องเผชิญกับปัญหาบ้างหรือไม่....ถ้ามี ปัญหาคุณมีวิธีการในการแก้ปัญหาอย่างไร

ระยะระหว่างการฝึกอบรม

5. คุณมีความรู้สึกอย่างไรบ้าง เมื่อคุณถึงประเทศฝรั่งเศส .สิ่งที่คุณได้พบเหมือนกับสิ่งที่เตรียมมาบ้างหรือไม่.....อย่างไร
6. อยากให้ลองเล่าเกี่ยวกับประสบการณ์ในการฝึกอบรมครั้งนี้ คุณได้มีการพัฒนาเพื่อเรียนรู้งานอย่างไรบ้าง
7. ในส่วนของงานดำรงชีวิต คุณคิดว่าคุณสามารถพัฒนาเพื่อกำรงชีวิตบ้างหรือไม่...อย่างไร
8. ระหว่างการฝึกอบรมคุณพบปัญหาอุปสรรคใดบ้าง
9. ที่คุณกล่าวว่า คุณพบปัญหาอุปสรรคนั้น คุณได้มีการแก้ไขปัญหานั้นอย่างไร
10. ที่คุณกล่าวว่า....นั่นคุณหมายความว่าอย่างไร ช่วยอธิบายเพิ่มเติมหน่อยได้ไหมคะ
11. ระหว่างการฝึกอบรมคุณคิดว่าคุณสามารถปรับตัวบ้างหรือไม่ ...คุณมีวิธีการปรับตัวอย่างไร

ระยะภายหลังการฝึกอบรม

12. คุณมีความรู้สึกอย่างไร มีคิดเห็นอย่างไรบ้าง ภายหลังการกลับจากการฝึกอบรม
13. ที่คุณกล่าวว่า....คุณหมายความว่า....ใช่หรือไม่คะ
14. คุณคิดว่าคุณได้รับอะไรบ้างจากการฝึกอบรมครั้งนี้... คุณคิดว่าคุณสามารถพัฒนาตนเองด้านใดบ้าง.....อย่างไร

สิ่งที่ต้องทำระหว่างเก็บข้อมูล

1. แนะนำตัว แสดงบัตรประจำตัวข้าราชการ นักวิจัย (พื้นฐาน, สถานะ, การวิจัย)
2. แจ้งวัตถุประสงค์การวิจัย
3. อธิบายเหตุผลที่ผู้เข้าร่วมวิจัยได้รับเลือกเข้าเป็นกลุ่มศึกษา
4. วิธีการวิจัย (ง่ายๆ เข้าใจได้)
5. ไบโยนิยคม, ข้อมูลความลับ, ตอบคำถาม
6. สิทธิของผู้ร่วมวิจัย
7. บทบาทของนักวิจัยในการเรียนรู้, สังเกตการณ์, ที่ปรึกษาและให้ความช่วยเหลือ
8. คำตอบ เป็นสิทธิของผู้ร่วมวิจัยที่จะตอบ ไม่มีผิด – ถูก
9. ขออนุญาตอัดเทป นัดหมายเวลา แจ้งเวลาที่จะมาเยี่ยม, ระยะเวลาที่จะใช้

ข้อสังเกต

- แนะนำตัว, สถานะ, พื้นฐานการศึกษา, สิ่งที่ต้องการศึกษา, วัตถุประสงค์ และลักษณะของงานวิจัย แก่ผู้ที่จะเข้าร่วมงานวิจัย อธิบายด้วยว่าทำไมเขาถึงได้รับเลือกให้เป็นกลุ่มตัวอย่าง
- อธิบายถึงงานวิจัยและข้อมูลความลับของผู้ร่วมวิจัยที่จะไม่ถูกเปิดเผย
- อธิบายถึงความจำเป็นที่ต้องได้รับการยินยอมจากผู้ร่วมวิจัย
- ให้ผู้ร่วมวิจัยมีโอกาสอ่านเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการยินยอมเข้าร่วมวิจัย พร้อมกับนักวิจัย ทั้งนี้เพื่อผู้วิจัยสามารถตอบคำถาม หรืออธิบายให้ความกระจ่างในกรณีที่ผู้ร่วมวิจัยไม่เข้าใจ
- ให้เบอร์โทรศัพท์แก่ผู้ร่วมวิจัยในการต้องการติดต่อ
- อธิบายถึงสิทธิของผู้เข้าร่วมวิจัย
- อธิบายถึงวิธีเก็บข้อมูลของงานวิจัย(ซึ่งใช้การสัมภาษณ์และการเข้าร่วมสังเกตการณ์) พยายามใช้คำพูดที่ง่าย เข้าใจได้ บอกผู้ร่วมวิจัยว่าในการตอบคำถามจะไม่มีคำตอบที่ถือว่าผิดหรือถูก ผู้วิจัยจะเป็นผู้สังเกตการณ์และทำการเรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้เข้าร่วมวิจัย
- ถามถึงเวลาที่ผู้ร่วมวิจัยสะดวกในการที่ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูล เยี่ยม อธิบายถึงระยะเวลาในการสัมภาษณ์ และเยี่ยม
- ขออนุญาตผู้ร่วมวิจัยในการอัดเทประหว่างสัมภาษณ์ และยืนยันในเรื่องความลับส่วนบุคคลของผู้ร่วมวิจัย

หมายเลขผู้ให้ข้อมูล.....

แผ่นหน้า

วันสัมภาษณ์.....

ระยะเวลาสัมภาษณ์.....

เริ่มสัมภาษณ์เวลา.....

สัมภาษณ์เสร็จเวลา.....

สถานที่สัมภาษณ์.....

ข้อมูลของผู้ถูกสัมภาษณ์

อายุ.....

เพศ.....

ปัจจุบันทำงานแผนก.....

โรงพยาบาล.....

ก่อนการไปฝึกอบรมและศึกษาดูงานทำงานแผนก.....โรงพยาบาล.....

ไปฝึกอบรมและศึกษาดูงานเดือน.....ปี พ.ศ.....ถึงเดือน.....ปี พ.ศ.....

สถานที่ฝึกอบรมและศึกษาดูงาน.....

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบบันทึกเชิงปฏิบัติการ

ผู้ให้ข้อมูล .....ครั้งที่.....

การเก็บข้อมูลครั้งต่อไป

วันสัมภาษณ์.....

ระยะเวลาสัมภาษณ์.....

เริ่มสัมภาษณ์เวลา.....

สัมภาษณ์เสร็จเวลา.....

สถานที่สัมภาษณ์.....

1. สิ่งที่ต้องการค้นหาเพิ่ม.....
2. สิ่งที่ต้องการค้นหาเพิ่ม.....
3. สิ่งที่ต้องการค้นหาเพิ่ม.....
4. สิ่งที่ต้องการค้นหาเพิ่ม.....
5. สิ่งที่ต้องการค้นหาเพิ่ม.....
6. อื่นๆ.....

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

1. การตรวจสอบยืนยันความถูกต้องโดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ (peer debriefing)
2. การยืนยันผลการวิจัย (confirmability) โดยผู้ให้ข้อมูล (member checking)
3. ตารางที่ 3 การรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการจดบันทึก (field notes)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**การตรวจสอบ ยืนยันความถูกต้อง กระบวนการทำวิจัย
โดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ (Peer Debriefing)**

28 ธันวาคม 2543	ส่งบทสนทนา (transcript) ผู้ให้ข้อมูล 2 ราย
3 มกราคม 2544	พบอาจารย์ที่ปรึกษา แก้ไขแนวทางการสัมภาษณ์ครั้งที่ 1
8 มกราคม 2544	ส่งบทสนทนา (transcript) ผู้ให้ข้อมูล 4 ราย
11 มกราคม 2544	พบอาจารย์ที่ปรึกษา ปรึกษา แก้ไขแนวทางการสัมภาษณ์ครั้งที่ 2 กลับไปสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม และผู้ให้ข้อมูลรายต่อไป
2 กุมภาพันธ์ 2544	ส่งบทสนทนา (transcript) พร้อมกับการถอดรหัส (coding) และ การจัดประเภทข้อมูล (category) ผู้ให้ข้อมูล 7 ราย
8 กุมภาพันธ์ 2544	พบอาจารย์ที่ปรึกษา ปรึกษาและแก้ไขแนวทางการสัมภาษณ์ครั้งที่ ที่ 3 โดยเพิ่มเติมเรื่องการพัฒนาตนเอง
13 กุมภาพันธ์ 2544	พบอาจารย์ที่ปรึกษา กลับไปสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม และ ผู้ให้ข้อมูลรายต่อไป
20 กุมภาพันธ์ 2544	พบอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์เสนอแนะการตั้งประเด็น (theme)
2 มีนาคม 2544	ส่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ให้ข้อมูล 14 ราย
6 มีนาคม 2544	พบอาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ประเด็น (theme) ยังไม่สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาตนเอง
9 มีนาคม 2544	ส่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ให้ข้อมูล 15 ราย
13 มีนาคม 2544	พบอาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ประเด็น (theme) ยังไม่สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาตนเอง
15 มีนาคม 2544	แก้ไขผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ให้ข้อมูล 15 ราย
20 มีนาคม 2544	พบอาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ประเด็น (theme) เริ่มชัดเจนขึ้น ปรับแก้เพิ่มเติม
28 มีนาคม 2544	ส่งผลการปรับแก้การวิเคราะห์ข้อมูลและเขียนรายงานบทที่ 1,2,3,4 และบทที่ 5
3 เมษายน 2544	พบอาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรับแก้ต่อ
9 เมษายน 2544	ปรึกษาประเด็นที่ได้ปรับบางประเด็น แก้ไขบทที่ 3,4 และบทที่ 5
11 เมษายน 2544	ปรึกษาแก้ไขบทที่ 4 และบทที่ 5
14 เมษายน 2544	รับบทที่ 5 คืนเพื่อปรับแก้ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

การยืนยันผลการวิจัย (confirmability) โดยการนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลกลับไปให้ผู้ให้ข้อมูล ตรวจสอบ (member checking)

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประเด็นเกี่ยวกับการพัฒนาตนเองของพยาบาลห้องผ่าตัดไทยที่ได้ฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศส แบ่งเป็น 3 ระยะ รวม 6 ประเด็น ผู้วิจัยดำเนินการให้ผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบโดย

ครั้งที่ 1 วันที่ 24 มีนาคม 2544 มีจำนวนผู้ให้ข้อมูล 6 ราย

ครั้งที่ 2 วันที่ 29 มีนาคม 2544 มีจำนวนผู้ให้ข้อมูล 5 ราย

ครั้งที่ 3 วันที่ 1 เมษายน 2544 มีจำนวนผู้ให้ข้อมูล 2 ราย

ผู้ให้ข้อมูลอีก 2 ราย ผู้วิจัยใช้วิธีส่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลไปให้ตรวจสอบ

จากผลการตรวจสอบ การเสนอความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ สรุปได้ดังต่อไปนี้

ประเด็น ประจักษ์ในการเรียนรู้ ผู้ให้ข้อมูลได้เสนอความคิดเห็นว่า เปลี่ยนเป็นประเด็น “ฝันให้ไกลไปให้ถึง” จะดีหรือไม่ เพราะมีความคิดว่า การที่ได้ไปฝึกอบรมครั้งนี้เพราะเป็นความฝันของเขาที่อยากจะไปต่างประเทศ และเขาคิดว่าเป็นความฝัน แล้วก็ต้องใช้ความพยายามไปให้ถึงจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ แต่สรุปชื่อ “ประจักษ์ในการเรียนรู้” ก็ดีทุกคนก็เห็นด้วย ซึ่งทุกคนยอมรับว่าในการไปฝึกอบรมครั้งนี้เกิดจากความต้องการและแรงจูงใจที่เห็นพยาบาลรุ่นพี่ๆเคยไปมาก่อน แต่ก็ยังคงมีพยาบาล 2 รายที่บอกว่าตอนนั้นไปสอบเพราะเป็นเพื่อนน้อง แต่ช่วงหลังก็ยอมรับว่าอยากไปดูความเจริญของต่างประเทศบ้าง

ประเด็น การประเมินตนเอง และการเตรียมความพร้อม ทุกคนเห็นด้วยว่ามีความจำเป็น โดยแสดงความเห็นว่าการเตรียมตัวโดยเฉพาะด้านภาษาซึ่งทุกคนกลัว รวมถึงการเตรียมตัวในการทำงานและการดำรงชีวิต เพราะสภาพอากาศจะหนาว บางรายจะบอกว่าตอนนั้นกังวลมากเรื่องการเตรียมเสื้อผ้า บางคนบอกว่าใช้เวลาในการจัดกระเป๋าเดินทางนานมาก รื้อหลายรอบก่อนเดินทาง บางรายเสนอว่า ตนเองได้สำรวจทางด้านเศรษฐกิจก่อนการเดินทาง เพราะกลัวว่าเงินเดือนที่ได้จะไม่เพียงพอ เพราะมีความรู้สึกที่ว่าค่าครองชีพสูง จึงเตรียมแลกเงินไปให้เพียงพอเตรียมตัวโดยติดตามข่าวของทางต่างประเทศ เพราะกลัวความผันผวนทางด้านการเมือง ซึ่งอาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นได้กับทุนนี้ ที่ประเมินอีกอย่างคือ กลัวการสูญเสียตำแหน่งหน้าที่ในการทำงานทางเมืองไทย

ประเด็น การแสวงหาแหล่งสนับสนุน โดยเฉพาะหัวข้อการสร้างมนุษยสัมพันธ์ ทุกคนบอกว่ามีความสำคัญซึ่งทุกคนใช้วิธีการผูกมิตร ซึ่งบางครั้งจะใช้โดยที่ตนเองไม่รู้ตัว เพราะเป็นไป

ตามธรรมชาติมากกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งพยาบาลที่ไปด้วยกันจะมีบทบาทมากในการเป็นที่ปรึกษา แก้ไขปัญหาระหว่างอยู่ที่ฝรั่งเศส บางรายกล่าวถึง เกี่ยวกับโอกาสในการเรียนรู้ของแต่ละโรงพยาบาลว่า ถ้าผู้ร่วมงานไม่เข้าใจในทุนเพียงพอแล้ว เขาก็จะไม่สอนพยาบาลไทย ให้เรียนรู้เอง สำหรับในเรื่องของการเดินทางโดยใช้แผนที่ ทุกคนให้ความสำคัญ และใช้ง่าย สะดวก เข้าใจง่าย และการที่จะต้องทำความเข้าใจกับการใช้ตารางการเดินทางในแต่ละประเภทให้ดี เป็นสิ่งที่พยาบาลกลุ่มนี้ให้ความสนใจ นอกจากนี้การดูทีวี เป็นสิ่งที่ทำเป็นประจำ

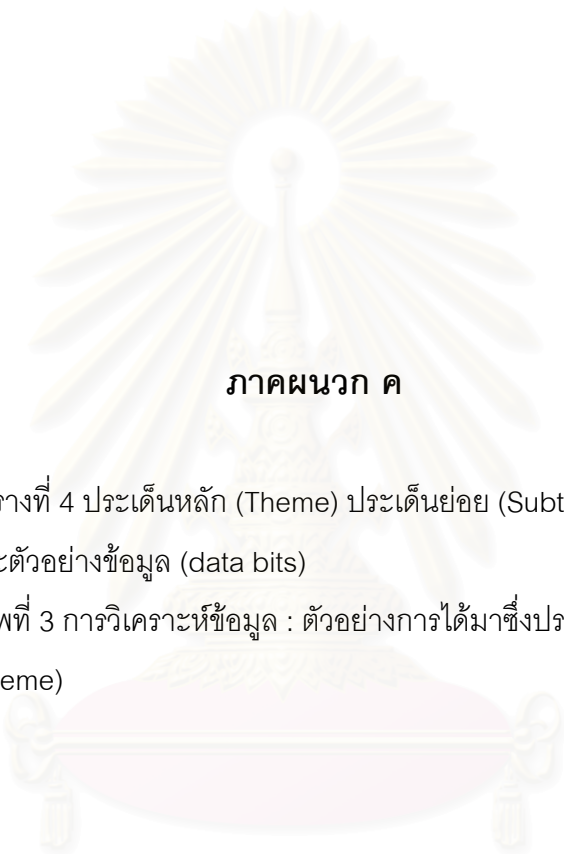
ประเด็น การไม่ละทิ้งความพยายาม ผู้ให้ข้อมูลเห็นด้วย แต่ได้เสนอให้ตั้งชื่อประเด็นว่า “ฝ่าฟันอุปสรรคเพื่อความสำเร็จ” โดยเสนอว่า การอดทนนั้นเป็นการเอาชนะต่ออุปสรรคต่างๆ จนสามารถเข้าใจงาน และทำงานร่วมกับพยาบาลฝรั่งเศสได้ บางรายจะกล่าวถึง การที่ตัวเองต้องทนทำงานกับพยาบาลที่ดุ พยาบาลต้องอดทนต่อความบีบคั้นจากแพทย์ ผู้ร่วมงานทั้งในระดับเดียวกันและต่ำกว่า คือ เนื่องจากข้อจำกัดทางด้านภาษา แพทย์จะกลัวว่าเราจะไม่เข้าใจ จึงไม่ไว้วางใจในการทำงาน พยาบาลที่โน่นจะคิดว่าเขาได้มีการ training ในภาคทฤษฎีถึง 9 เดือน เฉพาะทางห้องผ่าตัด ในขณะที่พยาบาลไทยไม่มี เขาก็คิดว่าเราไม่รู้ อะไรทำนองนี้ พยาบาลต้องอดทนต่ออุปสรรคเหล่านี้ เช่น ไม่ได้รับการให้เกียรติเท่าที่ควร ซึ่งต่างจากที่เมืองไทย ทุกคนจึงเห็นด้วย

ประเด็น การปรับตัว ทุกคนเห็นด้วย เพราะต้องปรับตัวทุกอย่าง ตั้งแต่การทำงาน การอยู่ร่วมกันกับเพื่อนหรือเพื่อนร่วมห้องเดียวกัน และโดยเฉพาะในเรื่องของประเพณีการทักทายของคนฝรั่งเศส ทุกคนจะกล่าวถึง เพื่อประโยชน์สำหรับพยาบาลในรุ่นต่อไปที่จะไปฝึกอบรม จะได้เรียนรู้ไปก่อน ถ้าหาอ่านจากหนังสือต่างๆไปจะไม่มี

ประเด็น การประเมินผลการพัฒนาตนเอง ทุกคนยอมรับในประเด็นนี้ว่า เนื่องจาก การได้มีความอดทน ได้มีการปรับตัว จึงทำให้ภายหลังกลับมาเป็นบุคคลที่แกร่งมากขึ้น มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีวุฒิภาวะมากขึ้น และมีความต้องการที่จะเรียนรู้ต่อ ได้รับความรู้เฉพาะทางห้องผ่าตัด ได้เห็นวิธีการเรียนรู้ การทำงานที่เป็นระบบของเขา พยาบาลจะกล่าวถึงว่า ได้ไปฝึกปฏิบัติงาน ได้ไปเรียนภาคทฤษฎีที่เป็นหลักสูตรเฉพาะทางห้องผ่าตัดของประเทศฝรั่งเศส ได้ไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ ได้ไปใช้ชีวิตที่คุ้มค่า ได้เห็นโลกทัศน์ที่กว้างขึ้น แต่ภายหลังกลับมาปฏิบัติงานแล้ว จะขาดโอกาสในการแสดงความรู้ และไม่ได้ใช้อย่างเป็นทางการนัก แต่ก็มียางโรงพยาบาลที่เปิดกว้างยอมรับความรู้ดังกล่าว

ตารางที่ 3 การรวบรวมข้อมูลจากการจดบันทึกข้อมูล (field notes)

หมายเลข ผู้ให้ข้อมูล	ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	เวลาเริ่มต้น-เวลา สิ้นสุด	รวมระยะ เวลา	สถานที่
1	1	25 ธ.ค.43	16.20-17.45	1.25ชม.	ห้องประชุม ห้องผ่าตัด รพ.ตำรวจ.
	2	8 ม.ค.44	15.45-16.20	35 นาที	ห้องประชุมห้องผ่าตัด รพ.ตำรวจ
	3	3 ก.พ.44	16.35-17.00	25 นาที	หอพักพยาบาล รพ.ตำรวจ
2	1	26 ธ.ค.43	16.30-17.45	1.15ชม.	ห้องประชุม ห้องผ่าตัด รพ.ตำรวจ.
	2	8 ม.ค.44	14.30-15.00	30 นาที	ห้องประชุมห้องผ่าตัด รพ.ตำรวจ
	3	4 ก.พ.44	14.00-14.15	15 นาที	ร้านอาหาร Mcdonald เวลด์เทรค
3	1	10 ม.ค.44	16.15-17.45	1.30 ชม.	ห้องประชุมห้องผ่าตัด รพ.ตำรวจ
	2	12 ม.ค.44	17.00-17.25	25 นาที	หอพักพยาบาล รพ.ตำรวจ
	3	20 ม.ค.44	11.00-11.30	30 นาที	ห้องประชุมห้องผ่าตัด รพ.ตำรวจ
4	1	17 ม.ค.44	17.00-19.05	2.05 ชม.	หอประชุม รพ.จุฬาลงกรณ์
	2	23 ม.ค.44	16.30-17.15	45 นาที	ร้านอาหาร Mcdonald เวลด์เทรค
5	1	18 ม.ค.44	14.00-15.40	2.40ชม.	ห้องพัก รพ.รามธิบดี
	2	26 ม.ค.44	14.15-14.50	20นาที	ห้องพัก รพ.รามธิบดี
6	1	22 ม.ค.44	16.10-17.45	1.35ชม.	ห้องประชุมห้องผ่าตัด รพ.ตำรวจ
	2	29 ม.ค.44	18.00-18.25	25นาที	ร้านอาหาร Black Canyon
7	1	24 ม.ค.44	13.10-14.35	1.25ชม.	ที่พักนิตติมน้ำเจ้าพระยาศิริราช
	2	30 ม.ค.44	17.20-17.40	20นาที	ที่พักนิตติมน้ำเจ้าพระยาศิริราช
8	1	27 ม.ค.44	10.00-12.00	2 ชม.	ห้องเรียนมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์
9	1	30 ม.ค.44	16.15-17.25	1.10ชม.	หอพักพยาบาล รพ.ตำรวจ
	2	7 ก.พ.44	16.30-17.00	30นาที	หอพักพยาบาล รพ.ตำรวจ
	3	15 ก.พ.44	14.00-14.20	20นาที	ห้องประชุมห้องผ่าตัด รพ.ตำรวจ
10	1	3 ก.พ.44	19.00-20.10	1.10 ชม.	หอพักพยาบาล รพ.ตำรวจ
	2	13 ก.พ.44	17.35-18.05	30 นาที	ห้องประชุม ห้องผ่าตัด รพ.ตำรวจ
11	1	8 ก.พ.44	15.45-17.05	1.20ชม.	หอพักพยาบาล ตำรวจ
	2	11 ก.พ.44	13.00-13.25	25นาที	ห้องประชุม ตึกกระดูก รพ.ตำรวจ
12	1	12 ก.พ.44	17.35-19.40	2.10ชม.	หอพักพยาบาล รพ.กลาง
	2	16 ก.พ.44	18.00-19.15.	1.15ชม.	Mc.donald เวลด์เทรค
13	1	18 ก.พ.44	17.00-18.45	1.45ชม.	ห้องประชุม ห้องผ่าตัด รพ.ราชวิถี
	2	21 ก.พ.44	17.30-17.55	25นาที	ห้องประชุม ห้องผ่าตัด รพ.ราชวิถี
14	1	15 ก.พ.44	17.45-19.20	1.35ชม.	บ้าน ที่งามวงศ์วาน
15	1	24 ก.พ.44	20.00-21.40	1.40ชม.	หอพัก รพ.รามธิบดี

ภาคผนวก ค

1. ตารางที่ 4 ประเด็นหลัก (Theme) ประเด็นย่อย (Subtheme) และตัวอย่างข้อมูล (data bits)
2. ภาพที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูล : ตัวอย่างการได้มาซึ่งประเด็นหลัก (Theme)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 แสดงประเด็นหลัก (Theme) / ประเด็นย่อย (Subtheme) และตัวอย่างข้อมูล (Data bits)

ประเด็นหลัก (Theme)/ ประเด็นย่อย(Subtheme)	ตัวอย่างข้อมูล (Data bits)
ประเด็นหลักที่ 1 : ปรารภนาการ เรียนรู้ในต่างแดน	
<ul style="list-style-type: none"> • ต้องการแสวงหาประสบการณ์ใหม่ๆ	<p>“ที่อยากไปเพราะว่าทำงานมานานแล้ว ที่อยากไปก็คือว่า การไปดูงานเมืองนอกจะได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ ในการทำงาน ได้ไปดูความเจริญของต่างประเทศ ได้ไปใช้ชีวิต ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่11,L8-14)</p> <p>“ทำงานห้องผ่าตัดเราก็อยากรู้ว่า ทำงานอยู่ทุกวันเป็นอย่างนี้ๆ เราก็อยากรู้ว่าเทคโนโลยีของต่างประเทศเนี่ยของเขาเจริญกว่าของไทยเยอะ ก็อยากจะรู้ว่ามันเจริญยังไงและของเราด้าหลังจากว่าเขาเยอะไหม อะไร แบบที่สองก็คือในชีวิตไม่เคยไปต่างประเทศ อยากไปใช้ชีวิตอยู่เมืองนอก อยากดูบ้านเมืองของเขา” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่1,L18-25)</p> <p>“อยากไปหาประสบการณ์ใหม่ๆ ในการทำงานทางห้องผ่าตัด เพราะเรารู้สึกกันอยู่ว่า เมืองนอกนี้เขาจะมีเทคโนโลยีใหม่ๆ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่5,L3-5)</p> <p>“อยากไปดูงานเมืองนอก เพราะคิดว่าเป็นการได้รับความรู้ และความก้าวหน้าในการทำงาน คนที่ไปดูงานเมืองนอกเนี่ยจะดูดี จะมีคนให้ credit (ให้ความเชื่อถือ ไว้วางใจ) ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่10,L3-9)</p> <p>“รู้ตั้งแต่จบใหม่ๆ แล้วว่ามีทุนนี้ ก็เกิดความอยากที่จะไป คืออยากไปดูว่าที่ฝรั่งเศสเนี่ยเขาเป็นอย่างไร ห้องผ่าตัดเขาเป็นยังไง อยากดูบ้านเมืองของเขา”(ผู้ให้ข้อมูลรายที่1,L4-9)</p>

ประเด็นหลัก (Theme)/
ประเด็นย่อย(Subtheme)

ตัวอย่างข้อมูล (Data bits)

“ที่อยากไปสอบประการแรก อยากไปดูบ้านเมืองของเขา เพราะประเทศฝรั่งเศสมีอะไรดี ๆ อยากไปเที่ยวไปดูบ้านเมืองของเขา ดูขนมธรรมเนียมวัฒนธรรม ไปดูความเป็นอยู่ และอยากไปดูการทำงานที่โน่นว่าต่างกับบ้านเราอย่างไรบ้าง ทั้งในด้านการดำรงชีวิตและการทำงาน เพราะว่าได้ยินมาจากคนที่เขาไปมา เขาบอกว่าดี น่าสนใจ น่าไป” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 13,L13-15)

“อีกอย่างหนึ่งถ้าเราไปนี่เราก็จะได้ในการปรับตัว เพราะที่เรายู่บ้านที่เรารู้สึกว่าเราจะติดอยู่กับบ้าน พอเราไปอยู่ที่โน่นนี่เราก็จะได้มีโอกาสใช้ชีวิต ได้มีโอกาสใช้ชีวิต ได้มีโอกาสเรียนรู้ในการดำรงชีวิตอยู่ด้วยตัวของเราเอง” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่15,L1-8)

“อีกอย่างหนึ่งก็อยากไปหาประสบการณ์ในการทำงานในต่างประเทศบ้าง เพราะคิดว่าของเขาน่าจะมีเทคนิคต่างๆ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่14,L5-7)

“ในเรื่องการทำงานแต่ดูแล้วก็น่าจะเป็นผลประโยชน์ที่ดีแก่เรา อาจจะมีผลประโยชน์สำหรับหน่วยงานบ้าง ก็อยากออกไปหาประสบการณ์ใหม่ๆ ก็เลยคิดว่าน่าจะลองไปดู” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่6,L8-13)

“ที่อยากไปก็รู้สึกว่าจะต่างประเทศนี้เขาเทคโนโลยีที่ใหม่ๆทันสมัย” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่4,L 4-7)

“อยากทดสอบตัวเองดูว่า จะไปใช้ชีวิตอยู่ที่โน่นได้หรือเปล่า จริงๆ ก็เป็นคนชอบความท้าทาย ชอบเสี่ยง แต่ไม่ใช่ความเสี่ยงแบบบ้าบิ่นนะ อยากจะพิสูจน์ตัวเองดูเหมือนกันว่าความรู้ที่มี จะทำให้เราสามารถไปอยู่ที่โน่นได้เหมือนกับพี่ๆ เขาหรือเปล่า” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่9,L23-29)

ประเด็นหลัก (Theme)/ ประเด็นย่อย(Subtheme)	ตัวอย่างข้อมูล (Data bits)
<ul style="list-style-type: none"> ● แรงแรงบันดาลใจที่จะเรียนรู้ 	<p>“พอสอบได้ก็ต้องไปเรียนภาษา จันทร์-ศุกร์ที่ทำงานเขาไม่ให้ลาไปเรียนเหมือนอย่างโรงพยาบาลอื่นเขามาเรียน ให้เป็นวันแบบอยู่เวรแล้วหยุดไปเรียน เช่น อยู่เวรวันอาทิตย์เพื่อที่จะหยุดไปเรียนวันจันทร์ วันอังคารลาพักร้อน แล้วตอนเย็นก็กลับมาอยู่เวรเพื่อที่จะหยุดวันพุธ วันพฤหัสบดี ลาพักร้อน กลับมาอยู่เวรตอนเย็น ทำจนเรียนจบ พอเลิกเรียนสามโมงเย็นต้องนั่งมอเตอร์ไซค์จากสาธิตมาอยู่เวรตอนเย็นให้ทัน สามโมงครึ่ง อาทิตย์ละสองวัน” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่2,L69-81)</p> <p>“ที่ไปสอบทุนนี้เพราะว่า มีพี่ที่ทำงานเคยไป ก็อยากจะไปบ้าง และพี่เขาก็กลับมาเล่าให้ฟัง”(ผู้ให้ข้อมูลรายที่5,L7-8)</p> <p>“เห็นพี่ที่ห้องผ่าตัดศัลยกรรมเขาไปดูงานกันทุกปีและพอปี พี่เขาก็กลับมาเล่าให้ฟัง พี่เขาก็ happy ดีก็เลยอยากไปบ้าง ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่3,L2-4)</p> <p>“ที่ไปสอบทุนนี้เพราะว่า มีพี่ที่ทำงานเคยไป ก็อยากจะไปบ้าง และพี่เขาก็กลับมาเล่าให้ฟัง ก็อยากไปบ้าง” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่6,L)</p> <p>“มีพี่ที่ห้องผ่าตัดเขาไปมา เล่าให้ฟังว่าทุนนี้ดีนะ ไปแล้วได้ประสบการณ์อย่างอื่น ทั้งการใช้ชีวิต หรือการได้ไปเปิดหูเปิดตา กับโลกภายนอกบ้าง พี่เขาก็แนะนำให้ไปสอบ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่4,L3-9)</p> <p>“ตั้งแต่ตอนที่เรียนพยาบาล เห็นอาจารย์ท่านหนึ่งได้ไปดูงานที่ประเทศญี่ปุ่นมา ก็มีความคิดที่จะอยากไปดูงานที่ต่างประเทศบ้างถ้ามีโอกาส” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่10,L3-5)</p>

ประเด็นหลัก (Theme)/
ประเด็นย่อย(Subtheme)

ตัวอย่างข้อมูล (Data bits)

“ตั้งแต่พอจบมาทำงานก็รู้ว่าต้องมีคนหนึ่งกำลังอยู่ที่ฝรั่งเศส กำลังดูงานอยู่มีทุน AMFA นี้อยู่ ก็เป็นความตั้งใจอย่างหนึ่งว่า เออ อยากไปเหมือนกับพี่เขาบ้าง ก็ไปเรียนภาษาอังกฤษเพราะรู้ว่าข้อสอบเป็นภาษาอังกฤษ ปีที่สี่ก็สอบได้ “(ผู้ให้ข้อมูลรายที่1,L1-15)

“ก็มีเพื่อนไปล่วงหน้า 1 ปี ก็เขียนจดหมายมาบอกว่า มีประโยชน์ทั้งสำหรับตัวเองและสำหรับหน่วยงานด้วย และมีประโยชน์ถึงประเทศชาติด้วย คือได้เป็นชุดไปในตัว ก็คือได้สร้างความสัมพันธ์กับชาวต่างประเทศ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่14,L2-5)

“เหมือนประเพณีของห้องผ่าตัดศัลยกรรมของ รพ. ว่าเคยมีทุนไปฝรั่งเศสและพี่เขาก็ไปมาเขาก็รู้สึกว่าจะ enjoy ไม่ว่าจะเป็นเรื่องงานหรือส่วนตัวในการที่ได้ไปรู้จักกับเพื่อนอีกซีกโลกหนึ่งและเขาก็มีความสุขในการทำงาน ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่6,L3-8)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประเด็นหลัก (Theme)/ ประเด็นย่อย(Subtheme)	ตัวอย่างข้อมูล (Data bits)
<p>ประเด็นหลักที่ 2 : การประเมินตนเอง และการเตรียมความพร้อม</p> <ul style="list-style-type: none"> ● การเตรียมตัว 	<p>“รู้ว่าข้อสอบเป็นภาษาอังกฤษ ก็ได้เตรียมตัวโดยการไปเรียนภาษาอังกฤษ เรียนมา 3 เทอมได้ แล้วก็ให้ไปสอบ การเตรียมก็อย่างที่บอกก็ไปหาหนังสือเกี่ยวกับห้องผ่าตัด และหาข้อสอบเก่าจากรุ่นพี่ และก็ซื้อหนังสือแนะนำประเทศฝรั่งเศสมาอ่าน เพราะรุ่นพี่บอกให้เตรียมความรู้ทั่วไปของประเทศฝรั่งเศสไว้บ้าง” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 9,L8-15)</p> <p>“ในการไปฝึกอบรมมีข้อแม้ว่าจะต้องมีประสบการณ์อย่างน้อย 3 ปี พอเราประสบการณ์ครบสามปีก็ไปสอบ พอสอบได้ก็เรียนรู้เกี่ยวกับการทำงาน การผ่าตัดต่างๆ จะได้มีประสบการณ์เพื่อที่ว่าเมื่อเราไปอยู่ที่โน่นฝรั่งเศสจะได้ไม่ดูถูกเราว่า ว่า เราไม่รู้เรื่องอะไรเลย ทำอะไรไม่ได้เลยเหมือนกับที่เราปรับปรุงการทำงานของเราก็ให้ได้เรียนรู้ได้มากที่สุด แต่ไม่วิตกกังวลมากเพราะเราทำงานอย่างน้อยก็มีประสบการณ์มาอย่างน้อย 3 ปี และเป็นงานที่เราทำทุกวัน” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่1,L18-36)</p> <p>“เกี่ยวกับการทำงานเราจะไม่รู้เรื่องระบบการทำงานของที่โน่นเลย ก็สอบถามจากรุ่นพี่ที่เคยไปว่าเขาเป็นอย่างไรกันบ้าง คนโดยทั่วไปเป็นยังไง แล้วทักษะการทำงานห้องผ่าตัด พยาบาล หมอเป็นยังไงเราจะได้เรียนรู้ไปคร่าวๆ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่1,50-53)</p> <p>“พอสอบได้ต้องซื้อใหม่หมดทุกด้านเรื่องผ่าตัด เพราะว่าตอนแรกจะยังไม่รู้ว่าตัวเองจะได้ไปดูแลคนอะไร ก็ค้นหนังสือของทุกระบบมาอ่านใหม่ และก็ถามใจตัวเองว่า ชอบอะไร โดยสรุปก็ชอบงานของออร์โธปิดิก เพราะเทคโนโลยีเขาจะดีกว่าเรา เลือกว่าจะไปดูออร์โธปิดิก และก็เช่นเดียวกัน รื้อการผ่าตัดของออร์โธปิดิกมาดูใหม่ เพื่อเป็นการเตรียมตัว ทำให้ง่ายสำหรับเราในการที่จะไปฝึกหัด (L24-33) ไปซื้อหนังสือเกี่ยวกับประเทศฝรั่งเศสมาอ่านก่อน อย่างกว้างๆเกี่ยวกับวัฒนธรรมและให้รู้ว่าเดือนไหน อากาศเขาเป็นยังไง เขามีความเป็นอยู่อย่างไร ไปรู้จักที่ที่ตอนเรียนหนังสือ รู้เรื่องวัฒนธรรม หรือขนบธรรมเนียมอะไรของเขานิดหน่อย</p>

ประเด็นหลัก (Theme)/ ประเด็นย่อย(Subtheme)	ตัวอย่างข้อมูล (Data bits)
	<p>ลักษณะนิสัยของเขา การรับประทานอาหาร การถูกเชิญไปทานข้าว การชวนเขามาทานข้าว ทำยังไง ของขวัญที่ควรจะให้เขาเป็นยังไง อันนั้นเป็นรายละเอียดเล็กๆ ที่เขาจะสอนให้ (ผู้ให้ข้อมูลรายที่14,L38-43)</p>
	<p>“พี่เขาก็มาแนะนำว่าในการทำงานนี่อะไรที่ควรจำไว้ อย่างเช่น พวกตัวเลขนี่ ต้องจำให้ดี ให้คล่อง ส่วนใหญ่หลังจากเลิกจากเรียนเราก็จะมีการท่องเลขจำนวนนับ un deux trois (หนึ่ง สอง สาม) เพราะในการผ่าตัดเขาต้อง check swab (การนับผ้าซับโลหิตก่อนการปิดช่องท้อง)..ก็จะใช้แบบว่า หัดกับห้องๆที่ทำงานบ้าง น้องเขาก็ไม่รู้เรื่องหรอก แต่มันก็เหมือนกับว่าเราได้ใช้จริงๆ และก็ที่ใช้บ่อยๆก็จะท่องวัน เดือน ปี หัดนับเวลา เพราะจะใช้ต่างกับภาษาอังกฤษไปเลย” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่10,L32-41)</p>
	<p>“เตรียมตัวศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลของประเทศว่า ฝรั่งเศสเป็นยังไงอากาศเป็นยังไง วัฒนธรรมของเขาเป็นยังไง ก็ใช้อ่านหนังสือ เข้าไปดูใน internete และก็ถามๆคนที่พอรู้บ้าง” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่5,L19-23)</p>
	<p>“ทุกคนไม่มีพื้นฐานด้านภาษาฝรั่งเศสเลยเลย บางทีคนนี้เข้าใจ คนโน้นไม่เข้าใจก็ช่วยๆ กัน บางทีก็ต้องออกมาหัดฝึกสำเนียง เพราะออกเสียงยากมาก ส่วนด้านอื่นๆที่เป็นพวกการใช้ชีวิตที่นอกเหนือจากด้านภาษา จะหาจากพวกหนังสือแนะนำประเทศฝรั่งเศส การแนะนำจากพี่ๆ ที่ไปแล้ว และก็จะมีพี่มาคุยให้ฟัง มีสไลด์ ถึงเรื่องที่โน่น พี่เขาไปแนะนำให้ฟังเกี่ยวกับการใช้ชีวิต สภาพดินฟ้าอากาศ การดำรงชีวิตประจำวันของเรา” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่2,L27-40)</p>
	<p>“ก็สำคัญที่สุดก็เรื่องของภาษา เกี่ยวกับเรื่องเตรียม เรื่องการปรับตัว คือเราจะไม่รู้สภาพของที่โน่นเท่าไร ก็ได้คุยกับคนที่เขามีประสบการณ์บ้างเล็กน้อย ก็ไปทบทวนความรู้เก่าๆทางการพยาบาลห้องผ่าตัด หลักของเทคนิคการปลอดเชื้อ (sterile) ต่างๆ การทำผ่าตัดเป็นอย่างไรเตรียมไปคร่าวๆ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่10,L29-434)</p>

ประเด็นหลัก (Theme)/
ประเด็นย่อย(Subtheme)

ตัวอย่างข้อมูล (Data bits)

“การเตรียมตัวข้อแรกเลย พอเริ่มสนใจก็ถามเพื่อนก่อนเลยว่าต้องเตรียมตัวอย่างไร ในการสอบ เพื่อนก็ให้ไปดูหนังสือมาส่วนนี้ๆ แล้วก็เตรียมตัวด้านภาษา” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่14,L8-11)

“หาหนังสือมาอ่าน ทำให้เราพอรู้ว่าน่าจะต้องเตรียมอะไรไปบ้าง ไปแล้วจะเจอกับอะไร การเดินทางที่โน่นเขาใช้อะไร ขนบธรรมเนียมประเพณีบางอย่างที่ควรทำและไม่ควรทำ และที่ที่สภาคampusฝรั่งเศส จะสอนจะพูดคร่าวๆ ว่าชีวิตประจำวันต้องทำอะไรบ้าง อะไรที่เขานิยม อะไรที่เขาไม่นิยมทำกัน อะไรที่เขาคิดว่าเสียมารยาท เตรียมตัวทางด้านภาษา ขอข้อมูลทางด้านโรงพยาบาล” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่7,L16-24)

“เตรียมความรู้เรื่องหลักเทคนิคการปลดเชื้อ เรื่องเกี่ยวกับการผ่าตัดของเราทั้งหมด ก็คือพอเราทราบว่าจะได้ไปดูงานแผนกศัลยกรรม เราก็ไปถามพี่ที่เขาเคยไปมาว่าต้องเตรียมตัวอย่างไรบ้างพี่เขาก็บอก ต้องมีอะไรพิเศษไหมไปที่โน่นนะอย่าง มาตามเป็นยังไง เพื่อนร่วมงานเป็นอย่างไร” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่6,L29-35)

“หาหนังสือวัฒนธรรมประเทศฝรั่งเศส หนังสือภาษาฝรั่งเศสที่ศึกษาด้วยตนเอง ศึกษาเรื่องมารยาท เรื่องเสื้อผ้า คือเริ่มมองแล้วว่าเราต้องเตรียมอะไรไปบ้างก่อนไป ไม่ใช่เรื่องภาษาอย่างเดียว เริ่มศึกษาวิชาการมากขึ้นกว่าเดิม เพราะกลัวว่าเราไปที่นั่นแล้วเราจะไม่รู้อะไร แต่ก่อนก็เฉยๆ แต่ก่อนจะไปเริ่มกลัว อันนี้ศึกษาไป โดยอาหนังสือของฝรั่งเศสเลย ว่าเขาปกครองแบบไหน ภูมิประเทศเป็นอย่างไร เศรษฐกิจเป็นอย่างไร ก็อ่านไป ของประเทศอื่นๆ ด้วยเมื่อไปเที่ยว เตรียมพร้อมนี้หลายอย่างเลย ก็ต้องอ่านทั้งหนังสือ ซึ่งก็ซื้อมาเยอะมาก อะไรที่เกี่ยวกับยุโรปหรือที่เกี่ยวกับฝรั่งเศส เพราะว่าจริงๆ แล้วเรายังไม่รู้ว่าเราจะเจออะไรและเราก็ถามพี่ๆ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่9,L414-422)

ประเด็นหลัก (Theme)/
ประเด็นย่อย(Subtheme)

ตัวอย่างข้อมูล (Data bits)

“หลังเลิกเรียนก็มาอยู่เวร ก็จะมีเวลามาทบทวนภาษาบ้าง อย่างอาจารย์ก็จะมีสอนให้ร้องเพลงภาษาฝรั่งเศส เราก็เอากลับมาหัดร้อง ก็จะมีฝึกทักทาย ขอขอบคุณ พูดประโยคที่จำเป็นๆ เหมือนตอนที่เรารเรียนภาษาอังกฤษ การพูดโทรศัพท์ การขอซื้อบัตรโทรศัพท์ต้องทำยังไง ตอนเรียนก็จะมี แต่ที่ได้นี้ก็จะมีมาจากที่รุ่นพี่ๆ เขาไปแนะนำให้ก็เป็นการเตรียมให้เราได้ว่า ตรงไหนที่เน้นว่าควรจะเป็นได้บ้าง เราก็เอากลับมาฝึก กลับไปดูในบทเรียนอีกทีหนึ่ง” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่3,L20-29)

“เตรียมมากทั้งภาษาและกีฬาพยายามเรียน เพราะมันยากและเราก็ไม่ค่อยเข้าใจ และในเรื่องของการเตรียมข้าวของมากกว่า เพราะเราคิดว่ามันไกลเมืองไทยและที่หนึ่งมันทำให้ค่อนข้างเตรียมของสะเปะสะปะ ก็เรื่องของขนบธรรมเนียมประเพณีก็มีสอนอยู่ในหลักสูตร มีบทหนึ่งที่เป็นที่ขอต้อนรับผู้ฝรั่งเศส (a bien venu en France) อันนั้นจะค่อนข้างได้เยอะเกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนฝรั่งเศสได้ระดับหนึ่ง ก็หาหนังสือมาอ่าน” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่4,L31-37)

“ก็เตรียมเรื่องของภาษาส่วนใหญ่จะเน้นหนักในเรื่องของภาษา และมีเตรียมตัวเองในเรื่องของการดำรงชีวิตว่า ก็ศึกษาประเทศของเขาว่า ประเทศเขาเป็นยังไงบ้าง ภูมิประเทศ ลักษณะความเป็นอยู่ เพื่อที่เราจะได้ปรับตัวอยู่กับเขาได้ ก็มีซื้อหนังสือมาอ่านก่อน ตามจากรุ่นที่เคยไปมา” (ผู้ให้ข้อมูลหมายเลข 13,L17-23)

“เราก็ต้องใส่ใจและก็ต้องไปเรียนให้ครบ กลับมาจากเรียนก็ต้องมีการทบทวนบ้าง และก็นอกเหนือจากภาษาแล้วก็มีความพร้อมเกี่ยวกับ ความเป็นอยู่ก็ซื้อหนังสือมาอ่านบ้าง มาศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรม เกี่ยวกับธรรมชาติของคนที่นี่ว่าเป็นอย่างไร คือ ในหนังสือเขาก็จะบอกหมด วัฒนธรรมในด้านต่างๆ ด้านความเป็นอยู่ นิสัยใจของคนอะไรทำนองนี้ ก็มีบ้าง” (10,L348-357)

ประเด็นหลัก (Theme)/
ประเด็นย่อย(Subtheme)

ตัวอย่างข้อมูล (Data bits)

“เตรียมยาไป feldene คือเตรียมไปเต็มที่ไม่มีการป่วยที่เมืองนอกเด็ดขาด ไม่มีการหาหมอเด็ดขาด กลัวพูดกับเขาไม่รู้เรื่อง เตรียมไปหมด antibiotic” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่4,L373-377)

“เตรียมร่างกายด้วยเพราะกลัวว่าถ้าเกิดไปอยู่ที่โน่น กลัวว่าจะไรมันก็แพงไปหมด ก็เลยไปทำฟัน เตรียมทำหมดเลย เตรียมไปตรวจร่างกาย เพราะนอกจากที่ทางทุนเขาตรวจสภาพร่างกายให้แล้ว แต่เราก็ไปตรวจอีกครึ่งหนึ่ง (confirm) ดู เตรียมยา สำหรับ ยาสามัญประจำบ้าน หรือยาที่พอจะให้ตัวเองได้โดยที่ไม่เป็นอันตรายก็เตรียมไป ด้านร่างกายนี้เตรียมความพร้อมด้านความแข็งแรง เพราะเราก็กังวลว่าถ้าเราไปอยู่ที่นั่น ถ้าเราป่วยแล้วใครจะดูแล คือเตรียมหมด (ผู้ให้ข้อมูลรายที่9,L475-485)

- การเตรียมใจ

“ถ้าเราไปแล้วเราอมรับว่ามันมีปัญหาแน่นอน เราจะแก้มันอย่างไรจะรับมือมันยังไง จะมีวิธีที่จะแบบทำให้ปัญหามันคลี่คลายได้อย่างไร” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่6,L521-523)

“ช่วงพอซักรุ่นต้นปีใหม่คือมกราคม มีความรู้สึกที่ เอ๊ะ เราจะต้องไปแล้วหรือ เราต้องเดินทางไปอยู่ในที่ที่เราไม่รู้จักใคร เปลี่ยนสภาพแวดล้อมใหม่ๆ พอใกล้จะไปจะมีความรู้สึกที่ใจหาย ว่าเราจะต้องเดินทางแล้วนะ จะต้องไปอยู่ที่โน่น 1 ปี เราจะต้องไม่ได้เจอพ่อแม่ พี่น้อง อีก 1 ปี เพื่อนฝูงอีกจะ จะต้องเปลี่ยนสภาพแวดล้อมไปอยู่ในที่ที่ไม่เคยอยู่...พี่ๆที่ไปเขาจะเล่าให้ฟังว่า ช่วงแรกๆจะเหงานะ จะเศร้าๆ ต้นไม้ก็มีแต่สีดำๆไม่มีใบ หนาวก็หนาว อะไรอย่างนี้ ก็เลยรู้สึกว่า แล้วเราจะไปอยู่ยังไง เพราะเราก็เป็นคนขี้เหงาเหมือนกัน พอมาคุยๆก็เลยทำใจ พี่ๆเขายังอยู่กันได้เลย ปลอดภัยตัวเองว่าเราคงอยู่ได้นะ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่2,132-149)

ประเด็นหลัก (Theme)/
ประเด็นย่อย(Subtheme)

ตัวอย่างข้อมูล (Data bits)

“ทำไมจะต้องคืนรชนขนาดนี้ อยู่เวรบางวันก็ไม่ได้นอน เช้า 8 โมงก็ต้องไปนั่งเรียน บางครั้งก็มีนั่งหลับบ้าง แต่พอมาคิดอีกทีก็เราเป็นคนเลือกของเราเอง ยังไงก็ต้องอดทนไป พี่ๆที่ผ่านมาก็ทำอย่างนี้กันทั้งนั้น เขายังทำกันได้เลย” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่3,L15-21)

“ค่อนข้างจะสับสนว่า เราจะต้องไปอยู่ในที่ซึ่งไกล จะกลับมาอย่างไร ไปแล้วเราจะพบกับคนฝรั่งเขารู้เรื่องใหม่ เวลาเขาบอกอะไรเรา เราจะรู้เรื่องหรือเปล่า ไปแล้วจะต้องเจอคนในที่ทำงานเป็นยังไง มีเพื่อนมาส่งเราก็เริ่มมีแรงขึ้นบ้าง เริ่มคิดว่าก็เราอยากไปมาก อยากไปอยู่เมืองนอกนานๆ เพราะเมืองนอกก็เคยไปมาแต่ทางยุโรปนี่ยังไม่เคย อยู่เมืองไทยความลำบากเราก็เคยเจอมาแล้วนี่ งานก็เป็นงานเดิมที่เราเคยผ่านมาแล้ว คงไม่ยากเกินไปหรอก น่าจะปรับตัวได้” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่3,L47-49)

“คือก็ยังสองจิตสองใจแต่ก็ชอบเมืองไทยมากกว่าไปแล้วกลัวแบบจะเจออะไรใหม่ๆเปล่านั้นจะต้องปรับตัวอะไรเยอะไหม แต่ว่าโอกาสนะมันไม่มาหลายครั้งจะนั่นถ้าโอกาสมันมาบางทีเราก็ตัดเลือก” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่5,L94-99)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประเด็นหลัก (Theme)/ ประเด็นย่อย(Subtheme)	ตัวอย่างข้อมูล (Data bits)
<p>ประเด็นที่3 : การแสวงหาแหล่ง สนับสุนน</p> <ul style="list-style-type: none"> ● แหล่งสอนภาษา หนังสือ ตำรา เอกสารและแผนที่ 	<p>“เราก็ไปเรียนเพิ่มเติมตอนเย็นวันอังคาร – วันพฤหัสบดี ก็พยายาม และได้ถามรุ่นพี่แล้วว่าจะไปเรียนภาษาได้ที่ไหน เราก็ไปสมัครเรียนเพิ่มเติม ไปเรียนเอง เสียค่าใช้จ่ายเอง” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่9 ,L299-302)</p> <p>“ไปทำงานก็พกพจนานุกรม (dictionary) ตลอด เล่มเล็ก เล่มใหญ่ มีทั้งภาษาไทยนำหน้าก่อน ภาษาฝรั่งเศสนำหน้าก่อน ก็คือถ้าเราอยากรู้อันนี้เราก็เปิดพจนานุกรมภาษาไทย ว่าของเขาใช้อะไร บางทีมันก็ไม่ตรงซะทีเดียว บางทีเขาก็ใช้สำนวนมา ไม่ค่อยเข้าใจต้องอาศัยการอธิบาย ซึ่งเราก็ให้เพื่อนที่สนิทอธิบายให้ฟัง บางทีเราก็ไปถามก็บอกกับเขาว่าเราไม่เข้าใจนะ ใช้มือ ใช้ตาม ใช้ภาษาอังกฤษ ซึ่งภาษาอังกฤษของเราก็งูๆ ปลาๆ เขาก็ฟังไม่เข้าใจเหมือนกัน สำเนียงเรา”(ผู้ให้ข้อมูลรายที่9,L 320-332)</p> <p>“สำหรับซื้อเครื่องมือ เราก็จะไปขอใบที่ใช้จัดเครื่องมือซึ่งจะมีรายละเอียดของเครื่องมือ ชื่อเครื่องมือนี้มีอะไรบ้าง เราก็เอามานั่งดู ช่วงหลังๆ นี้ เราก็ไปช่วยเขาทำ Computer เพราะว่าของเขาเป็นลายมือเขียน เราก็ไปช่วยเขานั่งพิมพ์ให้เขา และก็อาศัยดูจุดไปท่อง และช่วงตอนบ่ายพอเสร็จผ้าตัด เราก็ไปจัดเครื่องมือข้างหลัง บางทีก็ดูจากเครื่องมือ ดูใบรายการเครื่องมือ (set) บางทีก็หัดออกเสียงกับเขา คนที่จัด setกับเรา บางทีก็เป็นที่เขาจัดบางทีก็ไปออกเสียงให้เขาฟังว่าใช้อย่างนี้ไหม ส่วนใหญ่ก็จะพยายามคุยกับเขา เขาก็จะคุยกับเรา ถ้าเป็นเรื่องทั่วไปก็พอรู้เรื่อง แต่การที่เราจะไปให้ตอบเขานี้ บางทีมันไม่เหมือนภาษาเรา เราก็จะดูพจนานุกรมฝรั่งเศส – ไทยบางทีเราฟังแล้วไม่เข้าใจ ว่าเป็นคำว่าอะไร เราก็ให้เขาเขียนให้ดู แล้วเราก็เปิดดูในพจนานุกรม เราก็จะดูความหมายว่ามันคืออะไร บางทีก็ใช้วิธีวาดรูป หรือการเขียนสื่อกัน บางทีคนที่พูดภาษาอังกฤษได้เขาก็แปลเป็นภาษาอังกฤษให้เรา บางทีเราอาจจะเข้าใจมากกว่าแต่ก็ส่วนน้อยที่พูดภาษาอังกฤษได้ ก็อาศัยพจนานุกรม บางทีก็ภาษามือบ้าง วาดรูปบ้าง ใช้ทุกอย่างที่มีอยู่” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่2,L856-869)</p>

ประเด็นหลัก (Theme)/
ประเด็นย่อย(Subtheme)

ตัวอย่างข้อมูล (Data bits)

“ตอนเย็นเราก็กลับมาเปิดพจนานุกรมของเราเอง ตอนเย็นแรก ๆ ทุกวันต้องกลับมาทบทวนภาษา ถ้าไม่ทบทวนก็จะไม่จำ เพราะว่ามันแปลกไปเลยจากภาษาบ้านเราและตอนเย็นก็จะดูทีวีชื่อตัวเอง แยกขึ้นเมโทรมา คนเขาเห็นเขาก็ช่วยยก มาต่อเองและก็ไปบอกหัวหน้าห้องผ้าตัด เขาก็ให้ช่างไฟฟ้ามาต่อให้ที่ห้อง ทีวีก็เป็นเพื่อนที่ดี เพราะอย่างน้อยเราก็พอเดาได้ ฟังเราก็คุ้นกับสำเนียง (ผู้ให้ข้อมูลรายที่9,L 344-353)

“จดเอา วาดรูปเอา และก็ไปจัดเครื่องมือช่วงบ่าย ๆ ที่ว่าง เรียนรู้จากสอนจริงและตำราของเรา อ่านรู้เรื่องบ้าง ไม่รู้เรื่องบ้าง เราก็อ่านไปจากเมืองไทย เขามาจนเข้าด้วยกัน (9,L 332-335) ก็ศึกษาเยอะเรื่องภาษา เรื่องเครื่องมือเขาก็ผลิตเองภาษาที่ใช้ก็เป็นของเขาก็ต้องมีสมุดติดตัวเลยว่า อันนี้ภาษาอังกฤษบ้านเราเรียกว่าอะไร แล้วก็เขียนภาพ และก็เขียนเป็นภาษาของเขา อ่านออกบ้างไม่ออกบ้างแต่เราก็รู้ยู่ที่ว่าขั้นตอน (Procedure) มันเป็นอย่างไรบ้างตามๆ เขาไปได้ เราต้องไปดูเอกสาร (document) วิธีการหรือขั้นตอนเราต้องศึกษา เราต้องเจออะไรมากกว่าที่นี้เพราะพูดกันไม่ค่อยรู้เรื่องด้วยในช่วงแรกก็ยังดูอยู่ ดูมันทุกอย่างจนเวียนหัวไปหมดเลย ตอนเย็นก็ต้องมาเปิดพจนานุกรม” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่9,L128-139)

“เขาจะมีสมุดของเขาซึ่งสมุดนี้จะบอกรายละเอียด มีรูปภาพของเครื่องมือ คือทุกคนสามารถดูสมุดเล่มนี้แล้วสามารถจัดได้เลย ทุกคนจะจัดเตรียมได้เหมือนกันและมีสมุดคู่มือการทำผ้าตัด (protocol) ที่จะบอกรายละเอียดเกี่ยวกับการผ้าตัดในการจัดเครื่องมือจะละเอียดกว่าเมืองไทย อย่างของที่รพ. จะไม่ค่อยมีจะไม่มีเลยที่จะบอกว่าการทำผ้าตัดนี้ เตรียมอะไรคือต่างคนในห้องผ้าตัดจะจดเอาเอง ว่าอาจารย์คนนี้แต่ละคนทำอย่างไร” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 5,L485-492)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประเด็นหลัก (Theme)/
ประเด็นย่อย(Subtheme)

ตัวอย่างข้อมูล (Data bits)

“เรื่องการสื่อสาร เราก็จะไม่รู้ว่าอะไรเขาเรียกว่าอะไรยังไง ในช่วงแรกๆ ก็ค่อนข้างหนักพอสมควร ก็ช่วยเหลือตัวเองอีก คือพยายาม ขอเอกสารเขา เขามีเอกสารอะไรบ้างที่แบบว่าจะให้เราศึกษาได้ด้วยตัวเราเองว่า งานเขาเป็นอย่างไร เวลาอยู่ในห้องผ่าตัดนี้ สิ่งที่เราต้องรู้มันมีศัพท์อะไรที่เราต้องรู้บ้าง แรก ๆ ก็ต้องทำ การบ้านตอนเย็นต้องอ่าน และดูก่อนนอน ดูๆ ก็ใช้เวลาไม่มากในการเรียนรู้เพราะเราได้สัมผัสกับมันมาทุกวัน ก็ผ่านไปด้วยดีอีก ก็เรียนจากเอกสาร “(ผู้ให้ข้อมูลรายที่10,L404-413)

“เราเป็นผู้หญิงเราอยู่เมืองไทย เราเกลียดการดูแผนที่มากดูแผนที่ไม่เป็น ไม่เคยแตะ พอไปที่ไหนต้องดูแผนที่ แผนที่เขาบนกระดาษกับสถานที่จริงเหมือนกันและก็สังเกตง่ายมีป้ายเต็มไปหมดเลย มีป้าย (label) บอกหมดว่าให้ไปทางซ้ายทางขวา อ่านกับดูแผนที่เราก็ไปได้เลย และอย่างถ้าเราจะไปต่างจังหวัดเนี่ย รถไฟที่เน้นเขาตรงเวลามาก เวลาจะไปไหนจะต้องดูตารางเวลาของรถก่อน ”(ผู้ให้ข้อมูลรายที่5,L551-561)

“ส่วนใหญ่จะใช้แผนที่และก็จะดูเอา ที่ไหนแผนที่ของเขาค่อนข้างจะ OK ดูแล้วค่อนข้างจะตรง เช่น ถ้าจากถนนนี้ ถัดไปอีก 2 block จะเป็นถนนนี้ ก็คือใช่ แล้วซ้ายไปเป็นถนนนี้ ก็คือใช่ ค่อนข้างแน่นอน เราไปจากแผนที่ก็ไปถูก กางแผนที่ดูกันไป” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่2,L816-822)

“เรามีการไปเรียนภาษาฝรั่งเศสตอนเย็น เขาจะหาหลักสูตร (course) ให้เราเรียนตอนเย็น อาจารย์ที่จะสอนเฉพาะคนต่างชาติเลย และเรียนพื้นฐาน ”(ผู้ให้ข้อมูลรายที่2,L823-825)

ประเด็นหลัก (Theme)/
ประเด็นย่อย(Subtheme)

ตัวอย่างข้อมูล (Data bits)

“อันนี้เรียกว่าอะไรแต่ก็จะพยายามดูก่อน ดูทั้งเอกสาร (documen) ของเขา ทบทวนในส่วนงานของเรา คือเราต้องรู้ก่อนพอสมควร จึงจะถามเขาได้ บางทีเขาก็จะเขียนให้เราดู วาดภาพให้เราดู แต่เขาจะไม่มาสอน ถ้าเราไม่เข้าไปถาม ต้องเข้าหาเขาเอง ”(ผู้ให้ข้อมูลรายที่1,L251-256)

“เวลาไปหาสถานที่ เช่น สถานทูต ของแต่ละประเทศ อย่างสถานทูตสวิสนี่ ดูตามแผนที่ เราก็จะถามๆ กันมาว่าอยู่สถานี (metro) ชื่ออะไร ขึ้นไปแล้วเดินทางซ้ายหรือทางขวา ต้องข้ามถนนไหม แล้วก็ดูตามแผนที่ พอไปถึงเขาเขียนว่าย้ายไปอยู่ที่ถนนเลขที่บ้านเท่านี้ เราก็งงเหมือนกัน เราก็ต้องกลับมาดูในแผนที่อีกทีหนึ่ง ว่าอยู่ matroชื่ออะไร แล้วก็ไปตามชื่อที่เขาบอก ก็ยากเหมือนกัน แต่เราก็ไปถูก แต่บางครั้งเดินเข้าไปชื่อถนนนี้แล้วก็ยังหาไม่เจอก็ต้องเดินกลับมาตั้งต้นใหม่ที่ metro หรือที่ถนนใหญ่ บางทีก็ถามตำรวจที่อยู่แถวๆนั้น บางครั้งก็ถามคนแถวๆ นั้นแต่ต้องดูลักษณะของคนด้วยว่าจะถามเขาได้หรือเปล่า อะไรทำนองนี้ โดยส่วนใหญ่จะไปตามแผนที่ตาม metro กับถนน บางทีไปหาเนี่ยถนนเนี่ยนะ บ้านเลขที่ 56 ไปแล้วแบบมันอยู่ตรงไหน ตึกนี้บางทีเดินผ่านไปแล้ว ก็เดินกลับมาใหม่ เอ้อเราก็เดินผ่านไป แล้วเมื่อไหร่ผ่านไป ไม่เห็น คือเรารู้กับแผนที่จริงๆ เลยหลงบ้าน แต่ก็ไปถูก”(ผู้ให้ข้อมูลรายที่1,L729-749)

“ก็อาศัยดูตามแผนที่ก็จะบอกได้ เพราะแผนที่ของเขาจะบอกไว้อย่างละเอียด ก็จะสับสนในการที่จะขึ้นจากรถไฟฟ้าใต้ดิน (metro) บ้างบางสายจากข้างล่างขึ้นมาข้างบนเพราะบางสถานีจะใหญ่มาก” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่6,L582-588)

“หลังเลิกงานก็จะอยู่ที่ห้องดูทีวี ฝึกภาษาถ้าวันไหนไม่มีเรียนภาษา ถ้ามีเรียนเนี่ยก็จะไปเรียนคือที่โน่นเขาจะมีให้ไปเรียนภาษา โดยทาง professor จะเป็นคนจัดหาสถานที่เรียนให้ ไปเรียนตอนเย็นหลังเลิกงาน วันละ 2 ชม. นอกจากภาษาแล้วครูที่สอนเขาก็จะมีแทรกพวกวัฒนธรรมของที่โน่น” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่10,L 323-329)

ประเด็นหลัก (Theme)/
ประเด็นย่อย(Subtheme)

ตัวอย่างข้อมูล (Data bits)

“แต่คือทุกอย่างอยู่ในมือเรา อย่างเช่นการเดินทางนี้ตารางเวลา จะอยู่ในมือเรา อย่างเช่นเลิกงาน 4 โมงเย็น เราจะต้องรู้ว่า 4 โมงครึ่งเราจะต้องไปยืนอยู่ ณ จุดไหน เพื่อจะขึ้นรถ 4.45 น. จะต้องยืนจุดไหน เพื่อจะไปต่อไป เราจะต้องเที่ยว ๆ เสรีกลับมา ถึงกี่โมง จึงจะมีรถเที่ยวสุดท้าย หรือไม่ก็ต้องขังใจเอาไว้ว่า ฉันยอมเดินเพื่อกลับให้ถึง” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่14,L482-490)

“เราก็ไปเรียนรู้การใช้งานต่างๆ การดูตารางรถไฟ เรียนรู้ว่าถ้าจะไปที่ไหนต้องขึ้นรถไฟประเภทไหน” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 9,L152-155)

- การเข้าร่วมฟังการประชุม
ปรึกษา (conference)

“เขาจะมีวันหนึ่งซึ่งจะมีเหมือนกับการ conference (การประชุมปรึกษา) คนใช้เจ้าหน้าที่รวมทั้งหมอ ดมยาและกักพยาบาล ห้องผ่าตัด เราก็ได้เข้าไปร่วมฟังไปด้วย ก็รู้เรื่องบ้างไม่รู้เรื่องบ้าง แต่จากที่เรามีประสบการณ์ เราเคยเรียนทฤษฎีมาก่อน บางครั้งพอจะเดาได้ว่า เขาพูดเกี่ยวกับอะไร แต่เขาก็รู้ว่าเราคงไม่ได้อะไรมากมาย เอาให้คุ้นสำเนียงก็ยังมี” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่15,L147-152)

“เขาจะมีการประชุมปรึกษา (conference) ทุกเช้า 7.30 ถึง 8 .00 หรือ 8.30 แล้วแต่ในการที่จะพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องผ่าตัด หลายนชนิด เขาจะมีตารางการผ่าตัด (schedule) ขึ้นกระดานมาเลยว่าอาทิตย์นี้เขาจะมีของใคร ส่วนใหญ่ทุกคนจะให้ความ กระตือรือร้นในการฟังว่าเขาผ่าตัดอะไรกัน และมีปัญหาอะไรใหม่ เขาก็จะอภิปราย (discuss)กัน” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่6,L176-184)

“สมมติเขามีเรียนหนังสือป่วยวันศุกร์เราจะไปเรียนด้วย หัวหน้าเขาจะขึ้นไป การประชุมปรึกษา (conference) ด้วยและพอ มีอะไรเปลี่ยนแปลงเขาจะลงมาเลยว่านี้ระหมอมเขาจะเปลี่ยนแผนนะ เขาอยากจะทำอย่างนี้ๆและก็ป่วยวันศุกร์เขาก็จะมี conference ใหญ่ก็จะเหมือน grand round เอาฟิล์มขึ้นมาคุยหรือว่ามีเครื่องมือใหม่ๆหรือว่าคิดว่าเป็นๆนี้หัวหน้าจะหายไปแล้ว

ประเด็นหลัก (Theme)/ ประเด็นย่อย(Subtheme)	ตัวอย่างข้อมูล (Data bits)
	<p>และก็จะลงมาโทรหาบริษัท เตรียมเครื่องมืออะไรอย่างนี้ ที่นี้หัวหน้าเขาจะให้เราก็ได้เข้าไปฟังด้วย ชอบ ชอบมาก” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่4,L278-286)</p>
	<p>“ที่นี่จะมีระบบการประชุมปรึกษา (conference) ตอนเช้าของพยาบาล มีการ conferenceก่อนว่า case คุณมีปัญหอะไร” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่13,L296-298)</p>
	<p>“มีการประชุมปรึกษา (conference) กันระหว่างหมอ professor เขาก็จะเรียกให้เราไปฟังด้วย เขาก็รู้หรือทราบดีว่าเราฟังไม่รู้เรื่องแต่ก็เรียกเราขึ้นไปฟัง เพื่อการพัฒนาตัวของเรา ในด้านการฟัง “ (ผู้ให้ข้อมูลรายที่3,L616-619)</p>
<ul style="list-style-type: none"> ● การแลกเปลี่ยนความรู้ความ คิดเห็นกับเพื่อน 	<p>“พอเรามีปัญหาตรงนี้เราก็ถามเพื่อนว่าเขาประสบปัญหาแบบเดียวกับเราหรือเปล่า ทำยังไง คนนี้แกยังงี้ คนนั้นแกยังงี้ เราแก้ปัญหาของเรายังไงแล้วเอามาแชร์ปัญหากัน ช่วงแรกๆจะติดกันมาก แล้วมาถกปัญหากันและก็มาช่วยกันแก้ปัญหากันในแต่ละคนว่ามันควรจะทำแบบนี้ๆ อาทิตย์หนึ่งผ่านไปกลับมาเจอเป็นยังไงบ้าง ดีขึ้นไหม ช่วยกันแก้ปัญหา มันก็เป็นอะไรที่ดีเพราะว่าไม่เคยได้ฟังว่ามีปัญหากัน ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่6,L506-530)</p>
	<p>“ในการเรียนตอนอยู่ที่โน่น บางทีที่เรียนรวมกับคนฝรั่งเศสอาจารย์ที่สอนก็จะสอนเร็ว มีบางครั้งที่ไม่ทันแต่ว่าบางทีก็มีเอกสารแจก และก็เอามาอ่านแต่เราก็ไม่เข้าใจ เราก็คุยกันช่วงพักกลางวัน หรือช่วงกินข้าวด้วยกัน เวลานั้นกินข้าวด้วยกัน เราก็ถามเข้าใจอย่างนี้เหมือนกันไหม บางประเด็น แต่ว่าส่วนใหญ่ ตรงพวกโรค บางทีเรารู้มาแล้ว บางอย่างเราเดาได้ว่า เขาพูดถึงเรื่องนี้นะถึงเราจะไม่เข้าใจภาษาหรือว่าเขาพูดเร็ว แต่ถ้าเป็นเรื่องกระดุก อย่างเราอยู่ศัลยกรรม บางทีเราก็ไม่เข้าใจ ก็ถามเพื่อนที่เขาถนัดกระดุก ว่าเขาตกลงเขาพูดเรื่องอะไร เพราะบางทีเราก็ไม่เข้าใจหรือ พูดถึงเครื่องมือ พูดถึงอุปกรณ์ hip (ข้อสะโพกต่างๆ) เราไม่</p>

ประเด็นหลัก (Theme)/
ประเด็นย่อย(Subtheme)

ตัวอย่างข้อมูล (Data bits)

เข้าใจเราก็ถามพี่เขา พี่เขาก็ถามเรื่องคล้ายกรรมกับเรา ก็แลกเปลี่ยนความรู้กัน”(ผู้ให้ข้อมูลรายที่2,L853-869)

“ส่วนใหญ่เวลามีปัญหาอะไร เราพยาบาลไทยที่ไปด้วยกันก็จะนำมาเล่าให้กันฟังและช่วยกันแก้ไขปัญหา” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 2,L245-257)

“ก็ไปเรียนทุกวันจันทร์-ศุกร์ ก็หัดออกเสียงกับเพื่อนบ้าง หลังจากทีอาจารย์สอน ตอนพักกลางวันเราก็จะมาคุยกันว่าตรงนี้ เราไม่เข้าใจ หมายความว่าอย่างไร ก็จะช่วยๆกันอธิบาย “(ผู้ให้ข้อมูลรายที่15,L767-782)

“หลังจากนั้นก็หัดพูดกันเอง เวลาสมมุติว่า เรายู่ในกลุ่มเพื่อนคนไทยด้วยกันก็จริงแต่เวลาเราพูดกันเราจะพูดภาษาฝรั่ง เศสกัน เวลาเราอยู่ข้างนอก คือเรามีความรู้ดีกว่าเราอยู่บ้านเขา เราก็ต้องพูดภาษาฝรั่งเศสกันกับเพื่อนๆ คือเรารู้สึกว่า ถ้าเราพูด ภาษาไทย รู้สึกว่า เราเป็นกะเหรี่ยงอยู่ที่โน่น ยังไงก็ไม่รู้ เขาก็มองเรา แต่ถ้าเราพูดภาษาเขานี้มันรู้สึกดี แต่ถ้าอยู่ข้างนอกก็จะพูด ภาษาฝรั่งเศส ก็จะพยายามพูดกันด้วยและก็เวลาไปไหนมาไหน เวลาไปที่哪儿ก็พยายามคุยกับคนอื่น กับไกด์ก็จะเข้าไปถามเกี่ยวกับสถานที่ต่างๆ ที่จะไปเที่ยวได้ เรื่องนี้จดหมาย อะไรทำนองนี้” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่2,L825-839)

“ช่วงตอนเย็นก็มีเพื่อน เจอกันสังสรรค์กัน ปรึกษาหารือกันเวลามีปัญหา ก็ช่วยกันคิดว่าจะทำอย่างไร” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 14,L580-582)

“แล้วเราก็เหมือนกับมาคุยกันเอง กับเพื่อนว่า เอ๊ะวันนี้เขาสอนเรื่องนี้นะ ซึ่งบางทีเราฟังเขาไม่รู้เรื่องทั้งหมดหรอก แต่รู้ว่าเขา พูดเรื่องนี้ แล้วเราก็มีพื้นความรู้เรื่องนี้อยู่บ้าง ในภาคภาษาไทยของเรา เราถึงได้เข้าใจว่าเขาสอนอะไร แล้วเราก็มาอภิปราย

ประเด็นหลัก (Theme)/ ประเด็นย่อย(Subtheme)	ตัวอย่างข้อมูล (Data bits)
<ul style="list-style-type: none"> ● การสร้างมนุษยสัมพันธ์ 	<p>(discuss) กับเพื่อนว่า เออ เขาสอนเรื่องนี้นะ เราเข้าใจอย่างนี้ ใช่หรือไม่ใช่บ้างที่เราก็ยังไม่ค่อยจะกล้าถามนัก เพราะภาษาเราพูดไม่ค่อยเก่งเรียนก็เยอะ แล้วเวลาเขาอธิบายมาเดี๋ยวเราจะฟังเขาไม่รู้เรื่อง” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่2,L677-686)</p> <p>“เพราะว่าที่นี่จะมีพยาบาลชายคนหนึ่งจะเหมือนพ่อจะใจดีตั้งใจฟังเราอย่างดีที่เราพยายามพูด แล้วก็มีพยาบาลชาย urology (ทำงานระบบทางเดินปัสสาวะ) จะใจดีเขาก็ใจดีกับเรามาก พยายามฟังเรา พูดพยายามเข้าใจเรา” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 5,L417-423)</p> <p>“อย่างที่ทำงาใหม่ ๆ ก็พยายามเข้าไปทำความรู้จักกับเขาคือพยายามเขาไปคุย คือ ได้บ้างไม่ได้บ้าง หรือบ้างที่เราพูดผิดอะไร เขาก็จะช่วยแก้ไขให้เรา หรืออย่างบางที ถ้าเราสงสัยศัพท์คำนี้มันคืออะไร และเขียนยังไง บางทีเขาก็เขียนให้เราดู เหมือนกับว่าค่อยๆ ได้ทีละนิดแต่ว่าได้ทุกวัน วันละนิด วันละหน่อย นานๆ ไปก็เริ่มที่จะคุยได้มากขึ้น ฟังเขาคุยกันได้ว่าเขาคุยกันเรื่องอะไรนะซึ่งไปใหม่ๆ นี้เราจะแบบไม่รู้เลยว่าเขาคุยอะไรกัน คือได้ยินแต่เสียงแต่ไม่เข้าใจ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่1,L258-267)</p> <p>“เขาก็จะพยายามเข้าใจเรา หรือบ้างเชิญที่ไปเจอผู้ร่วมงานที่ดีเข้า หรือไม่เขาก็อาจจะเห็นว่าเรามีความตั้งใจ ในการทำงาน เขาก็อาจจะสอน อาจจะให้เราเรียนรู้ในส่วนของเขา” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่14,L54-56)</p> <p>“ในการสื่อสาร ก็พยายามพูดกับเพื่อนทุกคนไม่ว่าจะเป็นพนักงานทำความสะอาด หมอผ่าตัด เพื่อนร่วมงานเพื่อที่จะเรียนรู้อะไรกับเขาได้เร็วขึ้นเพื่อที่จะคุยกับเขาให้เป็น แต่ยอมรับว่าเครียดเหมือนกันในเรื่องภาษา เราก็พยายามที่จะหาเรื่องคุยกับเขาไม่ใช่เรื่องงานแต่เป็นเรื่องอื่นๆ อย่างฉันมีวันว่างนี่ฉันจะไปไหนดี ถ้าฉันอยากดูรูปภาพฉันควรจะไปที่ museum(พิพิธภัณฑ์) ไหนดี แต่ความจริงแล้วในสมุดเราก็มีแล้ว แกล้งถามเขา อ่อนเขาเขาก็ตัวเองไปตรงนี้ๆ ตรงนี้ดีนะ อะไรทำนองนี้ (L544-552)..เราอยากรู้</p>

ประเด็นหลัก (Theme)/
ประเด็นย่อย(Subtheme)

ตัวอย่างข้อมูล (Data bits)

เกี่ยวกับระบบการทำงานของโรงซักฟอก เราก็จะไปทำความรู้จักกับเจ้าหน้าที่ที่โรงซักฟอกก่อนเป็นการดีซะไว้ก่อน เขาก็จะพาไปดูว่าอัตรงนี้เอาไปเผาในโรงไฟฟ้าและเสร็จแล้ว ผ่าส่งไปซักเอากลับมา ผ่านลิฟท์ยังงี้” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่6,L436-446)

“ที่โน่นพยาบาลก็เป็นพยาบาลจะไม่ใช่เป็นอย่างอื่นเลย จะให้เขามาแก้ที่วี วีดีโอ ดูเรื่องสายไฟเขาจะทำไม่เป็น อยู่เมืองไทยเราจะรู้พวกนี้หมด และเราจะแก้ปัญหาให้เขาได้พอไปถึง พอมีปัญหาเราก็บอกเขาได้ เราอยู่ระหว่างการส่งผ่าตัด แต่เราบอกได้ให้แก้ตรงไหน ตั้งแต่นั้นมาเขาก็ให้เราเป็นคนดูแลกล้อง laparoscope (การใช้กล้องส่องตรวจโดยผ่านทางหน้าท้อง) มีปัญหาห้องไหนก็ไปตามเรา ”(ผู้ให้ข้อมูลรายที่5,L502-509)

“อยู่ที่โน่นถึงจะไปกันหลายคนแต่ที่ว่าที่โรงพยาบาลที่ไปอยู่นี้ไปคนเดียวเราต้องมั่นใจในตัวเองสูงพอสมควรที่จะทำงานกับเขาได้ ที่ทำงานมีเราคนเดียวที่เป็นต่างชาติ ก็พยายามศึกษาการทำงานและทำอะไรด้วยความมั่นใจ เชื่อมั่นในตัวเองเพราะว่าเขาก็คอยสังเกตเราอยู่ว่าเราทำอะไรได้ไหม เราต้องมีความมั่นใจและเวลาไปไหนมาไหนคือส่วนมากปกติจะต้องไปคนเดียว ไปทำงอะๆ ะๆ มันก็ไม่ได้เพราะเวลาไปไหนก่อนข้างอันตราย เป็นที่ที่แปลกถิ่นเราพูดกับเขาไม่รู้เรื่องในรายละเอียดได้ไม่หมด มีความเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น เป็นผู้ใหญ่มากขึ้น คือต้องใช้ชีวิตอยู่คนเดียว”(ผู้ให้ข้อมูลรายที่2,L650-669)

“เข้ามาเขาก็กินกาแฟ ฝรั่งเศสกินกาแฟ เราคนไทยก็ทำหมดทั้งผู้ป่วยของเรา จนเสร็จเราก็ล้างมือเข้าส่งผ่าตัด มันก็เป็นข้อดีอย่างหนึ่งที่เขาจะยอมรับเราว่าเออ คนไทยขยัน ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ (4,L313-317)

“และพอดีที่หอพักมีเพื่อนข้างห้อง เป็นรุ่นเดียวกัน เราก็ไปทำความรู้จักเขาโดย ให้ความช่วยเหลือเขานิดหน่อย และหลังจากนั้นก็สนิทกัน คือเราไปช่วยเขายกกระเป๋าขึ้นหอพัก เพราะพักอยู่ชั้น 3 ก็คุยกัน พอเขามีเวลาว่างนี้ ก็ให้เขาไปเรียนภาษากับ

ประเด็นหลัก (Theme)/
ประเด็นย่อย(Subtheme)

ตัวอย่างข้อมูล (Data bits)

เขา เราก็ไปคุยเขาก็สอนศัพท์ สอนไวยากรณ์ พอดีเจอเขาหิวกระเพาะขึ้นบันไดมา ก็เข้าไปช่วยหิวกระเพาะ” (01,L622-649)

“อย่างไรที่โน่นเราอยู่ตัวคนเดียวเราไม่มีเพื่อนเราต้องเรียนรู้ว่าเออ เราต้องไปหาเพื่อนใหม่ละ หรือไปปรับตัวให้เข้ากับเขา “
(ผู้ให้ข้อมูลรายที่3,L237-241)

“เพราะฉะนั้นสิ่งที่เน้นก็คือ ลักษณะของมนุษย์สัมพันธ์ เราไม่พูด แต่เรายิ้มก็ใช้ได้แล้ว คนไทยจะเด่นตรงนี้ เขาก็ค่อนข้างเอ็นดู ถ้าเราสงสัยเราก็ไปถามเพื่อนสนิทของเรา ซึ่งก็จะมีและเราก็ต้อง ผูกสัมพันธ์ไว้ที่ห้องผ่าตัด” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่9,L469-470)

- การเรียนรู้จากสื่อต่างๆ

“ทีวีก็เป็นเพื่อนที่ดี และเพลงนี้จะชอบฟังเพลงฝรั่งเศส ก็ไปซื้อแผ่น CD มาฟังราคาถูก ฟังบ่อยก็ติดหูเริ่มร้องได้เพราะอย่างนี้เราก็พอจะได้ฟังทำให้เราคุ้นกับสำเนียง” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่9,332-344)

“หรืออยู่ที่บ้านคนเดียวก็จะดูโทรทัศน์ ส่วนมากก็ดูโทรทัศน์และฟังภาษาเขาจากโฆษณาบ้างจากพยากรณ์อากาศที่ดูทุกเช้า ก็จะได้ศัพท์อะไรที่เป็นแบบศัพท์ภาษาพูดอะไรอย่างเนี่ย จากโทรทัศน์จากละคร บางที่ไม่มีในหนังสือ ก็ได้ตรงนั้น จากเพลงแต่บางทีก็ฟังไม่ค่อยทัน ส่วนใหญ่ก็ดูละคร ซึ่งมันมีภาพประกอบทำให้เราเข้าใจความหมายของมันไปในตัว ดูโฆษณา ก็ได้ศัพท์อะไรที่แปลกๆ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่2,L839-849)

“ไปที่โน่นนี่ก็ห้องพักจะมี ทีวี เราก็ดูข่าว ดูบันเทิง ดูหนัง ดูอะไรก็พยายามฟังๆ เพื่อจะได้ศัพท์หรือสำนวนอะไรที่เขาใช้ๆ กันบ้าง เพราะบางทีที่เขาพูดกันในพจนานุกรม นี่จะไม่เหมือนกัน พอเราพูดไป เขาจะบอกว่า เขาใช้ตัวนี้กันนะ เขาก็เขียนให้ดูเขาก็บอกว่ามันเป็นสำนวน บางทีเสาร์ – อาทิตย์ ก็จะไปดูหนัง หนังสือจะเป็นเสียง ชาวด์แทรก แต่อักษรวิ้งเป็นภาษาฝรั่งเศส เราก็พอที่จะ

ประเด็นหลัก (Theme)/
ประเด็นย่อย(Subtheme)

ตัวอย่างข้อมูล (Data bits)

ฟังภาษาอังกฤษและเราก็ดูภาษาฝรั่งเศสบ้าง อย่างน้อยเราก็ได้อ่านเป็น” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่1,L619-624)

“ช่วงที่ว่างๆ ช่วงนั้นพอดีเป็นฟุตบอลโลกเราก็จะไปดูไปเจาะดูข่าว ใครแข่งกับอะไร ใครชนะ และนักกีฬาแต่ละทีมชื่ออะไร เพราะว่าหนังสือพิมพ์ที่ ward มีทุกวัน ว่างๆ ก็เข้าไปดูอ่านข่าวบ้าง บางที่มีข่าวประเทศไทย ตอนนั้นเครื่องบินตกที่สุราษฎร์ธานี ตอนนั้นก็มีข่าวด้วย ออก TV ด้วยช่วงข่าวภาคค่ำ ฝรั่งเศสก็ดูข่าวบางครั้งเขาก็มาถามเราที่เมืองไทยเครื่องบินตกนะ ถ้าเราไม่ได้ดูเราก็คงไม่รู้ เราก็รับบอก ดู ดู เมื่อก่อนดูข่าวมา” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่1,L625-636)

“ก็ไปเรียนเหมือนหลักสูตร (course) ของคนเอเชีย และก็มีโทรทัศน์ ก็จะดูหนังได้พัฒนา การฟังนี้จะฟังเข้าใจ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่1,L126-127)

“อยู่ที่โน่นก็จะไปเรียนตอนเย็นบ้าง อาทิตย์ละ 2 ครั้ง ส่วนใหญ่ก็จะดูหนังสือ อ่านหนังสือพิมพ์บ้างถ้ามีโอกาส และก็ดูทีวี ทีวีที่โน่นจะเปิดตลอดกรอกหูเข้าไป ฟังเพลง เสาร์ – อาทิตย์ก็ฟังเพลง เพราะว่าชอบฟังเพลง” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่10,L412-416)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประเด็นหลัก (Theme)/

ประเด็นย่อย(Subtheme)

ตัวอย่างข้อมูล (Data bits)

ประเด็นหลักที่ 4 : การไม่ละทิ้งความ

พยายาม

- ความตั้งใจอย่างแน่วแน่

“มีเรื่องตอนซื้อบัตรโทรศัพท์ใบแรก ชื่อที่สนามบิน ใบที่ 2 ชื่อแถวบ้าน เราอยากทดสอบตัวเองภาษาฝรั่งเศส บอกเลยว่า Je Vous drai une gard Telephone (ฉันอยากได้การ์ดโทรศัพท์สักหนึ่งใบ) เขาก็ถามเรา Comment (อะไรนะ) เราก็พูดอีกซ้ำๆ ซัดๆ เขาก็ถามอีก เราก็เลยพูดภาษาอังกฤษเลย I'd like to buy phone gard. เขาไม่ถาม ไม่หันมามองอีกเลย หันหน้าไปเลยเราถึงมาก ๆ ทำกันยังงี้เลย ก็เลยเปลี่ยนร้าน ..พูดภาษาฝรั่งเศสเขาก็ไม่รู้เรื่องอีก เราก็ Je vous drai une gard Telephone (ฉันอยากได้การ์ดโทรศัพท์สักหนึ่งใบ) ภาษาใบ้บอกทำทำแบบโทรศัพท์ จนเขาหยิบมาให้ 2 ใบ ถามเราว่า Grand (ใบใหญ่), Petit (ใบเล็ก) เอาอันไหน เราก็ได้การ์ดใบใหญ่มาเลยด้วยภาษาใบ้เป็นอะไรที่ทั้งขำและก็ทั้งเศร้าว่า เรียนมาตั้ง 3 เดือน – 4 เดือน แค่อีกการ์ดโทรศัพท์ก็ซื้อไม่ได้ เรียนมาแล้วด้วยว่าซื้อยังไง แล้วก็ต้องใช้ภาษาใบ้ ..เราจะพูดภาษาอังกฤษก็ไม่พูดด้วยแปลความรู้สึกเศร้าใจ ตลกประหลาด แต่ก็ดีใจ ได้การ์ดมาโทรศัพท์ “(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8, 204-223)

“การสื่อสารภาษามันก็มีอุปสรรคก็พยายามช่วยเหลือตัวเอง รู้ว่าพุงนี้จะต้องไปติดต่อ ก็เปิดพจนานุกรมแล้วทำทุกวิธีทาง ศัพท์คำไหนที่คิดว่าจะต้องใช้จะต้องเกี่ยวข้องก็จด เขียน จำ.ต้องเตรียมตัวต้องจกรายการเลยว่าจะต้องพูดอะไรก่อนดี เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เราต้องการพอเราพูดออกเสียงไม่ถูกต้อง ก็เขียนให้เขาว่า อย่างนี้ๆ อะไรทำนองนี้ และอยู่ที่โน่นก็จะไปเรียนตอนเย็นบ้าง อาทิตย์ละ 2 ครั้ง “(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 10, L121-122)

“การผ่าตัดไม่เหมือนกันทุกวัน อยู่ที่โน่นต้องคิดไปล่วงหน้า แต่สิ่งหนึ่งที่อยู่บ้านเขาที่ทำก็คือพุงนี้มีการผ่าตัดอะไร ตอนกลางคืนกลับไปห้องก็ต้องทบทวนการทำผ่าตัด อ่าน นั่นคือการทำงาน ส่วนผู้ร่วมงาน วันไหนอยากจะทำเรื่องอะไรกับเขา กลางคืนก็กลับมาเปิดพจนานุกรม แล้วพุงนี้ก็ไปพูด พูดแล้วเขาไม่เข้าใจก็วาดภาพให้เขาดู ทำท่าทางให้เขาดูแต่จริงๆ เวลาเขาพูดอะไรมา

ประเด็นหลัก (Theme)/
ประเด็นย่อย(Subtheme)

ตัวอย่างข้อมูล (Data bits)

เราไม่รู้เรื่อง เราก็ใช้ยืมเอาไว้ แต่เขาก็พยายามสื่อสารกับเรา เขามองตาเราเขาก็น่าจะรู้แหละว่า เราเข้าใจไหม”(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 14,L48-56)

“พยายามพูดกับเขาเยอะๆ จนเขายกมือว่ายายบาลคนนี้พูดเยอะจังเลย ภาษาไทยก็พูดเยอะ ภาษาอังกฤษก็พูดเยอะ ภาษาฝรั่งเศสก็พูดเยอะ มือไม่ไปหมดเลย อันนี้คือประโยชน์เวลาเรากล้าพูดนี้ บางคำที่ผิด เขาก็บอกว่า ไม่ใช่ ต้องเป็นอย่างนี้ ๆ มันก็เป็นการเรียนรู้ อย่างหนึ่ง ก็คือว่า ครั้งแรกที่สังเกตให้เยอะ พอไปถึงนี่ก็ค่อนข้างที่จะต้องไปเอาใจเขา เพราะว่า ถ้าเราไม่ทำให้เขารู้สึกดีตั้งแต่ต้น ก็ไม่รู้ว่าจะไปทำเมื่อไร” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่9,L437-439)

“ปัญหาในการทำงานของเราก็คือ การใช้ภาษา ฉะนั้น ตอนแรกที่เราไปก็คือเราไป สังเกต (observe) ว่าเทคนิคของเขา หรือว่าอะไรที่เขาทำแตกต่างจากเรา เราก็สังเกตเอา แรกๆ นี่ก็มีใจเอามาทบทวนดูตอนเย็นๆ หลังจากกลับมาที่บ้าน ก่อนที่จะลงเวรเขาจะมีตารางการผ่าตัด (schedule) พรุ่งนี้จะมี case อะไรบ้าง ว่าของเราทำผ่าตัดอะไร หมออะไร และก็มาเตรียมตอนกลางคืน เราก็มาดูว่า เขาจะทำอะไรพรุ่งนี้ ชื่อเครื่องมืออะไร เพราะว่าไปใหม่ๆ เนี่ย ชื่อเครื่องมือเรียกเป็นภาษาฝรั่งเศส ไม่เหมือนของเรา ที่นี้เราก็อาศัยจด จำชื่อเครื่องมือ เพราะเวลาทำนี่ทำได้ แต่เวลาเรียกชื่อเครื่องมือ เราไม่รู้ว่ามีชื่ออะไร เพราะไม่คุ้น ก็อาศัยจดไป เอาไปทบทวนตอนกลางคืน ตอนเช้ามาก็ OK ทำได้ และก็อาศัยว่า พอเวรผ่านไปอยู่ห้องอื่น ก็จะเจอ case อย่างอื่น เจอหมอคนอื่น ก็ได้ ตอนหลังๆ จำได้ก็แค่ทบทวนนิดหน่อย” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่2,L767-809)

“ช่วงแรกๆ ตอนที่เมืองไทยติดต่อไป จดหมายก็ไม่ได้รับ เลยมีปัญหาเรื่องที่อยู่ หรืออะไรไม่ทราบมีปัญหาอยู่ 2 เดือน ก็เลยเอ๊ะ ทำไมจดหมายเราไม่ได้รับเลย ก็เลยไปติดต่อ ไปถามแม่บ้านก่อน พยายามมากเลย เพราะพวกนี้มันต้องใช้ภาษามากเลย คือไม่ได้ใช้แค่ชีวิตประจำวัน ถาม-ตอบ แต่ต้องเตรียมตัวต้องจดรายการ (List) เลยว่าจะต้องพูดอะไรก่อนดี เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เรา

ประเด็นหลัก (Theme)/
ประเด็นย่อย(Subtheme)

ตัวอย่างข้อมูล (Data bits)

ต้องการ ไปหาแม่บ้าน ไปติดต่อที่ทำการไปรษณีย์ จนสุดท้ายก็แก้ปัญหาได้” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่10,L102-111)

“พยายามช่วยเหลือตัวเอง 2 เดือนที่ภาษาสำคัญที่สุดถ้าเราสื่อสารกับเขาได้ไม่มี คิดแล้วจะพูดได้เลย แรกๆ ก็อาจจะเขียนบ้าง สื่อสารโดยการเขียนบ้าง อะไรบ้าง พยายามช่วยเหลือตัวเองให้รอดก็พยายาม ก็ใช้การเปิดพจนานุกรม ที่พูดคือตัวนี้ ตัวนี้มันออกเสียงยากในการออกเสียงอะไรต่างๆ ด้วย ประมาณ 2 เดือนดีขึ้น”(ผู้ให้ข้อมูลรายที่10,L220-224)

“เจอหลายอย่าง ตอนแรก เข้าบ้านไม่ได้ ก็คือพยายามต้องคุย คุณเพื่อสื่อสารให้เขารู้เรื่อง ทำทุกวิธีทาง เราก็พยายามอธิบาย ๗ พูดพยายามพูด พูดให้ได้ เขาก็พอเข้าใจเขาก็ช่วย ก็ผ่านไป ปัญหาที่ 2 เจอเรื่องกระเป๋าเดินทางหาย ก็ต้องไปแจ้งความ ต้องไปทำเกี่ยวกับบัตรต่าง ๆ ก็เริ่มต้น ก็คิดว่าควรจะเริ่มต้นยังไงดี ก็ไปหาเลขาของ Professor ที่เขาคูแลเราอยู่ ก็ปรึกษาเขาว่าจะต้องทำอะไรบ้าง เขาก็แนะนำว่าต้องทำแบบนี้ ๆ เขาก็บอกให้เราไป เราก็ไป บางอย่างที่เป็น ภาษาที่ลึกซึ้งมากเราก็ขอให้เขาช่วยเขียนให้หน่อยว่าอย่างนี้ แต่พอไปถึง สถานี่ตำรวจนี่ เขาก็ซักข้อมูลพื้น ๆ เหมือนเมืองไทยทุกอย่าง ก็คือหายเมื่อไหร่ หายที่ไหน ในนั้นมีอะไรบ้างแล้วเขาก็ทำบันทึกข้อความ ก็ผ่านไปโดยดี และก็ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องเงินหาย จดหมายไม่ถึง ก็พยายามไปติดต่อที่ไปรษณีย์ พูดกับเขา สำเนียง เราก็ยังไม่โอเค เพราะไปไม่ได้ไม่เท่าไร เขายังแบบอะไรนะ ๆ ก็ไม่ค่อย เพราะเราออกเสียงได้ไม่ชัดเจน การสื่อสารภาษานั้นก็มีอุปสรรคก็พยายามช่วยเหลือตัวเอง รู้ว่าพุงนี้จะต้องไปติดต่อ ก็เปิดพจนานุกรม (dictionary) ทำทุกวิธีทาง ศัพท์ คำไหนที่คิดว่าจะต้องใช้จะต้องเกี่ยวข้องก็ จด เขียน จำ พอเราพูดออกเสียงไม่ถูกต้อง ก็เขียนให้เขาว่า อย่างนี้ๆ อะไรทำนองนี้ ตอนหลังเขาก็ปรับเปลี่ยน ที่อยู่ให้ก็ติดต่อได้” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่10,L374-400)

ประเด็นหลัก (Theme)/ ประเด็นย่อย(Subtheme)	ตัวอย่างข้อมูล (Data bits)
<ul style="list-style-type: none"> ● ความอดทน มานะบากบั่น 	<p>“แล้วเวลาเราเข้าส่งผ้าตัดจะเข้าตลอดจนเสร็จการผ้าตัด ซึ่งของเขาจะรับผิดชอบเป็นรายๆไปเราจะเห็นการผ้าตัดตั้งแต่ต้นจนจบแต่บางที่ก็นานเหมือนกัน แต่ถ้าไม่ยอมเหนียวก็ไม่ได้อะไรเข้าเข้า 8 โมง บางที่ก็ถึงบ่าย 2 โมง แล้วเราก็ไปละนะ ไปกินข้าว เลิกงานละนะ บางที่เขาจะมาถามว่าหิวไหม จะให้เปลี่ยนหรือเปล่า เราก็จะดูว่าใกล้เสร็จหรือยัง ถ้าใกล้เสร็จเราก็บอกว่า เราจะส่งให้เสร็จแล้วค่อยไปกินข้าว”(ผู้ให้ข้อมูลรายที่5,L382-390)</p>
	<p>“ไปที่พักอยู่ชั้นหนึ่งเลย เก่ามาก โทรมมาก ทำไมให้เราอยู่อย่างนี้ ห้องสี่หลดลอก น้ำแยมมาก ทำไมให้เรามาอยู่ที่นี่หรือเมืองศิริไธ และก็หันไปรอบๆ ตัวไม่มีใครเลยอีกเริ่มรู้สึกเหงา เอาน้ำ ต้องอยู่อีกต้องปีหนึ่ง ยังไงก็สู้ แล้วออกเดินไปสำรวจทุกอย่างที่อยู่ละแวกนั้น รวมทั้งโรงพยาบาลใกล้ที่พัก เดินสำรวจหมด”(ผู้ให้ข้อมูลรายที่8,L110-117)</p>
	<p>“ก็ไม่มีมีการเปลี่ยนกินข้าวเหมือนบ้านเรา ส่งไปจนกว่าจะเสร็จ ซึ่งเราก็ชอบเพราะว่า ได้เห็นการผ้าตัดตลอดจนจบ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่4,L344-346)</p>
	<p>“คนอื่นเขาจะว่าแกजू जी เจ้าอรมน เราเรียนรู้เกมมา 2 สัปดาห์ เราก็รู้ว่าเขาเป็นคนค่อนข้างใจร้อน ถ้าเครื่องมือไม่มีให้เขาก็ใจร้อน พอเราจะเข้าส่งผ้าตัด เราารู้ก็เตรียมไว้ก่อน พอจะใช้เขาก็ sil te plai (ช่วยหยิบให้หน่อย) หยิบให้หน่อยนะมันก็ได้ทันที พอเข้ากับเราก็จะไม่ค่อยโมโห เพราะเรารู้เทคนิคแต่ของเราจะจำว่าหมอดคนนี้ ใช้เครื่องมือแบบนี้ และเทคนิคการทำจะชอบใช้ผ้าอย่างนี้คือเรามองดู 2 สัปดาห์เราก็เก็บข้อมูลได้ว่าเขาทำอย่างไร”(ผู้ให้ข้อมูลรายที่5,L260-284)</p>

ประเด็นหลัก (Theme)/ ประเด็นย่อย(Subtheme)	ตัวอย่างข้อมูล (Data bits)
	<p>“ก่อนกลับเราก็ต้องไปดูตารางก่อนว่า พรุ่งนี้เราอยู่ตรงไหน และมีผ่าตัดอะไร ใหม่ๆ เราเจอเราจะจด จดทุกอย่าง จดทุกราย ถ้าเป็นการผ่าตัด ที่เราเคยผ่านมาแล้ว ก็กลับไปทบทวนที่เราจดไว้ว่า บางทีการผ่าตัดเดียวกัน แต่คนละหมอก็จะมีเทคนิคต่างกัน อีก แต่เราจะมิของเรารู้หมดเลย ใหม่ๆจดหมด แต่ว่าถ้าเป็นแบบที่ไม่เคยเจอเลยก็จะเครียด (serious) หน่อย บางทีก็ถามคนฝรั่งเศสว่าการผ่าตัดแบบนี้มีอะไรพิเศษบ้าง แต่ว่าการเตรียมเครื่องมือของเขาจะมีสมุดเป็นคู่มือ (protocal) เราก็ไปดูว่า เขาใช้เครื่องมืออันไหนๆ แต่ว่าขั้นตอนการผ่าตัดเราก็อาศัยนั้นความรู้เดิม แต่ serious อยู่บ้างว่า อันนี้</p>
	<p>เราไม่เคยเจอ เช่น ครั้งแรกที่เข้าส่งผ่าตัดผู้ป่วยเปลี่ยนตับ (case Foi Transpantation) เข้าครั้งแรกนี่คือเขาให้เราเข้าไปเลย เราก็กังวลมาก ให้เข้าจริงหรือยังไม่เคยเห็นเลย เขาจะเข้าก็เข้า พอออกจาก case มากก็จะจดทุกอย่าง จดอย่างละเอียด แรกๆ นี้จะอ่านทุกวันนะ แต่ช่วงหลังๆ ก็จำได้ก็ไม่อ่าน ก็จำได้ ก็จำเทคนิคของหมอแต่ละคนได้” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่1,L764-790)</p>
	<p>“ที่นี่จะทำงานเครียด อย่างที่บอกทั้งหมดก็ดู เราก็คิดแบบท้อเหมือนกัน ได้ทุนมาแล้วก็เลยอยากทำอะไรให้มันเต็มที่ ให้เขารู้ว่าเราก็ OK สามารถทำงานได้ไม่ยอมให้เขาบอกว่าประเทศไทย แต่ก็พยายามทำให้ดีที่สุดก็พยายามทน อันไหนที่คิดว่าทำได้ก็ทำ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่11,L653-662)</p>
	<p>“แต่ก็รู้สึกดีขึ้นว่าเธอ ทำใจได้ว่าต้องอยู่ต่อไปอีก 364 วัน อะไรอย่างนี้ เข้าวันรุ่งขึ้นก็ไปทำงานกับพม่า ก็จะมีผู้หญิงฝรั่งเศส คนผิวดำเขาจะเป็นคนดีหน่อย คนนี้น่าคบหน่อย เขาก็แนะนำเรา พูดกับเราซ้ำๆ สอนภาษาฝรั่งเศสให้เรารู้สึกดีขึ้น กลางวันเจอกัน ไปข้างล่างไปจัดเครื่องมือกัน เดี่ยวเขาจะเข้าส่งผ่าตัดให้ดูก่อนนะ อาทิตย์ 2 อาทิตย์ให้ดูไปก่อน ทำไม่ถูกหรอกที่นั่นมันยุ่งยาก ดูงานเราเมื่อย เกร็งไปหมดพอถึงเวลาก็นอนก็ได้นอนก็ดีขึ้น”(ผู้ให้ข้อมูลรายที่8,L184-199)</p>

ประเด็นหลัก (Theme)/
ประเด็นย่อย(Subtheme)

ตัวอย่างข้อมูล (Data bits)

“ครึ่งปีผ่านไปใช้ภาษาได้คล่องแคล่ว เราก็จะได้เข้ากับ Professor คนหนึ่งที่ดูร้ายมาก พวกเขาไม่ชอบหน้าไม่ยอมเข้าด้วย เราเข้าจนรู้ใจเขา เขาก็จะชอบเรามาก” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่8,L266-269)

“จดหมายนี้จะต้องไปซื้อ stamp ที่ไปรษณีย์ ไปซื้อครั้งแรกนี้ก็ท้องประโยคไปเลยว่าจะพูดกับเขาอย่างไรให้เข้าใจ เขียนใส่มือไว้ เป็นสัปดาห์แรกเลยมั้งที่ไปไปรษณีย์ “ (ผู้ให้ข้อมูลรายที่1,L59-63)

ประเด็นที่ 5 : การปรับตัว

- การยอมรับ

“ยอมรับตอนแรกๆเราก็ทำตามที่เราถนัด แต่พอเราเห็นเทคนิคเขาต่างอะไรกับเราบ้าง เขามีอะไรดีๆ เราก็จดจำและทำตามอย่างเขา “(ผู้ให้ข้อมูลรายที่15,L159-161)

“สำหรับการปรับตัวในการทำงานใช้เวลาประมาณ 3 เดือน เดือนแรกนี้ไม่รอดแน่ มีความรู้สึกที่ฟังเขาก็ไม่ค่อยรู้เรื่อง พูดได้ก็ไม่ค่อยรู้เรื่อง พอเดือนที่ 2 เริ่มจับทางได้ว่า เขาทำยังไงเราทำยังไง เดือนที่ 3 นี้พร้อมเข้าส่งผ่าตัดได้ ก็ไปบอกว่าฉันเข้าได้แล้ว แรกๆเราก็จะดูไปเรื่อยๆ ในเทคนิคของหมอแต่ละคนซึ่งไม่เหมือนกัน พอเราดูว่าเขาทำอะไรต่างจากเรา แรกๆเราก็ทำตามที่เราถนัด ตอนหลังๆเมื่อได้เห็นเทคนิคที่ดีเราก็จะทำตามเขา” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่7,285-291)

“สำหรับเรื่องที่เครียดไม่ใช่เรื่องงานแต่เป็นเรื่องของการปรับตัวระหว่างคน 3 คนที่ต้องมาอยู่ด้วยกัน 365 วันซึ่งรู้จักกันก่อนหน้านั้นแค่ 3 เดือนแล้วไปอยู่ที่นั่นเวลาเป็นปี ตรงนั้นต้องแก้ปัญหา มีอะไรต้องพยายามคุยว่าจะเอาอย่างไร เรื่องงานไม่ใช่ปัญหาใหญ่ ที่ไปอยู่เป็นหอรวม 3 คนเป็นพยาบาลห้องผ่าตัด 2 คนและรังสี 1 คน แต่ละคนก็จะแบ่งหน้าที่กันทำว่าแต่ละคนทำอะไรบ้าง ส่วน

ประเด็นหลัก (Theme)/
ประเด็นย่อย(Subtheme)

ตัวอย่างข้อมูล (Data bits)

ใหญ่เราก็จะเป็นมือแม่ครัว อีกคนก็ทำความสะอาดบ้าน แต่ว่าพี่รังสีจะเป็นแม่ครัวมือกลางวัน เพราะพยาบาลจะไม่ค่อยได้ทานข้าง
ตรงเวลา ก็จะมีการจัดสรรเรื่องหน้าที่ต่างๆ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่6,L471-477)

“ถ้าเกี่ยวกับการส่งผ่าตัด เราจะปรับตัวได้เพราะเราจะมีประสบการณ์ที่เราเคยผ่านมาก่อนถึงขั้นตอนนี้ต้องใช้อุปกรณ์อันนี้
แน่ๆ ไม่ว่าเขาจะเรียกอะไรเราก็จะส่งอันนี้และเราก็เริ่มเรียนรู้เสียงที่เขาเรียกถ้าอันนี้หมายถึงอะไรเราก็เริ่มปรับตัวแรกๆ เราจะฟังไม่
ค่อยรู้เรื่องก็จะมีอาการส่งอันนี้ให้ถ้าไม่ใช้ก็เปลี่ยนอีกอันหนึ่ง เราส่งผ่าตัดทัน” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่5,L407-415)

“เราต้องเรียนรู้ที่จะอยู่กับคนอื่นได้ในการปรับตัว อย่างในเมืองไทยเราคุ้นเคยกับกับเพื่อนร่วมงานกับเพื่อนร่วมห้อง (mate)
ที่หอพักเรายังไม่รู้จกกับคนอื่นว่ายังมีคนอีกหลายประเภทที่เรายังไม่รู้จัก เราต้องมาเรียนรู้ถึงการปรับตัวที่จะทำให้ทั้งเราและเขาอยู่
ร่วมกันได้ไม่เงั้นจะมีปัญหาเกิดขึ้น อย่างเป็นที่โน้นห้องเป็นห้อง studio อยู่ร่วมกัน 3 คน ทำให้เรียนรู้ที่จะอยู่กับคน เรียนรู้ในการแก้
ปัญหา เรียนรู้ในการปรับตัวคือต้องเรียนรู้ว่านิสัยคนเป็นยังไงเพื่อเราจะได้อยู่ด้วยกันได้ทำให้เราเข้มแข็งขึ้น เราไปด้วยกัน 6 คนแต่
จะต้องแยกกันอยู่ทั้งนั้นเพราะฉะนั้นเราต้องเรียนรู้ในการที่จะอยู่ด้วยตัวเองอยู่คนเดียว ซึ่งเมืองไทยไม่เคยเป็นเรียนรู้ที่จะทำอะไร
ด้วยตัวเอง” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่5,L646-651)

“ตอนแรกๆที่ไปทำก็เป็นธรรมดาที่เราไปที่แปลกๆ ใหม่ๆ และแถมภาษาเราก็คุยกันคนละภาษา มีปัญหาบ้างในช่วงแรกๆที่
ไปก็คือ ส่วนมากจะกังวล แต่ว่าเราก็ต้องพยายามปรับตัว ต้องสังเกต ต้องจดจำ ต้องคอยดูว่าเขาทำกันยังไง และเราก็จำไว้และพอ
ครั้งต่อไปเราก็ทำตาม เพราะฝรั่งเขาจะไม่มีการจ้ำจี้จ้ำไชว่าคุณต้องทำอย่างนี้ๆ ส่วนมากเขาจะปล่อยให้เราทำและจะคอยสังเกต
อยู่ห่างๆ เท่าที่รู้สึกว่าเขาดูเราอยู่ เราก็พยายามทำตามเขาเพราะบางอย่างของเขาจะต่างกับเรา และเครื่องมือที่ใช้ก็จะต่างจากเรา
ซึ่งเราต้องศึกษา พอทำงานไปได้สักพักเราก็ค่อยๆลงตัว เราก็จะเริ่มคลายเครียด คือก่อนตอนแรกๆที่เริ่มทำงานเนี่ย เราก็จะมีการ

ประเด็นหลัก (Theme)/ ประเด็นย่อย(Subtheme)	ตัวอย่างข้อมูล (Data bits)
	<p>จดบันทึก พอวันที่มีเราก็จะดูบันทึก ตารางผ่าตัดของวันต่อไปว่าจะมีอะไรบ้าง พอกลางคืนเราก็จะนั่งทบทวนว่า พรุ่งนี้เขาจะทำผ่าตัดนั้นะ เราก็จะเตรียมดูที่เราจดไว้ว่าเขาใช้เครื่องมืออะไรบ้าง เทคนิคการผ่าตัดของเขาเป็นอย่างไร และก็ขั้นตอนการทำผ่าตัดคร่าวๆก็เหมือนกับเราได้เตรียมตัวไปว่าพรุ่งนี้เราต้องเจออะไรบ้างเราก็จะรู้สึกดีหน่อยว่า เออ เราได้เตรียมตัวมาแล้วและก็เวลาทำงานเราก็ทำงานได้ไม่ติดขัด และพอทำไปเรื่อยๆก็รู้สึกว่าไม่เครียด พอเจอ case เจอบ่อยๆก็จะจำได้ และรู้ว่าคนไหนใช้ยังไง ค่อนข้างจะรู้จักกับหมอ หมอก็ โอเค ว่าเราทำได้” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่2,L402-430)</p>
	<p>“การปรับตัวอันดับแรกเลยก็คือ ยังกงเน้นเรื่องภาษา สองการปรับตัวเข้ากับคนซึ่ง เติบโตมาต่างวัฒนธรรมกันเราต้องเรียนรู้ว่า เขาทำแบบนี้ หมายความว่าอย่างไร แล้วเราจะต้องทำยังไงต่อไป เราจะอยู่อย่างไร” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่10,L425-430)</p>
	<p>“ประมาณ 3 เดือน ที่เป็นหนักๆก็ช่วง 3 เดือนแรกแต่พอเลย 3 เดือนไปเริ่มชินกับการพูด การฟังภาษาของเขา บรรยากาศก็เริ่มสดใส เริ่มจะมีดอกไม้สดขึ้นขึ้นเริ่มเข้าฤดูใบไม้” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่1,L328-331)</p>
	<p>“ตอนแรกๆ ก็ไปอยู่กับเพื่อน ที่เขามีห้องพักดี แต่ต้องตื่นแต่เช้าหน่อย แต่พออยู่ๆ ไปก็ชิน ก็จะได้ด้วยตัวเอง ไม่ต้องไปหาเพื่อน” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่11,L91-94)</p>
	<p>“แน่นอน ถ้าเราไม่พัฒนาตัวเอง เราก็ไม่สามารถอยู่ตัวคนเดียวตรงนั้น ท่ามกลาง สภาพแวดล้อมที่เราไม่คุ้นเคย ภาษาที่ไม่คุ้นคนก็ไม่คุ้น เราสามารถอยู่ตรงนั้นด้วยความรู้ ที่มีความสุข เจออะไรก็รู้สึกว่าสู้ได้ กับอุปสรรคทุกอย่าง มีปัญหาเราก็แก้ได้ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับตัวเองแล้วนี้ รู้สึกมีแต่สิ่งดีๆ เกิดขึ้นในชีวิตระหว่างที่เราอยู่ที่โน่น มันก็น่าจะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เรา พัฒนาตัวเองปรับตัวเองให้เข้ากับมันทุกสถานการณ์ เราเจออะไรเราก็รับได้” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่10,L506-516)</p>

ประเด็นหลัก (Theme)/
ประเด็นย่อย(Subtheme)

ตัวอย่างข้อมูล (Data bits)

“ห้องผ่าตัด ถึงแม้จะอยู่เมืองไทยก็ต้องปรับตัวทุกวัน เพราะการผ่าตัดไม่เหมือนกันทุกวัน อยู่ที่โน้นต้องคิดไปล่วงหน้า แต่สิ่งหนึ่งที่อยู่บ้านเขาที่ทำก็คือฟุ้งนี้มี case อะไร ตอนกลางคืนกลับไปห้องก็ทบทวน อ่านแล้ว นั่นคือการทำงาน “ (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 14,L157-163)

ประเด็นที่6 : การประเมินผลการ
พัฒนาตนเอง

- ความเชื่อมั่นในตนเอง

“เรามีความมั่นใจที่จะทำงานร่วมกับหมอมากขึ้น...แต่หลังจากที่เราไปศึกษาที่โน่นและกลับมาเราก็มีความรู้ไม่เท่ากับหมอหรอกนะ แต่เราก็ตามเขาทัน เรารู้ว่าเขาทำอะไร ทำไมเขาถึงทำอย่างนี้เราสามารถถามเขาก่อนว่า ต่อไปจะใช้อันนี้ไหม ถ้าในกรณีที่มีปัญหาเราก็สามารถเตรียมเครื่องมือที่หมอยจะใช้ คือ เมื่อมีปัญหาเราสามารถคิดเอาไว้ก่อนได้จากประสบการณ์ที่เคยเห็น สามารถเตรียมได้ทันเหตุการณ์ และเราก็มีความมั่นใจในการทำงานร่วมกับหมอมากขึ้น เรากล้าที่จะแสดงความคิดเห็นหรือกล้าที่จะทำมากขึ้น (ผู้ให้ข้อมูลรายที่1,L593-613).. เรารู้สึกมีความมั่นใจมากขึ้นในการทำงาน สิ่งที่ได้รับมีความรู้สึกทำให้เราได้รับความรู้ ทักษะการทำงาน เมื่อเรากลับมาแล้วเนี่ยเราสามารถนำความรู้นั้นมาใช้ในการทำงานของเราได้ มาแก้ปัญหาได้โดยเฉพาะเครื่องมือเทคโนโลยีสูงต่างๆ ที่เริ่มเข้ามาในเมืองไทยเรามีความรู้สึกว่าอันนี้เราเคยได้รู้มาแล้ว มั่นใจในการทำงานมากขึ้น” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่1,L536-542)

“ มีความกล้าขึ้น เรารู้ว่าด้วยศักยภาพของเรา เราทำอะไรก็ได้ อยู่ตรงไหนก็ได้ ความเชื่อมั่นในตัวเองก็สูงขึ้น “(ผู้ให้ข้อมูลรายที่10,330-334)

ประเด็นหลัก (Theme)/
ประเด็นย่อย(Subtheme)

ตัวอย่างข้อมูล (Data bits)

“โดยรวมคิดว่าได้พัฒนาตัวเราเองเสียส่วนใหญ่เหมือนกับว่า ถ้าเราไปได้เจออะไรเราก็จะไม่กลัว เราได้เห็นการทำงาน ได้ปฏิบัติงาน จึงเกิดความมั่นใจในการทำงานเฉพาะทางห้องผ่าตัดมากขึ้น อย่างน้อยเราทำอะไรก็เหมือนกับคนเคยรู้ มันก็มั่นใจขึ้น มีความมั่นใจขึ้น” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่13,L301-310)

“พอกลับมานี้ก็เอาหลักการคิดว่าคนไข้มาผ่าตัดต้องลงทุนค่อนข้างสูง กับการลงทุนของชั้นละบาท 2 บาทมันคุ้มแล้ว ที่จะมอบให้กับคนไข้ ไม่เชื่อเหมือนกันว่าผู้บริหารจะยอม คือเอานโยบายนี้มาใช้จากการเห็นของเขา เรื่องระบบการจัดการเครื่องมือการล้างเครื่องมือก็เอามาใช้ที่นี่ เทคนิคการทำผ่าตัดบางอย่างที่เราเอามาใช้ บางจุดก็เอามาจากที่โน่น ได้หลายๆอย่าง และก็ไปเสนอผลงานให้ห้องผ่าตัดฟัง เราก็ได้เล่าให้ฟัง ทุกคนก็เห็นดีเห็นงามด้วย แต่ข้อสำคัญเมืองไทยเราไม่มีทุนพอที่จะทำ ก็ค่อยๆทำ ผู้ใหญ่เขาฟังและปรับตามถ้ามีเหตุผลก็ยอม” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่8,L464-478)

“เราได้ประสบการณ์ด้านการทำงานประสบการณ์ใช้ชีวิตในต่างประเทศ ดูประเทศอื่น ดูความเจริญ ดูเทคนิคเทคโนโลยีใหม่ๆของเขา ได้ความมั่นใจเพิ่มมากขึ้น มีการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการทำงาน และก็การใช้ชีวิตประจำวัน สามารถที่จะทำอะไรได้ด้วยตัวเอง (ผู้ให้ข้อมูลรายที่3,L581-591) ...ในส่วนของชีวิตส่วนตัวมันดีคือ เราได้ฝึกความมั่นใจในตัวเองซึ่งก่อนไปเนี่ยไปไหนจะต้องไปด้วยกัน ไปไหนจะต้องคว่าเพื่อนไปอีกคน แต่กลับมาเนี่ยไปไหนมาไหนคนเดียวได้มั่นใจในตัวเองมากขึ้น ไปดูหนังคนเดียวได้ ชื่อของคนเดียวได้” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่3,L342-348)

“กล้าพูดกล้าแสดงออกมากขึ้น ซึ่งก่อนหน้านั้นจะไม่กล้าแสดงความคิดเห็น เดี่ยวนี้ถ้ามีประชุมสงสัยต้องยกมือเลย เดี่ยวนี้จะเป็นอย่างนั้น กล้ามากขึ้น” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่15,L363-366)

ประเด็นหลัก (Theme)/
ประเด็นย่อย(Subtheme)

ตัวอย่างข้อมูล (Data bits)

“ทำให้เราได้ความมั่นใจเพิ่มมากขึ้น หมายถึงว่า ทุกเรื่อง แต่ก่อนนี่พอเราคิด คิดนะ แต่ไม่กล้าบอก พอเดี๋ยวนี้ จะกล้าแสดงความคิดเห็นเพิ่มขึ้นและก็น่าใจในตัวเองเพิ่มขึ้นแต่ก่อนรู้สึก พอมีปัญหาอะไรก็ปล่อยทิ้งไว้ไม่พูด เดี่ยวรอให้คนอื่นเขาพูดแล้วกัน แต่เดี๋ยวนี้ไม่รอพูดเลย”(ผู้ให้ข้อมูลรายที่12,L148-155)

“คิดว่าได้พัฒนาตนเองเพิ่มมากขึ้น ในด้านอย่างที่ยกมาแล้ว ว่ามีความมั่นใจเพิ่มมากขึ้น กล้าแสดงความคิดเห็นมากกว่าแต่ก่อน และก็สามารรถแก้ไขปัญหาได้ด้วยตัวเอง เราสามารถคิดได้ด้วยตัวเอง” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่11,L162-167)

“เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดห้องสันทนาการของเด็กและผู้ปกครอง ที่เราได้ไปเห็นที่โรงพยาบาลเด็กของฝรั่งเศสเขาทำ คือทุกอย่างจะทำเพื่อเด็กหมด ตั้งแต่ทางเดินเข้าไป น่ารักมาก เข้าไปถึงก็มีของเล่นให้เล่น พอจะถึงห้องผ่าตัดก็จะเป็นแบบตกแต่งน่ารักมากและก็มีสำหรับให้ผู้ใหญ่เข้าไปได้ ผู้ปกครองเด็กเข้าไปอยู่กับเด็กก่อนผ่าตัดและก็สามารถเข้าไปกับเด็กได้เลย และหลังจากออกจากห้องผ่าตัดก็ ก็อย่างในรายที่เป็นผู้ป่วยนอก (OPD) ก็จะมีเหมือนห้องสันทนาการระหว่างรอผ่าตัด และมีการตกแต่งห้องน่ารักมาก และพอถึงเทศกาลก็จะมี ซานตาครอส มาเยี่ยมเด็ก พี่หัวหน้าก็เห็นด้วยและตอนนี้ก็ทำได้เยอะ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่7,L449-458)

“แต่ส่วนที่เอามาใช้กับงานจริงๆ ก็มี เพราะว่าที่นี่ ผู้ร่วมงานค่อนข้างจะใจกว้างก็อย่างเช่น วิธีการแช่เครื่องมือก่อนการล้างเครื่องมือ (decontaminate) ซึ่งเป็นหลักใหญ่ ระยะเวลาเดินทางไปถึง supply พอดีได้นำมาใช้ และก็ใบส่งเครื่องมือก็ได้นำมาใช้ไปยังห้องเก็บเครื่องมือ ในใบ บันทึกของพยาบาลรอบนอก (circulate) ก็นำมาเปลี่ยนแปลงบางอย่าง” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่13,L396-402)

ประเด็นหลัก (Theme)/
ประเด็นย่อย(Subtheme)

ตัวอย่างข้อมูล (Data bits)

“กลับมาก็เหมือนกับ จอมยุทธ์ที่มันปลดปล่อยขึ้น เมื่อก่อนนี่จะส่ง ผ่าตัดจะต้องท่อง ท่องอย่างเดียว แต่กลับมาสามารถประยุกต์ (apply) เครื่องมือใช้ได้ เพราะจากการเรียนรู้ที่นั่น ไม่ใช่เรียนรู้จากการที่เขาสอนเรานะ เรียนรู้เพื่อที่จะเอาตัวรอด กลับมามันทำให้มีความรู้สึก อ้อ เห็นอันนี้ อันนี้มันเคยปรับ (adapation) ใช้ได้ กลับมาก็ทำงานระว่างมากขึ้น “(14,L405-416)

“อย่างน้อยเราทำอะไรก็เหมือนกับคนเคยรู้ ไม่รู้บ้าง แต่ก็เคยรู้ละ มันก็มั่นใจขึ้น มีความมั่นใจขึ้น เราคิดว่าเรารู้แต่เราก็ไม่กล้าหрок แต่พอตอนหลังพอเราเริ่มไปรู้มากขึ้น ไปถึงเมืองนอกที่แปลก ๆ คนเขาก็จะเริ่มให้ความไว้วางใจ (Credit) เรา ลักษณะของความน่าเชื่อถือ หรือที่เราพูดออกมา เขาก็จะบอกว่า อ้อ เราเคยมีประสบการณ์ตรงนี้ และก็อีกอย่างหนึ่งคือตัวเราเองมีค่อนข้างจะยืนยัน (confirm) ตัวเราเองว่าเราก็ได้ไปเรียนภาคทฤษฎี (Take course) อะไรอย่างนี้ ยิ่งไงเราก็มีความรู้ที่เพิ่มมากขึ้นในอีกมุมมองหนึ่ง ในอีกด้านหนึ่ง เรียกได้ว่ามีประโยชน์ “ (ผู้ให้ข้อมูลรายที่9,L 402-420)

“ทำให้มีใจเปิดกว้างขึ้น (Open mind) เพราะถ้าเราเคยเห็นแต่อย่างนี้ เราคิดว่ามีแต่อย่างนี้ แต่จริงๆแล้วไม่ใช่ อะไรอย่างนี้ เอาไว้ได้อภิปราย (discuss) กับคนอื่นได้” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่9,L 532 –535)

“ประสบการณ์ที่ได้ ก็ได้ความชำนาญด้านเทคนิคใหม่ๆ เทคโนโลยีใหม่ๆ ที่ประเทศที่พัฒนาแล้วใช้ ซึ่งบางอย่างเราก็ยังไม่มี เช่น ระบบการทำงาน เครื่องมือที่เขาใช้ เทคนิคในการทำผ่าตัด เพราะว่าแต่ละโรงพยาบาลที่ได้ไปดูงานกันก็คือจะเป็น (special) เฉพาะทางของแต่ละระบบ กลับมามีความมั่นใจในการทำงานมากขึ้น” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่2,L582-585)

“มันทำให้เรารู้สึกว่า เราเก่งขึ้น ไม่ใช่ว่าผ่านเมืองนอก แล้วเก่งกว่าคนอื่น แต่ว่าเราเก่งขึ้นเมื่อเทียบกับตัวเราคนเดิมก่อนที่จะไป ถ้าเทียบดูแล้ว เราไม่กลัว มีความกล้าขึ้น เรารู้ว่าด้วยศักยภาพ ของเรา เราทำอะไรก็ได้ อยู่ตรงไหนก็ได้ ความเชื่อมั่นในตัวเองก็

ประเด็นหลัก (Theme)/
ประเด็นย่อย(Subtheme)

ตัวอย่างข้อมูล (Data bits)

สูงขึ้น เราไปอยู่ที่โน่นเราก็สร้างสัมพันธ์ภาพกับคนที่อยู่รอบข้างเรา มีปัญหาที่ขอความช่วยเหลือเขาบ้างได้” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 10,L333-340)

“เพียงแต่ที่เราจำว่าที่โน่นมีอะไรดี ๆ ที่พอจะนำมาปรับใช้กับของเราได้บ้างแต่ก็ไม่ทั้งหมด เราก็จำเทคนิคที่ตีๆที่แบบว่า ที่พอจะนำมาใช้ในเมืองไทยได้บ้าง แต่ก่อนไม่ค่อยกล้าใช้ ใช้กันยังไม่ค่อยเป็น พอเรากลับมาก็มีความรู้สึกที่อันนี้เราเคยใช้แล้ว เราค่อนข้างกล้าและมั่นใจ ที่จะใช้มากขึ้น ไม่กลัว ก็ไม่ค่อยมีใครกล้าใช้ ใช้กันยังไม่ค่อยเป็น” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่1,L447-450)

“ในชีวิตประจำวัน เรารู้สึกมีความมั่นใจมากขึ้นในการทำงาน มีความมั่นใจ ในส่วนของการดำเนินชีวิต” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8,L510-520)

“เราจะได้ประโยชน์จากการ พวกอุปกรณ์เทียม (implant) เครื่องมือของเขาตรงนี้ได้เลยต้องยอมรับ ไปได้จากที่โน่นมาจริงๆ อย่างบางอย่างนี่ตอนเราไปเรารู้แค่นี้ เรารู้ว่ามีอย่างนี้ เราส่งวิธีนี้อย่างเราส่งยี่ห้อของ sheiley ได้ เราก็จะส่ง sheiley ได้เราก็เข้าใจ ว่าของ sheiley นี้หัวเท่านี้ พอกลับมาปั๊มน้ำมันเข้ามาเมืองไทยทำให้เราส่งผ่าตัดได้เลยโดยที่หมอเขาไม่ต้องมานั่งดูเราเลยว่า เราทำได้ไหม พอส่งๆไปเขาก็หันมาถาม เอ๊ย ไม่เคยทำทำไมทำเราส่งได้อะไรอย่างนี้ ตรงนี้ประทับใจมาก ตอนแรกเรากลับมาเรายังไม่รู้ สึก” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่4,L192-207)

“มีความรู้สึกว่าเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น โตขึ้น มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงานมากขึ้น ที่เราโตขึ้นเพราะว่าอย่างเราอยู่ที่นี้เรารู้ สึกว่าเราเป็นเด็ก แต่ที่เราอยู่ที่โน่น เราอยู่ตัวคนเดียวเวลาเราจะทำอะไรจะผิดหรือจะถูกเราต้องตัดสินใจเองตลอด ต้องเอาตัวเอง ให้รอดภายใน 1 ปีเราต้องรอดคือไม่ทำตัวให้มีปัญหา” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่10,L554-561)

ประเด็นหลัก (Theme)/ ประเด็นย่อย(Subtheme)	ตัวอย่างข้อมูล (Data bits)
<ul style="list-style-type: none"> ● การมีวุฒิภาวะเพิ่มขึ้น 	<p>“แน่นอนเลยเราเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น ตัดสินใจเพราะอย่างเราไปอยู่ที่ไหนเราไม่มีที่ปรึกษา “ (ผู้ให้ข้อมูลรายที่7,L423-430)</p> <p>“ต้องยอมรับเลยว่าเยอะมากประสบการณ์ที่ได้มาก็คือมากในหลายๆด้าน ไม่ใช่เฉพาะด้านเทคนิคการทำงานเท่านั้น อย่างการจัดการกับปัญหาเรื่องงาน เรื่องส่วนตัว ระบบความคิด รู้สึกว่าเป็นผู้ใหญ่ขึ้นเยอะ ไปเผชิญอะไรต้องตัดสินใจด้วยตัวเองเยอะ ก็เลยรู้สึกว่ากลับมาเป็นผู้ใหญ่ขึ้น เห็นอกเห็นใจคนอื่นมากขึ้น ก่อนไปนี่น้องๆจะต้องอย่างนี้ๆ อย่ามาเถียงนะ แต่พอกลับมาได้แค่นี้ก็บุญแล้วนะ ค่อยๆทำไปนะไม่ต้องเครียด ค่อยๆพูดกันรู้สึกมีเหตุผลมากขึ้น”(ผู้ให้ข้อมูลรายที่13,451-463)</p> <p>“งานจะได้ในส่วนของการตัดสินใจเสียส่วนใหญ่ในเรื่องของการ Management (การบริหาร) แต่ก่อนหน้านี้ศักยภาพหรือความสามารถของเราเมื่อ 3 ปีก่อนค่อนข้างน้อย ในการทำงานจะมองภาพองค์รวม ทำอะไร เตรียมอะไร พอเรากลับมาอายุเรามากขึ้น อีกปีหนึ่ง การทำงานอายุเรามากขึ้นอีกปีหนึ่ง แต่ Management มันเยอะมากขึ้นเลย แต่เรื่อง Management เรื่องการคิดล่วงหน้า เราจะได้เยอะ การเตรียมของ ได้เห็นอะไรหลายๆ อย่าง ที่โน่นเขาใช้อันนี้ แล้วที่บ้านเราใช้อะไร เราคิดไปก่อน เราเตรียมไว้ให้เขา ก่อน สามารถที่จะเตรียมไปก่อน แบ่งเบาภาระที่ ที่อยู่ในห้องได้ มีการเตรียมของล่วงหน้าทำให้เขาเห็นว่า เราโตขึ้น เราสามารถช่วยเขาคิด ช่วยเขาทำงานสบายขึ้น เบาขึ้น เราไปช่วงเขาทำตรงนั้นเรามีความรอบคอบมากขึ้นในการทำงาน มันคงจะด้วยอายุ ประสบการณ์ทำงาน และการฝึกจากที่โน่นด้วยเพราะเราต้องทำงานคนเดียว มันเป็นการพัฒนาส่วนตัวซะเยอะ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 6, 692-715)</p> <p>“โลกทัศน์เรากว้างขึ้น ความคิดที่เราเคยคิดจะกว้างขึ้น คือถ้าเราอยู่ตรงไหน ความคิดของเราจะอยู่ตรงที่เราเห็น แต่พอเราไปอยู่ที่โน่นแล้วนี่ เรามีความรู้สึกละโลกทัศน์เราจะเปิดมากขึ้น จากการเห็นทำให้มีความคิดอะไรๆ มากขึ้นกว่าเดิม เราจะรู้จักการเปรียบเทียบสิ่งที่ได้พบมา ว่าเขาเป็นอย่างนี้ ของเราเป็นยังไง อาจจะด้วยวัยหรือประสบการณ์ก็ไม่รู้” (10,L570-585)</p>

ประเด็นหลัก (Theme)/
ประเด็นย่อย(Subtheme)

ตัวอย่างข้อมูล (Data bits)

“มันทำให้เราโตขึ้นอย่างน้อยก็ได้พัฒนาชีวิตฉันนะทุกสิ่งทุกอย่างอยู่ในมือฉันไม่มีใครมาบงการคุณนอกจากตัวคุณเอง “
(ผู้ให้ข้อมูลรายที่6,L771-778)

“สามารถพิสูจน์ได้ว่ามันถูกต้อง โตขึ้นเยอะเป็นผู้ใหญ่เลย สงบลงเยอะ เพราะปกติเป็นคนใจร้อนมากๆ ทุกคนที่เคยรู้จักแล้ว
มาเจอระยะหลังจะบอกเลยว่าเปลี่ยนไปมาก” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่4,L751-754)

“คือก็เราอยู่ตัวคนเดียว ต้องอยู่ด้วยตัวของเราเอง ตอนอยู่เมืองไทยไม่ได้ต้องมีเพื่อน ไปไหนมาไหนก็ไปคนเดียวจะคิดตัด
สินใจทำอะไรก็ตัดสินใจคนเดียว” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่11,L410-412)

“ส่วนตัวเรา ก็เข้มแข็งขึ้น หมายถึงว่าตอนอยู่ที่โน่นเหมือนเราอยู่คนเดียว ทำได้ด้วยตนเอง คือต้องช่วยตัวเองให้มากที่สุด
อะไรอย่างนี้ เรื่องอะไรก็ต้องตัดสินใจด้วยตนเอง ทำให้เรารู้สึกว่า ถ้ามีปัญหาอะไรเราสามารถจัดการกับตัวเองได้ ถ้าเป็นแต่
ก่อนเราอยู่ที่นี้ แม่บ้าง พี่บ้าง พออยู่ที่โน่นเรารู้สึกว่า พอมีเรื่องอะไร เราก็คิดเอง อดทนเพิ่มมากขึ้น (ผู้ให้ข้อมูลรายที่8,L357-364)

“แน่นอนเลยเราเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น ตัดสินใจเพราะอย่างเราไปอยู่ที่โน่นเราไม่มีที่ปรึกษา รู้สึกเป็นผู้ใหญ่มากขึ้นมั้งคะ” (ผู้ให้
ข้อมูลรายที่7,L423-430)

“ก็ใช้ชีวิต ได้เปิดหูเปิดตา เป็นตนมองโลกในแง่ดีขึ้น ทัศนคติมันกว้างขึ้น ให้อภัยคนง่ายขึ้น เพราะเรารู้ว่าเราไปอยู่ที่นั่น เรา
คงทำอะไรผิดมากมายและเขาก็ยังสามารถให้อภัยเราได้ ทำให้บ้านเราคนไทยด้วยกันแท้ๆ เราจะให้อภัยไม่ได้เสียหรือ และก็สอน
อย่างที่เขาสอนเรา เพราะฉะนั้น เวลาเรากลับมาที่บ้าน น้องเราก็คงตามเราไม่ทันด้วยเรื่องวิชาการแบบนี้ เราก็สอนซ้ำๆ ยอมรับใน

ประเด็นหลัก (Theme)/
ประเด็นย่อย(Subtheme)

ตัวอย่างข้อมูล (Data bits)

ความผิดพลาด กล้ารับผิดชอบในสิ่งที่ตัวเองทำ อะไรที่ไม่ชอบ เมื่อก่อนไม่เคยบอกว่าไม่ชอบ แต่ตอนนี้ กล้าบอก ไม่ชอบ ฉันไม่อยากทำ
ในบางสิ่งบางอย่างที่เราต้องฝืนใจทำ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่14,L485-496)

“เรื่องวุฒิภาวะทางอารมณ์ เพราะว่าแต่ก่อนจะยังเด็ก จะดูแลตัวเองไม่ได้แต่พอไปแบบนี้ทำเป็นเด็กก็ไม่ไหวแล้ว วุฒิภาวะ
ทางอารมณ์และทางร่างกาย เพราะว่าต้องไปเจอกับ การปรับตัวทางด้านความเป็นผู้ใหญ่ การเรียนรู้ด้วยตนเอง ภาษา เพราะ
ไม่มีใครที่เขาจะมาบอกเราหรอก (L337-344) ได้มากที่สุดก็คือเรื่องของวุฒิภาวะ (Matual) ทั้งความรู้ทั้งอะไรที่เราเรียนมา
บางที่แต่ก่อน ก็รู้สึกว่ามันมีวุฒิภาวะเพิ่มมากขึ้นด้วย ก็เลยรู้สึกว่า เออ เราเคยอยู่คนเดียวได้นะ แล้วพอกลับมาพอถึงเวลาเราก็ก
ดูแลตัวเองได้ เพราะเราเคยอยู่คนเดียว” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่9,L371-385)

“แต่ก่อนความคิดนี้ เราไม่ค่อยยอมใครหรอก เพราะว่าเราตามใจตัวเองมาเยอะ พอกลับมาที่มีความรู้สึกว่ายอมมากขึ้น
หน่อย” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่13,L389-392)

“ต้องปรับตัวในการวางแผนการใช้ชีวิต การใช้จ่ายเงิน และก็เวลามีปัญหาอะไรเกิดขึ้นเราต้องตัดสินใจด้วยตัวเองก่อน ถ้า
เป็นเมืองไทยเวลามีปัญหาเราถามเพื่อนก่อน ถามพ่อแม่พี่ แล้วก็มาตัดสินใจเอง เรามีคนสนับสนุนจากรอบข้าง ด้วยความเป็น
น้องคนสุดท้องด้วยแต่อยู่ที่ไหนไม่มี พออยู่ที่ไหนต้องตัดสินใจคนเดียวเองหมดเลย ทำเองทำให้รู้สึกว่าเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น แกร่งขึ้น มี
ความรู้สึกว่าถ้ามีปัญหาอะไรขึ้นมาหลังจากกลับจากฝรั่งเศสมุมมองของเราจะกว้างขึ้น เราจะมองได้หลายด้านขึ้น จากเมื่อก่อนเรา
จะมองเพียงด้านเดียว ว่าเออ ถ้ามันไม่เป็นแบบนี้มันน่าจะเป็นแบบนี้ใหม่ จะมองคนได้กว้างขึ้น” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่5,L663-686)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประเด็นหลัก (Theme)/ ประเด็นย่อย(Subtheme)	ตัวอย่างข้อมูล (Data bits)
<ul style="list-style-type: none"> ● ต้องการพัฒนาตนเอง อย่างต่อเนื่อง 	<p>“ส่วนตัวที่เพิ่มเติม ส่วนใหญ่ก็จะเป็นเรื่อง ภาษา เพราะตอนนี้ก็เรียนอยู่ที่ alliance (สมาคมฝรั่งเศส) ปีที่ 4 แล้ว...กลับมา ก็เรียนเลย เรียนเพื่อหาเวลาไปฟังคนพูดภาษาฝรั่งเศส ที่พูดแล้วชัดๆ เป็นต้นแบบในการพูดจริงๆ เราจะได้ว่าคำที่มันลึกซึ้งมากขึ้น นอกจากเราได้ภาษาแล้วยังได้เพื่อน ภาษาที่ได้ก็พยายามจะไม่ลืม ยังเขียนจดหมายติดต่อบ้าง ส่งของขวัญไปบ้าง ไปเที่ยวบ้าง “(ผู้ให้ข้อมูลรายที่6,L458-462)</p> <p>“ที่โน่นเราก็ได้อีกตั้งเยอะ ก็เป็นประสบการณ์อย่างหนึ่งที่เราได้ อย่างของบางอย่างนี่เรารู้แต่เอาเข้าจริงๆแล้วนี่เชื่อใหม่เรารู้ไม่จริง เชื่อใหม่เพราะที่เราสอนบางครั้งก็สอนกันมาแต่ไม่รู้ไม่จริง บางอย่างเนี่ยกลับมาเราบอกได้เลยว่าได้เอากลับมาใช้ อย่างบาง อย่าง เราก็จะบอกว่า เท่าที่ในหนังสือเขาบอกไว้อย่างนี้ๆ เราก็ไปหาหนังสือมาเรามั่นใจแล้วว่ามันต้องมีหนังสือ ไม่งั้นเขาจะสอนเรา ได้อย่างไร ก็จะไปค้น text (ตำราภาษาอังกฤษ) และก็มาอ่าน พี่ที่ในหนังสือเขาว่าอย่างนี้นะ มันทำให้เราโตขึ้นนะ เวลาจะคุยอะไรกันนี้ต้องมีเอกสารยืนยัน โดขึ้น ได้รู้จากการเรียนหนังสือจากที่โน่นค่อนข้างได้เยอะ”(ผู้ให้ข้อมูลรายที่4,L452-478)</p> <p>“หลังจากกลับมาได้ประมาณ 2 ปีที่แผนกเขาก็ให้ไปสอบไปดูงานที่ประเทศสวิสเซอร์แลนด์อีก ก็ชอบนะที่เขาให้โอกาสได้ไป อีก เพราะที่โรงพยาบาลอื่นๆ จากการถามเพื่อนๆ เขาไม่ให้ไปอีก ถ้าได้เคยไปมาแล้วคือว่าเราก็พยายามติดตามเกี่ยวกับเรื่องของ วิชาการ เวลาที่มีจัดประชุมวิชาการของการผ่าตัดทางกระดูกและข้อก็ไปทุกปี ไปคราวนี้ไปดูงานเกี่ยวกับการใช้ instrument (เครื่องมือ) จริงๆ ประมาณ 1 เดือน เผอิญเป็นคนชอบที่จะไปดูงานที่โน่นที่นี้ด้วย ก็เลยสนใจ เพราะก่อนหน้าที่จะไปดูงานที่ฝรั่งเศสก็ไปดู งานที่อเมริกาเกี่ยวกับความรู้เรื่องของเลเซอร์ ”(ผู้ให้ข้อมูลรายที่14,L510-519)</p> <p>“โดยรวมคิดว่าได้พัฒนาเหมือนกับว่า ถ้าเราได้ไปเจออะไรเราก็จะไม่กลัว ก็เราเคยเจอยิ่งกว่านี้ เราเคยเจออะไรที่มัน แปลก มันประหลาด เราก็สู้ได้เพราะที่โน่นแม้แต่ภาษาฝรั่งเศส เราก็เรียนรู้ได้ เพราะฉะนั้นถ้าภาษาไทยเราก็คิดว่าน่าจะเรียนรู้ได้</p>

ประเด็นหลัก (Theme)/	ตัวอย่างข้อมูล (Data bits)
----------------------	----------------------------

ประเด็นย่อย(Subtheme)

คือไม่กลัว มันทำให้เราพร้อมที่จะเรียนรู้ ไม่กลัว มันเป็นการกระตุ้นทำให้เรากล้า เหมือนกับที่เขาบอกว่า ความรู้ทำให้คนสง่างาม
 “(ผู้ให้ข้อมูลรายที่9,L468-474)

“รู้จักการค้นคว้ามากขึ้น เช่นการดูวันหมดอายุ (expire) ของ การอบแก๊สของบางอย่างในตำรา (text) เขาจะบอกเลยว่า
 ของพวกนี้ห้ามอบแก๊ส เราสามารถยืนยันกับพี่เขาได้ ก็เอามาใช้ได้ มีบ้างถ้าใครบอกว่าไม่ได้พัฒนาเลยคงไม่จริงมันต้องมีบ้าง” (ผู้
 ให้ข้อมูลรายที่4,L720-724)

“หลังจากกลับมาทำงานได้ระยะหนึ่งก็ไม่มีอะไรทำ พยายามไปสอบเรียนต่อปริญญาโท ไม่อยากบอกเลย 2 ปีแล้วยังสอบไม่
 ได้เลย แต่ก็จะสอบอีกนะ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่7,L472-475ป)

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประเด็นหลัก (Theme)/

ประเด็นย่อย(Subtheme)

ตัวอย่างข้อมูล (Data bits)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูล :
ตัวอย่างการได้มาซึ่งประเด็นหลัก (Theme)

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

พ.ต.ต.หญิง เจริญพร ตรีเนตร เกิดวันที่ 29 มกราคม พ.ศ.2509 จังหวัด ราชบุรี จบการศึกษาจากวิทยาลัยพยาบาลตำรวจ จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปี พ.ศ.2532 ปริญญาพยาบาลศาสตรบัณฑิต จบจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ปี พ.ศ.2540 ปริญญานิติศาสตรบัณฑิต ประสบการณ์ในการทำงาน เคยไปฝึกอบรมและศึกษาดูงานห้องผ่าตัดเฉพาะทางระบบหลอดเลือด ประเทศฝรั่งเศส เป็นระยะเวลา 1 ปี 6 เดือน ตั้งแต่เดือนมิถุนายน พ.ศ.2536 ถึง ธันวาคม พ.ศ.2538 ปัจจุบันตำแหน่ง พยาบาล (สบ2) ประจำแผนกห้องผ่าตัดศัลยกรรมทั่วไป โรงพยาบาลตำรวจ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย